

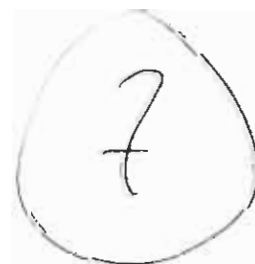
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: "Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-2000".**

Επιβλέπων Παναγόπουλος
καθηγητής: Αναστάσιος

Επιμέλεια-Παρουσίαση
Ανδρικοπούλου
Αναστασία
(Πτυχίο Α)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

1. Η διαχρονική εξέλιξη του τουρισμού	5
2. Σύντομη αναδρομή	6
3. Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του τουρισμού	7
4. Τι είναι ο Ε.Ο.Τ.	10
5. Σκοποί-αρμοδιότητες	11
6. Η θέση της Ελλάδας ως δημοφιλέστερου προορισμού στον κόσμο ...	12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ & ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΠΟΧΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΜΕΡΟΣ Α

1. Βασικά στοιχεία της τουριστικής ανάπτυξης στην Ελλάδα για την περίοδο των ετών από το 1990 μέχρι σήμερα.	18
ο <i>Εγκρίσεις αρχιτεκτονικών σχεδίων</i>	22
2. Μοχλός τουριστικής ανάπτυξης ο Ε.Ο.Τ.	22
3. Σχεδιάγραμμα για το Υπουργείο Ανάπτυξης	28
ο <i>Οι διοικητικές δομές του τουρισμού 1914-2000</i>	29
4. Παράγοντες που επηρέασαν την εξέλιξη του Ελληνικού Τουρισμού	30
1) <i>Ευνοϊκοί παράγοντες σε διεθνές επίπεδο</i>	31
2) <i>Ευνοϊκοί παράγοντες σε επίπεδο Ελληνικού Τουρισμού</i>	32
- το κλίμα	32
- το φυσικό περιβάλλον	32
- αρχαιολογικοί και ιστορικοί τόποι της χώρας	33
- η μετακίνηση της τουριστικής μάζας	33
- βελτίωση των δυνατοτήτων υποδοχής	34

ΜΕΡΟΣ Β

1. Η εποχικότητα του τουρισμού στην Ελλάδα.	38
2. Η εποχικότητα των διανυκτερεύσεων των αλλοδαπών τουριστών ανά περιφέρεια.	41
3. Η εποχικότητα των αφίξεων σε σχέση με την χώρα προέλευσης των τουριστών.	46
4. Διαφορές στο εποχικό πρότυπο της Ελλάδας με τις Ανταγων. Χώρες	48
5. Η αντιμετώπιση του προβλήματος της εποχικότητας.	50
6. Πολιτική τιμών.	51
7. Συμπεράσματα.	52

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ & ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ.

1. Αφίξεις.	53
2. Διανυκτερεύσεις.	54
3. Πληρότητα.	55
4. Τουριστικά καταλύματα (ξενοδοχειακό δυναμικό της Ελλάδας- κατηγορίες καταλυμάτων).	56
5. Τα χαρακτηριστικά των αλλοδαπών τουριστών κατά τη χειμερινή και τη θερινή περίοδο.	59
➤ Ανά ηλικία και χώρα προέλευσης	59
➤ Ανά φύλο	61
➤ Οικογενειακή κατάσταση	62
➤ Σκοπός ταξιδιού	62
➤ Κατανομή δαπανών	63
➤ Κινητικότητα και συχνότητα ταξιδιών	64
6. Εξέλιξη των συναλλαγματικών εσόδων.	65
➤ Γενικά	65
➤ Η εξέλιξη των συναλλαγματικών εσόδων από τον τουρισμό κατά την περίοδο 1990-1999	65

➤ Διαπιστώσεις για τον ελληνικό τουρισμό	65
➤ Σύγκριση μεριδίου χρηματοδότησεως για τον τουρισμό, σε σχέση με τους άλλους κλάδους παραγωγής	68
➤ Σχεδιάγραμμα	72
➤ 2,1 δις δραχμές στα καζίνο της χώρας	73

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

ΟΙ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Στοιχεία και πίνακες	75-88
----------------------------	-------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ, ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

1. Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας ως στρατηγικός στόχος της ελληνικής οικονομίας.....	88
2. Ειδικοί στόχοι του ΕΠΑΝ για τον τουρισμό	88
3. Προγράμματα για τη βελτίωση της ποιότητας του τουρ. προϊόντος.....	92
4. Στόχοι	93
5. Αποτελέσματα.	94
6. Έργα.	95
7. Επεξηγήσεις της Swot ανάλυσης.	101
8. Άξονες τουριστικής πολιτικής.	103
➤ Πρωτοβουλίες και δράσεις	105
➤ Οι τουριστικές επιχειρήσεις και το περιβάλλον	107
9. Ολυμπιάδα 2004 και τουρισμός.	108
10. Ολυμπιάδα 2004 και υποδομή.	110
11. Εκπαίδευση και κατάρτιση στον τομέα του τουρισμού.	112

12. Στρατηγική βελτίωσης της ποιότητας υπηρεσιών.	115
13. Τηλεπικοινωνίες και Internet στην υπηρεσία του τουρισμού.	120
➤ Τηλεπικοινωνιακά συστήματα.	121
14. Στόχοι τουριστικής πολιτικής.	124
15. Ευρώ - Οι επιδράσεις του στην ελληνική τουρ. βιομηχανία.	126
➤ Τα θεσμικά όργανα της ΟΝΕ.	129
➤ Ποιες ευκαιρίες θα προκύψουν.	129
➤ Προβλήματα που ενδέχεται να προκύψουν από την καθιέρωση του Ευρώ.	131
16. Αισιόδοξες οι προοπτικές για τον τουρισμό.	132

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

1. Οι κοινωνικές επιδράσεις.	136
➤ Οι παράγοντες που επηρεάζουν την επαφή του τουρίστα με τον 'ντόπιο'.	137
➤ Ο τύπος της επαφής.	140
➤ Οι συνέπειες της συνάντησης του τουρίστα με τον 'ντόπιο'. ...	140
2. Οι πολιτιστικές επιδράσεις.	145
3. Οι επιδράσεις του τουρισμού στο περιβάλλον.	148
➤ Πλάνο ανεξέλεγκτης τουριστικής ανάπτυξης.	150
4. Οι βραχυχρόνιες και μακροχρόνιες επιδράσεις.	154
➤ Τα τουριστικά καταλύματα.	156
➤ 300 ξενοδοχεία χωρίς σήμα.	157
➤ Οι δραστηριότητες αναψυχής.	158
➤ Οι μαρίνες.	159
➤ Οι εξωγενείς επιπτώσεις.	159
5. Συμπεράσματα.	161
Παράθεση πινάκων	
Βιβλιογραφία	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ.

1. Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο τουρισμός ικανοποιεί την επιθυμία του ανθρώπου να έρθει σε επαφή με άλλους πολιτισμούς, να απολαύσει την φύση, να δραπετεύσει από την καθημερινότητα. Καλύπτει την έμφυτη ανάγκη του ατόμου για διασκέδαση και ψυχαγωγία, για χαλάρωση και γνώση. Τα πρώτα ταξίδια του ανθρώπου εντοπίζονταν στα γνωστά μας κείμενα, στην Οδύσσεια, στον Ηρόδοτο και στον Πausανία. Είχαν τη μορφή περιήγησης, επίσκεψης ιερών τόπων, σημαντικών γεωγραφικών χωρών, αλλά απλά και μόνο περιπέτειας.

Υποτυπώδεις μορφές τουρισμού μπορούν να διαπιστωθούν ακόμα κατά την περίοδο της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και του μεσαίωνα αλλά και μέχρι το 19ο αιώνα. Ο τουρισμός με την σύγχρονη μορφή του άρχισε να εμφανίζεται τον 20ο αιώνα και κυρίως μετά το τέλος των εχθροπραξιών του Β' παγκοσμίου πολέμου, αλλά και πάλι η συχνότητα των μετακινουμένων για τουριστικούς λόγους ατόμων ήταν περιορισμένος. Ο λόγος πολύ απλός: Ο τουρισμός αποτελούσε προνόμιο των πλουσίων και της αριστοκρατίας, δηλαδή αυτών που ποτέ δεν είχαν πρόβλημα ελεύθερου χρόνου και χρημάτων.

Με το πέρασμα όμως του χρόνου, ο τουρισμός βαθμιαία μεν αλλά σταθερά άρχισε να γίνεται δικαίωμα και των πολλών, δηλαδή των χαμηλόμισθων εργαζομένων και γενικότερα των μη προνομιούχων.

Χρονολογικά αυτή η εξέλιξη τοποθετείται μετά το τέλος των εχθροπραξιών του Β' παγκοσμίου πολέμου. Σήμερα ο τουρισμός έχει σε μεγάλο βαθμό κοινωνικοποιηθεί και εκδημοκρατιστεί σε πολλές χώρες

του πλανήτη μας και κυρίως σε αυτές που έχουν κατορθώσει να σπάσουν το φράγμα της μιζέριας και της φτώχειας, δηλαδή που έχουν διακόψει το φαύλο κύκλο της υπανάπτυξης, με αποτέλεσμα ο αριθμός των ατόμων που ταξιδεύουν για τουριστικούς λόγους να αυξάνει ολοένα και περισσότερο.

Οι λόγοι που ουσιαστικά συντέλεσαν στην ταχύρυθμη ανάπτυξη του τουρισμού διεθνώς ήταν πολλοί και διάφοροι. Κατά κύριο λόγο όμως, ήταν η ανάπτυξη των μέσων συγκοινωνίας και επικοινωνίας, η αύξηση των ατομικών εισοδημάτων των εργαζομένων, η μείωση των ορών απασχόλησης, η άνοδος του πολιτιστικού επιπέδου των λαών, η αύξηση του μέσου όρου ηλικίας, οι βελτιώσεις στην τεχνολογία, η καθιέρωση των πληρωμένων διακοπών των εργαζομένων και η ανάπτυξη του κοινωνικού τουρισμού.

2. Σύντομη αναδρομή

Ο Τουρισμός, ως οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα, δεν αποτέλεσε αντικείμενο μέχρι ρυθμίσεων στην (ιδρυτική) Συνθήκη της Ε.Ο.Κ. Για το λόγο αυτό, ο Τουρισμός στερήθηκε σήμερα μια “κοινή τουριστική πολιτική”, που μεταξύ άλλων θα οδηγούσε και σε κοινοτικές ρυθμίσεις για αμιγώς τουριστικά θέματα.

Η ανάγκη, όμως, για μια ενασχόληση της τότε Ε.Ο.Κ. με τον Τουρισμό συνειδητοποιήθηκε σιγά-σιγά από τα κράτη-μέλη, ενόψει μάλιστα της λειτουργίας της Ενιαίας Αγοράς, της οποίας ο τουρισμός προοριζόταν να αποτελέσει σημαντικό τομέα.

Γι’ αυτό, για πρώτη φορά ήδη από το 1984, το Συμβούλιο με ψήφισμα του, υπογράμμισε(Ε.Ο.Κ. 115, 30/4/84) την αναγκαιότητα των διαβουλεύσεων μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών -μελών, σε θέματα Τουρισμού, ενώ το 1986, με απόφαση του (86/664/ΕΟΚ), καθιέρωσε διαδικασία συνεργασίας στο τομέα του Τουρισμού για την διευκόλυνση

της ανταλλαγής πληροφοριών, των διαβουλεύσεων και ενδεχομένως τη συνεργασία στο τομέα του Τουρισμού και ιδίως της παροχής υπηρεσιών προς τους περιηγητές, με νομικό θεμέλιο το άρθρο 235 της Συνθήκης Ε.Ο.Κ. (ομόφωνες αποφάσεις. Το 1988, (Ελληνική προεδρία της Κοινότητας), συγκλήθηκε το πρώτο άτυπο Συμβούλιο των Υπουργών Τουρισμού.

Το Συμβούλιο, ανακήρυξε το έτος 1990 με απόφαση του σε "Έτος Ευρωπαϊκού Τουρισμού". Στόχος της πρωτοβουλίας αυτής ήταν η αξιοποίηση του **ενοποιητικού και οικονομικού ρόλου** του Τουρισμού προς την κατεύθυνση της Ενιαίας Αγοράς, η αύξηση του ενδοκοινοτικού τουρισμού, η βελτίωση της χρονικής κατανομής της τουριστικής κίνησης, η προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού κ.λ.π.

Η συνθήκη του Maastricht για την Ευρωπαϊκή Ένωση, συμπλήρωσε το άρθρο 3 της Συνθήκης της Ε.Ο.Κ., όσον αφορά στην κοινοτική δράση για την επίτευξη των σκοπών της Κοινότητας, **προσθέτοντας στους δυνητικούς τομείς ευθύνης της Κοινότητας και τον Τουρισμό**, πράγμα που ασφαλώς συνεπάγεται περισσότερη κοινοτική δράση και παρέμβαση στην ευρωπαϊκή τουριστική αγορά. Εντούτοις, κατά την αναθεώρηση της Συνθήκης το 1997 δεν κατέστη δυνατό, να παραβλεφθεί κοινοτική πολιτική για τον Τουρισμό.

3. Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του τουρισμού

Ο τουρισμός, ένα άυλο εξαγωγίμο προϊόν, αποτελεί ένα από τα προσφιλέστερα μέσα οικονομικής ανάπτυξης πολλών πολιτικών εξουσιών αναπτυσσομένων χωρών, επειδή τα προϊόντα του δεν επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από τα μειονεκτήματα που παρουσιάζει η εμπορία των προϊόντων της πρωτογενούς τους παραγωγής(πρώτες ύλες και τρόφιμα) στην διεθνή αγορά. Επίσης ο τουρισμός έχει και κάποια συγκριτικά πλεονεκτήματα, όταν παραβάλλεται με τις εξαγωγές προϊόντων της

πρωτογενούς παραγωγής. Έτσι λοιπόν, η χώρα υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών, που στην πράξη είναι ο εξαγωγέας τουριστικών προϊόντων, έχει την δυνατότητα να ελέγχει σε μεγάλο βαθμό τη διαμόρφωση των τομών των προϊόντων της, απ' ότι έχει αυτή για τις τιμές των προϊόντων της πρωτογενούς παραγωγής.

Αποκτώντας τον έλεγχο αυτόν, η αναπτυσσόμενη χώρα δεν υπόκειται στις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζουν τα εξαγωγίμα προϊόντα της πρωτογενούς της παραγωγής, οι οποίες μάλιστα επιτείνονται σε περιόδους οικονομικής αστάθειας ή ύφεσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις οι αναπτυσσόμενες χώρες μπορούν να χρησιμοποιούν τις τιμές εντός της τουριστικής βιομηχανίας σαν ένα τρόπο παροχής κινήτρων στους διεθνείς τουρίστες για να την επισκεφθούν.

Οι αναπτυσσόμενες χώρες που χρησιμοποιούν τον τουρισμό σαν μέσο οικονομική ανάπτυξης, ευνοούνται επίσης από το γεγονός η εισοδηματική ελαστικότητα στον τουρισμό συγκριτικά με αυτή των πρώτων υλών και των τροφίμων είναι χωρίς άλλο υψηλότερη. Έτσι λοιπόν, μικρές αυξήσεις στα εισοδήματα των πιθανών τουριστών μπορούν να οδηγήσουν σε μια αξιόλογη αύξηση τόσο των αφίξεων τους όσο και των εισοδημάτων τους.

Από την άλλη πάλι πλευρά απαιτούνται μεγαλύτερες εισοδηματικές αυξήσεις, προκειμένου να αυξηθούν ισοδύναμα τα κέρδη από τις πωλήσεις πρώτων υλών και τροφίμων. Σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις οι σχέσεις αυτές μεταξύ εισοδηματικής ελαστικότητας και πωλήσεων θα συνεχιστούν.

Ο τουρισμός με το να συμπληρώνει άλλα εξαγωγίμα προϊόντα, συμβάλλει στην διαφοροποίηση της εξαγωγικής βάσης μιας χώρας και με αυτόν τον τρόπο βοηθά να σταθεροποιηθούν τα συναλλαγματικά της κέρδη. Επίσης έχει την δυνατότητα να εξασφαλίζει συναλλαγματικούς πόρους για να αντισταθμίσει ελλείμματα που δημιουργούνται στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών εξαιτίας της αυξανόμενης ζήτησης για

εισαγόμενα βιομηχανικά προϊόντα και για πρώτες ύλες, που δεν υπάρχουν σε επάρκεια.

Η έκταση στην οποία αυτό είναι εφικτό, εξαρτάται βασικά από την ικανότητα που έχει μια χώρα να εφοδιάζει την τουριστική της

βιομηχανία με πρώτες ύλες και τρόφιμα μάλλον από εγχώριες πηγές, παρά από πηγές του εξωτερικού.

Θεωρητικά, λοιπόν ο τουρισμός κάτω από προϋποθέσεις μπορεί να προσφέρει στις αναπτυσσόμενες χώρες πολλές πιθανότητες για οικονομική ανάπτυξη. Ο βαθμός στον οποίο ο τουρισμός έχει την δυνατότητα να αποτελέσει παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης θα εξαρτηθεί από τα χαρακτηριστικά της αναπτυσσόμενης χώρας, από την δυνατότητα που έχει η πολιτική της εξουσία να καθορίζει ρεαλιστικούς στόχους, δηλαδή εφικτούς, και κυρίως από την δυνατότητα που έχει να τους πετυχαίνει.

Μια πετυχημένη, όμως, τουριστική ανάπτυξη μπορεί να λάβει χώρα μόνο όπου πληρούνται οι αναγκαίες προϋποθέσεις ή επικρατούν οι κατάλληλες συνθήκες, που ευνοούν την επίτευξη προγραμματισμένων στόχων της τουριστικής ανάπτυξης.

Συμπερασματικά μπορεί να ειπωθεί ότι ο τουρισμός σαν εξαγωγίμο προϊόν που είναι, μπορεί κάτω από προϋποθέσεις να συμβάλει αποφασιστικά στην οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών.

Θα πρέπει, όμως, κατά την κατάρτιση του προγράμματος τουριστικής ανάπτυξης, από τους αρμόδιους φορείς και ειδικότερα κατά την εκπόνηση των διαφόρων προγραμμάτων επενδύσεων εκ μέρους τους, που αφορούν στην πραγματοποίηση συγκεκριμένων έργων τουριστικής υποδομής ή και ανωδομής, εκτός από καθαρά οικονομικά κριτήρια να λαμβάνονται οπωσδήποτε υπόψη και μη οικονομικά κριτήρια, όπως για παράδειγμα κοινωνικά, πολιτιστικά, κ.λ.π., ώστε να πετυχαίνεται, πάντα, το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

4. Τι είναι ο Ε.Ο.Τ.

Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Τουρισμού του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Υπουργός Ανάπτυξης : Άκης Τσοχαιζοπουλος

Γενικός Γραμματέας Τουρισμού: Δημήτριος Γεωργαράκης

Πρόεδρος του Ε.Ο.Τ. : Ευγένιος Γιαννακόπουλος

Με τον Ν.2919/01 (ΦΕΚ 128/Α/25.06.01) συστήνεται θέση προέδρου στον Ε.Ο.Τ. Η θητεία του προέδρου είναι τριετής και μπορεί να ανανεώνεται. Ο Πρόεδρος είναι ο ανώτερος προϊστάμενος των υπηρεσιών του Οργανισμού και έχει όλες τις αρμοδιότητες που προβλέπονταν από την προηγούμενη νομοθεσία (Ν.2160/93) για τον Γενικό Γραμματέα, τον Πρόεδρο και το διοικητικό Συμβούλιο του Ε.Ο.Τ.

Ο Ε.Ο.Τ. ιδρύθηκε το 1950 με τον Α.Ν. 1565/50 που κυρώθηκε με τον νόμο Ν. 11624/51 και έκτοτε αποτελεί το βασικό κρατικό φορέα του τουριστικού τομέα.

Ο Ε.Ο.Τ. διαρθρώνεται σε κεντρική υπηρεσία, με έδρα την Αθήνα, σε Περιφερειακές Υπηρεσίες και σε Υπηρεσίες Εξωτερικού. Η διάρθρωση των υπηρεσιών του Ε.Ο.Τ. και οι αρμοδιότητες της κάθε υπηρεσιακής μονάδας περιλαμβάνονται στο Π.Δ. 884/76 (Κανονισμός υπηρεσιών του Ε.Ο.Τ.), όπως αυτό τροποποιήθηκε μεταγενέστερα με σειρά Υπουργικών Αποφάσεων.

4. Σκοποί - Αρμοδιότητες

Κύριος σκοπός του Ε.Ο.Τ. (άρθρο 1 παρ. 3 Ν. 2160/93) είναι η **οργάνωση και προώθηση του Τουρισμού στην Ελλάδα**, με την

αξιοποίηση όλων των υφιστάμενων δυνατοτήτων της χώρας. Σύμφωνα με την πρόσφατη αυτή διάταξη, ο Ε.Ο.Τ. καθίσταται ο κύριος φορέας εισήγησης της τουριστικής πολιτικής και υλοποίησης της, με τις ακόλουθες "σφαίρες" δραστηριοτήτων / αρμοδιοτήτων:

1. Υποβάλλει προτάσεις στην κυβέρνηση για την χάραξη της τουριστικής πολιτικής.
2. Υλοποιεί την τουριστική πολιτική που χαράσσει η Κυβέρνηση.
3. Συντονίζει τις ενέργειες των συναρμόδιων φορέων για την εξυπηρέτηση των τουριστικών σκοπών.
4. Μελετά, εκτελεί και εποπτεύει έργα τουριστικής υποδομής και ανάπτυξης και καταρτίζει σχετικά προγράμματα περιλαμβανόμενης της τουριστικής αξιοποίησης λουτροπόλεων και ιαματικών πηγών.
5. Καταρτίζει και εκτελεί το πρόγραμμα τουριστικής προβολής της χώρας στο εσωτερικό και εξωτερικό και μεριμνά για την ανάπτυξη τουριστικής συνείδησης.
6. Κατασκευάζει και εκμεταλλεύεται κάθε κατηγορίας τουριστικές εγκαταστάσεις και άλλες εγκαταστάσεις τουριστικής υποδομής.
7. Έχει την ευθύνη της τουριστικής επιμόρφωσης.
8. Εποπτεύει και ελέγχει τις τουριστικές εγκαταστάσεις και δραστηριότητες οποιασδήποτε κατηγορίας.
9. Ενισχύει δημόσιες υπηρεσίες, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) και φυσικά ή νομικά πρόσωπα, των οποίων οι ενέργειες αποβλέπουν στην προώθηση των στόχων του Ε.Ο.Τ.
10. Αναλαμβάνει κάθε άλλη δραστηριότητα ή ενέργεια που αποβλέπει στην οργάνωση, ανάπτυξη και προώθηση του τουρισμού.

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΩΣ ΔΗΜΟΦΙΛΕΣΤΕΡΟΥ
ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ "TOP TWENTY" ΣΤΑ ΕΣΟΔΑ										
ΚΑΤΑΤΑΞΗ				ΧΩΡΑ	ΕΣΟΔΑ (εκ.δολ.ΗΠΑ)			ΜΕΤΑ- ΒΟΛΗ 97/96	ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ	
1990	1995	1996	1997		1990	1996	1997		1990	1997
1	1	1	1	ΗΠΑ	43.007	69.908	75.056	7,36%	16%	17%
3	2	2	2	ΙΤΑΛΙΑ	20.016	30.018	30.000	-0,06%	7,44%	6,70%
2	3	3	3	ΓΑΛΛΙΑ	20.184	28.357	27.947	-1,45%	7,50%	6,24%
4	4	4	4	ΙΣΠΑΝΙΑ	18.593	27.648	26.720	-3,36%	6,91%	5,97%
5	5	5	5	ΒΡΕΤΑΝΙΑ	14.940	19.296	19.875	3%	5,55%	4,44%
6	6	6	6	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	14.288	17.567	18.989	8,00%	5,31%	4,24%
7	7	7	7	ΑΥΣΤΡΙΑ	13.417	13.990	12.393	-11,42%	4,98%	2,77%
25	10	9	8	ΚΙΝΑ	2.218	10.200	12.074	18,37%	0,82%	2,70%
14	14	12	9	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	4.088	8.891	9.324	4,87%	1,52%	2,08%
11	8	8	10	ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	5.032	10.836	9.242	-14,71%	1,87%	2,06%
8	9	10	11	ΕΛΒΕΤΙΑ	7.411	8.891	9.015	1,39%	2,57%	2,01%
65	15	14	12	ΠΟΛΩΝΙΑ	358	8.400	9.000	7,10%	0,13%	2,01%
9	12	11	13	ΚΑΝΑΔΑΣ	6.339	8.868	8.825	-0,48%	2,36%	1,97%
13	13	13	14	ΤΑΪΛΑΝΔΗ	4.326	8.664	8.700	0,42%	1,61%	1,94%
12	11	15	15	ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ	4.904	7.961	7.993	0,40%	1,82%	1,79%
10	16	16	16	ΜΕΞΙΚΟ	5.467	6.934	7.530	8,60%	2,03%	1,68%
-	23	17	17	ΡΩΣΙΑ	-	6.875	7.318	6,44%	-	1,63%
21	21	20	18	ΤΟΥΡΚΙΑ	3.225	5.962	7.000	17,41%	1,20%	1,56%
26	20	18	19	ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ	2.105	6.308	6.625	5,03%	0,78%	1,48%
16	17	19	20	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	3.636	6.256	6.597	5,45%	1,35%	1,47%
				ΣΥΝΟΛΟ 1-20	193.554	311.830	320.223	2,69%	71,91%	71,52%
				ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΝΟΛΟ	269.165	435.789	447.710	2,74%	100,00%	100,00%

Αν εξετάσουμε την κορυφή των δημοφιλέστερων προορισμών παγκοσμίως, διαπιστώνουμε ότι υπήρξαν σημαντικές μεταβολές το 1997, αλλά όχι στις πρώτες θέσεις του "top twenty". Η Ελλάδα, καταρχήν εμφανίζεται να κερδίζει μια θέση, από την 18^η στη 17^η, με 10.246.000 αφίξεις και μερίδιο 1,67% στην παγκόσμια αγορά, ενώ η Τουρκία παρέμεινε στην ίδια θέση, την 19^η με μερίδιο 1,47%.

"TOP TWENTY" ΔΗΜΟΦΙΛΕΣΤΕΡΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ										
ΚΑΤΑΤΑΞΗ				ΧΩΡΑ	ΑΦΙΞΕΙΣ (σε χιλιάδες)			ΜΕΤΑ- ΒΟΛΗ 97/96	ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ	
1990	1995	1996	1997		1990	1996	1997		1990	1997
1	1	1	1	ΓΑΛΛΙΑ	52.497	62.406	66.800	7,04%	11,49%	10,90%
2	2	2	2	ΗΠΑ	39.363	46.325	48.977	5,72%	8,62%	7,99%
3	3	3	3	ΙΣΠΑΝΙΑ	34.085	40.541	43.403	7,06%	7,46%	7,08%
4	4	4	4	ΙΤΑΛΙΑ	26.679	32.853	34.087	3,76%	5,84%	5,56%
7	5	5	5	ΒΡΕΤΑΝΙΑ	18.013	25.293	26.052	3,00%	3,94%	4,25%
12	8	6	6	ΚΙΝΑ	10.484	22.765	23.770	4,41%	2,29%	3,88%
27	9	9	7	ΠΟΛΩΝΙΑ	3.400	19.410	19.560	0,77%	0,74%	3,19%
8	7	7	8	ΜΕΞΙΚΟ	17.176	21.405	18.667	-12,79%	3,76%	3,04%
10	11	10	9	ΚΑΝΑΔΑΣ	15.209	17.285	17.556	1,57%	3,33%	2,86%
16	12	12	10	ΔΗΜ.ΤΗΣ ΤΣΕΧΙΑΣ	7.278	17.000	17.400	2,35%	1,59%	2,84%
5	6	8	11	ΟΥΓΓΑΡΙΑ	20.510	20.674	17.248	-16,57%	4,49%	2,81%
6	10	11	12	ΑΥΣΤΡΙΑ	19.011	17.090	16.575	-3,01%	4,16%	2,70%
9	13	13	13	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	17.045	15.205	15.828	4,10%	3,73%	2,58%
-	18	14	14	ΡΩΣΙΑ	-	14.587	15.000	2,83%	-	2,45%
11	14	16	15	ΕΛΒΕΤΙΑ	13.200	10.600	11.077	4,50%	2,89%	1,81%
19	15	15	16	ΚΙΝΑ(ΧΟΝΓΚ-ΚΟΝΓΚ)	6.581	11.703	10.406	-11,08%	1,44%	1,70%
13	16	18	17	ΕΛΛΑΔΑ	8.873	9.233	10.246	10,97%	1,94%	1,67%
14	17	17	18	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	8.020	9.730	10.100	3,80%	1,76%	1,65%
24	20	19	19	ΤΟΥΡΚΙΑ	4.799	7.966	9.040	13,48%	1,05%	1,47%
21	21	20	20	ΤΑΪΛΑΝΔΗ	5.299	7.192	7.263	0,99%	1,16%	1,18%
				ΣΥΝΟΛΟ 1-20	327.522	429.263	439.055	2,28%	71,68%	71,61%
				ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΝΟΛΟ	456.904	596.076	613.078	2,85%	100,00%	100,00%

Τα πιο αξιόλογα <<άλματα>> έγιναν από την Πολωνία που ανέβηκε στην 7^η θέση από την 9^η (το 1990 βρισκόταν στην...27^η) και από την Τσεχία που ανέβηκε στη 10^η από την 12^η θέση. Μεταξύ των "χαμένων" συγκαταλέγεται η Ουγγαρία που έπεσε στην 11^η θέση από την 8^η, η Πορτογαλία που έμεινε 18^η από 17^η και η Αυστρία που πέρασε 12^η από 11^η.

Όσον αφορά τα ποσοστά μεταβολής του αριθμού των αυξήσεων των αφίξεων, το μεγαλύτερο ποσοστό το έχει η Τουρκία με 13,48%, ακολουθεί η Ελλάδα με 10,97% και τρίτη η Ισπανία με 7,06%. Τις μεγαλύτερες μειώσεις εμφάνισαν, η Ουγγαρία με -16,57%, το Μεξικό με -12,79% και ο "νέος" προορισμός <<Κίνα-Χονγκ Κονγκ>> με -11,08%.

Πρέπει να σημειώσουμε ότι οι δέκα πρώτοι προορισμοί κατέχουν περίπου το 52% των αφίξεων παγκοσμίως. Στην αντίστοιχη λίστα <<top twenty>> των μεγάλων εσόδων, δεν υπήρξε μεταβολή στις πρώτες θέσεις. Οι πιο αξιοσημείωτες μεταβολές ήταν η άνοδος, της Αυστραλίας στην 9^η θέση από την 12^η, της Πολωνίας στη 12^η από την 14^η θέση και της Τουρκίας στη 18^η από την 20^η.

Τη μεγαλύτερη αυξητική μεταβολή σημείωσαν, η Κίνα με 18,37%, η Τουρκία με 17,41% και το Μεξικό με 8,6%. Τις μεγαλύτερες απώλειες είχαν το Χονγκ-Κονγκ με -14,71%, η Αυστρία με -11,42% και η Ισπανία με -3,36%.

Η Ελλάδα δεν συγκαταλέγεται στο "top twenty" των προορισμών με τα μεγαλύτερα έσοδα.

ΟΙ 15 ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ ΜΕ ΤΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΕΣΟΔΑ

ΧΩΡΑ	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ (ΣΕ ΔΙΣ. ΔΟΛ)		1999/98 ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ
	1998	1999	%	(ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ)
1. Η.Π.Α.	71,3	74,4	4,5	16,4
2. ΙΣΠΑΝΙΑ	29,7	32,9	10,7	7,3
3. ΓΑΛΛΙΑ	29,9	31,7	5,9	7
4. ΙΤΑΛΙΑ	29,9	28,4	-5,1	6,3
5. ΒΡΕΤΑΝΙΑ	21	21	0	4,6
6. ΓΕΡΜΑΝΙΑ	16,4	16,8	2,4	3,7
7. ΚΙΝΑ	12,6	14,1	11,9	3,1
8. ΑΥΣΤΡΙΑ	11,2	11,1	-0,9	2,4
9. ΚΑΝΑΔΑΣ	9,4	10	6,7	2,2
10. ΡΩΣΙΑ	6,5	7,8	19,4	1,7
11. ΜΕΞΙΚΟ	7,9	7,6	-3,9	1,7
12. ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	7,3	7,5	2,6	1,7
13. ΕΛΒΕΤΙΑ	7,8	7,4	-5,9	1,6
14. ΕΛΛΑΔΑ	5,2	7,2	38,9	1,6
15. ΟΛΛΑΝΔΙΑ	6,8	7,1	4,5	1,6

ΠΗΓΗ: ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1999)

Στη ζηλευτή θέση των 15 σημαντικότερων προορισμών, όσων αφορά τις αφίξεις τουριστών και τα έσοδα, κατέταξε για το 1999 την Ελλάδα ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού, σύμφωνα με τα αναθεωρημένα στατιστικά του στοιχεία για την παγκόσμια τουριστική κίνηση για το 1999.

Βάσει των στοιχείων αυτών, η Ελλάδα κατέλαβε την 14^η θέση όσον αφορά τους προορισμούς με τα μεγαλύτερα έσοδα από τον τουρισμό, με 7,2 δις. Δολάρια με μερίδιο αγοράς της τάξης του 1,6%. Στα αντίστοιχα στοιχεία του 1998, η χώρα μας βρισκόταν στην 27^η θέση, με 5,2 δις δολ έσοδα, εμφανίζει δηλαδή μια ποσοστιαία μεταβολή της τάξης του 39%, από τις μεγαλύτερες που κατεγράφησαν παγκοσμίως.

Φυσικά, μεταξύ των Ελλήνων τουριστικών παραγόντων, είναι γνωστό ότι ουσιαστικά η αύξηση αυτή δεν αφορά πραγματική αντίστοιχη αύξηση των εσόδων αλλά οφείλεται κυρίως στην αλλαγή του τρόπου υπολογισμού της εισροής συναλλάγματος στη χώρα από τις αρμόδιες τραπεζικές αρχές (Τράπεζα της Ελλάδος).

Ούτως ή άλλως, το ποσό των 7,2 δις δρχ. ανταποκρίνεται περισσότερο στην πραγματικότητα αλλά μπορεί να πει κανείς ότι υστερεί έναντι του πραγματικού ποσού που συγκεντρώνεται από την τουριστική δραστηριότητα.

ΟΙ 15 ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ ΜΕ ΤΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΦΙΞΕΙΣ				
ΧΩΡΑ	ΑΦΙΞΕΙΣ ΞΕΝΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ (ΕΚΑΤ)		1999/98 ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ
	1998	1999	%	(ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ)
1. ΓΑΛΛΙΑ	70	73	4,3	11
2. ΙΣΠΑΝΙΑ	47,4	51,8	9,2	7,8
3. Η.Π.Α.	46,4	48,5	4,5	7,3
4. ΙΤΑΛΙΑ	34,9	36,1	3,3	5,4
5. ΚΙΝΑ	25,1	27	7,9	4,1
6. ΒΡΕΤΑΝΙΑ	25,7	25,7	0	3,9
7. ΚΑΝΑΔΑΣ	18,9	19,6	3,7	3
8. ΜΕΞΙΚΟ	19,8	19,2	-2,9	2,9
9. ΡΩΣΙΑ	15,8	18,5	17	2,8
10. ΠΟΛΩΝΙΑ	18,8	17,9	-4,5	2,7
11. ΑΥΣΤΡΙΑ	17,4	17,5	0,7	2,6
12. ΓΕΡΜΑΝΙΑ	16,5	17,1	3,7	2,6
13. ΤΣΕΧΙΑ	16,3	16	-1,8	2,4
14. ΟΥΓΓΑΡΙΑ	15	12,9	-13,8	2
15. ΕΛΛΑΔΑ	10,9	12	9,9	1,8

ΠΗΓΗ: ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1999)

Όσον αφορά την παγκόσμια την παγκόσμια κατάταξη βάσει αριθμού αφίξεων ξένων τουριστών, στις σχετικές λίστες του Π.Ο.Τ. η χώρα μας καταλαμβάνει το 1999 τη 15^η θέση, με 12 εκατ. αφίξεις και μερίδιο αγοράς 1,8%.

Στα στοιχεία του 1998, ήταν καταταγμένη στην 16^η θέση, με 10,9 εκατ. αφίξεις. Τα στοιχεία του Π.Ο.Τ. δίνουν στη χώρα μας για το 1999, αύξηση του αριθμού αφίξεων της τάξης του 9,9%(σε σύγκριση με το 1998). Όσον αφορά τις πρώτες θέσεις της παγκόσμιας κατάταξης, δεν υπήρξε κάποια ουσιαστική μεταβολή.

Στον τομέα των αφίξεων, η Γαλλία είναι αδιαμφισβήτητα παγκόσμια δύναμη με 73 εκατ. αφίξεις και μερίδιο αγοράς 11%, ενώ η

Ισπανία κράτησε τη δεύτερη θέση (51,8 εκατ. αφίξεις)αν και έδειχνε να απειλείται στα προσωρινά στοιχεία από τις Η.Π.Α., οι οποίες παραμένουν στην τρίτη θέση (48,5 εκατ. αφίξεις).

Το 1998, η διαφορά των δυο δεν ξεπερνούσε το 1 εκατ. αφίξεις. Ενδιαφέρουσα εξέλιξη ήταν η άνοδος της Κίνας στην πεντάδα των πρώτων, με 27 εκατ. αφίξεις πίσω από την Ιταλία που έκλεισε τη χρονιά με 36,1 εκατ. αφίξεις. Στον τομέα των εσόδων, η παγκόσμια κυριαρχία παραμένει μακράν, με τεράστια διαφορά στις Η.Π.Α., με 75 δις. Δολάρια και με μερίδιο αγοράς 16,4%.

Ακολουθεί η Ισπανία με περίπου 33 δις. Δολάρια και μερίδιο αγοράς 7,3%(είχε ωστόσο σημαντική αύξηση σε σχέση με το 1998 της τάξης του 10,7%), η Γαλλία με 31,7 δις δολάρια και μερίδιο αγοράς 7%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΠΟΧΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΜΕΡΟΣ Α

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΩΝ ΕΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟ 1990 ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Ως γνωστόν ο κλάδος του τουρισμού μαζί με αυτόν της εμπορικής ναυτιλίας αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους συναλλαγατοφόρους κλάδους της ελληνικής οικονομίας, κυρίως όσον αφορά τις προοπτικές του καθώς και το ρόλο που καλείται να παίξει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας στο προσεχές μέλλον. Σύμφωνα με τελευταίες μελέτες εκτιμάται πως ο κλάδος του τουρισμού αντιπροσωπεύει το περίπου 20% του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, ενώ το αποκτώμενο ετησίως τουριστικό συνάλλαγμα είναι της τάξης των 9 δισ. δρχ. από το οποίο περίπου 38% προέρχεται από τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις.

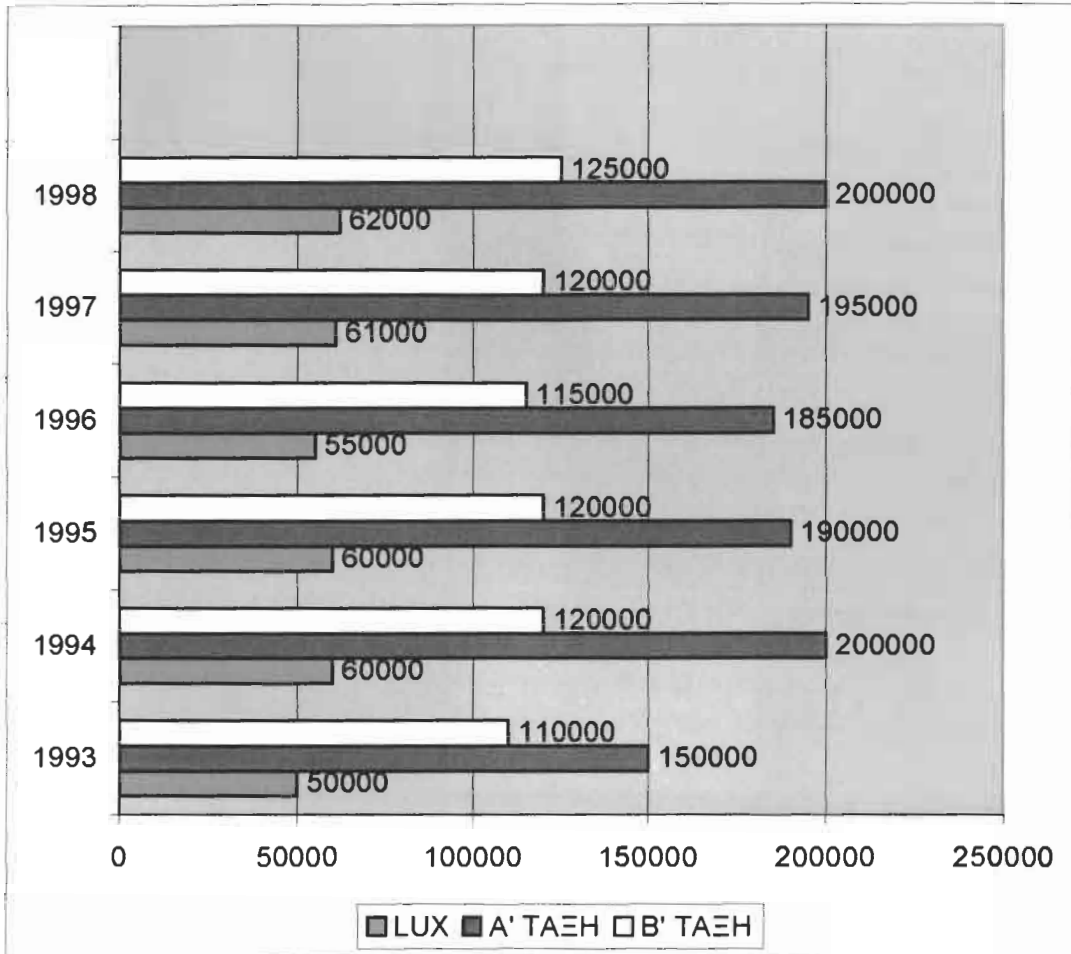
Πιο συγκεκριμένα πρόσφατη μελέτη για το χρονικό διάστημα των τελευταίων εννέα χρόνων (1990-1999), απέδειξε ότι λειτούργησαν στη χώρα 1.363 νέα ξενοδοχειακά συγκροτήματα, σημειώνοντας συνολική αύξηση κατά 21,2% τη συγκεκριμένη περίοδο. Σύμφωνα με στοιχεία του 1998, το 49,7% του συνολικού δυναμικού της χώρας αντιπροσωπεύει τα ξενοδοχεία Γ' κατηγορίας,

- Η μεγαλύτερη συγκέντρωση ξενοδοχειακών κλινών το 1998 παρουσιάζεται στις περιφέρειες της Κρήτης, των Δωδεκανήσων και της Στερεάς Ελλάδας, οι οποίες από κοινού διατηρούν μερίδιο 53,7% επί του συνόλου των κλινών που λειτουργούν σε ολόκληρη τη χώρα.
- Χρυσή χρονιά για τον ελληνικό τουρισμό χαρακτηρίστηκε το έτος

1994, κατά το οποίο οι συνολικές αφίξεις αλλοδαπών τουριστών έφθασαν στο μέγιστο σημείο τους, σημειώνοντας αύξηση κατά 14% σε σχέση με το 1993. Η διετία που ακολούθησε δεν ήταν και τόσο ενθαρρυντική καθ' ότι μείωση παρουσίασε ο αριθμός των αφίξεων αλλοδαπών τουριστών τόσο το 1995 (μείωση κατά 5,2%) όσο και το 1996 (μείωση κατά 8,7%). Όσον αφορά τη διετία 1997-1998 η τουριστική κίνηση προς τη χώρα μας ανακάμπτει σημαντικά, παρουσιάζοντας ποσοστιαία αύξηση της τάξης του 8,2% το 1997, σε σχέση με το 1996 και 7,3% το 1998 σε σχέση με το 1997.

- Η Γερμανία και η Βρετανία αποτελούν τις δύο κυριότερες αγορές των τουριστικών υπηρεσιών της Ελλάδας τα τελευταία χρόνια. Συγκεκριμένα το 1998 το 36,8% του συνόλου των αφίξεων των αλλοδαπών τουριστών στη χώρα μας προήλθε από τις δύο προαναφερόμενες χώρες.

ΜΕΓΕΘΟΣ ΑΓΟΡΑΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1993-1998 (σε εκατ. δρχ.)

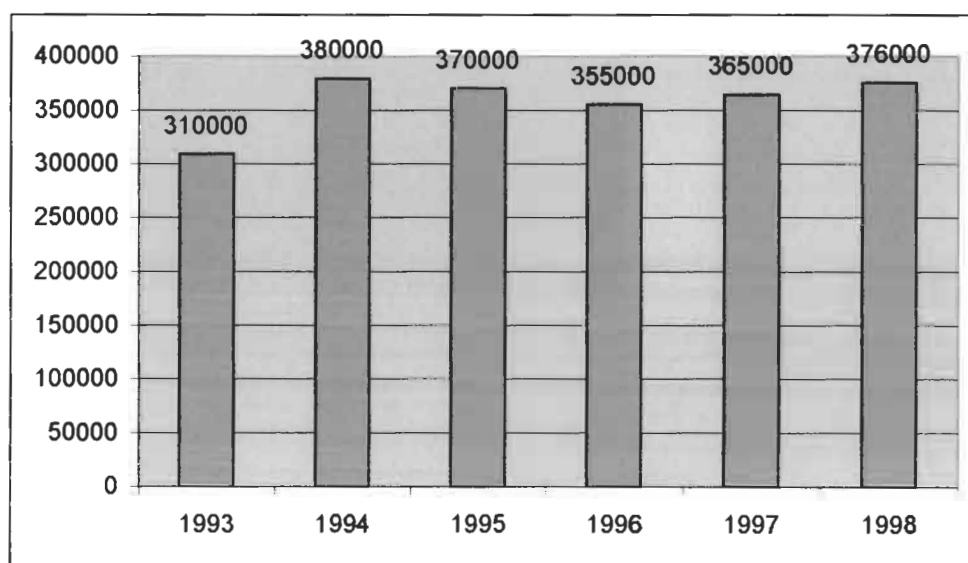

- Τους βασικότερους πελάτες των ελληνικών ξενοδοχείων αποτελούν οι αλλοδαποί τουρίστες οι οποίοι για το 1998 διατηρούν μερίδιο 75,3% επί του συνόλου των διανυκτερεύσεων.
- Έντονη είναι η εποχικότητα του ελληνικού τουρισμού, καθ' ότι ο μήνας Αύγουστος συγκεντρώνει τις περισσότερες διανυκτερεύσεις με ποσοστό 20,6% επί του συνόλου των διανυκτερεύσεων για το 1998.
- Η γεωγραφική συγκέντρωση των διανυκτερεύσεων είναι χαρακτηριστική, καθ' ότι ο μεγαλύτερος αριθμός διανυκτερεύσεων αλλο-

δαπών τουριστών πραγματοποιήθηκε το έτος 1998 στις περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου και της Κρήτης, οι οποίες κάλυψαν από κοινού το 59,1% του συνόλου των διανυκτερεύσεων.

- Η αύξηση του τουριστικού ρεύματος προς τη χώρα μας τη διετία 1997-1998 οδήγησε και στην αύξηση της μέσης ετήσιας πληρότητας των ξενοδοχειακών καταλυμάτων, η οποία ανήλθε στο 58,4% το 1997 και στο 61,6% το 1998.

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 1993-1998 (σε εκατ. δρχ.)

- Η μέση ετήσια πληρότητα των μεγαλύτερων ξενοδοχειακών μονάδων της χώρας εκτιμάται για το έτος 1998 στο περίπου 78%, ενώ τα έσοδα των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων μόνο από τα ενοίκια των υπνοδωματίων εκτιμάται ότι δεν υπερβαίνουν το 50% του συνολικού κύκλου εργασιών τους για το βίο έτος. Όσον αφορά τις συνολικές πωλήσεις των μεγαλύτερων επιχειρήσεων του κλάδου, εμφανίζουν ποσοστιαία αύξηση κατά 11,13% το 1998/97 έναντι 14,27% την περίοδο 1997/96.

- Το μέγεθος της αγοράς των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων (Lux, Α' και Β' κατηγορίας) εκτιμάται για το 1998 στο ύψος των 376 δισ. δρχ. έναντι 365 δισ. δρχ. το 1997, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 3% την βία περίοδο.

Εγκρίσεις αρχιτεκτονικών σχεδίων

Από τα 195 αρχιτεκτονικά σχέδια κατασκευής ξενοδοχειακών μονάδων που εγκρίθηκαν το 1998 απ' τον Ε.Ο.Τ., επισημαίνεται σε έρευνα ότι αντιστοιχούν συνολικά 19.651 κλίνες και 10.114 δωμάτια 4 ξενοδοχεία πολυτελείας, 33 ξενοδοχεία Α' τάξης, 55 ξενοδοχεία Β' τάξης, 79 ξενοδοχεία Γ' τάξης και 24 ξενοδοχεία Δ' και Ε' τάξης.

Οι περισσότερες εγκρίσεις αρχιτεκτονικών σχεδίων κατασκευής ξενοδοχειακών μονάδων το έτος 1998 αφορούν μονάδες Γ' τάξης συνολικής δυναμικότητας 2.280 δωματίων και 4.494 κλινών, που αντιπροσωπεύουν το 22,5% του συνολικού αριθμού των δωματίων και το 23% του συνολικού αριθμού των κλινών που εγκρίθηκαν το έτος 1998. αξιοσημείωτο είναι πως το 1997 εγκρίθηκαν 161 σχέδια, ενώ το 1996 εγκρίθηκαν 94 σχέδια.

Α. Μοχλός τουριστικής ανάπτυξης

Ενώπιον σημαντικών και ριζικών τομών σε όλο το φάσμα και τις βαθμίδες των δημόσιων μηχανισμών του βρίσκεται ο τομέας του Τουρισμού, με τη δέσμη οργανωτικών και θεσμικών αλλαγών που προωθεί και προτίθεται να υλοποιήσει εντός των επομένων μηνών το υπουργείο Ανάπτυξης. Επίκεντρο αυτών των αλλαγών θα είναι, εκ των πραγμάτων, ο Ε.Ο.Τ., ο ιστορικός αυτός οργανισμός που επί δεκαετίες και υπό διάφορα σχήματα, φέρει το κύριο βάρος όχι μόνο του σχεδιασμού αλλά και της εφαρμογής και του ελέγχου της τουριστικής πολιτικής. Ένας οργανισμός ωστόσο, που ουσιαστικά, δεν αφέθηκε ποτέ

να αναπτύξει πλήρως τις δυνατότητές του αλλά ούτε και να αξιοποιήσει στον μέγιστο δυνατό βαθμό του, άνω του μέσου όρου του Ελληνικού Δημοσίου, ανθρώπινο και στελεχιακό δυναμικό του.

Με μέσο όρο αλλαγής γενικών γραμματέων τους έξι μήνες, τις επίσης συχνά αλλαγές υπουργών αρμόδιων για τον τουρισμό, τις εκάστοτε κομματικές και παρεμφερείς σκοπιμότητες αλλά και τα "πειράματα" διοικητικών δομών στα οποία κατά καιρούς προχωρούσαν οι ιθύνοντες νόες των κυβερνητικών σχεδιασμών, ήταν μάλλον λογική συνέχεια για τον Ε.Ο.Τ. να εξελιχθεί σε ένα δημόσιο οργανισμό "κουρασμένο" και δυσκίνητο, με πολλά προβλήματα και μεγάλες δυσλειτουργίες.

Βασική αιτία αυτής της κατάστασης όμως παρέμενε και παραμένει η γενικότερα κακή αντιμετώπιση του Τουρισμού από τις εκάστοτε κυβερνήσεις και τα κέντρα λήψης αποφάσεων και προγραμματισμού τους.

Αυτήν την ανάγκη επανασχεδιασμού του υφιστάμενου και ισχύοντος επί δεκαετίες επενδυτικού πλαισίου για τον τουρισμό, αλλά και του επαναπροσδιορισμού βασικών κατευθύνσεων της τουριστικής πολιτικής και των μηχανισμών υλοποίησης της, επικαλέστηκε και ο πρώην υπουργός Ανάπτυξης Νίκος Χριστοδουλάκης και νυν υπουργός Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών, ο οποίος ευελπιστούσε ότι θα δημιουργήσει ένα σύγχρονο μοντέλο διοίκησης και οργάνωσης του τομέα Τουρισμού με τις αλλαγές που προωθούσε.

Μέσω των εισηγήσεων του και των θεσμικών παρεμβάσεων που έχουν εξαγγελθεί, αναδειχθηκαν, πρόσφατα, τρεις βασικοί άξονες επί των οποίων το υπουργείο Ανάπτυξης θα επιδιώξει την υλοποίηση της τουριστικής αναπτυξιακής πολιτικής και θα εξασφαλίσει τη συναίνεση και στήριξη και των άλλων συναρμόδιων κυβερνητικών φορέων, όπως το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Οι άξονες αυτοί είναι οι εξής:

- Ο επανασχεδιασμός του τουριστικού επενδυτικού χάρτη της χώρας, με βασική προτεραιότητα την ενθάρρυνση της ορθολογικής τουριστικής ανάπτυξης και την κάλυψη των αδυναμιών που έχουν προκύψει από το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο. Πέραν της γνωστής άρσης του καθεστώτος κορεσμού για την υποβολή συγκεκριμένων επενδυτικών σχεδίων για τη δημιουργία ξενοδοχειακών κλινών στην Αττική, οι υπό εκπόνηση μελέτες τουριστικής ανάπτυξης για κάθε μία από τις 13 Περιφέρειες της χώρας θα δείξουν αν το καθεστώς κορεσμού απέτρεψε ή πρόσθεσε προβλήματα τουριστικής ανάπτυξης και αν θα αποφασιστεί μερική ή ολική άρση του κορεσμού και σε άλλες περιοχές.
- Ο δεύτερος άξονας αφορά τον συνδυασμό και τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση του προγράμματος αξιοποίησης της δημόσιας τουριστικής περιουσίας, με τους κύριους στόχους της τουριστικής πολιτικής γενικότερα και με τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 ειδικότερα. Υπό το πρίσμα αυτό, οι επενδύσεις που επιδιώκει να προσελκύσει και του έργα που προγραμματίζει η «Ελληνική Τουριστική Ακίνητα Α.Ε.» στις εξαιρετικής αξίας και σημασίας στα περιουσιακά στοιχεία που διαχειρίζεται, τόσο επί του παραλιακού άξονα της Αττικής όσο και σε άλλες περιοχές της Περιφέρειας θα ενταχθούν στο ευρύτερο θεσμικό πλαίσιο των Ολυμπιακών Έργων, το οποίο θα περιλάμβανα και την επικείμενη υπογραφή σχετικού μνημονίου μεταξύ του υπουργείου Ανάπτυξης και της "Αθήνα 2004" και θα εξασφαλίσει και την ταχεία προώθηση των έργων αυτών, με την ένταξη όλων των απαραίτητων προϋποθέσεων και χωροθετήσεων στο ετοιμαζόμενο σχέδιο νόμου για τα Ολυμπιακά έργα.
- Οι αλλαγές και τομές στο διοικητικό και οργανωτικό σχήμα του δημόσιου μηχανισμού του τομέα Τουρισμού. Με τρία σχετικά Προεδρικά Διατάγματα προωθείται η σύσταση, στο υπουργείο Ανάπτυξης Γενικής Γραμματείας Τουρισμού με μεταφορά νευραλγικών διευθύνσεων και αρμοδιοτήτων από τον Ε.Ο.Τ., η δημιουργία στις Περιφέρειες,

Διευθύνσεων Τουρισμού και η επικέντρωση του Ε.Ο.Τ. στη διαφήμιση και προβολή, στην Εκπαίδευση, στην πιστοποίηση και στον έλεγχο.

Αποτέλεσμα των ρυθμίσεων είναι να εξειδικευθεί ο ρόλος του Ε.Ο.Τ. σε αρμοδιότητες που αφορούν στη ρυθμιστική εποπτεία της αγοράς, τον ποιοτικό έλεγχο του τουριστικού προϊόντος και το μάρκετινγκ του ελληνικού τουρισμού.

Παράλληλα, απαιτούνται ρυθμίσεις που θα εναρμονίσουν την άσκηση δραστηριοτήτων του Ε.Ο.Τ. με τους λοιπούς τομείς της κρατικής διοίκησης και τη εθνικής οικονομίας. Στους άλλους τομείς δραστηριοτήτων του ελληνικού δημοσίου υλοποιήθηκε ήδη αποκέντρωση κρατικών αρμοδιοτήτων σε περιφερειακό επίπεδο, αλλά κάτι ανάλογο δεν συνέβη ακόμη στον τομέα του τουρισμού. Με βάση τις ρυθμίσεις του ν. 2636/98 και του πρόσφατου νόμου προωθούνται τα Προεδρικά Διατάγματα για την αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων, τη νέα οργανωτική δομή του Ε.Ο.Τ. και του τομέα του Τουρισμού του υπουργείου Ανάπτυξης. Τα Προεδρικά Διατάγματα έχουν ήδη προ καιρού υπογραφεί από όλους τους συναρμόδιους υπουργούς και βρίσκονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας προς τελική έγκριση. Τα βασικά σημεία και κατευθύνσεις τους έχουν ως εξής:

1. Σύσταση Γενικής Γραμματείας Τουρισμού στο υπουργείο Ανάπτυξης, η οποία κατ' αρχάς θα αποτελείται από τις υπηρεσίες του πρώην υπουργείου Τουρισμού που έχουν συγχωνευθεί στο υπουργείο Ανάπτυξης. Στη Γ.Γ. Τουρισμού προβλέπεται η συγχώνευση της Ειδικής Γραμματείας Τουριστικών Λιμένων, η μεταφορά των αδειοδοτικών αρμοδιοτήτων του Ε.Ο.Τ. και η αναδιοργάνωση των υπηρεσιών με σύσταση ή κατάργηση οργανικών μονάδων έτσι ώστε να δημιουργηθεί ο κατάλληλος και ευέλικτος διοικητικός μηχανισμός σε επίπεδο υπουργείου. Το υπουργείο έχει την ευθύνη προσδιορισμού της τουριστικής πολιτικής, του συντονισμού των συναρμόδιων φορέων, την εποπτεία των Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. τις διεθνείς σχέσεις του Τομέα Τουρισμού, τη σύναψη των αναγκαίων διακρατικών συμφωνιών για την

ανάπτυξη του τουρισμού και όσων αρμοδιοτήτων κριθεί ότι πρέπει να ασκούνται από την κεντρική διοίκηση.

2. Περιφερειακές Διευθύνσεις Τουρισμού. Το σχετικό Π.Δ. προβλέπει μεταφορά αρμοδιοτήτων του Ε.Ο.Τ. που αφορούν αδειοδότηση τουριστικών επιχειρήσεων και ελέγχου της λειτουργίας τους στις Περιφέρειες και με σύσταση Δ/νσεων Τουρισμού στις Περιφέρειες, οι οποίες θα αναλάβουν τις μεταβιβαζόμενες αρμοδιότητες μαζί με τους αντίστοιχους υπαλλήλους και πόρους.

3. Αναδιάρθρωση του Ε.Ο.Τ., ο οποίος επιδιώκεται να αποκτήσει έναν ουσιαστικότερο και πιο επιτελικό ρόλο με τη μορφή Ν.Π.Δ.Δ.. Ο νέος επιτελικός ρόλος του Ε.Ο.Τ. συνοψίζεται ως εξής:

- Εκπόνηση μελετών τουριστικής ανάπτυξης , ενημέρωση επενδυτών για τις δυνατότητες επενδύσεων στον τουριστικό τομέα.
- Μελέτη και προώθηση μέτρων για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και καθοδήγηση των φορέων που θα αναλάβουν την υλοποίηση νέων τουριστικών προϊόντων.
- Προγράμματα ποιότητας, διαπίστευσης και έλεγχος της τουριστικής αγοράς.
- Προγράμματα προβολής και διαφήμισης της χώρας στο εσωτερικό και το εξωτερικό.
- Λειτουργία Γραφείων Εξωτερικού, με νέα δομή και δραστηριότητες ως κέντρα προώθησης του ελληνικού τουριστικού προϊόντος.
- Έρευνα αγοράς, συγκέντρωση και ανάλυση στατιστικών στοιχείων σχετικών με την τουριστική ζήτηση σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

5. Μετατροπή του Ε.Ο.Τ. σε Ανώνυμη Εταιρεία (με αρχικό μετοχικό κεφάλαιο 500 εκ. δρχ ή 1.467.351,4 € με επτά διευθύνσεις, εντεκαμελές Διοικητικό Συμβούλιο και επικεφαλής Διευθύνοντα Σύμβουλο.

Πιο συγκεκριμένα,

Ο Ε.Ο.Τ., ως Α.Ε. και βάσει του καταστατικού της, θα έχει ως

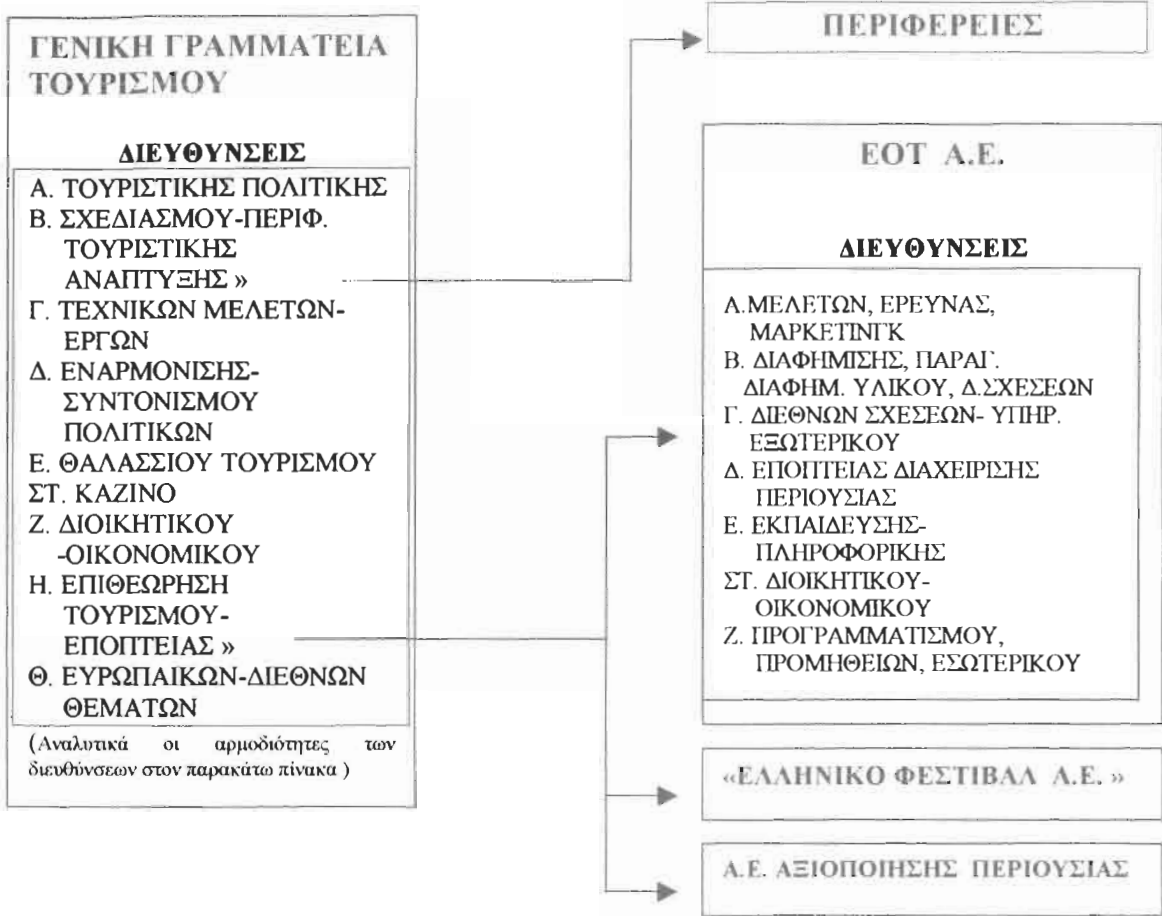
κύριους στόχους, την οργάνωση, ανάπτυξη και προώθηση του τουρισμού στην Ελλάδα, τη μελέτη της τουριστικής υποδομής της χώρας, την κατάρτιση και εκτέλεση προγραμμάτων τουριστικής προβολής της χώρας ή την ανάθεση της κατάρτισης και εκτελέσεις τέτοιων προγραμμάτων την έγκριση προγραμμάτων προβολής που καταρτίζουν οι Επιτροπές Τουριστικής Προβολής, την ευθύνη της τουριστικής επιμόρφωσης κ.λ.π.

Η Α.Ε. θα διοικείται από εντεκαμελές Δ.Σ. πενταετούς θητείας, ένα από εκ των μελών του οποίου θα είναι ο Διευθύνων Σύμβουλος, με επίσης πενταετούς θητεία και επιλογή κατόπιν δημόσιας προκήρυξης (ο διευθύνων σύμβουλος μπορεί να είναι ταυτόχρονα και πρόεδρος του Δ.Σ.). Θα συσταθεί επίσης Συμβούλιο Διεύθυνσης, στο οποίο θα μετέχουν ο Διευθύνων Σύμβουλος και οι Διευθυντές της εταιρείας.

Η Ε.Ο.Τ. Α.Ε. θα διαθέτει επτά διευθύνσεις:

- Μελετών, Έρευνας και Marketing με τρία αντίστοιχα τμήματα.
- Διαφήμισης και Παραγωγής, Διαφημιστικού Υλικού με τρία τμήματα, Διαφημιστικών Προγραμμάτων, Εκδόσεων-Δημοσιευμάτων- Οπτικοακουστικών Μέσων, Δημόσιων Σχέσεων και Επικοινωνίας.
- Διεθνών Σχέσεων και Υπηρεσιών Εξωτερικού, με δύο αντίστοιχα τμήματα.
- Εποπτείας της Διαχείρισης της Περιουσίας με τρία τμήματα, Εποπτείας Εταιρειών Ε.Ο.Τ., της Διαχείρισης Περιουσίας και Επιχειρηματικών Μονάδων, Περιουσίας.
- Εκπαίδευσης και Πληροφορικής, με τρία τμήματα, τουριστικής Εκπαίδευσης, Σχολής Ξεναγών, Πληροφορικής.
- Διοικητικού και Οικονομικού, με τέσσερα τμήματα, Προσωπικού και Διοικητικής Οργάνωσης, Παραλαβής - Διεκπεραίωσης Αλληλογραφίας, Προϋπολογισμού-

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ		
Α. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΜΗΜΑΤΑ: 1. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ-ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥΡ. ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ- ΜΕΤΡΩΝ 3. ΕΡΕΥΝΩΝ- ΜΕΛΕΤΩΝ Β. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ-ΠΕΡΙΦ. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΜΗΜΑΤΑ: 1. ΕΙΔΙΚΗΣ ΤΟΥΡ. ΥΠΟΛΟΜΗΣ 2. ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ 3. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ-ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡ. 4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ- ΜΟΡΦΩΝ ΕΝΑΛΛΑΚΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ Γ. ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ-ΕΡΓΩΝ ΤΜΗΜΑΤΑ:	1. ΜΕΛΕΤΩΝ- ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ 2. ΕΛΕΓΧΟΥ Δ. ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗΣ-ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΜΗΜΑΤΑ: 1. Τ. ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ 2. Τ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ-ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ 3. Τ. ΥΓΕΙΑΣ, Δ. ΤΑΞΗΣ, ΕΞΩΤ. ΣΧΕΣΕΩΝ, ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Ε. ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΤΜΗΜΑΤΑ: 1. ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥΡ. ΛΙΜΕΝΩΝ 2. ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ- ΕΛΕΓΧΟΥ 3. ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΘΑΛ. ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤ. ΚΑΖΙΝΩΝ	Ζ. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Η. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΜΗΜΑΤΑ: 1. ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΕΟΤ- Α.Ε. ΕΟΤ 2. ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΣΤΕ- ΕΕΕ 3. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ Β. ΕΛΛΑΔΟΣ 4. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ Ν. ΕΛΛΑΔΟΣ Θ. ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ- ΔΙΕΘΝΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΑ: 1. ΔΗΜΟΣΙΩΝ-ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ 2. ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ 3. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΑΤΩΝ Ε.Ε.- ΑΛΛΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

- Μισθοδοσίας, Λογιστηρίου, Ελέγχου Διαχείρισης Δαπανών.
- Προγραμματισμού, Προμηθειών και Εσωτερικού ελέγχου, με τρία αντίστοιχα τμήματα.

Η αποτελεσματικότητα και η λειτουργικότητα του νέου μηχανισμού θα δοκιμασθεί, όπως πάντα, στην πράξη, στην ελληνική πραγματικότητα και στην καθημερινή τριβή με τα ζητήματα του τουρισμού. Για αυτό που δεν χωρά αμφιβολία, όμως, είναι, ότι αφενός επιχειρείται μία πολύ σημαντική και βαθιά τομή στα ελληνικά τουριστικά δρώμενα και αφετέρου είναι τέτοια η έκταση της που, ανεξαρτήτως θετικής ή αρνητικής εξέλιξης, ο κρατικός τουριστικός μηχανισμός όπως τον γνωρίζαμε, δεκαετίες τώρα, παύει να υφίσταται.

B. Οι διοικητικές δομές του τουρισμού 1914-2000

1914: Σύσταση "Γραφείου Ξένων και Εκθέσεων" στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας.

1922: Σύσταση Αυτοτελούς "Υπηρεσίας Ξένων και Εκθέσεων" στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας.

1929: Ίδρυση "Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού" υπαγόμενου στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας.

1936: Κατάργηση Ε.Ο.Τ., ίδρυση υφυπουργείου Τύπου και Τουρισμού.

1941: Κατάργηση υφυπουργείου, σύσταση Δ/νσης Λουτροπόλεων και Τουρισμού στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας.

1944: Μετατροπή της Διεύθυνσης σε Γενική Διεύθυνση Τουρισμού Λουτροπόλεων και Εκθέσεων.

1945: Σύσταση Γενικής Γραμματείας Τουρισμού υπαγόμενης στον πρωθυπουργό.

1946: Μεταβίβαση της εποπτείας της Γεν. Γραμματείας Τουρισμού στον υπουργό Συντονισμού.

1950: Επανασύσταση Ε.Ο.Τ. υπό την εποπτεία του υπουργού Εθνικής

Οικονομίας.

1968: Ανάθεση εποπτείας στο υπουργείο Συντονισμού, όπου μεταφέρθηκε η Υπηρεσία Τουρισμού υπό τον υπουργό Προεδρίας.

1969: Ανάθεση εποπτείας στον Αναπληρωτή υπουργό Συντονισμού.

1971: Εποπτεία από τον υπουργό Συντονισμού.

1974: Εποπτεία από τον υπουργό Προεδρίας Κυβερνήσεως.

1985: Εποπτεία από τον υφυπουργό Εθνικής Οικονομίας.

1989: Σύσταση υπουργείου Τουρισμού.

1992: Κατάργηση του υπουργείου Τουρισμού και ανάθεση της εποπτείας στο ΥΠΕΘΟ.

1993: Ανασύσταση υπουργείου Τουρισμού.

1996: Συγχώνευση του υπουργείου Τουρισμού στο υπουργείο Ανάπτυξης.

1998: Σύσταση των εταιριών "Αξιοποίηση περιουσίας Ε.Ο.Τ." και "Ελληνικού Φεστιβάλ".

2000: Ίδρυση Γενικής Γραμματείας Τουρισμού, ίδρυση εταιρίας "Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα", Α.Ε. Καζίνο, αναβάθμιση της ΣΤΕ, μετατροπή του Ε.Ο.Τ. σε επιτελικό ΝΠΔΔ, μεταβίβαση αδειοδοτικών και ελεγκτικών αρμοδιοτήτων του Ε.Ο.Τ. στις Περιφέρειες.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΣΑΝ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Το πλήθος των παραγόντων που επηρέασαν την εξέλιξη του ελληνικού τουρισμού, είναι αρκετά μεγάλο, οι δε παράγοντες μπορούν να χαρακτηριστούν είτε ευνοϊκοί (θετικοί) είτε ανασχετικοί (αρνητικοί). Σ' αυτό το κεφάλαιο θα προσπαθήσουμε να κάνουμε μια αναφορά - ανάλυση των παραγόντων αυτών, καθώς και τη συμβολή (θετική ή αρνητική) που είχαν στην πορεία του ελληνικού τουρισμού.

1. ΕΥΝΟΪΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ευνοϊκοί παράγοντες σε διεθνές επίπεδο, που επηρέασαν θετικά την εξέλιξη του Διεθνούς Τουρισμού, μπορούν να χαρακτηριστούν οι εξής:

- Η διεθνής πολιτική ύφεση, που επικράτησε μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και ενθάρρυνε, αποφασιστικά, την τουριστική κίνηση.
- Η διεθνής οικονομική άνθηση, που αύξησε τη ροπή για περιήγηση. Η διεθνής τουριστική κίνηση αναπτύχθηκε ραγδαία, ιδιαίτερα μετά την ολοκλήρωση της ανασυγκρότησης των Ευρωπαϊκών Οικονομιών. Ενισχύθηκε δε περισσότερο από το έτος 1952, λόγω της γενικής αύξησης των ατομικών εισοδημάτων της Δυτικής Χώρες, σαν συνέπεια της οικονομικής ανόδου .
- Η βελτίωση των αποδοχών των εργαζομένων, καθώς και η χορηγία αδειών με αποδοχές. Αυτό συνέβαλε αισθητά στη διάδοση του τουρισμού, σε ευρύτερες τάξεις του πληθυσμού (μικρομεσαίου κλπ.), έτσι ώστε ο θεσμός του τουρισμού και της περιήγησης να αποκτήσει μαζικό χαρακτήρα.
- Η άρση των τεχνικών εμποδίων με την κατάργηση των πολύπλοκων διατυπώσεων στον έλεγχο του τουριστικού συναλλάγματος από μέρους των διαφόρων χωρών.
- Η βελτίωση και πύκνωση των διεθνών συγκοινωνιών που έκανε πιο άνετα και γρηγορότερα τα ταξίδια.
- Η βελτίωση και η πρόοδος των μεταφορικών μέσων (οδικών, αεροπορικών κλπ.), που έδωσε τη δυνατότητα για τουρισμό σε περισσότερα άτομα (χαμηλότερων, κυρίως, εισοδηματικών τάξεων), αφού μείωσε αισθητά το κόστος των ταξιδιών (charters κλπ.).

2. ΕΥΝΟΪΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Οπωσδήποτε, ο Ελληνικός Τουρισμός επωφελήθηκε από τους παράγοντες που επηρέασαν τον Διεθνή Τουρισμό, τους οποίους αναφέρουμε παραπάνω. Ωστόσο, υπάρχουν και κάποιοι άλλοι παράγοντες, που επηρέασαν, ειδικότερα πια, τον ελληνικό Τουρισμό και την ανάπτυξη του. Αναλυτικότερα, οι παράγοντες αυτοί είναι οι εξής:

-ΤΟ ΚΛΙΜΑ: Εύκρατο, μεσογειακού τύπου (οι βροχές πέφτουν κατά κύριο λόγο, το ψυχρό εξάμηνο Οκτωβρίου -Μαρτίου, τους υπόλοιπους μήνες είναι λίγες και σχεδόν καθόλου τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο. Τους μήνες αυτούς, κυρίως λόγω των συνεχών ανέμων που πνέουν στη θάλασσα και στα παράλια, επικρατεί ανομβρία και δροσιά, κάνοντας το κλίμα της Ελλάδας ήπιο, σε γενικές γραμμές. Παράλληλα, η πλούσια γεωμορφολογία της Ελλάδας, η συνεχής εναλλαγή βουνών και πεδιάδων, ο διαφορετικός προσανατολισμός των ακτών της εξαιτίας της συνεχούς διαδοχής ξηράς και θάλασσας, διαφοροποιούν αισθητά το μεσογειακό κλίμα (το συναντάμε δηλαδή σε πολλούς τύπους και παραλλαγές) στα διάφορα διαμερίσματα της χώρας. Οι κλιματολογικές αυτές συνθήκες βοηθούν στην προσέλκυση τουριστών από τις βόρειες περιοχές, αλλά και στην ανάπτυξη διαφόρων μορφών τουρισμού, κατά τη διάρκεια ολόκληρου του έτους.

-ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ: Το συνθέτουν 108 ορεινά συγκροτήματα, που καλύπτουν τα 4/5 της συνολικής επιφάνειας της Ελλάδας (131.944 τετρ. χλμ.) και υπάρχουν ακόμα δύο βουνά διεθνώς γνωστά, ο Όλυμπος και ο Παρνασσός (προσφέρουν ήσυχο περιβάλλον για ανάπαυση και αναψυχή, αλλά και για ορειβασία, κινήγι, χιονοδρομίες και άλλες δραστηριότητες). Ακόμα, υπάρχουν 800 ιαματικές και μεταλλικές πηγές (δημιουργήματα της δράσης των ηφαιστειών τα παλιότερα χρόνια), με κυριότερες αυτές της Βουλιαγμένης, των Θερμοπυλών, της Ικαρίας

(θέρμες), του Καϊάφα, των Καμένων Βούρλων, της Κυλλήνης, του Λουτρακίου, του Λαγκαδά, των Μεθάνων, της Νέας Απολλωνίας (Θεσσαλονίκη), της Υπάτης. Αρκετές απ' αυτές έχουν αξιοποιηθεί και λειτουργούν σαν κέντρα λουτροθεραπείας, εξυπηρετώντας, βασικά, τον ελληνικό πληθυσμό με υποδομή κι εγκαταστάσεις μετρίου ή χαμηλού επιπέδου και προβολή στο εξωτερικό, σχεδόν μηδαμινή. Ακόμα, το φυσικό περιβάλλον της Ελλάδας περιλαμβάνει δεκάδες λιμάνια, 15.021 χλμ. ακτές 25.167 τετρ. χλμ. νησιωτική επιφάνεια, αποτελούμενη από 169 κατοικημένα νησιά κι εκατοντάδες νησίδες.

-ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΤΟΠΟΙ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ Η Ελλάδα διαθέτει πλήθος μνημείων όλων των εποχών (προϊστορικά, κλασικά, μεσαιωνικά κάστρα, βυζαντινές εκκλησίες, μοναστήρια κλπ.). Επίσης, διαθέτει μουσεία με ανεκτίμητους θησαυρούς (όπως είναι ήδη γνωστό, έχει τη μεγαλύτερη ιστορία απ' όλα τα ευρωπαϊκά κράτη, αφού στην περιοχή της σημερινής Ελλάδας αναπτύχθηκαν πολιτισμοί, τρεις χιλιάδες χρόνια π.Χ.). Τα μνημεία αυτά, ιδίως τα αρχαία, είναι μοναδικά στον κόσμο, αποτελούν ισχυρούς πόλους έλξης τουριστών. Αποτελούν δε, μια αστείρευτη, χρυσοφόρο πηγή για τον ελληνικό τουρισμό, και όσο με την πάροδο των ετών θα εκπολιτίζεται και θα μορφώνεται η ανθρωπότητα, τόσο θα αυξάνονται οι επισκέπτες της Ελλάδας από το εξωτερικό.

-Η ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΜΑΖΑΣ: Έχει παρατηρηθεί ότι με την πάροδο του χρόνου, η τουριστική κίνηση στρέφεται προς τις χώρες της Νότιας Ευρώπης, με το μεσογειακό κλίμα (μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνεται και η Ελλάδα).

Τα ελκυστικότερα στοιχεία (%)

ΧΩΡΕΣ	ΦΥΣΙΚΕΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ	ΤΟΠΙΑ	ΧΑΜΗΛΕΣ ΤΙΜΕΣ	ΜΟΥΣΕΙΑ ΜΝΗΜΕΙΑ	ΑΛΛΑΓΗ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΑΝΕΣΗ	ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ	ΣΠΟΡ
Βέλγιο	42	43	25	16	30	25	22	14
Δανία	62	43	25	21	36	17	9	7
Γερμανία	47	43	4	30	23	22	21	14
Ελλάδα	39	16	36	25	16	14	25	7
Ισπανία	52	17	12	28	5	14	19	9
Γαλλία	68	34	35	31	46	20	20	22
Ιρλανδία	30	28	53	14	23	39	47	15
Ιταλία	63	37	38	27	30	24	22	14
Λουξεμβούργο	67	52	36	35	25	42	15	25
Ολλανδία	66	42	36	25	32	22	17	16
Πορτογαλία	36	17	35	22	11	11	22	13
Βρετανία	56	51	36	27	21	51	31	12
Μ.Ο. ΕΕ	56	37	34	28	26	26	23	14

Πηγή: R. Holier

Σημ.: Οι αριθμοί εκφράζουν το ποσοστό των τουριστών που μένει ευχαριστημένο για καθένα από τα χαρακτηριστικά του τουριστικού προϊόντος που παρουσιάζονται στον πίνακα

-ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΥΠΟΔΟΧΗΣ: Η ανάπτυξη της τουριστικής κίνησης στην Ελλάδα έχει άμεση σχέση με τη βελτίωση των δυνατοτήτων υποδοχής τουριστών στη χώρα μας. Και λέγοντας "δυνατότητες υποδοχής τουριστών", εννοούμε τις εγκαταστάσεις, κατασκευή κι εξοπλισμό έργων υποδομής, η βελτίωση των οποίων σημαίνει αύξηση των επενδύσεων στον τομέα αυτόν.

Σ' αυτό το σημείο θα αναφέρουμε ότι το συνολικό ύψος των επενδύσεων σε τουριστικές επιχειρήσεις κι έργα τουριστικής υποδομής, για την περίοδο 1992-1996 έφτασε στα 118.711,9 δρχ. περίπου. Το ποσό αυτό ανταποκρίνεται στις Δημόσιες Επενδύσεις Πάγιου Κεφαλαίου Τουρισμού.

Πέρα, όμως, από τις Δημόσιες Επενδύσεις, στον Τουριστικό τομέα υπάρχει κι ένας μεγάλος (συγκριτικά μεγαλύτερος) αριθμός επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα.

Από έρευνα προκύπτει όσον αφορά τις επενδύσεις που υπήχθησαν τόσο στον αναπτυξιακό νόμο 1892/90, όσο και στο πλαίσιο του τροποποιημένου πλέον αναπτυξιακού (δηλαδή του 2601/1998), ότι τη

χρονική περίοδο 1991-1998 εγκρίθηκαν από τον νόμο 1892/90931 επενδυτικά σχέδια. Το συνολικό ύψος των 931 επενδύσεων ανέρχεται σε 250.994.994 χιλ. δρχ. ενώ οι επιχορηγήσεις ανέρχονται σε 70.536.106 χιλ. δρχ., καλύπτοντας δηλαδή το 28% κατά μέσο όρο των συνολικών επενδύσεων. Το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων των οποίων εγκρίθηκαν οι επενδύσεις ανέρχεται σε 127.352.121 χιλ. δρχ., ενώ από την υλοποίηση αυτών των επενδύσεων δημιουργούνται 8.397 νέες θέσεις (30.265 νέες κλίνες).

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Ν. 1892/90 ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-1998

<i>Γεωγραφική περιφέρεια</i>	<i>Αριθμός επενδύσεων</i>	<i>Ύψος επένδυσης σε χιλ. δρχ</i>	<i>Ίδια κεφάλαια σε χιλ. δρχ</i>	<i>Επιχορήγηση σε χιλ. δρχ</i>
<i>Δωδεκάνησα</i>	155	52143144	25910179	15577387
<i>Κρήτη</i>	133	38309799	17604715	9464952
<i>Αττική</i>	55	22309086	13680587	5541810
<i>Αν. Μακεδονία - Θράκη</i>	82	21416741	6962585	7863864
<i>Κεντρική Μακεδονία</i>	72	17521843	9315202	4442541
<i>Νησιά Ιονίου</i>	57	15298023	8166299	3854310
<i>Στερεά Ελλάδα</i>	41	14762131	7735438	4006692
<i>Βόρειο Αιγαίο</i>	74	14490031	7314260	5003689
<i>Πελοπόννησος</i>	39	12887771	7315038	3709840
<i>Δυτική Ελλάδα</i>	44	9597380	4860665	2467915
<i>Θεσσαλία</i>	61	8933984	5683205	2117496
<i>Ήπειρος</i>	45	8369210	4784236	2070667
<i>Νότιο Αιγαίο</i>	45	7864368	4419780	2235590
<i>Δυτική Μακεδονία</i>	24	6383850	3163619	2087416
<i>Αλβανία</i>	4	252633	436313	94937
Σύνολο	931	250539994	127352121	70539106

Πηγή: ΥΠ.ΕΘ.Ο. (Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων)

Η κατανομή των επενδύσεων του Ν. 1892/90 των εταιριών του κλάδου κατά γεωγραφική περιφέρεια, σύμφωνα με τα στοιχεία όπως αυτά προέρχονται από τη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του

Υ.Π.ΕΘ.Ο. φανερώνει πως οι περισσότερες επενδύσεις αφορούν τη γεωγραφική περιφέρεια των Δωδεκανήσων, όπου κατά το χρονικό διάστημα 1991 -98 εγκρίθηκαν 155 επενδυτικά σχέδια συνολικής αξίας 52.143.144 χιλ. δρχ. (μερίδιο 20,8% στο σύνολο των επενδύσεων).

Ακολουθεί η περιφέρεια της Κρήτης (όσον αφορά τον αριθμό των επενδύσεων) στην οποία εγκρίθηκαν 133 επενδυτικά σχέδια συνολικής αξίας 38.309.799 χιλ. δρχ. (μερίδιο 15,3% επί του συνόλου). " Στην Αττική εγκρίθηκαν 55 επενδυτικά σχέδια συνολικού " ποσού 22.309.086 χιλ. δρχ. (ποσοστό 8,9% επί του συνόλου).

Επίσης παρουσιάζονται οι μεγαλύτερες επενδύσεις του Ν. 1892/90 στον κλάδο των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων για την περίοδο 1991-1998. Σύμφωνα με τα στοιχεία, 40 επενδυτικά σχέδια ξεπέρασαν σε αξία το ύψος του 1 δισ. δρχ., το συνολικό ύψος επένδυσης των οποίων ανήλθε σε 55.212.473 χιλ. δρχ., αντιπροσωπεύοντας το 22% του συνόλου των επενδύσεων που εγκρίθηκαν τη συγκεκριμένη περίοδο.

Η μεγαλύτερη εγκριθείσα επένδυση υποβλήθηκε από την εταιρία Γ. Κυπριώτης & Υιοί ΑΕ, η αξία της οποίας ανήλθε σε 4.061.695 χιλ. δρχ. Ακολουθεί η εταιρία ΑΕΤΕΑ ΑΕ η επένδυση της οποίας ανήλθε σε 3.463.551 χιλ. δρχ. και αφορά 502 νέες κλίνες.

ΟΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΟΥ Ν/ 1829/90 ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1991-1998

Εταιρία	Υψος επένδυσης (σε χιλ. δρχ)	Επιχορήγηση (σε χιλ. δρχ)	Αριθμός Κλινών
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΞΕΝ. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΕ	1125000	208125	167
ΕΡΕΤΡΙΑ ΒΙΛΑΤΖ ΑΕ	1562500	515625	473
ΜΕΤΑCONSULTANS ΕΠΕ	1090000	272500	218
ΛΑΡΑ ΤΟΥΡ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	2211601	663480	499
ΡΟΛΟΣ ΠΑΛΛΑΣ ΑΕ	1477087	369271	351
Γ. ΚΥΠΡΙΩΤΗΣ & ΥΙΟΙ ΑΕ	4061695	1158978	-
ΑΕΤΕΑ ΑΕ	3463551	500000	502
Γ. ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΚΗΣ ΛΕΙΤΕ	1447406	246357	358
Γ. ΠΑΤΕΡΑΚΗΣ ΑΕ	1172400	312750	238
ΧΑΝΑΡΗ ΕΛΛΑΣ ΑΕ	1000000	250000	720

ΚΑΡΑΒΕΛ ΑΕ	1000000	250000	841
ΚΑΨΗ ΑΕ	1065202	250000	1288
ΚΑΨΗ ΑΕ	1049900	250000	1228
ΤΟΥΡ. ΞΕΝΟΔ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΡΗΤΗΣ ΑΕ	1039534	250000	767
ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥΡ. ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΑΕ	1000000	250000	741
ΒΑΡΝΙΜΑ ΑΕ	1000000	250000	336
ΑΘΗΝΑΙΟΝ ΑΕ	1000000	250000	1142
ΔΙΑΚΟΠΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΒΟΙΑ ΑΕ	1000000	250000	659
ΤΟΥΡ. ΞΕΝΟΔ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕΝΤΕΤΟΥΡΣ	1000000	300000	298
ΓΕΝΙΚΑΙ ΤΟΥΡ. & ΞΕΝΟΔ. ΕΠΙΧ. ΚΡΗΤΗΣ ΑΕ	1168000	408000	-
ΟΛΥΜΠΙΟΣ ΖΕΥΣ ΑΕ	1003265	249499	530
ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΡΑΤΖΙΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ	2690000	786500	-
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ	1000000	250000	599
STANLEY ΞΕΝΟΔ. ΤΟΥΡ. ΕΠΙΧ. ΑΕ	1000000	250000	-
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΧΑΝΔΡΗ ΑΕ	1000000	250000	-
ΑΚΤΗ ΜΕΣΟΙΤΗΣΑΕ	1000000	250000	1587
PALADIES LENA MARY ΑΕ	1000000	250000	228
ΤΟΥΡ. ΕΠΙΧ: ΡΟΔΟΥ ΜΠΑΓΚΑΛΟΟΥΣ ΑΕ	1000000	250000	429
ΒΕΛΟΥΧΙΑ ΑΕ	1043500	330875	-
ΓΚΡΚΑΜΕΡΑΕ	1000000	250000	512
ΑΚΤΗ ΚΑΡΑΛΜΑΙΝΑ - ΚΩΣ ΑΞΕ	1360000	544000	1029
ΘΡΑΚΗ ΠΑΛΛΑΣ ΑΕ	1800000	846000	258
ΚΑΖΙΝΟ & ΞΕΝΙΑ ΘΡΑΚΗΣ ΑΕ	1531000	612400	224
ΖΗΤΑ PALACE ΑΕ	1300000	520000	200
ΠΑΜΑΡΑΕ	1600000	640000	213
ΑΦΟΙΧΑΤΖΗΚΩΝ ΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΕ	1100000	507000	-
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΛΙΞΤΕ VILLAGE INN	1200000	480000	200
ΦΛΕΘΩΝ ΑΕ	1575832	578802	433
Θ. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ ΑΕ	1775000	443750	224
ΝΕΑ ΘΗΡΑΪΚΗ ΑΞΤΕ	1300000	455000	695

"Πηγή: ΥΠ.ΕΘ.Ο (Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων)

Οι επενδύσεις στον τομέα του τουρισμού (δημόσιες και ιδιωτικές), αφορούν κατά κύριο λόγο την ύδρευση αποχέτευση, τον ηλεκτροφωτισμό, τηλεπικοινωνιακή σύνδεση, συγκοινωνιακά έργα (για τη σύνδεση της περιφέρειας με το εξωτερικό, αλλά και με τις υπόλοιπες περιοχές της χώρας). Ακόμα, αφορούν διάφορες εγκαταστάσεις για τη διακίνηση των τουριστών μέσα στην περιφέρεια (τουριστικά περίπτερα, μαρίνες πλαζ, χώροι για καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, εγκαταστάσεις ψυχαγωγίας κλπ.). Ειδικότερα, οι επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα αφορούν κατά κύριο λόγο την κατασκευή μονάδων διανομής και σίτισης, και την κατασκευή μεγάλων ξενοδοχειακών τραστ.

Ωστόσο, οι επενδύσεις σε έργα τουριστικής υποδομής είναι ανεπαρκείς (σε ό,τι αφορά την αποδοτικότητα τους), αν δεν συνοδεύονται από μια πολιτική προσέλκυσης της τουριστικής μάζας, αλλά κι αν δεν προσαρμόζονται στις προτιμήσεις της μάζας του αναμενόμενου τουριστικού ρεύματος. Η σύγχρονη ευρωπαϊκή αντίληψη στον τομέα αυτό, και σε ό,τι αφορά στη μεγιστοποίηση του κέρδους από τον τουρισμό, προσανατολίζεται στην προσέλευση μεγάλου αριθμού τουριστών μεσαίας εισοδηματικής τάξης, παρά στην προσέλευση τουριστών υψηλής εισοδηματικής τάξης, που ούτως ή άλλως ο αριθμός τέτοιων τουριστών είναι αρκετά μικρός.

Αντιπροσωπευτικότερο παράδειγμα αποτελεί η Ιταλία, η τουριστική πολιτική της οποίας στράφηκε προς αυτήν την κατεύθυνση. Αποτέλεσμα ήταν η Ιταλία να διατηρεί για αρκετά χρόνια την πρώτη θέση, σε όλον τον κόσμο, από άποψη αριθμού αφίξεων τουριστών, αλλά και καθαρών κερδών από τον τουριστικό τομέα.

ΜΕΡΟΣ Β

Η ΕΠΟΧΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σύμφωνα με στοιχεία που βρέθηκαν και με μελέτη την οποία πραγματοποίησε ο καθηγητής Αναστάσιος Κ. Τσίτουρας (Ph.D.) για λογαριασμό του Ινστιτούτου Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων, ο ελληνικός τουρισμός παρουσιάζει υψηλή εποχικότητα με σοβαρές συνέπειες για την οικονομία της χώρας. Τα σημαντικότερα προβλήματα που προκαλούνται από την υψηλή εποχικότητα του τουρισμού είναι κυρίως :

Πρώτον: Χαμηλότερη απόδοση των επενδυμένων κεφαλαίων στο τουρισμό και σημαντικά διαφεύγοντα κέρδη για τις τουριστικές επιχειρήσεις. Ο τουριστικός κλάδος και κυρίως ο ξενοδοχειακός απαιτεί μεγάλες επενδύσεις σε ακίνητα και γήπεδα. Η χρήση τους μόνο έξι μήνες το χρόνο μειώνει την απόδοση τους, σημαντικά κάτω της δυνητικής, ενώ ένα μέρος του πάγιου κόστους και των λειτουργικών εξόδων(δημοτικά τέλη, Δ.Ε.Η. συντήρηση, φύλαξη, φορολογικές επιβαρύνσεις κ.λ.π.) επεκτείνεται σε όλη την διάρκεια του έτους.

Υψηλότερες αποδόσεις των κεφαλαίων τους θα έδινε την δυνατότητα στους επιχειρηματίες να επενδύσουν σε μεγαλύτερο βαθμό στην βελτίωση των εγκαταστάσεων και στην ποιοτική αναβάθμιση του προϊόντος τους, το οποίο θα είχε σαν αποτέλεσμα μεγαλύτερη ζήτηση και υψηλότερες τιμές, υψηλότερα κέρδη για τις επιχειρήσεις και συνεπώς και υψηλότερη φορολογική απόδοση για το κράτος. Υπάρχουν δηλαδή, περιθώρια σημαντικής αύξησης της κοινωνικής ευημερίας μέσω της μείωσης της αργούσας τουριστικής δυναμικότητας στη διάρκεια του έτους.

Δεύτερον : Δυσλειτουργίες στην αγορά εργασίας και δυσκολία στην εξεύρεση και την ποιοτική αναβάθμιση του ειδικευμένου προσωπικού. Η εποχική απασχόληση του προσωπικού σε τουριστικά επαγγέλματα απαιτεί, αφενός αμοιβές, οι οποίες είναι αρκετά δελεαστικές, ώστε οι απασχολούμενοι να διακινδυνεύσουν να μείνουν χωρίς εργασία στη μη τουριστική περίοδο, αφετέρου δημιουργεί δυσκολίες στην ποιοτική αναβάθμιση της εργασίας. Οι ξενοδόχοι απασχολούν λιγότερο

προσωπικό από το άριστο λόγο της εποχικότητας και των υψηλών μισθών που αναγκάζονται να πληρώνουν, ενώ ταυτόχρονα το κράτος δαπανά για επιδοτήσεις στη διάρκεια της μη τουριστικής εποχής. Η μείωση της εποχικότητας θα είχε προφανή αποτελέσματα στην αύξηση της απασχόλησης.

Όσον αφορά την ποιοτική αναβάθμιση της εργασίας και της εκπαίδευσης, η εποχικότητα αποτελεί σημαντικό ανασταλτικό παράγοντα. Οι εργαζόμενοι στα τουριστικά επαγγέλματα συνήθως απασχολούνται στην μη τουριστική σαιζόν σε επαγγέλματα άσχετα με το τουρισμό. Έτσι χάνεται η ευκαιρία να αναπτυχθεί :

A) Η βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εργασίας μέσω της συσσώρευσης εμπειριών.

B) Η βελτίωση μέσω ειδικών προγραμμάτων τεχνικής εκπαίδευσης και επιμορφωτικών σεμιναρίων.

Η στήριξη του οικογενειακού εισοδήματος μερικά μόνον από το τουρισμό δίνει ένα πιο ευκαιριακό χαρακτήρα στην εργασία που σχετίζεται με αυτόν και μειώνει την διάθεση για βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εργασίας.

Τρίτον : Η υποβάθμιση του περιβάλλοντος έχει κόστος και ζημιώνει περισσότερο τις επερχόμενες γενιές. Η εντατική χρησιμοποίηση του φυσικού πλούτου στους τρεις μήνες του χρόνου και η συνεπαγόμενη υποβάθμιση του περιβάλλοντος έχει δυο σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις : αφενός μειώνει την ποιότητα των παρεχόμενων διακοπών και συνεπώς την αξία τους λόγω της χαμηλότερης ικανοποίησης των καταναλωτών-τουριστών και αφετέρου η σωρευτική υποβάθμιση του περιβάλλοντος επιβαρύνει περισσότερο τις επόμενες γενιές των Ελλήνων με αντίβαρο μεγαλύτερα κέρδη για την σημερινή γενιά (inter-generation in-justice). Οι μελλοντικές γενιές θα έχουν να αντιμετωπίσουν ένα πιο υποβαθμισμένο περιβάλλον που είτε θα το 'πουλήσουν' φθηνότερα ή θα κοστίζει πολύ περισσότερο στην κοινωνία να το αποκαταστήσει.

Τέταρτον : Η υποδομή υποδοχής των τουριστών αποδεικνύεται ανεπαρκής. Η εντατική χρησιμοποίηση της υποδομής (αεροδρόμια, λιμάνια, δρόμοι) στους τρεις μήνες του έτους υποβαθμίζει ποιοτικά τις υποδομές αυτές. Καθυστερήσεις στις πτήσεις, κακή εξυπηρέτηση λόγω του μεγάλου όγκου υποδοχής τουριστών σε σχέση με την δυναμικότητα των υποδομών, αυξάνει την δυσαρέσκεια των τουριστών και μειώνει την

πραγματική αξία των διακοπών τους. Ταυτόχρονα οι τουριστικοί πράκτορες (tour operators) υφίστανται αύξηση του κόστους των παρεχόμενων πακέτων λόγω των καθυστερήσεων στις αεροπορικές πτήσεις αλλά και των υψηλότερων τιμών που πρέπει να πληρώσουν για μια σειρά υπηρεσιών και επίγειων μεταφορικών μέσων σε συνθήκες υψηλής ζήτησης στους μήνες αιχμής.

ΕΠΟΧΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ
ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΕΠΟΧΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ						
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ GINNIE						
	1991	1992	1993	1994	1995	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ 1991-95
Αν. Μακεδονία και Θράκη	0,43	0,488	0,491	0,551	0,551	0,502
Κεντρ. Μακεδονία	0,457	0,478	0,487	0,5	0,476	0,479
Θεσσαλονίκη	0,156	0,148	0,141	0,144	0,108	0,14
Δυτ. Μακεδονία	0,242	0,204	0,313	0,176	0,141	0,215
Ήπειρος	0,533	0,521	0,509	0,506	0,491	0,512
Θεσσαλία	0,546	0,542	0,537	0,563	0,539	0,545
Ιόνιοι νήσοι	0,602	0,591	0,596	0,584	0,571	0,589
Κέρκυρα	0,604	0,592	0,592	0,584	0,571	0,589
Δυτ. Ελλάδα	0,545	0,505	0,472	0,502	0,432	0,491
Στερεά Ελλάδα	0,538	0,495	0,495	0,501	0,498	0,505
Αττική	0,309	0,26	0,243	0,241	0,239	0,258
Αθήνα	0,278	0,209	0,186	0,183	0,18	0,207
Πελοπόννησος	0,54	0,52	0,505	0,474	0,481	0,504
Βόρειο Αιγαίο	0,589	0,594	0,596	0,577	0,569	0,585
Νότιο Αιγαίο	0,547	0,537	0,539	0,531	0,526	0,536

	<i>Πτυχιική εργασία</i>					
Ρόδος	-	0,516	0,518	0,504	0,506	0,511
Κρήτη	0,529	0,486	0,49	0,47	0,476	0,49
Σύνολο χώρας	0,509	0,487	0,485	0,481	0,474	0,487

Υπάρχει σαφής τάση μείωσης της εποχικότητας στην πενταετία 1991-95 στα καταλύματα του Ν. Αιγαίου, της Αττικής και της Ηπείρου. Σαφής τάση αύξησης της εποχικότητας υπάρχει στην Αν. Μακεδονία και τη Θράκη. Υπάρχει διακύμανση εποχικότητας στη διάρκεια της πενταετίας με γενική πτωτική τάση στην Κρήτη, το Βόρειο Αιγαίο, την Πελοπόννησο, τη Στερεά Ελλάδα, τη Δυτική Ελλάδα, τα Ιόνια Νησιά και τη Θεσσαλία.

Το επίπεδο της εποχικότητας διαφέρει σημαντικά στις περιφέρειες. Χαμηλή εποχικότητα εμφανίζουν τα δύο αστικά κέντρα, η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη και η Δυτική Μακεδονία. Ιδιαίτερα υψηλή εποχικότητα εμφανίζουν η Αν. Μακεδονία και η Θράκη, οι Ιόνιοι Νήσοι, οι Νήσοι του Βορείου Αιγαίου και οι Νήσοι του Ν. Αιγαίου. Οι τακτικές αεροπορικές συγκοινωνίες στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη ευνοούν ιδιαίτερα τις δύο αυτές περιοχές, ενώ η δυσκολία πρόσβασης στα νησιά είναι ιδιαίτερα εμφανής στους μήνες που δε λειτουργούν ναυλωμένες πτήσεις (charters).

Πιο συγκεκριμένα για τις σημαντικότερες περιφέρειες παρατηρούνται:

Τα νησιά του **Ν. Αιγαίου** κατέχουν το υψηλότερο μερίδιο διανυκτερεύσεων στην επικράτεια. Το 1995 το συνολικό μερίδιο της περιφέρειας αυτής ανέρχεται σε 33,5% με μέσο όρο στην πενταετία 1991-95 33,8%. Το 21,5% των συνολικών διανυκτερεύσεων κατά το 1995 αφορά τη Ρόδο και το 2,2% τις Κυκλάδες. Υπάρχει μικρή πτωτική τάση του μεριδίου της Ρόδου από 23,2% το 1992, σε 21,5% το 1995. στο σύνολο των νήσων του Ν. Αιγαίου υπάρχει μικρή μείωση της εποχικότητας κατά 3,8%. Η εποχικότητα στο σύνολο της Δωδεκανήσου δείχνει επίσης συνεχή πτωτική τάση, η οποία οφείλεται κυρίως στην μείωση της

εποχικότητας στα άλλα νησιά πλην Ρόδου. Η εποχικότητα των διανυκτερεύσεων στη Ρόδο, παρόλο ότι είναι γενικά πτωτική, συνοδεύεται από διακύμανση που δεν παρατηρείται στο σύνολο των Δωδεκανήσων. Στις Κυκλάδες παρατηρείται επίσης διακύμανση της

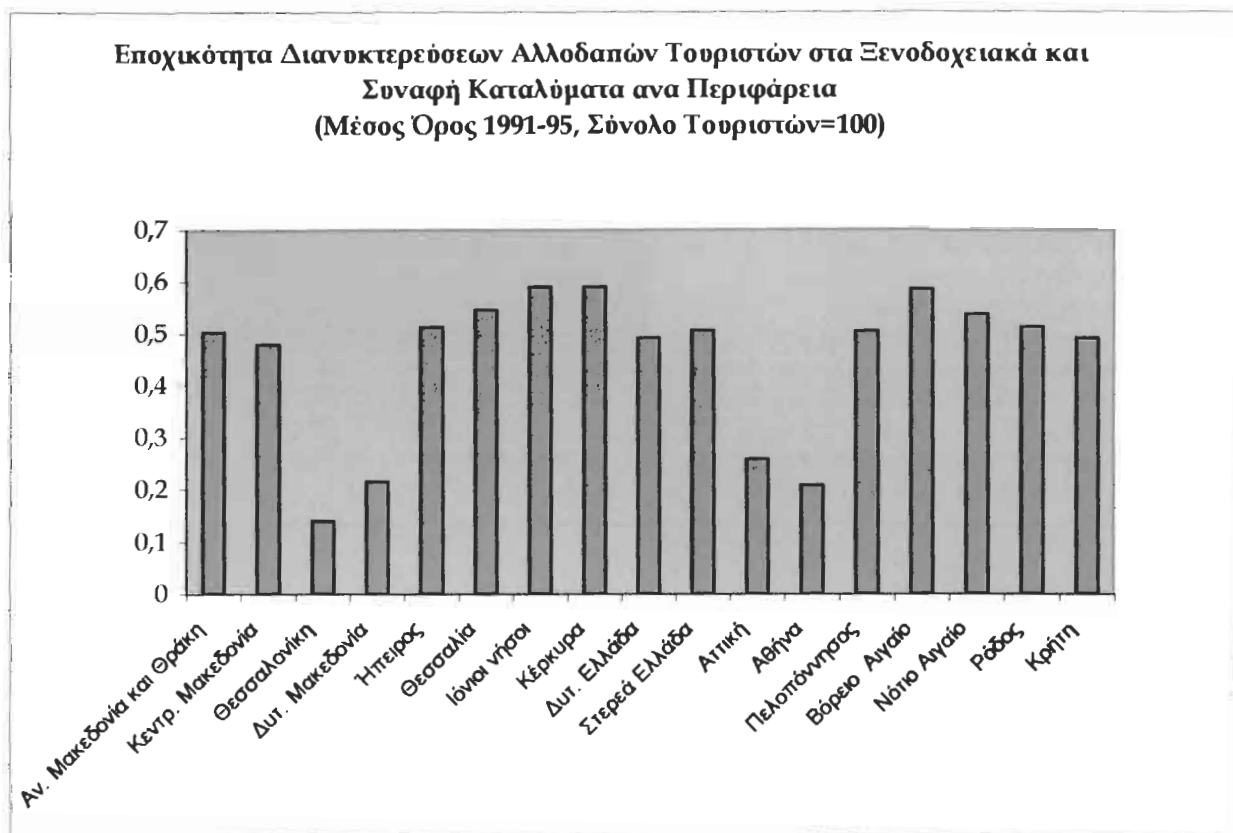
εποχικότητας στην πενταετία 1991-95 με μη σαφή τάση ανόδου ή καθόδου.

Η **Κρήτη** αποτελεί το δεύτερο μεγαλύτερο προορισμό όσον αφορά τις διανυκτερεύσεις, με μερίδιο που ανέρχεται σε 24,5% των συνολικών διανυκτερεύσεων αλλοδαπών τουριστών. Ο μέσος όρος της πενταετίας (24,9%) είναι ελαφρά υψηλότερος από τα μερίδια τόσο του 1994 όσο και του 1995. Η εποχικότητα του τουρισμού (διανυκτερεύσεις) για το σύνολο της Κρήτης εμφανίζει γενικά πτωτική τάση μέσα στη πενταετία 1991-95. Το μεγαλύτερο μερίδιο διανυκτερεύσεων καταγράφεται στο Ηράκλειο.

Το μερίδιο αυτό εμφανίζει μείωση από 13,2% το 1991 σε 11,9% το 1995. Στο διάστημα αυτό η εποχικότητα έχει μειωθεί κατά 9,7%. Οι νομοί Χανίων και Ρεθύμνης έχουν αυξήσει τα μερίδια τους το 1995 σε 4,3% και 5,1% από 3,1% και 4,2% αντίστοιχα, σε αντίθεση με το νομό Λασιθίου όπου το μερίδιο των διανυκτερεύσεων έχει μειωθεί από 5,0% σε 4,1%. Στο ίδιο διάστημα η εποχικότητα των διανυκτερεύσεων στα Χανιά έχει μείνει αμετάβλητη, ενώ αντίθετα στο νομό Ρεθύμνης έχει μειωθεί κατά 7,3% και στο νομό Λασιθίου κατά 5,4%.

Ο **Νομός Αττικής** αποτελεί τον τρίτο, σε μέγεθος διανυκτερεύσεων, προορισμό με μέσο μερίδιο για την πενταετία 1991-95 που ανέρχεται σε περίπου 13,4% του συνόλου, μερίδιο ίσο με αυτό του 1995. Το 9,7% των διανυκτερεύσεων αφορά την Αθήνα, μερίδιο το οποίο εμφανίζεται μειωμένο σε σχέση με το 1991. Η εποχικότητα των διανυκτερεύσεων τόσο του νομού Αττικής όσο και των Αθηνών, αν και ιδιαίτερα χαμηλή, εμφανίζει συνεχή πτωτική τάση. Η εποχικότητα των διανυκτερεύσεων μεταξύ 1991 και 1995 έχει μειωθεί κατά 30,4%.

Διάγραμμα 1

Το μερίδιο στις **Ιόνιους Νήσους** κατά το 1995 ανέρχεται σε 10,35% έναντι 10,3% του μέσου όρου της πενταετίας. Το μερίδιο των διανυκτερεύσεων εμφάνισε πτωτική τάση στο διάστημα 1991-94, αλλά ανάκαμψε το 1995. Στο διάστημα αυτό υπήρξε πτωτική τάση της εποχικότητας κατά 5,1%. Η Κέρκυρα απορροφά τον κύριο όγκο του τουρισμού των Ιονίων Νήσων. Το μερίδιο της Κέρκυρας στο σύνολο των διανυκτερεύσεων έπεσε από 8,7% το 1991 σε 8% το 1995. Στο διάστημα αυτό παρατηρείται μείωση της εποχικότητας κατά 5,5%.

Στην **Κεντρική Μακεδονία** καταγράφεται το 6,1% των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών τουριστών του 1995 από το οποίο 4,1% αφορά τις διανυκτερεύσεις στην Χαλκιδική και το 1,2% στη Θεσσαλονίκη. Το μερίδιο της Χαλκιδικής έχει αυξηθεί από 2,9% το 1991

σε 4,5% το 1994 και 4,1% το 1995 δείχνοντας ότι η περιοχή έχει αρχίσει να ξεπερνάει τις δυσκολίες οι οποίες είχαν πλήξει τον τουρισμό της λόγω της Γιουγκοσλαβικής κρίσης. Στη διάρκεια της πενταετίας η εποχικότητα των διανυκτερεύσεων στην Κεντρική Μακεδονία έχει επιδείξει αυξητική τάση. Στην Χαλκιδική η εποχικότητα μειώθηκε ενώ η διακύμανση που παρουσιάζεται κυριαρχεί και στην εποχικότητα της Κεντρικής Μακεδονίας, λόγω του σχετικού μεγέθους που έχει ο τουρισμός της Χαλκιδικής στο σύνολο της περιοχής.

Το μερίδιο των διανυκτερεύσεων στο **Βόρειο Αιγαίο** έχει αυξηθεί από 2,3% το 1991 σε 3,3% το 1995. Το μερίδιο της Χίου έχει μείνει σταθερό μεταξύ 1991 και 1995, περίπου 0,25% ενώ αντίθετα το μερίδιο των διανυκτερεύσεων της Λέσβου έχει αυξηθεί από 0,81% το 1991 σε 0,96% το 1995 και στη Σάμο από 1,2% σε 2,1%. Η εποχικότητα των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών τουριστών στο Βόρειο Αιγαίο έχει μειωθεί κατά 3,4% από το 1991. Η εποχικότητα τόσο στη Σάμο όσο και στη Χίο και στη Λέσβο εμφανίζεται ελαφρά μειωμένη σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια, αλλά διατηρείται ακόμη σε υψηλά επίπεδα σε σχέση με το μέσο όρο της Ελλάδος.

Στην **Πελοπόννησο** καταγράφεται το 2,7% των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών τουριστών για το 1995. Το μεγαλύτερο μερίδιο αφορά την Αργολίδα(1,4%) και την Κορινθία(0,8%). Στην πενταετία 1991-95 και οι δύο αυτές περιοχές έχουν να επιδείξουν πτωτική τάση τόσο των μεριδίων τους στο σύνολο των διανυκτερεύσεων, όσο και της εποχικότητας των διανυκτερεύσεων αυτών. Στην Αργολίδα η εποχικότητα μειώθηκε κατά 6% και στην Κορινθία κατά 8,2%.

ΕΠΟΧΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΦΙΞΕΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ.

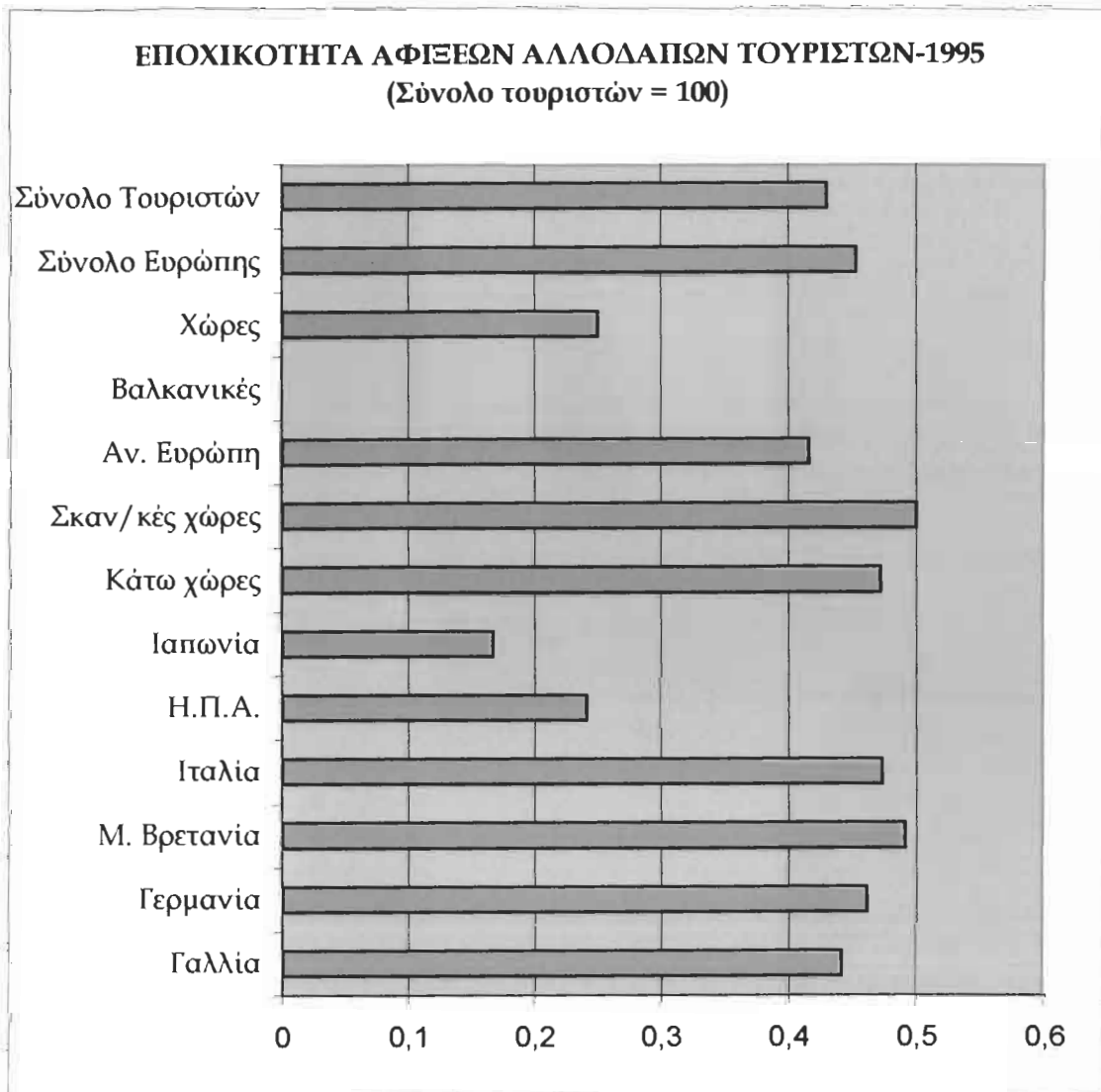
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΠΟΧΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ, ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ GINNIE						
	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Γαλλία	0,515	0,533	0,498	0,483	0,454	0,441
Γερμανία	0,447	0,491	0,495	0,492	0,483	0,461
Μ. Βρετανία	0,507	0,522	0,521	0,505	0,497	0,491
Ιταλία	0,5	0,559	0,544	0,534	0,525	0,473
Η.Π.Α.	0,344	0,339	0,291	0,282	0,259	0,241
Ιαπωνία	0,215	0,274	0,193	0,156	0,155	0,167
Κάτω χώρες	0,49	0,519	0,509	0,506	0,494	0,472
Σκαν/κές χώρες	0,494	0,508	0,496	0,491	0,5	0,5
Αν. Ευρώπη	0,382	0,454	0,448	0,372	0,416	0,416
Βαλκανικές Χώρες	0,229	0,259	0,194	0,343	0,327	0,25
Σύνολο Ευρώπης	0,45	0,472	0,484	0,474	0,467	0,453
Σύνολο Τουριστών	0,426	0,453	0,457	0,453	0,446	0,43

Ο τουρισμός, όπως αυτός μετράται από τον αριθμό των αφίξεων στα σύνορα, εμφανίζει ιδιαίτερα υψηλή εποχικότητα το 1995 και ταυτίζεται σε μεγάλο βαθμό με τον τουρισμό της θερινής περιόδου. Το 85% του συνόλου των τουριστών, ανεξάρτητα από χώρα προέλευσης επισκέφθηκε την Ελλάδα κατά την περίοδο Μαΐου- Οκτωβρίου. Το 50,8% του συνόλου των τουριστών επισκέφθηκε την Ελλάδα το τρίμηνο αιχμής Ιουλίου- Σεπτεμβρίου. Στην χειμερινή περίοδο Νοεμβρίου- Απριλίου έχει καταγραφεί το 15% του συνόλου των αφίξεων τουριστών εκ των οποίων μόλις το 8,5% αφορά το πεντάμηνο Νοεμβρίου- Μαρτίου.

Όσον αφορά τις κύριες χώρες προέλευσης των τουριστών (Γαλλία, Γερμανία, Αγγλία, Ιταλία) η εικόνα είναι ελαφρώς χειρότερη από το μέσο όρο του συνόλου των τουριστών.

Οι τουρίστες προερχόμενοι από τη **Μ. Βρετανία** εμφανίζονται να έχουν συνολικά τον υψηλότερο δείκτη εποχικότητας από τις

Διάγραμμα 2

τέσσερις εν λόγω χώρες. Η εποχικότητα των Άγγλων τουριστών υπερβαίνει κατά 14,2% την μέση εποχικότητα του συνόλου των τουριστών. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 53% των Άγγλων τουριστών επισκέφθηκε την Ελλάδα μέσα στους μήνες αιχμής Ιουλίου- Σεπτεμβρίου και το 92,6% στην θερινή περίοδο.

Οι Ιταλοί τουρίστες εμφανίζουν το δεύτερο υψηλότερο δείκτη εποχικότητας μετά τους Άγγλους. Η εποχικότητα των Ιταλών τουριστών είναι κατά 10% υψηλότερη του μέσου όρου για το σύνολο των τουριστών. Παρόλο ότι παρουσιάζουν υψηλότερη συγκέντρωση κατά τους τρεις καλοκαιρινούς μήνες Ιούλιο- Σεπτέμβριο (56,3%), εντούτοις, εμφανίζουν μεγαλύτερη διασπορά στους υπόλοιπους μήνες σε σύγκριση με τον

τουρισμό προερχόμενο από την Μ. Βρετανία με αποτέλεσμα να καταγράφεται ελαφρά χαμηλότερη εποχικότητα. Τους χειμερινούς μήνες επισκέπτεται την Ελλάδα το 16,6% των Ιταλών έναντι 7,4% των Άγγλων.

Οι Γάλλοι και οι Γερμανοί τουρίστες επιδεικνύουν παρόμοια συμπεριφορά τους καλοκαιρινούς μήνες: 49,8% των Γάλλων και 50,7% των Γερμανών επισκέφθηκαν την Ελλάδα στους μήνες αιχμής Ιούλιο-Σεπτέμβριο. Τον 20,5% των Γάλλων και το 11,6% των Γερμανών επισκέφθηκαν την Ελλάδα κατά τους χειμερινούς μήνες. Η μεγαλύτερη συνολική διασπορά των αφίξεων των Γάλλων τουριστών αποδίδει εποχικότητα υψηλότερη μόλις 2,6% από το μέσο όρο για τους Γάλλους έναντι 7,2% για τους Γερμανούς τουρίστες.

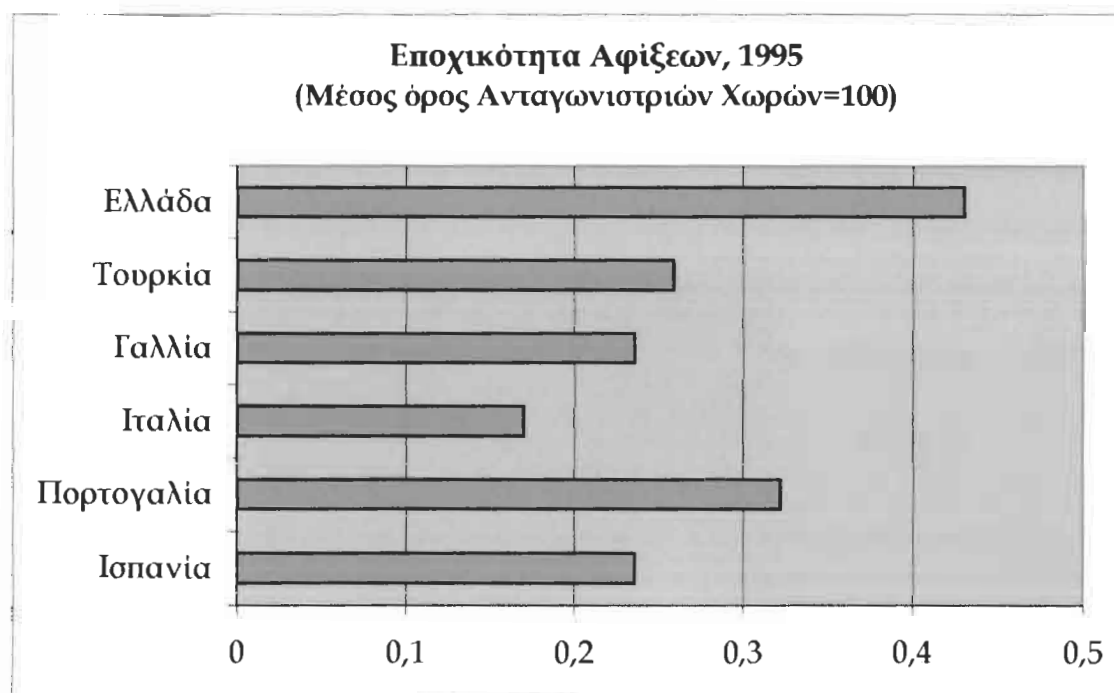
Διαφορές Στο Εποχικό Πρότυπο Της Ελλάδας

Με Τις Ανταγωνιστριες Χώρες.

Υπάρχουν κοινά σημεία, αλλά και διαφορές στην ανάπτυξη του τουρισμού και της εποχικότητας μεταξύ της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χωρών (Τουρκία, Γαλλία, Ιταλία, Πορτογαλία, Ισπανία). Από τη σύγκριση της εποχικότητας που παρουσιάζουν οι Ελλάδα και οι χώρες αυτές στις αφίξεις επισκεπτών και τις διανοκτερεύσεις στα ξενοδοχεία και συναφή καταλύματα προκύπτουν τα εξής: Η Ελλάδα παρουσιάζει την μεγαλύτερη εποχικότητα, όσον αφορά τις αφίξεις επισκεπτών στα σύνορα, από τις υπόλοιπες χώρες. Το 1995 η εποχικότητα των αφίξεων ήταν κατά 75,5% υψηλότερη από ότι ο μέσος όρος των ανταγωνιστριών χωρών. Η εποχικότητα των αφίξεων στην Πορτογαλία υπερβαίνει επίσης το μέσο όρο (πλην Ελλάδας) κατά 31,4% και την Τουρκία κατά 5,7%. Τη χαμηλότερη εποχικότητα έχει η Ιταλία η οποία είναι κατά 30,6% μικρότερη του μέσου όρου.

ΕΠΟΧΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΡΙΕΣ ΧΩΡΕΣ						
(ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ GINNIE)						
	Αφίξεις επισκεπτών στα σύνορα			Διανυκτερεύσεις τουριστών στα ξενοδοχεία και συναφή καταλύματα		
	1975	1985	1995	1975	1985	1995
Ισπανία	0,362	0,276	0,236	0,282	0,255	0,247
Πορτογαλία	0,254	0,316	0,322	0,179	0,198	0,2
Ιταλία	0,283	0,238	0,17	0,393	0,342	0,266
Γαλλία		0,297	0,236		0,241	0,231
Τουρκία	0,28	0,233	0,259	0,281	0,299	0,431
Ελλάδα	0,381	0,416	0,43	0,404	0,454	0,474
Μέσος όρος (πλην Ελλάδας)	0,295	0,272	0,245	0,284	0,259	0,236

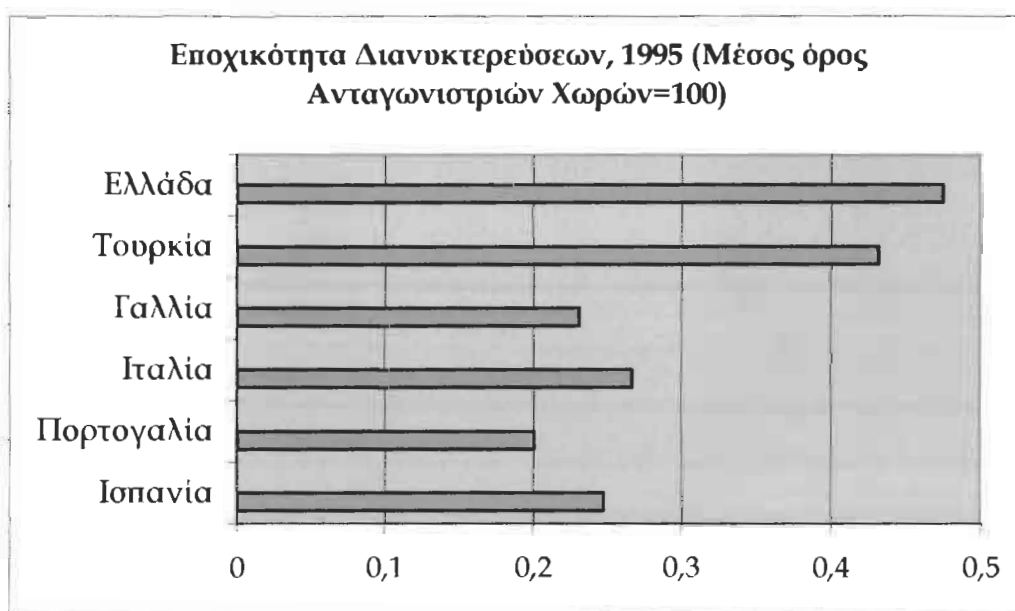
Διάγραμμα 3

Η Ελλάδα παρουσιάζει την υψηλότερη εποχικότητα διανυκτερεύσεων τουριστών από τις υπόλοιπες χώρες. Ειδικότερα το 1995 είναι κατά 100,8% υψηλότερη του μέσου όρου των υπολοίπων χωρών. Ο βαθμός εποχικότητας των διανυκτερεύσεων στην Ελλάδα πλησιάζει μόνον αυτόν της Τουρκίας ο οποίος υπερβαίνει το μέσο όρο κατά 82,6%.

Η διαφορά της εποχικότητας, τόσο των αφίξεων όσο και των διανυκτερεύσεων μεταξύ Ελλάδας και ανταγωνιστριών χωρών, εμφανίζεται να διευρύνεται διαχρονικά. Η διεύρυνση αυτή είναι μεγαλύτερη στην περίπτωση των διανυκτερεύσεων.

Διάγραμμα 4

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η εποχικότητα στον τουρισμό δεν μπορεί να εξαλειφθεί εντελώς. Όμως οι αρνητικές συνέπειες του μπορούν να ελαχιστοποιηθούν με προσπάθειες που επικεντρώνονται στο marketing και όπου κάποια από τα στοιχεία του τουριστικού προϊόντος πρέπει να παρουσιαστούν με ένα

βαθμό διαφοροποίησης. Η εποχικότητα μπορεί να αντιμετωπισθεί με μακροχρόνια προγράμματα δράσεις αν και κάποιες ενέργειες μπορούν να είναι άμεσα αποτελεσματικές.

Παράλληλη δράση απαιτείται τόσο από το δημόσιο όσο και από τον ιδιωτικό τομέα με σκοπό την προώθηση του τουριστικού προϊόντος στην εκτός αιχμής περίοδο. Κάθε πρόγραμμα προώθησης πρέπει να περιλαμβάνει ευέλικτη πολιτική τιμών για ένα ή περισσότερα προϊόντα και πρέπει να απευθύνεται σε διάφορα τμήματα αγοράς. Οι νέες αγορές μπορούν να προσδιοριστούν από την μελέτη χαρακτηριστικών των εκτός αιχμής τουριστών, οι οποίοι σε γενικές γραμμές :

- ενδιαφέρονται λιγότερο για τις καιρικές συνθήκες
- αποφεύγουν τον συνωστισμό
- έχουν ειδικά ενδιαφέροντα
- συμμετέχουν σε συνέδρια για αγορές.

Τα τμήματα της αγοράς τα οποία προσφέρονται για τουρισμό στην εκτός αιχμής περίοδο, μπορούν να προσδιοριστούν ως ακολούθως:

- ✓ Τρίτη ηλικία : άφθονος ελεύθερος χρόνος, ίσως όμως περιορισμένο εισόδημα.
- ✓ Πρόωροι συνταξιούχοι: ελεύθεροι από φροντίδα παιδιών και με εναλλακτικές λύσεις στην επιλογή διακοπών.
- ✓ Νέοι (κυρίως φοιτητές).
- ✓ Οικογένειες με παιδιά προσχολικής ηλικίας.
- ✓ Τουρίστες με ειδικά ενδιαφέροντα.

Είναι προφανές ότι για όλες αυτές τις κατηγορίες είναι αναγκαία μια σειρά από δραστηριότητες ανεξάρτητες καιρικών συνθηκών.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΙΜΩΝ

Οι τουρίστες της εκτός αιχμής περιόδου είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι σε θέματα τιμών. Έτσι οι τιμές και η σχέση τους με την προσφερόμενη ποιότητα αποκτούν ιδιαίτερα μεγάλη σημασία. Τα πακέτα που

προσφέρονται στην εκτός αιχμή περίοδο πρέπει να δίνονται σε ελκυστικές τιμές και να πλαισιώνονται από ειδικές προσφορές. Με δεδομένο ότι τα πάγια έξοδα των τουριστικών - και κυρίως των ξενοδοχειακών - επιχειρήσεων είναι μεγάλα μια δωρεάν διανυκτέρευση ανά μερικές πληρωμένες, αυξάνει ελάχιστα το μεταβλητό κόστος, ενώ από την άλλη εξασφαλίζει ένα έσοδο από κάθε πελάτη, καθώς το εστιατόριο και το μπαρ μπορούν να επωφεληθούν από την παρουσία παραπάνω πελατών.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η χρονικά άνιση κατανομή της ζήτησης είναι παραδοσιακό πρόβλημα της τουριστικής βιομηχανίας. Η εποχικότητα επηρεάζει μεγάλο φάσμα τουριστικής δραστηριότητας και ο ξενοδοχειακός κλάδος είναι αυτός που υποφέρει περισσότερο.

Η διατήρηση υψηλής πληρότητας για όλο το χρόνο, όπως στην περίοδο αιχμής δεν είναι δυνατή, αλλά κάποιες εναλλακτικές λύσεις για την επίτευξη ικανοποιητικών αποτελεσμάτων είναι εφικτές μέσα από την κατάλληλη πολιτική προϊόντος και τιμών.

Μια πολιτική ενάντια στην εποχικότητα περιλαμβάνει :

- Ενίσχυση του τουριστικού ρεύματος στους εκτός αιχμής θερινής περιόδου- επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.
- Δημιουργία και ενίσχυση χειμερινού τουρισμού
Θα πρέπει τέλος να αντιμετωπίσει:
- Το πρόβλημα των αερομεταφορών
- Τη βελτίωση των υπαρχουσών και τη δημιουργία νέων υποδομών
- Τις δυσλειτουργίες στην αγορά εργασίας.
- Τη δωδεκάμηνη συνεχή και συνεπή προβολή των ελληνικών τουριστικών προορισμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ

ΑΦΙΞΕΙΣ

Το πρώτο και σπουδαιότερο στοιχείο που πρέπει να εξετασθεί για την τουριστική ανάπτυξη στη χώρα μας είναι το στοιχείο των αφίξεων των τουριστών. Αυτό γιατί η διαπίστωση ότι αυξάνονται χρόνο με το χρόνο οι αφίξεις τουριστών στην Ελλάδα, δε μπορεί παρά να σχετίζεται άμεσα με την υπεύθυνη τουριστική πολιτική της χώρας στην προσέλκυση ξένων τουριστών και από την άλλη δεν μπορεί παρά να δείχνει άνοδο της ποιότητας των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών.

Πραγματικά από παρατήρηση των στοιχείων των πινάκων που παρατίθενται παρακάτω, διαπιστώνεται, χρόνο με το χρόνο αύξηση των αφίξεων τουριστών στην Ελλάδα, με εξαίρεση τα έτη 1995 και 1996, γεγονός που οφείλεται στην εξέλιξη των γεγονότων στο Κόσσοβο. Η εμπόλεμη κατάσταση, η οικονομική κρίση κάθε χώρας και άλλοι αστάθμητοι παράγοντες, όπως τα γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου στη Νέα Υόρκη, επηρεάζουν σημαντικά οικονομίες άλλες χωρών.

Όπως φανερώνεται λοιπόν από πίνακες, στο γενικό σύνολο των αφίξεων αλλοδαπών τουριστών κατά υπηκοότητα το έτος 1996 σε σχέση με το 1995 παρουσίασε μείωση της τάξεως του 8,68%, το 1997(σε σχέση με το 1996) αύξηση κατά 8,24%, το 1998(σε σχέση με το 1997) αύξηση κατά 7,32%, το 1999(σε σύγκριση με το 1998) αύξηση κατά 10,93% και το 2000(σε σύγκριση με τα προσωρινά στοιχεία για το 1999) αύξηση κατά 4,52%.

Εξίσου σημαντική είναι η μεταβολή για τις κρουαζιέρες αλλοδαπών τουριστών κατά υπηκοότητα τα έτη 1995-2000, η οποία υπήρξε μόνο φθίνουσα. Συγκεκριμένα το 1996 παρατηρήθηκε μείωση

κατά 5,71%, το 1997 κατά 5,58%, το 1998 κατά 13,58%, το 1999 κατά 1,33% και το 2000 9,19%.

Αξιζει να σημειωθεί ότι ένα σημαντικό ποσοστό αφίξεων για τη μεταφορά αλλοδαπών τουριστών, πραγματοποιείται με ναυλωμένες πτήσεις CHARTERS. Η καθιέρωση των αφίξεων αυτών με πτήσεις charters από τους ταξιδιωτικούς πράκτορες, στοχεύει στην ανετότερη μετακίνηση μεγάλου αριθμού ατόμων με επιλεγμένου εξαρχής τόπου άφιξης.

Τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότεροι επισκέπτες έρχονται στη χώρα μας με αυτού του είδους το μέσο μεταφοράς. Πιο συγκεκριμένα: το 1995 ταξίδεψαν 6.184.894 χιλιάδες αλλοδαποί τουρίστες με πτήση charters και προορισμό την χώρα μας, το 1996 5.735.660 χιλ., το 1997 6.243.170 χιλ., το 1998 6.601.734 χιλ., το 1999 7.685.258 χιλ. (για τα έτη '98-'99 τα στοιχεία είναι προσωρινά). Είναι φανερό λοιπόν, όπως δείχνουν οι αριθμοί, η συνεχώς αυξανόμενη προέλευση τουριστών με ναυλωμένες πτήσεις charters, με μεγαλύτερη αυτή του 1999.

Στους πίνακες που παρατίθενται παρακάτω, εμφανίζονται και τα ποσοστά των αφίξεων που πραγματοποιήθηκαν αεροπορικώς, σιδηροδρομικώς, θαλασσιώς και οδικώς και κατά υπηκοότητα.

ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ

Το άλλο βασικό στοιχείο που εξετάζεται για να διαπιστωθεί ο βαθμός τουριστικής ανάπτυξης μιας χώρας, αναφέρεται στις διανυκτερεύσεις τουριστών.

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία, ο Έλληνας τουρίστας είναι βασικός παράγοντας για την ανάπτυξη του Ελληνικού τουρισμού και αποτελεί Ασφαλιστική δικλείδα και λύση. Αναλυτικότερα, το 26,11% των διανυκτερεύσεων στην Ελλάδα έγιναν από Έλληνες, δεδομένου ότι σε 43 νομούς της χώρας οι Έλληνες τουρίστες είναι περισσότεροι από

οποιαδήποτε άλλη εθνικότητα. Επίσης σε 30 νομούς της χώρας, Έλληνες πραγματοποιούν πάνω από 50% των συνολικών διανυκτερεύσεων. Οι διανυκτερεύσεις των Ελλήνων παρουσίασαν αύξηση κατά 23,84% από το έτος 1987 μέχρι το έτος 1996.

Αντίθετα, οι διανυκτερεύσεις των αλλοδαπών παρουσίασαν αύξηση μόνο για το ποσοστό της τάξης του 1,43% (για την ίδια χρονική περίοδο). Είναι λοιπόν ολοφάνερο ότι χρόνο με το χρόνο, ο εσωτερικός τουρισμός προωθείται όλο και περισσότερο. Τέλος, χαρακτηριστική είναι η αύξηση που παρατηρήθηκε στις διανυκτερεύσεις Ελλήνων κατά 7,43% μεταξύ των ετών 1996-1997.

Μπορεί βέβαια η αύξηση διανυκτερεύσεων των αλλοδαπών να είναι ποσοτικά μικρότερη από εκείνη των Ελλήνων, δεν παύει παρόλα αυτά, να θεωρείται σημαντική για την ελληνική οικονομία. Κάθε χρόνο ο αριθμός των διανυκτερεύσεων των αλλοδαπών αυξάνεται. Έτσι για το έτος 1995 οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών ανήλθαν στα 33.771.623 εκατ., στα 35.497.834 για το 1996, στα 39.991.655 για το 1997, στα 42.565.008 για το 1998 και στα 45.803.360 εκατ. για το 1999

Ως γνωστό, τη χώρα μας επισκέπτονται πολλοί τουρίστες τους θερινούς μήνες για να απολαύσουν τον ήλιο και τη θάλασσα. Το εποχικό πρότυπο των διανυκτερεύσεων εμφανίζεται περίπου το ίδιο μεταξύ των ετών 1985 και 1995, ενώ αξιοσημείωτη είναι η μείωση του μεριδίου των δύο μηνών αιχμής Ιουλίου-Αύγουστο.

ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ

Η κρίση του τουρισμού για το 1996, εμφανίζεται και στους πίνακες που παρουσιάζουν στοιχεία για την πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων. Από 56,62% που ήταν το έτος 1995 η μέση πληρότητα, μειώθηκε στο 54,37% το 1996. Τα επόμενα χρόνια όμως σημειώθηκε σταδιακή άνοδος, ως ακολούθως: 58,37% για το έτος 1997, 61,12% για το έτος 1998 και 63,46% για το 1999.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ (Ξενοδοχειακό δυναμικό της Ελλάδας-
Κατηγορίες καταλυμάτων)

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ						
ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 1990-1996						
ΕΤΟΣ/ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ	A	B	Γ	Δ-Ε	ΣΥΝΟΛΟ
1996	62	656	1.362	3.750	1.647	7477
1995	60	621	1.328	3.719	1.659	7387
1994	52	595	1.294	3.592	1.637	7170
1993	51	629	1.896	2.923	1.636	7135
1992	46	560	1.773	2.910	1.567	6856
1991	46	515	1.674	2.840	1.572	6647
1990	45	470	1.571	2.722	1.615	6423

ΠΗΓΗ: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος

Σύμφωνα με έρευνα της ICAP, επισημαίνουμε τα εξής σημεία για την εξέλιξη του ξενοδοχειακού δυναμικού της χώρας μας:

- Ο κλάδος των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων είναι στενά συνδεδεμένος με τη γενικότερη πορεία του ελληνικού τουρισμού και αποτελεί έναν από τους κυριότερους συναλλαγματοφόρους κλάδους της ελληνικής οικονομίας.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 1996

ΠΕΡΙΟΧΗ	A' τάξεως			B' τάξεως		
	Ξενοδοχεία	Δωμάτια	Κλίνες	Ξενοδοχεία	Δωμάτια	Κλίνες
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	76	7.298	13.523	188	12.151	22.808
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	49	4.208	9.562	124	6.265	11.851
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	67	7.348	14.148	139	9.011	17.169
ΗΠΕΙΡΟΣ	7	257	464	32	1.379	2.633
ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ	21	1.308	2.468	93	3.494	6.609
ΚΡΗΤΗ	153	18.021	33.991	257	13.146	25.270
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ	120	21.207	40.439	194	10.793	20.466
ΚΥΚΛΑΔΕΣ	76	2.410	4.545	115	3.401	6.491
ΘΕΣΣΑΛΙΑ-ΣΠΟΡΑΔΕΣ	47	1.480	2.910	61	2.454	4.621
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	39	5.547	10.520	140	9.160	17.422
ΘΡΑΚΗ	1	52	97	19	986	1.850
ΣΥΝΟΛΟ	656	69.736	132.667	1.362	72.240	137.190

- Ο ρυθμός αύξησης των ξενοδοχειακών κλινών απ' το 1960 έως το 1996, ακολούθησε τους ρυθμούς αύξησης του τουριστικού ρεύματος προς τη χώρα μας. Σύμφωνα με στοιχεία του ΞΕΕ που αναφέρονται στην έρευνα, τα 55.000 κρεβάτια του 1960 έφτασαν τα 548.785 το 1996. η μεγαλύτερη αύξηση κλινών σημειώθηκε την πενταετία '70-'75 (ποσοστό 55%). Μείωση παρουσιάζεται στις επόμενες πενταετίες 1980-1990 και μικρή αύξηση το 1996 έναντι του 1990.
- Οι κλίνες υψηλών κατηγοριών αυξήθηκαν πολύ τη δεκαετία του 1970. τη δεκαετία του 1980 και εξ αιτίας του αναπτυξιακού νόμου 1262/82 δημιουργήθηκαν πολλές κλίνες, χαμηλών όμως κατηγοριών. Η δεκαετία του '90 χαρακτηρίζεται ως εποχή επεκτάσεων, ανακαινίσεων και εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων μονάδων- άλλωστε η κρίση οδήγησε σε μείωση του ρυθμού ιδρύσεως νέων μονάδων.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ			
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 1996			
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ		
	Ξενοδοχεία	Δωμάτια	Κλίνες
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	20	4.965	9.365
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	3	186	372
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	6	1.340	2.553
ΗΠΕΙΡΟΣ	0	0	0
ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ	4	651	1.431
ΚΡΗΤΗ	16	3.720	7.253
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ	8	3.154	6.054
ΚΥΚΛΑΔΕΣ	0	0	0
ΘΕΣΣΑΛΙΑ-ΣΠΟΡΑΔΕΣ	3	390	762
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	2	734	1.357
ΘΡΑΚΗ	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	62	15.160	29.147

- Το ξενοδοχειακό δυναμικό της χώρας το 1996 αριθμεί 7.477 μονάδες σ' όλη τη Ελλάδα(αύξηση της τάξης του 16,3% σε σχέση με το 1990). Απ' αυτά, τα συγκροτήματα Γ' τάξης αυξήθηκαν περισσότερο(3.750 το 1996 από 2.722 το 1990). Ακολουθούν τα Α' τάξης (656 από 470) και τα Δ' και Ε' τάξης(1.647 από 1.615). Τα ξενοδοχεία πολυτελείας δε, αυξήθηκαν ελάχιστα στην εξαετία 1990-1996. Δημιουργήθηκαν μόνο 17 νέες μονάδες και έφθασαν τα 62 από 45 που υπήρχαν το 1990. Όσο για τα ξενοδοχεία Β' τάξης αυτά μειώθηκαν κατά 13,30% στην εξαετία. Μειώθηκαν κατά 209 συνολικά (από 1.571 το 1990, το 1996 λειτουργούσαν 1.362).

ΑΡΙΘΜΟΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΑΝ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1996 ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΑΞΗ			
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	Αριθμός μονάδων	Σύνολο δωματίων	Σύνολο κλινών
Ξενοδοχεία πολυτελείας	1	151	318
Ξενοδοχεία Α' τάξης	19	1.357	2.654
Ξενοδοχεία Β' τάξης	28	1.199	2.392
Ξενοδοχεία Γ' τάξης	66	1.599	3.198
Ξενοδοχεία Δ-Ε τάξης	24	458	894
Bungalows πολυτελείας	0	0	0
Bungalows Α' τάξης	0	0	0
Bungalows Β' τάξης	0	0	0
Bungalows Γ' τάξης	0	0	0
Ξενοδοχεία και Bungalows	0	0	0
Σύνολο	138	4.764	9.456
ΠΗΓΗ: Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού			

- Έτσι το δυναμικό της χώρας σε ποσοστό 50,15% επί του συνόλου αντιστοιχεί σε ξενοδοχεία Γ' τάξης. Ακολουθούν οι μονάδες Δ' και Ε' κατηγορίας(22,03%) οι μονάδες Β' κατηγορίας (18,22%) οι μονάδες Α' τάξης (8,78%) και οι μονάδες πολυτελείας (0,83%). Με γνώμονα όμως τις υπάρχουσες κλίνες τα ποσοστά αλλάζουν κατά κατηγορία: Έτσι, το 5,3% των κλινών αντιστοιχεί σε μονάδες πολυτελείας, το 24,2% σε μονάδες Α τάξης , το 25% σε μονάδες Β

τάξης , το 36% σε μονάδες Γ κατηγορίας και το 9,5% σε μονάδες Δ και Ε τάξης.

ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ
ΧΕΙΜΕΡΙΝΗ ΚΑΙ ΤΗ ΘΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

Όπως προκύπτει από την έρευνα του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης οι τουρίστες της θερινής περιόδου είναι κυρίως άτομα νεαρής ηλικίας, άγαμοι ή διαζευγμένοι με βασικό σκοπό ταξιδιού την αναψυχή. Αντιθέτως, οι τουρίστες της χειμερινής περιόδου είναι άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, κυρίως έγγαμοι και με κύριο σκοπό ταξιδιού συναφή με τις επαγγελματικές τους υποχρεώσεις. Πιο συγκεκριμένα:

Κατανομή τουριστών ανά ηλικία και χώρα προέλευσης

Κατά την θερινή περίοδο οι επισκέπτες με ηλικία μεταξύ 16 και 40 ετών αποτελούν το 76,5% του συνόλου των επισκεπτών. Το ποσοστό αυτό μειώνεται στο 60,4% κατά τους χειμερινούς μήνες και είναι συνέπεια της σημαντικής μείωσης επισκεπτών ηλικίας 16-25 ετών, από 38% τους καλοκαιρινούς μήνες σε 17,5%.

Το ποσοστό των επισκεπτών ηλικίας 26-40 ετών αυξάνεται τους χειμερινούς μήνες κατά 11,4% (από 38,5% τους θερινούς μήνες σε 42,9%). Το ποσοστό των επισκεπτών ηλικίας 41-65 ετών αυξάνεται τους χειμερινούς μήνες κατά 64,4% (από 22,2% σε 36,5%) και το ποσοστό των επισκεπτών ηλικίας άνω των 65 ετών κατά 138%(από 1,3% σε 3,1%). Υπάρχει δηλαδή σημαντική αύξηση του μέσου όρου ηλικίας των επισκεπτών της χειμερινής περιόδου με μεγαλύτερες αυξήσεις των επισκεπτών ηλικίας άνω των 41 ετών.

Όπως φαίνεται στον πίνακα 1 η κατανομή των τουριστών κατά ηλικία και χώρα προέλευσης δεν είναι ομοιόμορφη. Κατά την θερινή περίοδο σημαντικό ποσοστό των επισκεπτών από την Σουηδία και την

Αγγλία είναι κυρίως νεαρά άτομα. Το ποσοστό των επισκεπτών ηλικίας μεταξύ 16-25 ετών είναι 52% για τους Σουηδούς και 43,1% για τους Άγγλους. Από την Ιταλία και τις Η.Π.Α. έρχεται μεγάλο ποσοστό επισκεπτών ηλικίας 26-40 ετών, 52,6%, και 43,1% αντιστοίχως. Αντιθέτως, η κατανομή κατά ηλικία των γερμανών και γάλλων τουριστών εμφανίζεται αρκετά ισορροπη.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΑ				
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (%)				
Θερινή Περίοδος				
	16-25	26-40	41-65	>65
Γαλλία	30,6	39,2	29,6	0,7
Γερμανία	38,2	33	26,2	2,6
Η.Β	43	29	26,4	1,6
Ιταλία	37,7	52,6	14,2	0,5
Σουηδία	52,4	30,1	17,5	0
Η.Π.Α	29,4	43,1	25,5	2
Σύνολο	38	38,5	22,2	1,3
Χειμερινή Περίοδος				
	16-25	26-40	41-65	>65
Γαλλία	13,9	39,2	45,6	1,3
Γερμανία	14,8	42,4	40,3	2,6
Η.Β	21,1	44,1	30,9	3,9
Ιταλία	14,3	43,3	39,9	2,5
Σουηδία	7,9	39,5	47,4	5,3
Η.Π.Α	23,6	22,6	38,7	15,1
Σύνολο	17,5	42,9	36,5	3,1

Πηγή: Α.Π.Θ.

Κατά την χειμερινή περίοδο χαρακτηριστική είναι η κατανομή των Αμερικανών τουριστών : το 53,8% αποτελούνται από άτομα με ηλικία άνω των 40 ετών, έναντι 27,5% στην καλοκαιρινή περίοδο. Ανάλογη συμπεριφορά παρουσιάζουν οι τουρίστες που επισκέπτονται την Ελλάδα από την Σουηδία. Το ποσοστό των σουηδών τουριστών ηλικίας

μεγαλύτερης των 40 ετών που επισκέπτεται την Ελλάδα είναι 52,7% για τους χειμερινούς μήνες και 17,5% για τους καλοκαιρινούς.

Το 44,1% των άγγλων τουριστών που επισκέπτονται την Ελλάδα κατά την χειμερινή περίοδο είναι ηλικίας 26-40 ετών, ποσοστό το οποίο αποτελεί το υψηλότερο μεταξύ των χωρών του δείγματος, ενώ μόλις 34,8% είναι ηλικίας μεγαλύτερης των 40 ετών, ποσοστό που αποτελεί το μικρότερο του δείγματος. Οι τουρίστες από την Γαλλία και τη Γερμανία παρουσιάζουν κατά τους χειμερινούς μήνες παρόμοια κατανομή ηλικιών με χαμηλότερο του μέσου όρου ποσοστό επισκεπτών νεαρής ηλικίας 16-25 ετών, και υψηλότερο του μέσου όρου επισκεπτών άνω των 40 ετών (46,9% και 42,9% αντιστοίχως).

Κατανομή τουριστών ανά φύλο

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΑΝΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΧΩΡΑ				
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ(%)				
	Θερινή Περίοδος		Χειμερινή Περίοδος	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες
Γαλλία	56,3	41,8	65,2	34,8
Γερμανία	47,6	52,4	60,7	39,3
Η. Β.	45,2	54,8	61,8	38,2
Ιταλία	49,7	50,3	74,8	25,2
Σουηδία	35,9	64,1	57,7	42,3
Η.Π.Α	52,9	47,1	60,4	36,6
Σύνολο	49,6	50,4	64,4	35,6
Πηγή: Α.Π.Θ.				

Κατά την καλοκαιρινή περίοδο οι άνδρες αποτελούν το 49,9% του συνόλου των τουριστών, έναντι 64,4% των τουριστών της χειμερινής περιόδου. Η κατανομή κατά φύλο και χώρα προέλευσης δεν είναι ομοιόμορφη. Στη θερινή περίοδο, το μεγαλύτερο ποσοστό ανδρών εμφανίζεται στους τουρίστες που προέρχονται από τη Γαλλία(56,3%) και το μικρότερο στους προερχόμενους από τη Σουηδία(35,9%). Κατά

την χειμερινή περίοδο το μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζεται στους Ιταλούς τουρίστες (74,8%) και το μικρότερο στους Σουηδούς (57,7%).

Οικογενειακή κατάσταση

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ (%)		
	Θερινή Περίοδος	Χειμερινή Περίοδος
Άγαμοι- Διαζευγμένοι	60	43,5
Έγγαμοι	40	56,5
Πηγή: Α.Π.Θ.		

Η οικογενειακή κατάσταση των τουριστών είναι διαφοροποιημένη μεταξύ της θερινής και της χειμερινής περιόδου. Οι άγαμοι ή διαζευγμένοι αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία κατά τη θερινή περίοδο, ενώ αντιθέτως οι έγγαμοι τουρίστες πλειοψηφούν στη χειμερινή περίοδο. Η διαφορά αυτή εξηγείται, μεταξύ άλλων και από το σκοπό ταξιδιού ο οποίος διαφέρει σημαντικά μεταξύ των δύο περιόδων.

Σκοπός ταξιδιού

ΣΚΟΠΟΣ ΤΑΞΙΔΙΟΥ (%)		
	Θερινή Περίοδος	Χειμερινή Περίοδος
Αναψυχή-Διακοπές	93,3	38,5
Επαγγελματικές Υποχρεώσεις	3,7	44,1
Επίσκεψη Συγγενών	5,5	15,2
Συνέδρια	0,5	3,8
Θεραπεία-Ανάρρωση	0,1	0,4
Άλλοι Λόγοι	2,3	7,3
Πηγή: Α.Π.Θ.		

Οι διακοπές αποτελούν τον κύριο σκοπό του ταξιδιού κατά τους θερινούς μήνες, 93,3% έναντι 38,5% τους χειμερινούς. Αντιθέτως, οι επαγγελματικές υποχρεώσεις αποτελούν τον κύριο σκοπό ταξιδιού κατά τους χειμερινούς μήνες (44,1%) και τον τρίτο σημαντικότερο τους καλοκαιρινούς (3,7%).

Ο συνεδριακός τουρισμός αποτελεί μικρό, αλλά όχι ευκαταφρόνητο ποσοστό κατά την χειμερινή περίοδο (3,8%) και μόλις 0,5% στην καλοκαιρινή περίοδο. Κατά την θερινή περίοδο οι Γάλλοι και οι Άγγλοι τουρίστες αποτελούν τους κύριους πόλους έλξης του συνεδριακού τουρισμού, αφού 2,4% των Γάλλων τουριστών και 0,4% των Άγγλων δηλώνει σα σκοπό του ταξιδιού τους τα συνέδρια. Κατά την χειμερινή περίοδο το 7% των Γάλλων, το 4,6% των Ιταλών, το 3,9% των Άγγλων και το 2,5% των Γερμανών δηλώνει ως σκοπό ταξιδιού τα συνέδρια. Ο συνεδριακός τουρισμός δηλαδή, αντλεί πελάτες από τη Γαλλία τόσο το καλοκαίρι όσο και το χειμώνα.

Κατανομή δαπανών

ΜΕΣΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ		
(χιλ. δραχμές)		
	Θερινή Περίοδος	Χειμερινή Περίοδος
Γαλλία	9,9	39,7
Γερμανία	8,8	26,4
Η. Β.	9,7	30,1
Ιταλία	15,2	42,2
Σύνολο	13	32,4
Πηγή: Α.Π.Θ.		

Η μέση ημερήσια δαπάνη κατά τη χειμερινή περίοδο είναι κατά 149,2% υψηλότερη από ότι κατά την καλοκαιρινή. Οι Ιταλοί τουρίστες δαπανούν το υψηλότερο ποσό και στις δύο περιόδους και ακολουθούν οι Γάλλοι.

Κινητικότητα και συχνότητα ταξιδιών

ΜΕΣΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗ		
ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ		
	Θερινή Περίοδος	Χειμερινή Περίοδος
Γαλλία	3,27	1,56
Γερμανία	2,47	0,97
Η. Β.	2,3	1,06
Ιταλία	2,36	1,42
Σύνολο	2,3	1,26
Πηγή: Α.Π.Θ.		

Ο μέσος αριθμός ετών από την τελευταία επίσκεψη στην Ελλάδα, όσων τουριστών την έχουν επισκεφθεί ξανά, είναι 2,25 έτη, όσων ήρθαν για χειμερινό τουρισμό και περίπου 1,26 έτη όσων ήλθαν για χειμερινό τουρισμό. Είναι, συνεπώς, χαρακτηριστικό ότι ο χειμερινός τουρισμός, πέραν των υποχρεώσεων για επαγγελματική επίσκεψη, στηρίζεται σε άτομα που επισκέπτονται την Ελλάδα με μεγάλη συχνότητα. Μεγαλύτερη συχνότητα παρουσιάζουν κατά την χειμερινή περίοδο οι Γερμανοί τουρίστες και κατά την θερινή περίοδο οι Βρετανοί.

Η ομοιομορφία δε που παρουσιάζεται, όσον αφορά το διάστημα που έχει περάσει πριν επαναλάβουν την επίσκεψή τους στη Ελλάδα, μεταξύ των χωρών προέρχεται, πιθανώς, από μια κυκλική συμπεριφορά των τουριστών όσον αφορά τους τόπους προορισμού των ταξιδιών και από την ύπαρξη κάποιων αρνητικών εμπειριών, η ανάμνηση των οποίων αμβλύνεται με την πάροδο του χρόνου.

Η προηγούμενη εμπειρία των ιδίων όσο και των συγγενών- φίλων αποτελεί, συνεπώς, σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα πληροφόρησης και τη σημαντικότερη πηγή πληροφόρησης για τους τουρίστες της χειμερινής περιόδου, γεγονός συνεπές με τη μεγάλη συχνότητα επισκέψεων των τουριστών κατά την χειμερινή περίοδο.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

1. Γενικά

Ο τουρισμός, όπως είναι γνωστό, έχει αναδειχθεί σε τομέα πρωταγωνιστή της αναπτυξιακής πορείας της εθνικής οικονομίας, με εξέχουσα συμβολή σε όλα τα βασικά μεγέθη της, από την εισροή συναλλάγματος μέχρι την απασχόληση και με μερίδιο στο ΑΕΠ που αγγίζει πλέον το 20%. Το αποκτώμενο ετησίως τουριστικό συνάλλαγμα είναι της τάξης των 9 δισ. δολαρίων (με έτος αναφοράς το 1994). Στο σχεδιάγραμμα 1 φαίνεται σε ποιους τομείς δημιουργούνται έσοδα από την τουριστική ανάπτυξη.

2. Η εξέλιξη των συναλλαγματικών εσόδων από τον τουρισμό κατά την περίοδο 1990-99.

Κατά την περίοδο 1990-99 η ετήσια εξέλιξη των εισπράξεων από τον τουρισμό, καθώς και η μεταβολή τους, εμφανίζεται στον Πίνακα 1, που παρατίθεται παρακάτω. Εξετάζοντας, λοιπόν, τον πίνακα, βλέπουμε ότι καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο, οι εισπράξεις τουριστικού συναλλάγματος έχουν θετικές μεταβολές σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο. Εξαιρέση αποτελεί η χρονιά του 1996, κατά την οποία παρατηρήθηκε μεγάλη μείωση.

Οι εισπράξεις τουριστικού συναλλάγματος παρουσίασαν τη μεγαλύτερη αύξηση το έτος 1999.

3. Διαπιστώσεις για τον ελληνικό τουρισμό

Σύμφωνα με μελέτη του Ινστιτούτου Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ), για το μέγεθος και τη δυναμική του τουριστικού τομέα, την οποία εκπόνησε ο καθηγητής Παναγιώτης Παυλόπουλος, προκύπτουν τα εξής σημαντικότερα για την ελληνική οικονομία:

- Η τουριστική οικονομία, δηλαδή το σύνολο της προστιθέμενης αξίας που δημιουργείται αμέσως ή εμμέσως από τη ζήτηση τουριστικού προϊόντος, κυμαίνεται σε ποσοστό 18%-20% επί του ΑΕΠ.
- Η αντίστοιχη στο ανωτέρω τουριστικό ΑΕΠ απασχόληση ανέρχεται σε 690.000 άτομα (1994).
- Όπως έχει αποδειχθεί και από άλλη μελέτη, το σύνολο σχεδόν της συντελεσθείσας κατά τα τελευταία 20-30 έτη βελτιώσεως της κατανομής του περιφερειακού εισοδήματος προκλήθηκε από την τουριστική δραστηριότητα.
- Το αποκτώμενο τουριστικό συνάλλαγμα είναι 2,5 φορές μεγαλύτερο από το συνάλλαγμα που εισρέει από τις εξαγωγές βιομηχανικών προϊόντων και 1,8 φορές μεγαλύτερα από το συνάλλαγμα που αποφέρει το σύνολο των εξαγωγών.

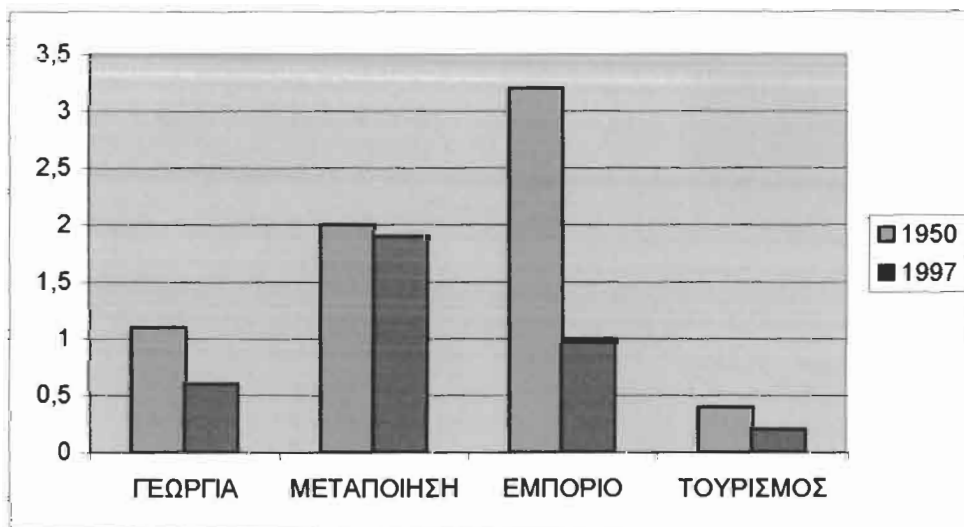
ΕΤΗ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ ΣΕ ΣΗΠΑ	ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ %
1990	2575	30,31
1991	2566,1	-0,35
1992	3268,4	27,37
1993	3335,2	2,04
1994	3904,9	17,08
1995	4136	5,91
1996	3723	-10
1997	3772	1,7
1998	5182	2,3
1999	5471	-

Από δυναμικής απόψεως, η εξεταζόμενη τουριστική οικονομική δραστηριότητα:

- Από το 3% του ΑΕΠ το 1960, το τουριστικό προϊόν αντιπροσωπεύει σήμερα ποσοστό πολύ κοντά στο 20%.

- Στην περίοδο 1960-1997 ο τουρισμός συνεισέφερε κατά 21,6% στην αύξηση του ΑΕΠ έναντι 15,4% της βιομηχανίας. Κατά την πιο πρόσφατη περίοδο 1980-97, οι σχετικές συμβολές είναι 5,32% για τον τουρισμό και μόνον 4,6% για τη μεταποίηση.
- Στην περίοδο 1981-1997 η αύξηση της απασχολήσεως στην τουριστική οικονομία ήταν 87,5% έναντι μείωσης κατά 15% στη μεταποίηση και έναντι αύξησης 9,2% στη συνολική απασχόληση.
- Κατά την περίοδο 1980-97, περίοδο ταχείας αυξήσεως του μεριδίου των υπηρεσιών στο ΑΕΠ, οι υπηρεσίες ως σύνολο αύξησαν το μερίδιο από 49,5% σε 64,8% (αύξηση 29,9%). Ο τουρισμός αύξησε το μερίδιό του από 10,5% σε 18,4% (αύξηση 75%).

Διάγραμμα 1
ΜΕΡΙΔΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ/ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΕΠ
ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Σύγκριση του μεριδίου χρηματοδοτήσεως για τον τουρισμό, σε σχέση με τους άλλους κλάδους παραγωγής

Είναι χαρακτηριστικό, όπως αναφέρεται στη μελέτη, ότι η μεταποίηση, με μόνο 4,6% συμβολή στην ανάπτυξη κατά την περίοδο 1980-97 αντιπροσωπεύει σήμερα το 24,7% της τραπεζικής χρηματοδότησης των κλάδων παραγωγής, έναντι 3,6% του τουρισμού, η συμβολή του οποίου στην ανάπτυξη το ίδιο διάστημα ήταν 53,2%.

Το δυσμενές της μεταχείρισης του τουρισμού από την οικονομική πολιτική καταγράφεται με ευκρίνεια στις σχετικές ποσότητες κεφαλαίων που διοχετεύθηκαν στη μεταποίηση από επιχορηγήσεις και άντληση κεφαλαίων από το χρηματιστήριο και τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης. Υπερδιπλάσιες χορηγήσεις, πενταπλάσιες ενισχύσεις από τα Α' και Β' ΚΠΣ και περίπου διπλάσιες από το Γ' ΚΠΣ.

Η καταγραφή αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία καθώς η κατανομή της τραπεζικής χρηματοδότησης αποτελεί σημαντική ένδειξη των προτεραιοτήτων τις οποίες ακολούθησε η αναπτυξιακή διαδικασία. Εξίσου σαφής και ξεκάθαρη είναι η εικόνα που προκύπτει από τη σύγκριση της σχέσης μεριδίου χρηματοδότησης - μεριδίου στο ΑΕΠ, από την οποία προκύπτει ότι π.χ. το μερίδιο της μεταποίησης καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο (1948-1997) ήταν κατ' ελάχιστον διπλάσιο του μεριδίου της στην προστιθέμενη αξία (κατά μέσο όρο ήταν 3,2 φορές μεγαλύτερο) ενώ υπήρχαν περιοδοί κατά τις οποίες το μερίδιο ήταν μέχρι και πενταπλάσιο.

ΣΧΕΣΗ: (ΜΕΡΙΔΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ: ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΕΠ)

ΕΤΟΣ	ΓΕΩΡΓΙΑ	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	ΕΜΠΟΡΙΟ	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ
1948	1,4	2,0	4,1	-
1950	1,1	2,0	3,2	0,3
1955	1,1	2,9	1,4	0,8
1960	0,8	5,1	1,3	0,6
1965	0,6	4,4	1,2	0,6
1970	0,4	3,2	1,1	1,1
1975	0,6	2,8	0,7	0,8
1980	0,7	2,8	0,8	0,4
1985	1,1	2,5	0,4	0,3
1990	1,5	2,0	0,5	0,3
1997	0,8	1,8	1,1	0,2

Σε αντίθεση ο τουριστικός τομέας, όπως αναφέρεται στη μελέτη, συστηματικά υστερούσε, κατά την τελευταία 15ετία δε έχει τεθεί κυριολεκτικώς στο περιθώριο, αφού το μερίδιό του στην τραπεζική χρηματοδότηση είναι μικρότερο του 1/3 του μεριδίου στην προστιθέμενη αξία και την απασχόληση.

Ιδιαίτερα αποκαλυπτικά είναι και τα στοιχεία της μελέτης σχετικά με τις πτώχευσεις επιχειρήσεων της βιομηχανίας και του τουρισμού.

Κατά την περίοδο 1974 μέχρι 1995, για την οποία υπάρχουν διαθέσιμα σχετικά στοιχεία, ο αριθμός των μεταποιητικών επιχειρήσεων που πτώχευσαν ανέρχεται σε 4.559 έναντι 603 τουριστικών επιχειρήσεων.

Ως ποσοστό επί του συνόλου, οι αριθμοί αυτοί είναι 6% και 0,7% αντίστοιχα, διαφορά, ήδη, στατιστικά σημαντική αλλά που προσλαμβάνει μεγαλύτερη διάσταση αν ληφθεί υπόψη η προνομιακή μεταχείριση που είχε ο κλάδος έναντι του άλλου.

Η δυσμενής μεταχείριση του τουρισμού από την οικονομική πολιτική καταγράφεται με ευκρίνεια και στις σχετικές ποσότητες κεφαλαίων που διοχετεύθηκαν στη μεταποίηση από επιχορηγήσεις και άντληση κεφαλαίων από το χρηματιστήριο και τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης. Υπερδιπλάσιες ενισχύσεις από τα Α' και Β' ΚΠΣ και περίπου διπλάσιες από το Γ' ΚΠΣ.

Από το συνολικό ποσό που προγραμματίστηκε να κατευθυνθεί στους δυο κλάδους - αθροιστικά από δημόσια και ιδιωτική δαπάνη - για την προώθηση της ανάπτυξής τους, 85,8 στο 1ο ΚΠΣ, 82,2% στο 2ο ΚΠΣ και 75,9% στο 3ο ΚΠΣ κατευθύνθηκαν κατά βάση στη μεταποίηση και μόλις 14,2%, 17,8% και 24,1% αντιστοίχως στον τουρισμό - πολιτισμό.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΣΤΗΡΙΞΕΩΣ

1^ο ΚΠΣ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1989-1993

	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ				
	ΔΑΠΑΝΗ	ΔΑΠΑΝΗ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ	ΕΘΝΙΚΗ	ΙΔΙΩΤΙΚΗ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	1368	943,5	589,5	354,3	424,5
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	226,5	136	85	51	90,5
ΣΥΝΟΛΟ	1594,5	1079,5	674,2	405,3	515

2^ο ΚΠΣ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1994-1999

	ΣΥΝΟΛΙΚΗ	ΔΗΜΟΣΙΑ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ	ΕΘΝΙΚΗ	ΙΔΙΩΤΙΚΗ
	ΔΑΠΑΝΗ	ΔΑΠΑΝΗ			
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	2720	1246	846	400	1474
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	590	332	229	103	258
ΣΥΝΟΛΟ	3310	1578	1075	503	1732

3^ο ΚΠΣ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2000-2006

	ΣΥΝΟΛΙΚΗ	ΔΗΜΟΣΙΑ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ	ΕΘΝΙΚΗ	ΙΔΙΩΤΙΚΗ
	ΔΑΠΑΝΗ	ΔΑΠΑΝΗ			
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	2200	1043	728	315	1157
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	700	332			368
ΣΥΝΟΛΟ	2900	1079,5	728	315	1525

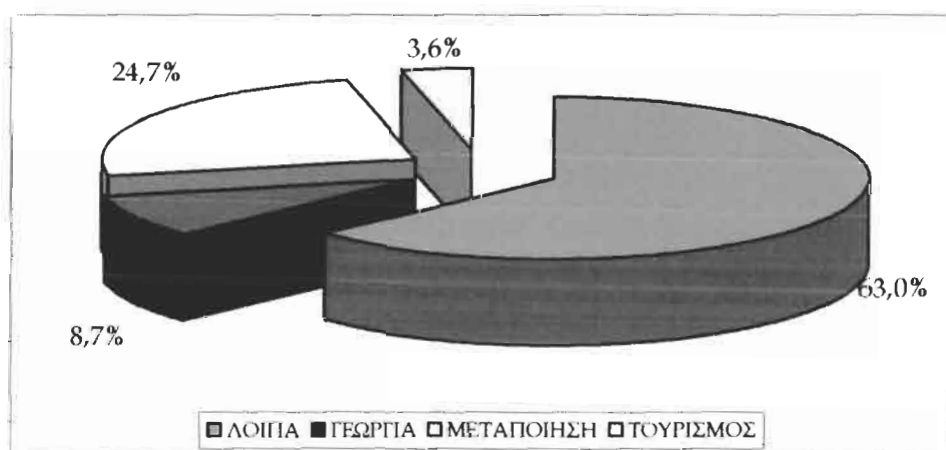
Συνολικά, τέλος, στα τρία ΚΠΣ προγραμματίστηκαν να διατεθούν 7,804 εκατ. ecu για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και των συνθηκών αναπτύξεως των δυο κλάδων παραγωγής. Από το ποσό αυτό, το 80,6% κατανεμήθηκε στη μεταποίηση και μόνο το 19,4% στον τουρισμό.

Η μελέτη θέτει, όμως και ένα ζήτημα της ευθύνης του ίδιου του κλάδου, όσον αφορά το θέμα της εκπροσώπησης του. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά ο κ. Παυλόπουλος, χωρίς ωστόσο να επεκτείνεται η να προχωρεί σε συγκεκριμένες προτάσεις, αποτελεί ζήτημα ζωτικής σημασίας για τον τουρισμό και την οικονομία να συνειδητοποιήσει ο ίδιος ο τομέας τη δύναμή του. Δύναμη, που πρέπει να εκφραστεί «μέσα από κατάλληλα οργανωτικά σχήματα και αναθεώρηση της νομοθεσίας και των κυβερνητικών πρακτικών σε επίπεδο κοινωνικού διαλόγου».

Η εικόνα που διαμορφώνεται από την αντιδιαστολή των σχετικών στοιχείων, των μεγεθών συμβολής του τουρισμού στους βασικούς δείκτες της εθνικής οικονομίας σε σχέση με άλλους τομείς και κλάδους από τη μια πλευρά και της αντιμετώπισης που έτυχε σε κάθε έκφραση δημόσιων ενισχύσεων και χρηματοδοτήσεων είναι πραγματικά συντριπτική και εξαιρετικά αποκαλυπτική.

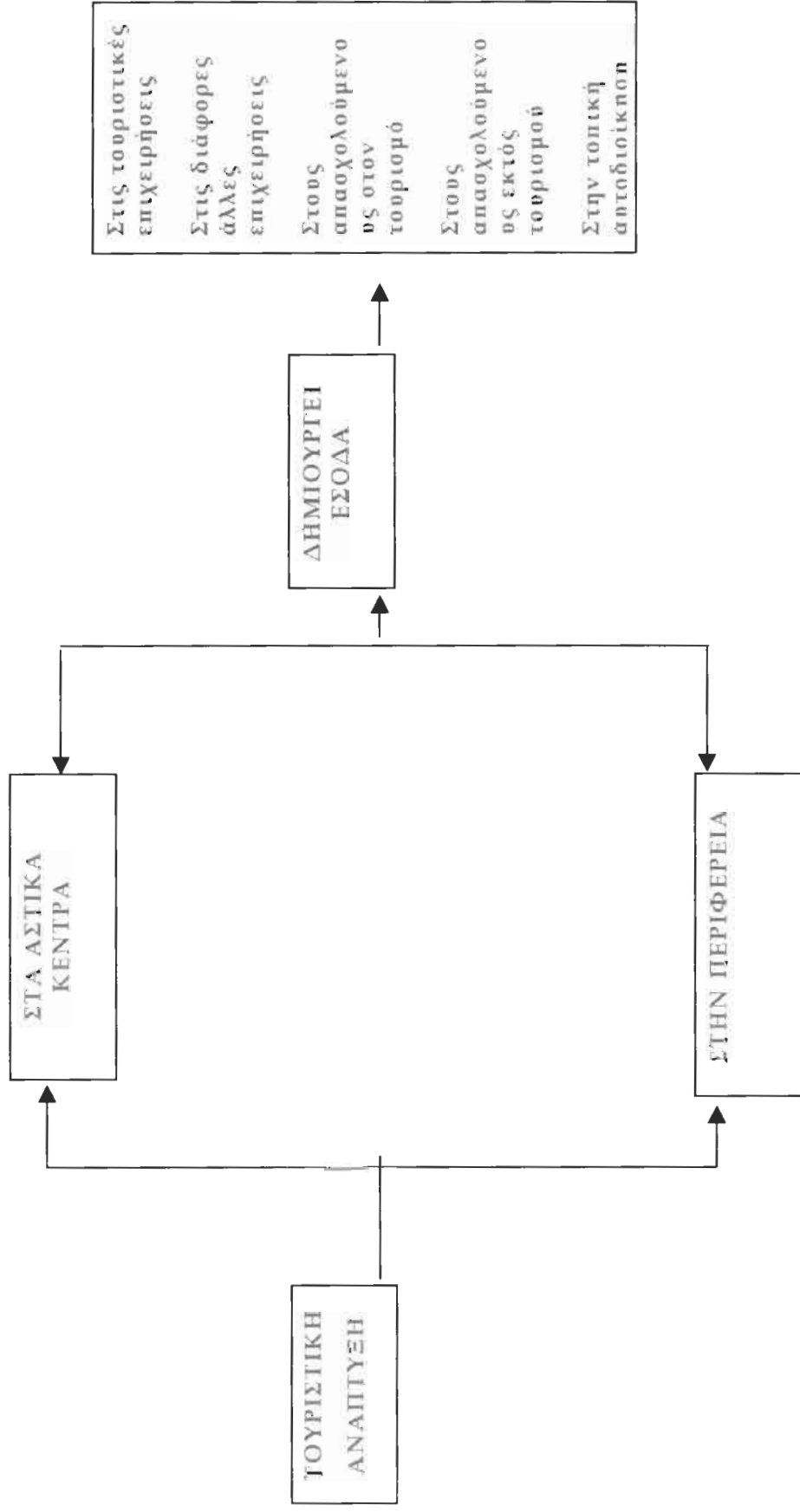
Απαιτείται πλέον η αναγνώριση του τουρισμού ως τομέα που πρέπει να περιβάλλει η πολιτεία στο μακροχρόνιο οικονομικό σχεδιασμό, εκτιμώντας το ρόλο του στο ΑΕΠ, στο ισοζύγιο εισαγωγών - εξαγωγών, στην απασχόληση, στην ποιοτική αναβάθμιση.

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ: ΜΕΡΙΔΙΑ ΚΛΑΔΩΝ 1997

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1. Η δημιουργία εοδων από την τουριστική ανάπτυξη στα αστικά κέντρα και στην περιφέρεια και ποιοι τα εισπράττουν.

2,1 τρισ. δραχμές στα καζίνο της χώρας

Αναφερόμενοι στην εξέλιξη των εσόδων της χώρας, δε θα μπορούσαμε να παραβλέψουμε τη συμβολή των καζίνο και τα τεράστια συνολικά κέρδη που αποφέρουν κάθε χρόνο στη χώρα μας.

Περισσότερα από 2 τρισεκατομμύρια δραχμές παίχτηκαν στους ναούς του τζόγου (καζίνο) από το 1995 - τη χρονιά που λειτούργησαν τα πρώτα ιδιωτικά καζίνο - μέχρι σήμερα. Οι Έλληνες, πρωταθλητές εδώ και χρόνια στο σπορ του τζόγου, δαπάνησαν συνολικά 2,123 τρισ. δραχμές από το 1995 και μετά. Στο ίδιο διάστημα κόπηκαν 12.792.417 εισιτήρια σε όλα τα καζίνο της χώρας. Τα συνολικά κέρδη των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο χώρο ανέρχονται στα 547 δισ. δραχμές, ενώ το κράτος, εκτός από τα ποσά που εισέπραξε για τη χορήγηση των αδειών, βγήκε κερδισμένο κατά 244 δισ. δραχμές. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα έσοδα για το Δημόσιο μόνο για το 2000 έφτασαν τα 59,3 δισ. δραχμές.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία των επιχειρήσεων, οι Έλληνες προτιμούν κυρίως τα επιτραπέζια παιχνίδια (ρουλέτα, μπλακ τζακ κλπ.) και λιγότερα τα ηλεκτρονικά («κουλοχέρηδες»). Το 2000 στα επιτραπέζια παιχνίδια παίχτηκαν 392,1 δισ. δρχ., ενώ στα ηλεκτρονικά 130,6 δισ. δραχμές. Ωστόσο, ο τζίρος των ηλεκτρονικών παιχνιδιών παρουσιάζει διαχρονική αύξηση. Το 1995 ο τζίρος των ηλεκτρονικών παιχνιδιών ήταν μόλις 3,48 δισ. δραχμές. Το 1996 παρουσίασε αύξηση σχεδόν 700%, φτάνοντας τα 21,1 δισ. δρχ. Το 1997 το «κοντέρ» σταμάτησε στα 46,1 δισ. δρχ. και το 1999 στα 62,9 δισ. Το 1999 οι κουλοχέρηδες «έβαλαν» στο χέρι 88,9 δισ.

Μικρότερη αλλά σταθερή αύξηση παρουσιάζει και ο τζίρος των επιτραπέζιων παιχνιδιών. Από τα 96,6 δισ. το 1995 εκτοξεύτηκε

στα 249,5 δισ. το 1996 και στα 340,9 δισ. το 1997. Το 1998 παρουσίασε μικρή κάμψη, υποχωρώντας στα 322,6 δισ., για να ανέβει στα 368,7 δισ. το 199 και στα 392,1 δισ. το 2000.

Η καλύτερη έδρα για τους λάτρεις των τυχερών παιχνιδιών αναδείχθηκε το καζίνο Λουτρακίου.

Στη λουτρόπολη της Κορινθίας την τελευταία πενταετία παίχτηκαν 607 δισ. δραχμές από 4,9 εκατομμύρια επισκέπτες.

Τα συνολικά κέρδη για το καζίνο έφτασαν τα 169 δισ. δραχμές. Όσον αφορά το μεγαλύτερο καζίνο του δημοσίου, αυτό της Πάρνηθας, μπορεί να «επλήγη» από το σεισμό, ωστόσο καταγράφει τζίρο 52 δισ. δρχ. και κέρδη 15,7 δισ. δραχμές την τελευταία πενταετία.

Στη δεύτερη θέση, με βάση τον τζίρο και τον αριθμό επισκεπτών, βρίσκεται το καζίνο Regency Hyatt στη Θεσσαλονίκη και στην τρίτη θέση το καζίνο του Ρίο στην Πάτρα.

Στο καζίνο της Ξάνθης οι 409.000 επισκέπτες έπαιξαν την τελευταία πενταετία 59,2 δισ. δραχμές. Τα κέρδη για το καζίνο της Θράκης ανέρχονται στα 16 δισ. δραχμές.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΖΙΝΟ

Από 1/1/95 έως 1/1/2001

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΤΖΙΡΟΣ	ΤΖΙΡΟΣ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΩΝ	ΤΖΙΡΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΕΡΔΟΣ	ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ
1995	100.127.250.230	96.641.582.980	3.485.667.250	24.836.549.958	274.416
1996	270.666.300.040	249.511.667.290	21.154.632.750	67.806.183.375	1.796.027
1997	387.032.128.605	340.909.949.355	46.122.181.250	98.660.687.540	2.628.531
1998	385.644.592.375	322.695.328.200	62.949.264.175	100.303.702.569	2.516.896
1999	457.704.234.360	368.734.359.400	88.969.874.960	119.124.944.976	2.805.617
2000	522.739.216.865	392.103.987.490	130.635.229.375	134.779.040.943	2.765.930
ΣΥΝΟΛΑ	2.123.913.722.475	1.770.596.872.715	353.316.849.760	545.511.109.361	12.792.417

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

ΟΙ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Το 83% των Ελλήνων πραγματοποιεί τουλάχιστον ένα ταξίδι αναψυχής το χρόνο, ενώ ποσοστό περίπου 72% πραγματοποιεί και ένα ή περισσότερα ταξίδια αναψυχής πέραν αυτού των καλοκαιρινών διακοπών, κατά τη διάρκεια του χρόνου. Οι περισσότεροι Έλληνες προτιμούν «ήρεμες» διακοπές, επιλέγουν να διαμείνουν σε ξενοδοχείο ή στο εξοχικό τους, δαπανούν κατά μέσο όρο 200.000-300.000 δρχ. Για τις διακοπές τους, που κατά παράδοση πραγματοποιούν μέσα Ιουλίου με μέσα Αυγούστου, διαλέγουν το ξενοδοχείο με βασικό κριτήριο την καθαριότητα, θέλουν κλιματισμό στο δωμάτιό τους περισσότερο από οποιαδήποτε άλλο στοιχείο εξοπλισμού, θεωρούν το επίπεδο των υπηρεσιών και των υποδομών εφάμιλλο ή και καλύτερο από τις άλλες χώρες της Ε.Ε., αλλά πιστεύουν ότι στην Ελλάδα, οι ξένοι τουρίστες τυγχάνουν μεγαλύτερης προσοχής από ό,τι οι ίδιοι.

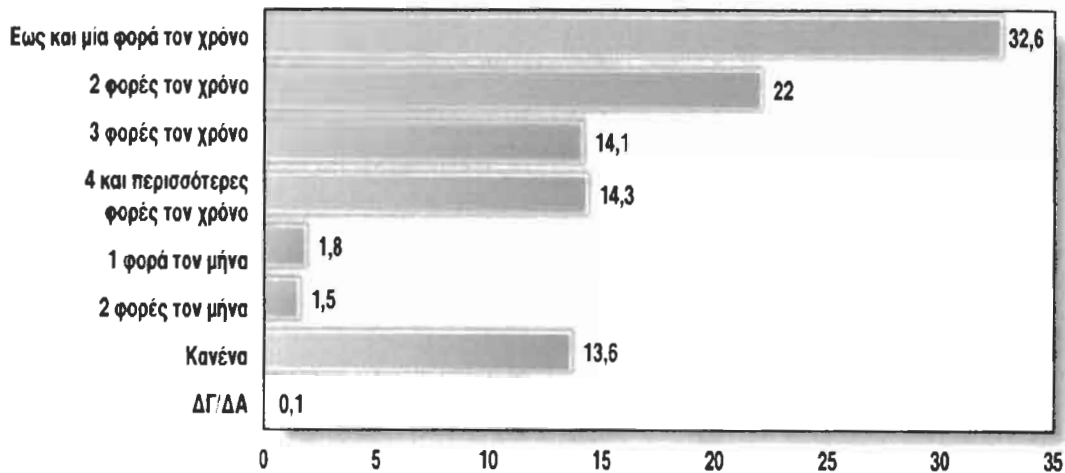
Αυτές είναι σε γενικές γραμμές, οι ταξιδιωτικές συνήθειες και προτιμήσεις, το τουριστικό «προφίλ» του Έλληνα, όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα έρευνας για τις ταξιδιωτικές συνήθειες των Ελλήνων, που διενεργήθηκε τον Απρίλιο του 2001 από την εταιρεία «Kara Research», για λογαριασμό του «Τουρισμός & Οικονομία».

Σύμφωνα με τα βασικά συμπεράσματα της έρευνας, τα βασικά σημεία της οποίας είχαν παρουσιαστεί στο πλαίσιο της έκθεσης «Τουριστικό Πανόραμα 2001»:

- Ποσοστό 54,6% των ερωτηθέντων πραγματοποιεί τουλάχιστον ένα-δύο ταξίδια αναψυχής τον χρόνο και ποσοστό 28,4% τρία έως τέσσερα ταξίδια τον χρόνο. Ποσοστό 13,6% δεν πραγματοποιεί κανένα ταξίδι κατά τη διάρκεια του έτους, ενώ ποσοστό 3,3 δήλωσε ότι πραγματοποιεί ένα έως δύο

ταξίδια το μήνα. Εξ όσων δεν πραγματοποιούν κανένα ταξίδι αναψυχής, οι περισσότεροι ανήκουν στις υψηλότερες ομάδες ηλικίας.

ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΝΟΣ ΕΤΟΥΣ, ΠΕΡΙΠΟΥ, ΠΟΣΑ ΤΑΞΙΔΙΑ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙΤΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΜΙΑ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΗ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ Ή ΚΑΤΑΛΥΜΑ;

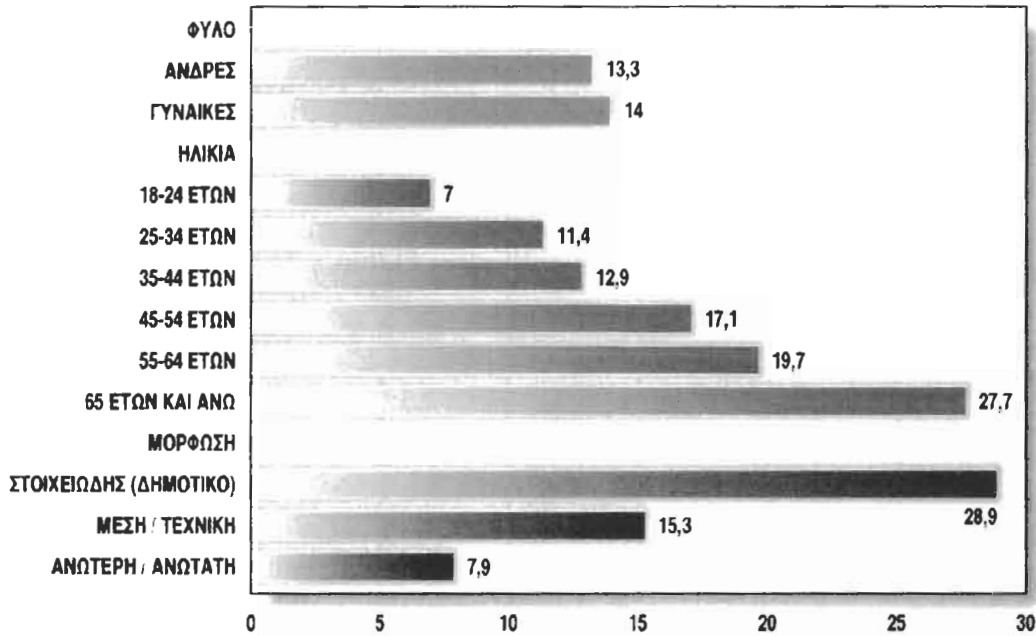
- Ποσοστό 62,9% δήλωσε ότι δεν ταξιδεύει στο εξωτερικό, ποσοστό 26% δήλωσε ότι ταξιδεύει μία φορά τον χρόνο. Τρία έως τέσσερα ταξίδια στο εξωτερικό, δήλωσε ότι πραγματοποιεί το 4,7%.
- Ποσοστό 66,5% δήλωσε ότι, πέρυσι, πραγματοποίησε ένα τουλάχιστον ταξίδι αναψυχής στην Ελλάδα. Ποσοστό 5,1% ταξίδεψε στο εξωτερικό, ενώ ποσοστό 11,4% δήλωσε ότι ταξίδεψε και στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Ποσοστό 17% δεν πραγματοποίησε κανένα ταξίδι αναψυχής πέρυσι, με το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων να ανήκει πάλι στις μεγαλύτερες ηλικίες.
- Το Πάσχα και τα Χριστούγεννα είναι οι χρονικές περίοδοι κατά τις οποίες πραγματοποιούνται τα περισσότερα άλλα

ταξίδια αναψυχής, πέραν αυτών των καλοκαιρινών διακοπών. Το Πάσχα συγκεντρώνει περισσότερες προτιμήσεις (44,3%) με τα Χριστούγεννα να ακολουθούν με σχετικά μικρή διαφορά(40,7%). Ποσοστό σχεδόν 29% δήλωσε ότι ταξιδεύει μόνον κατά τις καλοκαιρινές διακοπές, ενώ ένα ικανό ποσοστό της τάξης του 22,5% δήλωσε ότι αξιοποιεί τις επίσημες αργίες και τα τριήμερα για πραγματοποίηση ταξιδιού αναψυχής. Ο μήνας που προτιμάται για τις καλοκαιρινές διακοπές είναι φυσικά ο Αύγουστος, σε ποσοστό σχεδόν 60%, ο Ιούλιος σε ποσοστό 27% και ακολουθεί ο Σεπτέμβριος με ποσοστό 7,1%.

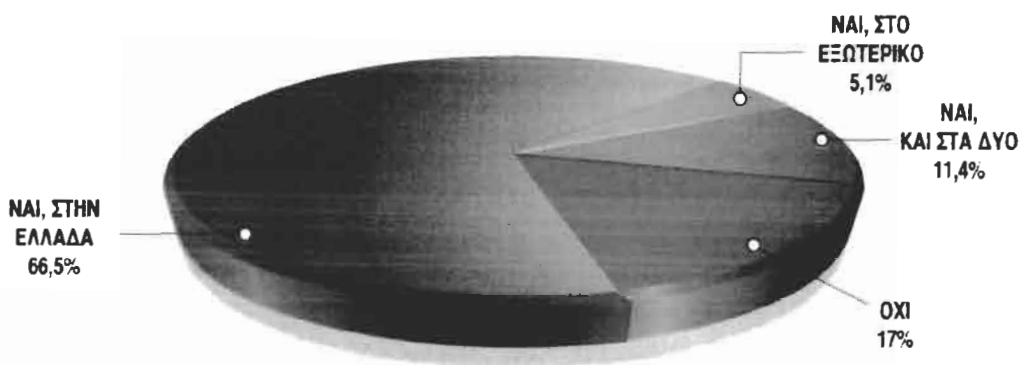
- Ποσοστό 29% πραγματοποιεί καλοκαιρινές διακοπές διάρκειας δύο εβδομάδων. Ποσοστό 18,5% κάνει διακοπές διάρκειας ενός μηνός, Υπάρχει ένα 10,4% που κάνει διακοπές διάρκειας άνω του μήνα, καθώς και ένα 10% που κάνει διακοπές διάρκειας μίας εβδομάδας. Περίπου το 51% όσων κάνουν διακοπές άνω του μηνός, είναι 55 ετών και κυρίως γυναίκες.
- Κατά την διάρκεια των διακοπών του, ποσοστό 30,8% διαμένει σε ξενοδοχείο και ποσοστό 27,4 % σε ενοικιαζόμενα δωμάτια. Ποσοστό 28,3% δηλώνει ότι διαμένει σε ιδιόκτητο εξοχικό σπίτι, ενώ ποσοστό σχεδόν 9% φιλοξενείται σε σπίτι συγγενών ή φίλων. Τα ξενοδοχεία επιλέγονται σχεδόν από όλες τις ομάδες ηλικιών, ενώ τα μεν ενοικιαζόμενα δωμάτια προτιμώνται περισσότερο από άτομα 25-34 ετών, στα δε εξοχικά, κυριαρχούν οι ηλικίες 55 ετών και άνω.
- Τα ξενοδοχεία και τα ενοικιαζόμενα στα οποία διαμένουν, οι περισσότεροι τα επιλέγουν, σε ποσοστό 51%, ύστερα από συστάσεις συγγενών και φίλων, τους οποίους, σε ποσοστό 58%, θεωρούν και την πιο αξιόπιστη «πηγή» πληροφοριών. Σε

ταξιδιωτικό γραφείο απευθύνεται ποσοστό μόλις 18,7% αν και γενικώς θεωρείται αρκετά αξιόπιστο μέσο (27,4%). Αντιθέτως, μεγαλύτερο ποσοστό προτιμά κάποιο ταξιδιωτικό οδηγό για ενημέρωση (21,8%) αλλά το θεωρεί λιγότερο αξιόπιστο μέσο (23,6%). Το Internet προτιμάται από το 4,8%, εκ των οποίων το μεγαλύτερο ποσοστό ανήκει στις μικρότερες ηλικίες. Οι περισσότεροι πελάτες ταξιδιωτικών γραφείων είναι μεγαλύτερων ηλικιών, ενώ οι περισσότεροι αναγνώστες ταξιδιωτικών οδηγών ανήκουν στις μέσες ηλικίες.

ΔΕΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΝ ΤΑΞΙΔΙΑ ΑΝΑΨΥΧΗΣ, ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΗ (ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ...)

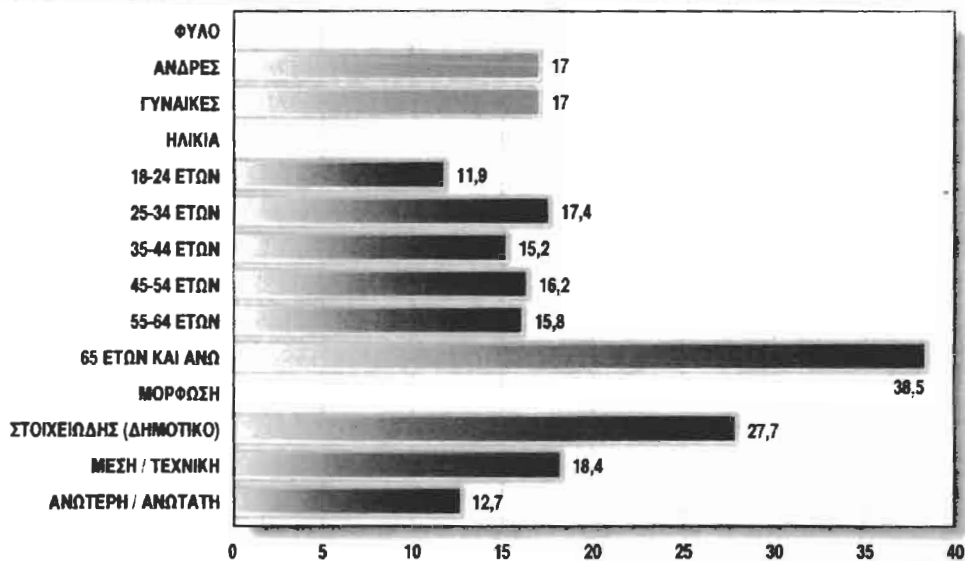

ΠΕΡΥΣΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΑΤΕ ΚΑΠΟΙΟ ΤΑΞΙΔΙ ΑΝΑΨΥΧΗΣ;

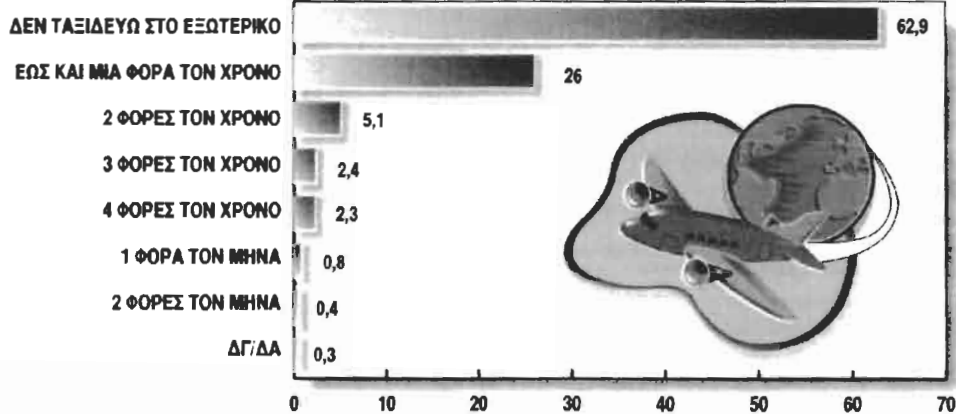

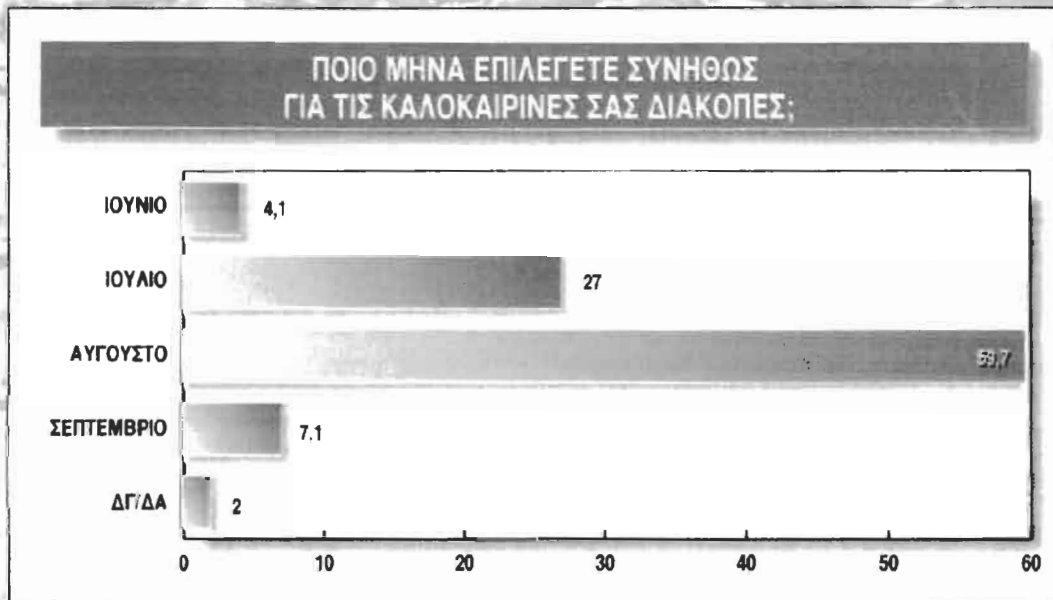

**ΔΕΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΑΝ ΚΑΝΕΝΑ ΤΑΞΙΔΙ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΠΕΡΥΣΙ
(ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ...)**

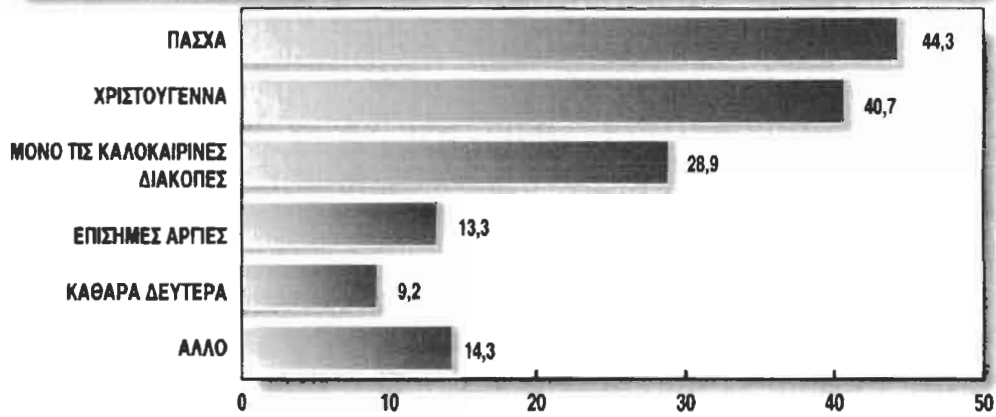

ΤΑΞΙΔΕΥΕΤΕ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΚΑΙ ΑΝ ΝΑΙ ΠΟΣΟ ΣΥΧΝΑ;

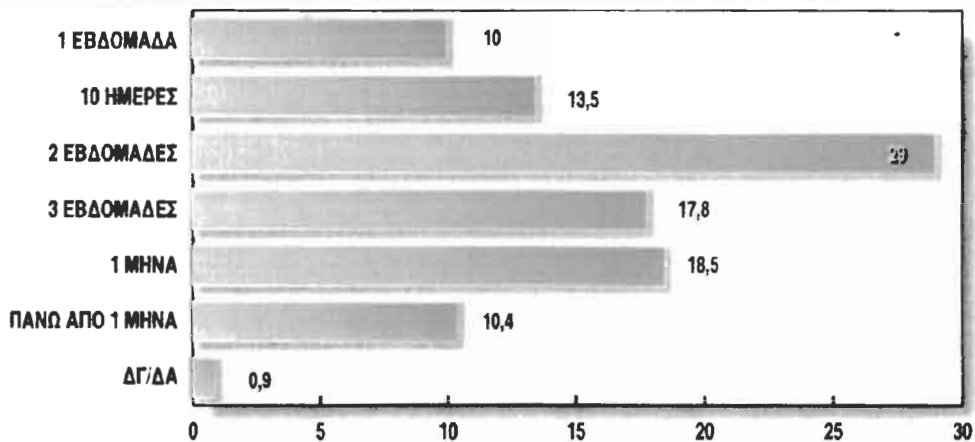

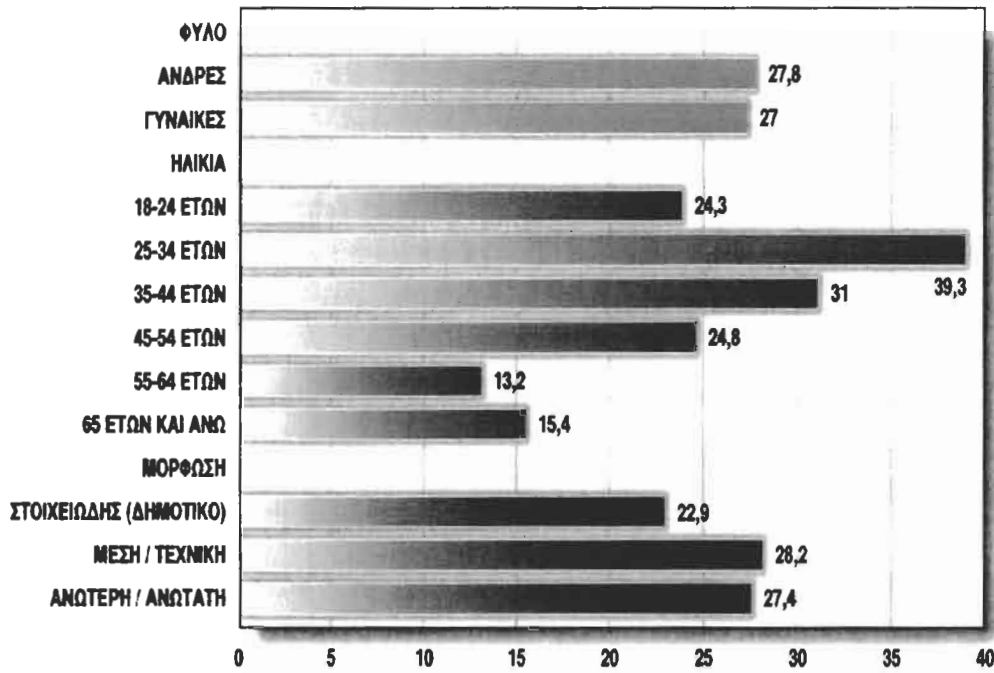
ΣΕ ΠΟΙΕΣ ΑΛΛΕΣ ΧΡΟΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥΣ, ΠΛΗΝ ΤΩΝ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΩΝ ΔΙΑΚΟΠΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙΤΕ ΣΥΝΗΘΩΣ ΤΑΞΙΔΙΑ ΑΝΑΨΥΧΗΣ;

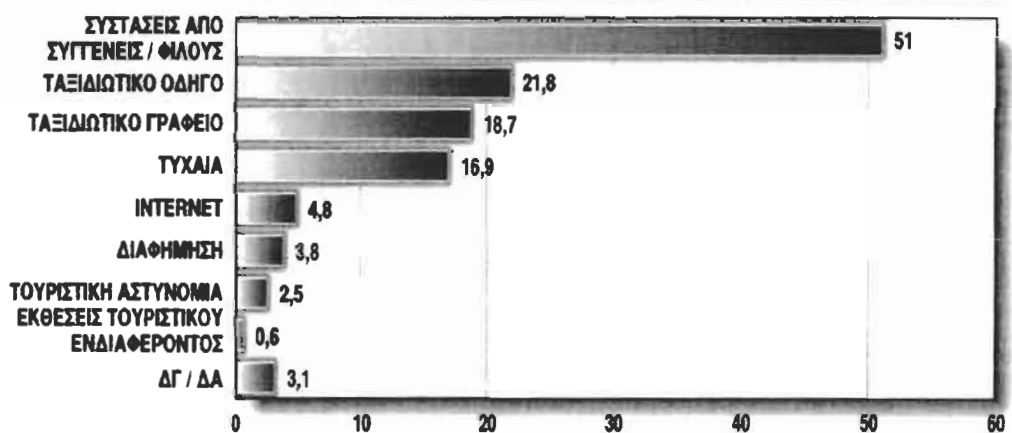
ΠΟΣΕΣ ΠΕΡΙΠΟΥ ΜΕΡΕΣ ΔΙΑΡΚΟΥΝ ΟΙ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΣ ΣΑΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ;

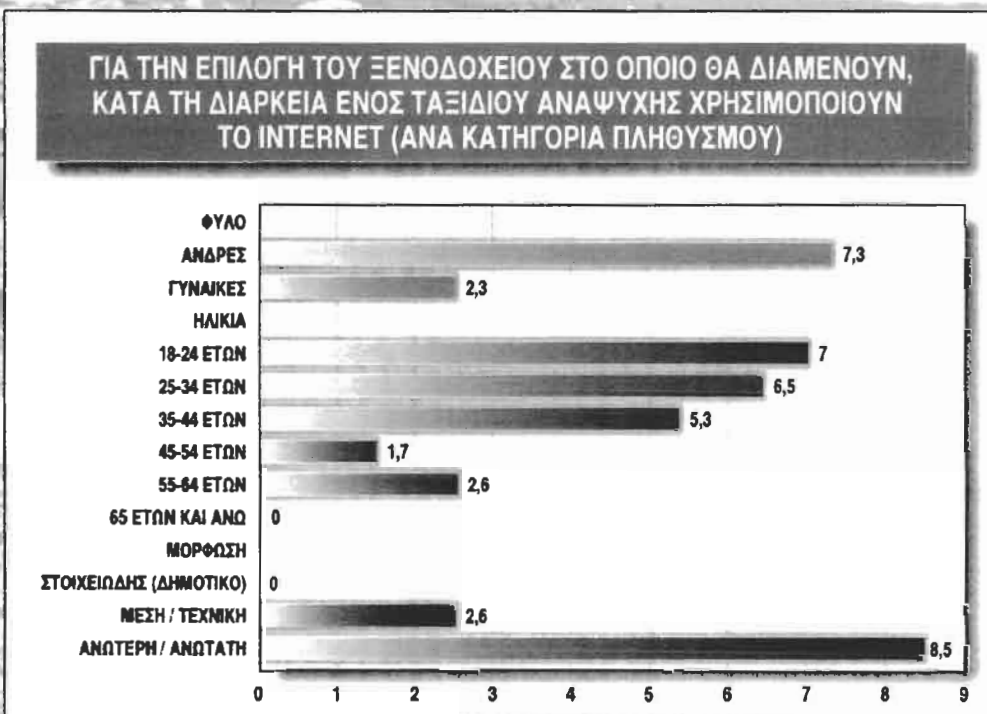
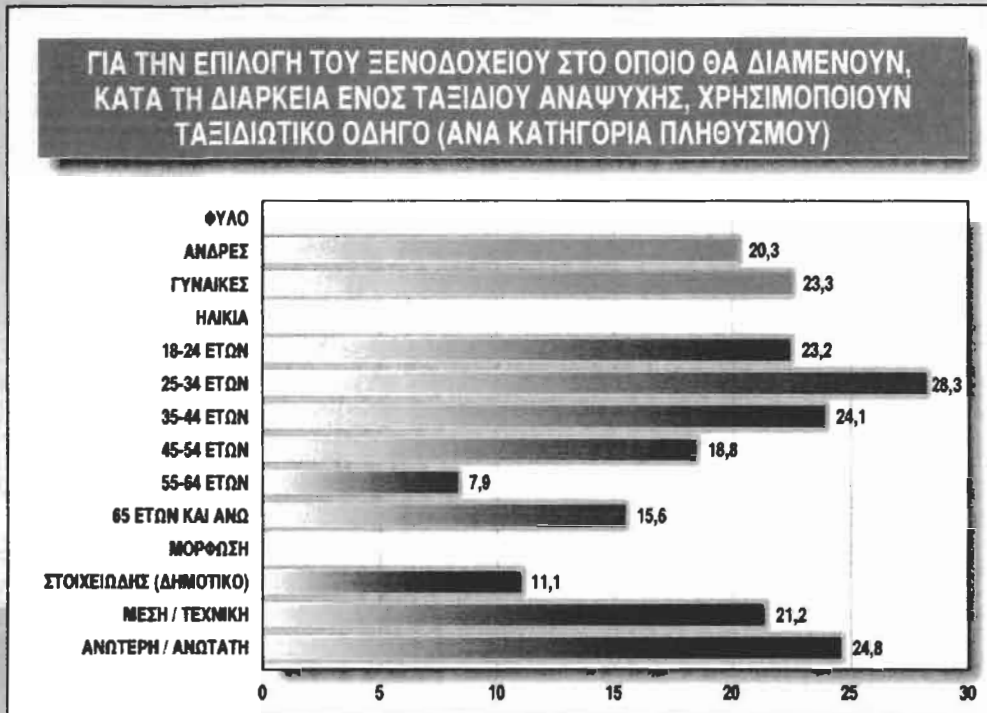

**ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΩΝ ΤΟΥΣ ΔΙΑΚΟΠΩΝ ΔΙΑΜΕ-
ΝΟΥΝ ΣΕ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ (ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ...)**

**ΤΙ ΜΕΣΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ
ΤΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΘΑ ΔΙΑΜΕΙΝΕΤΕ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΝΟΣ ΤΑΞΙΔΙΟΥ ΑΝΑΨΥΧΗΣ;**

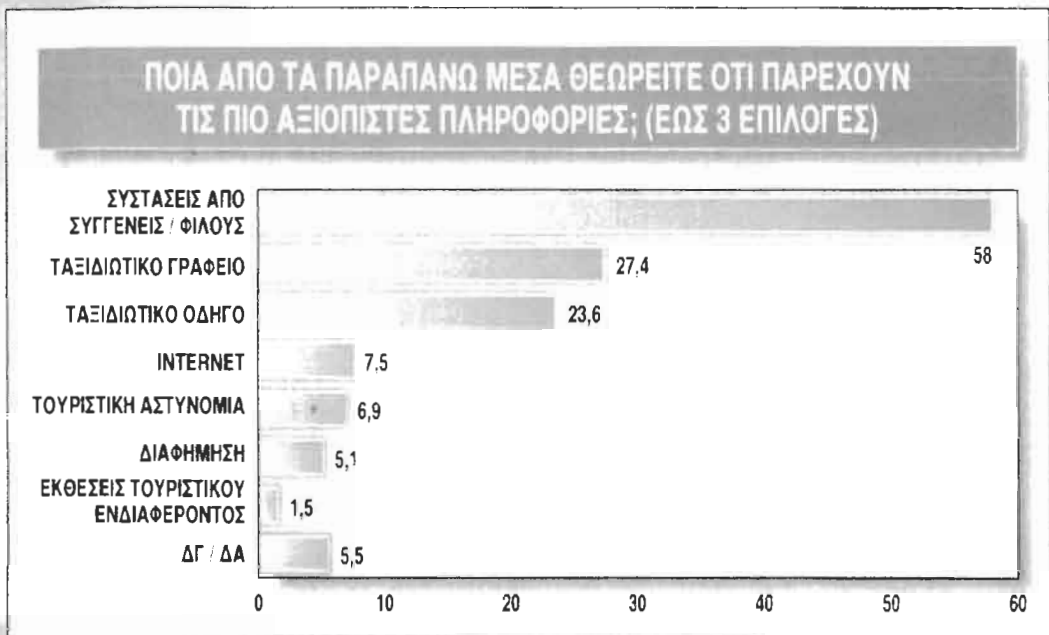
Αρκετές εκπλήξεις, αλλά και λίαν ενδιαφέροντα σημεία για τις προτιμήσεις και τις συνήθειες των Ελλήνων στις διακοπές του, αναδεικνύονται. Στη δέσμη ερωτημάτων της έρευνας, οι Έλληνες απαντούν για :

- Το είδος των διακοπών που προτιμούν
- Πόσα χρήματα δαπανούν κατά τη διάρκεια των διακοπών τους
- Ποια είναι τα βασικά κριτήρια με τα οποία επιλέγουν ξενοδοχείο και γενικώς κατάλυμα.
- Τι επιθυμούν περισσότερο να βρουν στα δωμάτια που θα διαμένουν.
- Τι τους αρέσει ή τι συνηθίζουν να κάνουν στο ξενοδοχείο τους.
- Ποιά είναι η γνώμη τους για τι υποδομές στην Ελλάδα.

Υπενθυμίζουμε ότι η έρευνα διενεργήθηκε τον Απρίλιο του 2001 σε δείγμα 802 νοικοκυριών στην ευρύτερη περιοχή του λεκανοπεδίου.

- Το είδος των διακοπών που προτιμούν οι περισσότεροι Έλληνες, σε ποσοστό 74,5% είναι οι ήρεμες διακοπές ξεκούρασης με ξενοδοχειακές ανέσεις, ενώ ποσοστό 11% επιλέγει διακοπές περιπέτειας. Οι τελευταίες προτιμούνται περισσότερο από άτομα ηλικίας 18-34 ετών και κυρίως άνδρες, αλλά υπάρχει και ένα ποσοστό 3,1% ηλικίας 65 ετών και άνω, με ... περιπετειώδεις διαθέσεις.
- Ποσοστό 25% δαπανά, κατά τη διάρκεια των διακοπών του από 200.000 έως 300.000 δρχ., ενώ σχεδόν το ίδιο ποσοστό δαπανά μικρότερα ποσά, μεταξύ 100.000 και 200.000 δρχ.. Ένα αρκετά σημαντικό ποσοστό 26,3% δαπανά από 300.000 έως και 500.000 δρχ. Ενώ το 11,5% δηλώνει 'το δαπανά περισσότερο από 500.000δρχ. στις διακοπές του. Οι περισσότεροι εξ' αυτών που δαπανούν περισσότερο από 500.000 είναι άνδρες, ηλικίας 35.44 ετών, με ανώτερη-ανώτατη μόρφωση.

- Πρωταρχικό κριτήριο επιλογής καταλύματος είναι η ...καθαριότητα σε ποσοστό 74,1%(!) και σε ποσοστό 49% η

τοποθεσία. Η τιμή έρχεται τρίτο κατά σειρά κριτήριο με ποσοστό 46,9%. Όσο για το τι επιθυμεί ο Έλληνας να βρει στο δωμάτιο όπου θα διαμείνει, η συντριπτική πλειονότητα απαιτεί κλιματισμό (76,3%). Ένας στους δύο θέλει ψυγείο, ποσοστό 48,7% τηλεόραση, ενώ ποσοστό 45,4% θα ήθελε και μπανιέρα. Στα χαρακτηριστικά αυτά συμφωνούν γενικώς άνδρες και γυναίκες, με τις μεγαλύτερες μεταξύ τους διαφορές να εντοπίζονται στην αυξημένη προτίμηση των ανδρών στην ύπαρξη τηλεόρασης και κουζίνας...

- Οι περισσότεροι, σε ποσοστό 52,8% παραμένουν στο ξενοδοχείο τους, κατά τη διάρκεια του μεσημεριού, ενώ οι δημοφιλέστερες δραστηριότητες εντός του ξενοδοχείου είναι κατά σειρά προτίμησης, το γεύμα, η κολύμβηση και η βραδινή διασκέδαση.
- Ποσοστό 46,5% θεωρεί καλό το επίπεδο των τουριστικών υπηρεσιών και των υποδομών στην Ελλάδα και 40,1% τις χαρακτηρίζει μέτριες. Ποσοστό 35,6% θεωρεί ότι τα ενοικιαζόμενα δωμάτια είναι αυτά που χρήζουν μεγαλύτερης βελτίωσης στη χώρα μας, με τα ξενοδοχεία και τα κάμπινγκ να ακολουθούν με 23,2% και 20,5% αντίστοιχα. Υπάρχει και ένα ποσοστό 18,6% που θεωρεί ότι αναβάθμισης χρήζουν όλες οι επιλογές του ερωτήματος.
- Τέλος, ποσοστό 42% θεωρεί το επίπεδο υπηρεσιών και υποδομών στην Ελλάδα εφάμιλλο ή και καλύτερο με αυτό των άλλων χωρών της Ε.Ε.. Ωστόσο, σε ποσοστό 46,8% οι Έλληνες θεωρούν ότι οι ξένοι τουρίστες τυγχάνουν καλύτερης αντιμετώπισης και μεγαλύτερης προσοχής...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας ως στρατηγικός στόχος της ελληνικής οικονομίας.

Μετά την ένταξη στην ΟΝΕ , ο στρατηγικός στόχος της ελληνικής οικονομίας είναι η σύγκλιση της ανταγωνιστικότητας με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Με δεδομένες τις σημαντικές οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις και στο πλαίσιο ενός απόλυτα ανοικτού οικονομικού περιβάλλοντος η ελληνική οικονομία χρειάζεται να ενισχύσει τις παραγωγικές της ικανότητες και να στηρίξει την ανταγωνιστικότητά της σε τρεις πυλώνες :

- Την καινοτομία / τεχνολογική αναβάθμιση.
- Την επιχειρηματικότητα και
- Την απασχόληση

Το νέο “ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας ” το οποίο έθεσε σε λειτουργία το Υπουργείο Ανάπτυξης για την περίοδο 2000-2006, έχει σαν στόχο να αυξηθεί σημαντικά μέχρι το 2006 το ποσοστό ίδρυσης νέων επιχειρήσεων . Για το σκοπό αυτό απαιτείται πλήρης αξιοποίηση επιχειρηματικών κεφαλαίων και κεφαλαίων υψηλού κινδύνου (ειδικά για νέες επιχειρήσεις), καθώς και βελτίωση της διασύνδεσης μεταξύ των εκπαιδευτικών, επιμορφωτικών και επιχειρηματικών αναγκών.

- Ειδικοί στόχοι του ΕΠΑΝ για το Τουρισμό.

Στον τομέα του Τουρισμού ειδικό στόχο, της ποιοτικά προσανατολισμένης ανταγωνιστικότητας, αποτελεί η διατήρηση του μεριδίου της χώρας στη διεθνή τουριστική αγορά και η ανασυγκρότηση και ο εμπλουτισμός των τουριστικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει η Ελλάδα , οικοδομώντας

παράλληλα και νέα πλεονεκτήματα. Οι στόχοι αυτοί οδηγούν στις εξής προτεραιότητες πολιτικής :

1. Αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών σε όλους τους τομείς που συνθέτουν το τουριστικό προϊόν.

Η προτεραιότητα αυτή θα υλοποιηθεί μέσω ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού για τον εκσυγχρονισμό των τουριστικών επιχειρήσεων, με εξαίρεση δράσεις που αφορούν νέες τεχνολογίες (που καλύπτονται από το ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας). Η χορήγηση ενισχύσεων για νέες ξενοδοχειακές κλίνες πρέπει να γίνεται με βάση τη φυσική , περιβαλλοντική και κοινωνικά φέρουσα ικανότητα των τουριστικών περιοχών σε όλες τις περιφέρειες. Οι περιοχές που χαρακτηρίζονται από επάρκεια τουριστικών καταλυμάτων προσδιορίζονται με γνώμονα την ικανότητα αυτή, λαμβανομένου βέβαια υπόψη ότι δεν θα γίνονται επενδύσεις σε νέες κλίνες με βάση οικονομικά κίνητρα. Έμφαση στις περιοχές αυτές θα δίδεται στην αναβάθμιση των υφιστάμενων μονάδων.

2. Η οργάνωση υποδομών ικανών να τροφοδοτήσουν την ανάπτυξη εναλλακτικού τουρισμού.

Χρειάζεται να εμπλουτισθεί η σύνθεση του τουριστικού προϊόντος, μέσω της δημιουργίας της κατάλληλης υποδομής και της οργάνωσης συγκεκριμένων προϊόντων για εναλλακτικές μορφές τουρισμού, με βάση αναβαθμισμένη στρατηγική σε περιφερειακό επίπεδο, η οποία θα υιοθετηθεί μέχρι το τέλος του 2000. Ειδικά έργα τουριστικής υποδομής πρέπει να χρηματοδοτηθούν αποκλειστικά ως ιδιωτικές επενδύσεις.

Ειδικότερα δε όσον αφορά τις ενισχύσεις για επενδύσεις σε μαρίνες, στο πλαίσιο της υφιστάμενης αναπτυξιακής νομοθεσίας, οι ενισχύσεις αυτές θα χορηγηθούν αποκλειστικά και μόνο με βάση

τα συμπεράσματα της μελέτης για το Εθνικό Σύστημα Αναψυχής (ΕΣΥΛΑ). Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση των τουριστικών αγκυροβολίων, ακόμα κι αν έχουν προγραμματιστεί ως δημόσιες επενδύσεις.

3. Η ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος με το συγκριτικό πλεονέκτημα του πολιτιστικού αποθέματος που διαθέτει τη χώρα.

Στο πλαίσιο της διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος μόνον δημόσιες επενδύσεις σε συγκεκριμένους τομείς μπορούν μόνο να συγχρηματοδοτηθούν από το 3^ο ΚΠΣ, όπως εγκαταστάσεις τουριστικών αγκυροβολίων, ενέργειες εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος μέσω της προώθησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, που αποτελεί το συγκριτικό πλεονέκτημα της Ελλάδας (με σύγχρονες τεχνικές οργάνωσης), καθώς και ενέργειες βελτίωσης του φυσικού περιβάλλοντος ως τουριστικού πόρου, σε συνέργεια με δράσεις που περιλαμβάνονται σε άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα (Πολιτισμός και Περιβάλλον).

4. Η ενίσχυση και προβολή της Ελλάδας ως τουριστικού προορισμού

Η ενίσχυση της προσπάθειας προβολής της Ελλάδας ως τουριστικού προορισμού, μέσω κυρίως μιας δράσης, με ειαρκεί και σταθερό προϋπολογισμό, που θα επικεντρώνεται σε ειδικές ομάδες-στόχους, με βάση εξειδικευμένη και αξιόπιστη έρευνα αγοράς, λαμβανομένων υπόψη και συνεργιών με παράλληλες πρωτοβουλίες από τον ιδιωτικό τομέα. Η πρόσφατη έρευνα αγοράς και το σχέδιο που στηρίχθηκε σ' αυτήν καλύπτουν την διετία 2000-2002. Πρέπει συνεπώς να εκπονηθεί νέα έρευνα και ανάλυση των ισχυρών και αδύνατων σημείων του ελληνικού πολιτιστικού προϊόντος για την πέραν του 2002 περίοδο.

5. Η μείωση της εποχικότητας της τουριστικής δραστηριότητας

Η ήδη διαμορφωμένη στρατηγική θα επικαιροποιηθεί εντός του πρώτου έτους εφαρμογής.

6. Η αναμόρφωση της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

Η αναδιάρθρωση της αρχικής και επαγγελματικής κατάρτισης στο τομέα του τουρισμού. Μέχρι τα μέσα του 2001 πρέπει να καταρτιστεί και να εγκριθεί σχέδιο δράσεις σχετικά με το ζήτημα αυτό. Η σύνδεση της εκπαίδευσης αυτής με τις ανάγκες του τομέα πρέπει να βελτιωθεί ουσιαστικά. Για το σκοπό αυτό πρέπει δημιουργηθούν νέες μορφές δομών συνεργασίας με στόχο τον προσδιορισμό του περιεχομένου των εκπαιδευτικών προγραμμάτων καθώς και της πρακτικής άσκησης κατά τη διάρκεια της κατάρτισης.

Πρέπει να επιτευχθεί καλύτερη γεωγραφική κατανομή της προσφοράς εκπαίδευσης. Ο δημόσιος τομέας πρέπει να ενθαρρύνει διακρατικές εταιρικές σχέσεις μεταξύ δημόσιων ή ιδιωτικών φορέων εκπαίδευσης και αναγνωρισμένων κέντρων αριστείας σε άλλες χώρες. Η δράση στο πεδίο αυτό πρέπει να ενισχύεται κατά την διάρκεια των περιόδων χαμηλής τουριστικής κίνησης. Όλες οι παραπάνω προτεραιότητες πρέπει να εφαρμοστούν σε όλα τα αντίστοιχα μέτρα και τις ενέργειες που θα συμπεριληφθούν στο 3^ο ΚΠΣ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ.

Υπουργεία και Οργανισμοί του Δημόσιου Τομέα (και ιδιαίτερα το Υπουργείο Ανάπτυξης και ο Ε.Ο.Τ.) βρίσκονται σε διαρκή συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα για την κατάρτιση και υλοποίηση προγραμμάτων και μέτρων, που ενισχύουν την Ποιότητα. Τέτοια προγράμματα ή μέτρα είναι μεταξύ άλλων:

- ⌚ Η εισαγωγή ενός νέου συστήματος κατάταξης των ξενοδοχειακών καταλυμάτων (σύστημα κατάταξης σε κατηγορίες αστεριών), που, εκτός από τις ισχύουσες και ιδιαίτερα απαιτητικές Τεχνικές Προδιαγραφές, θα βασίζεται επίσης σε λειτουργικά ποιοτικά κριτήρια (το σύστημα τελεί υπό κατάρτιση)
- ⌚ Η εισαγωγή ενός νέου συστήματος κατάταξης (σύστημα κατάταξης σε κατηγορίες κλειδιών) για τα μη κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα και συγκεκριμένα τα ενοικιαζόμενα επιπλωμένα διαμερίσματα (το ήδη ολοκληρωμένο σύστημα έχει τη συναίνεση του αρμόδιου αντιπροσωπευτικού φορέα και του Εθνικού Συμβουλίου Τουρισμού και προωθείται η έκδοση του σχετικού Π.Δ/τος).
- ⌚ Η αναθεώρηση και κωδικοποίηση της νομοθεσίας, που διέπει τα Τουριστικά Γραφεία. Το σχέδιο Π.Δ/τος, που έχει καταρτίσει ο Ε.Ο.Τ., έχει την συναίνεση του αρμόδιου αντιπροσωπευτικού φορέα και προωθείται η έκδοσή του.
- ⌚ Προγράμματα επιχορήγησης ΜΜΕ για οργανωτικές δράσεις και επενδύσεις χορήγησης κινήτρων σε νέα ξενοδοχεία

μεσαίων και υψηλών τάξεων, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής(όπως μαρίνες, γήπεδα γκολφ, συνεδριακά κέντρα, κέντρα θαλασσοθεραπείας κλπ.) και σε διατηρητέα και παραδοσιακά κτίρια, που αναστηλώνονται και μετατρέπονται σε ξενοδοχεία και παραδοσιακά κτίρια. Επίσης, πρόγραμμα χορήγησης κινήτρων για εκσυγχρονισμό ξενοδοχείων και κάμπινγκς.

- ☒ Εντατικοποίηση των επιθεώρησεων εκ μέρους της Τουριστικής Αστυνομίας και Δ/νσης Επιθεώρησης του Ε.Ο.Τ. σε όλες τις τουριστικές εγκαταστάσεις και επιχειρήσεις.
- ☒ Η θέσπιση, ως υποχρεωτικής της 'ενδεικτικής τιμής' επί των συσκευασιών προϊόντων, όπως το εμφιαλωμένο νερό και τα αναψυκτικά, ώστε να αποτρέπεται η αισχροκέρδεια.
- ☒ Η χρήση εντύπου παραπόνων στο χώρο των εστιατορίων και των συναφών καταστημάτων.
- ☒ Προγράμματα κατάρτισης για υπαλλήλους (ή μικρομεσαίους επιχειρηματίες σε όλη τη χώρα για τη διάδοση της σύγχρονης τεχνογνωσίας και της εξειδικευμένης γνώσης και τη βελτίωση της ποιότητας, μέσω των ανθρώπινων πόρων.

☒ ΤΟ ΟΥΤΟ

- ☒ Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού τουριστικού προϊόντος
- ☒ Εκσυγχρονισμός της υφισταμένης τουριστικής προσφοράς
- ☒ Ανάπτυξη νέων, εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- ☒ Άμβλυση της εποχικότητας της ζήτησης
- ☒ Προστασία και ανάδειξη αξιόλογων στοιχείων του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος

ΜΕΤΡΟ 1: Θαλάσσιος τουρισμός

METPO 2: Ορεινός, Οικολογικός, Πολιτιστικός και Θεραπευτικός Τουρισμός

METPO 3: Ενίσχυση επενδύσεων ποιοτικού εκσυγχρονισμού ξενοδοχειακών επιχειρήσεων και μετατροπής παραδοσιακών κτιρίων σε ξενοδοχειακά καταλύματα

METPO 4: Δημιουργία εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής

METPO 5: Ενίσχυση Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων του Τουρισμού

METPO 6: Ενέργειες επιμόρφωσης του ανθρώπινου δυναμικού στον τομέα του τουρισμού

Συνολικό κόστος: 311.828.859 Ευρώ

Δημόσια Δαπάνη: 139.759.784 Ευρώ

Το Υποπρόγραμμα χρηματοδοτείται κατά 44,8% από Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική Συμμετοχή και 13% Εθνική Συμμετοχή) και 55,2% από Ιδιωτική Δαπάνη.

Το σύνολο των διατιθέμενων πόρων, που ήδη καλύπτεται πλήρως με νόμο από 29.12.99 θα έχει απορροφηθεί μέχρι το τέλος του προγράμματος και θα έχουν ολοκληρωθεί τα έργα.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- ☒ Δημιουργία 858 θέσεων ελλιμενισμού σε λιμένες αναψυχής (Με πόρους του Β' ΚΠΣ κατασκευάζονται στη χώρα συνολικά 3.901 θέσεις ελλιμενισμού σε 16 μαρίνες)
- ☒ Δημιουργία 445 θέσεων ελλιμενισμού σε καταφύγια τουριστικών σκαφών

- ☒ Δημιουργία υποδομής για την ανάπτυξη νέων εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- ☒ Εκσυγχρονισμός 34.942 ξενοδοχειακών κλινών σε παραδοσιακά ή διατηρητέα κτίσματα
- ☒ Δημιουργία 22 ιδιωτικών εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής
- ☒ Κινητοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων 172.069.075 Ευρώ
- ☒ Επέκταση της τουριστικής περιόδου
- ☒ Διατήρηση και αύξηση των θέσεων εργασίας στον Τομέα

Ε Ρ Γ Α

Παρακάτω παρουσιάζεται συνοπτικά μια σειρά από έργα που θα υλοποιηθούν στη χώρα μας, για τη βελτίωση του τουριστικού προϊόντος :

ΜΕΤΡΟ 1: Θαλάσσιος τουρισμός

- 4 Λιμένες αναψυχής:
  1. Ζάκυνθος
  2. Ικαρία
  3. Αργοστόλι
  4. Θάσος

Συνολικός προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης: 3,245 δις. δρχ.

- 8 Καταφύγια Τουριστικών σκαφών:
  1. Καρλόβασι Σάμου,
  2. Μούδρος Λήμνου,
  3. Αγ. Ευφημία Κεφαλονιάς,
  4. Κάλυμνος,
  5. Πλωμάρι Λέσβου,
  6. Βαθύ Ιθάκης,

7. Τσούτσουρας Ηρακλείου,

8. Κατάπολα Αμοργού.

Συνολικός προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης: 2,611 δις. δρχ.

ΜΕΤΡΟ 2: Ορεινός, Οικολογικός, Πολιτιστικός και Θεραπευτικός Τουρισμός

▪ **Υποδομές Θεραπευτικού Τουρισμού:**

Υδροθεραπευτήριο Κυλλήνης (2,372 δις. δρχ.)

Υδροθεραπευτήριο Αγ. Παρασκευής Χαλκιδικής (1,672 δις. δρχ.)

▪ **Έργα για την ανάπτυξη ορεινού/οικολογικού Τουρισμού**

Θέση	Προϋπολογισμός
Δημητσάνα	151,0
Γράμμος	232,0
Πήλιο	246,0
Χελμός	258,0
Όλυμπος	594,1
Κιθαιρώνας	272,0
Παγγαίο	102,8
Βέρμιο	218,0
Χαλκιδική	105,1
Σητεία Κρήτης	690,1
Νομός Ιωαννίνων	519,7
Άγραφα	286,7
Τήνος	71,0
Τυχερό Έβρου	263,0
Πάρνηθα	190,0
Νέστος	79,9
Ηφαιστειο Μεθάνων	425,0

Σπήλαια Καστριών	451,7
Καλαβρύτων	
Βοιών Λακωνίας	230,0
ΣΥΝΟΛΟ	6.611,2

- Έργα ανάδειξης μνημείων και της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, καθώς και

Έργα ανάπλασης- ανάδειξης περιοχών:

ΘΕΣΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
Χερσόνησος Ροδοπού Χανίων	399,51
Τζουμέρκα	369,97
Κάστρο Σίφνου	165,00
Κάστρο Σούδας	572,50
Κάστρο Βολισσού Χίου	219,20
Κάστρο Αντιμάχειας Κω	367,20
Τερψιθέα Σταυρούπολης Θεσσαλονίκης	165,0
Ιερά Μονή Βατοπαιδίου	300,0
Βέροια	284,40
Ιαματικές Πηγές Καλλιθέας Ρόδου	323,00
ΣΥΝΟΛΟ	3.165,78

ΜΕΤΡΟ 3:

- Ιδιωτικές επενδύσεις για τον εκσυγχρονισμό 104 ξενοδοχειακών επιχειρήσεων.

Συνολικός προϋπολογισμός: 57,7 δις. δρχ.

Προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης: 14,9 δις. δρχ.

- Μετατροπή 31 Παραδοσιακών κτιρίων σε ξενοδοχειακά καταλύματα

Συνολικός προϋπολογισμός: 4,68 δις. δρχ.

Προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης: 1,63 δις. δρχ.

ΜΕΤΡΟ 4:Ιδιωτικές επενδύσεις για τη δημιουργία εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής:

- ☒ 13 Συνεδριακών Κέντρων
- ☒ 2 Κέντρων Θαλασσοθεραπείας
- ☒ 1 Υδροθεραπευτηρίου
- ☒ 2 Γηπέδων Γκολφ
- ☒ 4 Λιμένων Αναψυχής

Συνολικός προϋπολογισμός: 23,86 δις. δρχ.

Προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης: 8,801 δις. δρχ.

ΜΕΤΡΟ 5:

- *Ιδιωτικές επενδύσεις για την ενίσχυση 158 Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων του Τουρισμού (μελέτες και συμβουλευτικές υπηρεσίες)*

Συνολικός προϋπολογισμός: 2,722 δις. δρχ.

Προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης: 1,413 δις. δρχ.

- *Ανάπτυξη πληροφορικών συστημάτων:*

Ολοκληρωμένη Μηχανοργάνωση Υπηρεσιών και εκμεταλλεύσεων Ε.Ο.Τ. καθώς και Δημιουργία Τράπεζας Πληροφοριών (προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης: 735,75 εκατ.. δρχ.)

ΜΕΤΡΟ 6: Ενέργειες επιμόρφωσης του ανθρώπινου δυναμικού του στον Τομέα του Τουρισμού.

Προϋπολογισμός δημοσίας δαπάνης: 2,562 δις. δρχ.

SWOT

		Δυνατότητες / Ευκαιρίες (Δ/Ε)	Αδυναμίες / Απειλές (Α/Α)
Προβλ. και χαρακτηριστικά πεδίων παρέμβασης			
Δ/Ε	1	Σχετική ανακαμψη σε όρους Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (αύξηση ΑΠΑ μεταποίησης κατά 10,5%, έναντι συνολικής ΑΠΑ κατά 12,3% την περίοδο 1996-99) και επιβράδυνση της μείωσης της απασχόλησης στην μεταποίηση, από -3,2% το 1997 σε -0,9% το 1998	Δυσίος στην επιχειρηματική διάρθρωση (μεγάλες & κερδοφόρες - μικρές & ζημιωμένες) και στη γεωγραφική διάσταση (αστακή κέντρα - περιφέρεια)
Δ/Ε	2	Αύξηση της επενδυτικής δραστηριότητας (την περίοδο 1997-99, εκτίμηση μέσου ρυθμού επίταξης αύξησης παγίων επενδύσεων, σε σταθερές τιμές, κατά 11%) και διεύρυνση της αυτοχρηματοδότησης (την περίοδο 1997-99, εκτίμηση μέσου ρυθμού επίταξης αύξησης ιδίων κεφαλαίων, σε σταθερές τιμές, κατά 17%)	Περιορισμένο εύρος κλαδικής εξειδίκευσης και μικρό μερίδιο προϊόντων τεχνολογικής έντασης ή έντασης γνώσης, συνθήκες που συμβάλουν ώστε η χαμηλή προσφορά υψηλών δεξιοτήτων να συμπληρώνεται από την χαμηλή ζήτηση υψηλών δεξιοτήτων
Δ/Ε	3	Θετική εξέλιξη της αποδοτικότητας των δυν. κεφαλαίων, από 10,5% το 1997 σε 12,9% το 1999	Χαμηλός βαθμός προσέλευσης Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (ο δείκτης ενδοοικονομικές ΑΞΕ ως ποσοστό του ΑΕΠ για την Ελλάδα, την περίοδο 1996-98, ήταν κατά μέσο όρο 0,66%, ενώ ο αντίστοιχος δείκτης για τις ΕΕ-15 ήταν 1,2%)
Δ/Ε	4	Σημαντική βελτίωση των υποδομών Ε&Τ στη χώρα, κυρίως στη δεκαετία του 1990	Πολύ χαμηλό επίπεδο συνολικής δαπάνης για την Ε&Τ στην χώρα σαν ποσοστό του ΑΕΠ (0,5% στην Ελλάδα, σε σχέση με περίπου 2% στην ΕΕ)
Δ/Ε	5	Υψηλή ποιότητα του ελληνικού ανθρώπινου Ε&Τ δυναμικού	Υπερκεντρωση των δαπανών αλλά και των δραστηριοτήτων Ε&Τ σε περιορισμένο αριθμό ελληνικών περιφερειών, με δεσπόζουσα, κατά κύριο λόγο, τη θέση της Αττικής
Δ/Ε	6	Κανονιστικές ερευνητικές επιδόσεις οι οποίες αφορούν την βασική έρευνα	Υπερτροφογή συμμετοχή ΑΕΙ και κρατικών Ερευνητικών Ινστιτούτων στην υλοποίηση προγραμμάτων Ε&Τ
Δ/Ε	7	Πολύ ικανοποιητικός δείκτης δημοσιεύσεων και αναφορών Ελλήνων ερευνητών στην διεθνή βιβλιογραφία, επιστημονικά συνέδρια κ.λπ.	
Δ/Ε	8	Η ανάπτυξη του Τουρισμού εδράζεται στην ύπαρξη εγγενών πλεονεκτημάτων (ποικιλία φυσικών πόρων (νησιωτικό συμπλέγμα, φυσικά οικόσυστήματα, διασκές εκτάσεις, πλούσια χλωρίδα και πανίδα, περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους), ηπιές κλιματολογικές συνθήκες καθ' όλη την διάρκεια του έτους, πολιτιστικό απόθεμα, αυθεντικότητα τρόπου ζωής, συγκριτικός αγνά είδη διατροφής κ.λπ.	Το ελληνικό τουριστικό προϊόν ταυτίζεται με τον μαζικό παραθεριστικό τουρισμό που αξιοποιεί τον συμβατικό τουριστικό πόρο (κλίμα, παράκτιες περιοχές, ημερειακό πλούτο). Η ζήτηση είναι συγκεντρωμένη στον χρόνο και τον χώρο, με δυσμενείς επιπτώσεις στα μακροοικονομικά μεγέθη του Τομέα και την αποδοτικότητα των επιχειρήσεων
Τουρισμός	9	Ο τουρισμός αποτελεί σημαντική συνιστώσα της ελληνικής οικονομίας, με συμμετοχή στο ΑΕΠ 7% (1998)	Η Ελλάδα συγκρατείται στις φθηνές τουριστικές αγορές, αποτελώντας πόλο έλξης πληθυσμίων χαμηλού εισοδηματικού επιπέδου, γεγονός στο οποίο οφείλεται η χαμηλή συναλλαγματική απόδοση
Δ/Ε	10	Αξολογη συμμετοχή στη συνολική απασχόληση 8-10%, έναντι 6% στην ΕΕ (1998) Παραγωγικότητα εργασίας 10 εκ (1997)	Ο μαζικός τουρισμός υποβαθμίζει το φυσικό και το ανθρωπογενές περιβάλλον, ενθαρρύνει την παραοικονομία, προκαλεί περιφερειακές ανισότητες, μεταβάλλει απρογραμμάσια τις χρήσεις γης, προάγει την αυθαίρετη δόμηση και αλλοιώνει τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά, ιδίως των τοπικών κοινωνιών
Δ/Ε	11	Η γυναικεία απασχόληση του υποκλάδου ξενοδοχείων και εστίασης ανέρχεται σε 43% (1997)	Σχετικός μειωμένη, ως προς ορισμένες ανταγωνιστριες χώρες, συμβολή του τομέα στο ΑΕΠ (π.χ. Ισπανία: 10,66%)
Δ/Ε	12	Συμβολή τομέα στην κάλυψη του ελλείμματος εμπορικού ισοζυγίου 37,5% (1998)	Σοβαρή κόμψη της απασχόλησης στον υποκλάδο ξενοδοχείων και εστίασης (-6%, 1997-98), έναντι της αντίστροφης εξέλιξης στην Ισπανία (3,2%) και Πορτογαλία (5,6%)
Δ/Ε	13	Ο Τουρισμός συμβάλλει στην περιφερειακή ανάπτυξη, με αποτέλεσμα την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας, την αύξηση της απασχόλησης και τη συγκράτηση πληθυσμού	Γυναικεία απασχόληση που αφορά κυρίως τις λιγότερο αμεβίβρατες και χαμηλών δεξιοτήτων θέσεις εργασίας
Δ/Ε	14	Συμβολή τομέα στην κάλυψη του ελλείμματος εμπορικού ισοζυγίου 37,5% (1998)	Σχετικά χαμηλή συναλλαγματική απόδοση
Δ/Ε	15	Ανιση διαπεριφερειακή ανάπτυξη και μικρή τουριστική εμβέλεια συγκεκριμένων περιοχών (το 60% των διασκευασμένων συγκεντρώνεται στις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης)	Χαμηλό επίπεδο εισροών από το Travel Item, καθώς αντιπροσωπεύουν το 1998, το 17,3% των αντίστοιχων ισπανικών, γαλλικών, ιταλικών και το 5,2% του συνόλου των εισροών των πέντε ανταγωνιστριών χωρών (Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Ελλάδα)

Επεξηγήσεις της SWOT

Η συγκρότηση του ΕΠΑΝ σηματοδοτεί την ενιαία αντιμετώπιση, σε επίπεδο αναπτυξιακής στρατηγικής, τεσσάρων διακριτών πεδίων παρέμβασης (που αποτελούν είτε αυτοτελείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας, όπως η μεταποίηση- υπηρεσίες και ο τουρισμός, είτε πεδία με οριζόντια διάχυση και επιρροή στο συνολικό φάσμα του ελληνικού παραγωγικού συστήματος, όπως η E&T και Ενέργεια), τα οποία έχουν, όμως ως κοινό χαρακτηριστικό την ιδιαίτερη ευαισθησία τους στο σύγχρονο απαιτητικό ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Σε καθεστώς παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, το ελληνικό παραγωγικό σύστημα αποτελεί τμήμα του ενιαίου οικονομικού χώρου, διέπεται από την δυναμική της πλήρους απελευθέρωσης της αγοράς και αναμένεται, εύλογα, να υποστεί ισχυρότατες πιέσεις από δομημένα και συστηματικά περιβάλλοντα τα οποία έχουν ενσωματώσει, έγκαιρα, στη <<συνθήκη λειτουργίας >> τους νέους όρους ανταγωνιστικότητας.

Η ενιαία και ολοκληρωμένη προσέγγιση του εγχώριου παραγωγικού ιστού (εξαιρείται ο γεωργικός τομέας) είναι συνεπής με το γεγονός ότι η ελληνική οικονομία καλείται να λειτουργήσει ,στο σύνολό της, σε συνθήκες υψηλών απαιτήσεων και προδιαγραφών. Επί πλέον, ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της προσέγγισης ενδείκνυται μεθολογικά, καθώς το νέο ανταγωνιστικό πλαίσιο, επαναδιατυπώνοντας τους όρους του επιχειρείν αναιρεί την συμβατική περιχαράκωση τομέων (ανάπτυξη διακλαδικών συνεργασιών, δικτυώσεις, συντονισμός επιχειρημάτων δραστηριοτήτων για δημιουργία σύνθετων προϊόντων, παροχή πολλαπλών και πολύπλευρων υπηρεσιών κ.λ.π).

Προκειμένου, συνεπώς, να αξιολογηθεί ο στρατηγικός προσανατολισμός του ΕΠΑΝ, επιχειρείται πρώτον, η διερεύνηση του κατά πόσον ο σχεδιασμός του ανταποκρίνεται στις νέες

πραγματικότητες της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας και, δεύτερον, η εξέταση της συμβατότητας των Μέτρων με την προτεραιότητα στόχευσης του προγράμματος (αναβάθμιση ανταγωνιστικότητας). Στην κατεύθυνση αυτή, η SWOT Analysis προχωρά σε κωδικοποίηση και κατάταξη Δ/Ε και Α/Α , υιοθετώντας την ακόλουθη δομή :

► Αποτύπωση και αποτίμηση του status της υφιστάμενης κατάστασης των πεδίων παρέμβασης, βάσει της εικόνας που διαμορφώνεται σε επίπεδο μακροοικονομικών επιδόσεων, διαρθρωτικών χαρακτηριστικών και προφίλ (όπου περιγράφονται οι κυρίαρχες - αντιπροσωπευτικές ιδιότητες /γνωρίσματα των τομέων).

► Καταγραφή του διεθνούς πλαισίου, όπου εξειδικεύονται οι τάσεις της ζήτησης, οι υψηλοί αναπτυξιακοί ρυθμοί, οι ευνοϊκές ή αρνητικές συγκυρίες κ.λ.π

► Ενδελεχής σκιαγράφηση της νέας <<συνθήκης λειτουργίας>> (η πλέον σημαίνουσα κατηγορία της SWOT), δια της ανάδειξης των όρων ανταγωνιστικότητας που οφείλει να ικανοποιήσει το ελληνικό περιβάλλον προκειμένου να διασφαλίσει μακροπρόθεσμη προοπτική:

- ✓ Έμφαση στην ποιότητα /υπηρεσίες
- ✓ Διεύρυνση του φάσματος παραγωγικών δυνατοτήτων και ικανότητα παραγωγής απαιτητικότερων προϊόντων.
- ✓ Εκσυγχρονισμός και οργανωτική αναβάθμιση επιχειρήσεων.
- ✓ Ανάπτυξη υποδομών.
- ✓ Αξιοποίηση της ΚτΠ (εισαγωγή νέων τεχνολογιών κ.λ.π) και διάχυση των ευκαιριών που προσφέρει σε ολόκληρο το παραγωγικό σύστημα.
- ✓ Επανορισμός marketing (υλοποίηση επιθετικών επικοινωνιακών στρατηγικών που αξιοποιούν νέα concepts προώθησης, σύγχρονα επικοινωνιακά μέσα κ.λ.π.).

- ✓ Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας (ενθάρρυνση -πολλαπλώς -επιχειρηματικής δραστηριότητας, εμπέδωση κουλτούρας συνεργατικότητας, κατοχύρωση υψηλών προδιαγραφών του επιχειρείν δια της εισαγωγής του θεσμού επιχειρηματικής αριστείας κ.λ.π).
- ✓ Ποσοτική και ποιοτική ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού (αναμόρφωση εκπαίδευσης, βελτίωση απασχολησιμότητας, έμφαση σε νέα επαγγέλματα κ.λ.π.).
- ✓ Ενθάρρυνση έρευνας και μετουσίωση των επιτευγμάτων της σε οικονομικό αποτέλεσμα.
- ✓ Ενδυνάμωση της συμβολής της ενέργειας στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας κ.α.

ΖΩΝΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η βελτίωση της ποιότητας του φυσικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος έχει ζωτική σημασία για την επιτυχία των τουριστικών προορισμών της χώρας και αποτελεί βασική προϋπόθεση για την επίτευξη της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης. Στο πλαίσιο των σχετικών πολιτικών και δράσεων της Ε. Ε. εντάσσονται οι συνεχείς προσπάθειες του Ε.Ο.Τ. για να ενσωματωθούν οι αρχές της αειφορίας στη στρατηγική και τις πρακτικές της ανάπτυξης του τουριστικού τομέα, και για την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος ως πολύτιμου τουριστικού πόρου.

Η δραστηριότητα του Ε.Ο.Τ. εστιάζεται στην σταθερή εφαρμογή των ρυθμίσεων και μέτρων που ισχύουν, καθώς και στην προώθηση επιλεκτικών νέων νομοθετικών και χρηματοδοτικών εργαλείων που σχετίζονται ιδιαίτερα με την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη.

Ειδικότερα, η σχετική πολιτική του Ε.Ο.Τ. ακολουθεί τέσσερις κύριους άξονες:

ο *Πρώθηση χωρικών ρυθμίσεων και ελέγχων*

Γνωμοδότηση για την σκοπιμότητα ως προς τη χωροθέτηση τουριστικών εγκαταστάσεων, καθορισμός τουριστικά κορεσμένων περιοχών, έλεγχος μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την ίδρυση ή επέκταση τουριστικών εγκαταστάσεων, σύνταξη και έλεγχος τήρησης τεχνικών προδιαγραφών ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων και εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής, καθορισμός χρήσεων γης σε παραλιακές περιοχές, εφαρμογή κοινοτικών οδηγιών, κ.λ.π.

ο *Πρώθηση προτύπων δράσεων και σχεδίων διαχείρισης ειδικών περιοχών.*

Εκπόνηση μελετών σχετικά με την οργάνωση και την ανάδειξη χωρών, τη διαχείριση επισκεπτών – κατάρτιση και επιμόρφωση σε περιβαλλοντικά θέματα- ενέργειες ενημέρωσης και προβολής- σύσταση ειδικών φορέων διαχείρισης.

ο *Πολιτική πρώθησης οικονομικών κινήτρων.*

Επιχορηγήσεις σε επενδύσεις σε μη κορεσμένες περιοχές, εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων με φιλικές προς το περιβάλλον τεχνικές και μεθόδους, στήριξη μικρών και μεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων για την πρώθηση ήπιων μορφών τουρισμών.

ο *Εναισθητοποίηση του κοινού,*

σε θέματα προστασία του περιβάλλοντος και ήπιων μορφών τουρισμού (εκστρατείες ενημέρωσης προβολής εθνικής ή τοπικής κλίμακας, τηλεοπτικές ταινίες και σποτς, καθώς και ειδικά βραβεία, όπως οι "Γαλάζιες Σημαίες").

Για την εφαρμογή αυτών των πολιτικών, ο Ε.Ο.Τ. χρησιμοποιεί ως κατάλληλο εργαλείο, ένα ευρύ φάσμα επιμέρους δράσεων, χρησιμοποιώντας εθνικούς και κοινοτικούς πόρους . Η Ελλάδα συμμετέχει στο 5^ο Πρόγραμμα Δράσης για το περιβάλλον 1992-2000 ("προς την αειφορία") της Ε.Ε. , στο οποίο περιλαμβάνονται ειδικά μέτρα πολιτικής για τον τουριστικό τομέα. Οι ομάδες στόχος αυτών των μέτρων είναι το γενικό κοινό και οι τοπικές κοινωνίες, οι επισκέπτες τουρίστες, η τοπική και η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση, οι επαγγελματίες του τουριστικού τομέα, τα στελέχη και το προσωπικό υπηρεσιών και φορέων που συνδέονται με την ανάπτυξη του τουρισμού.

Πρωτοβουλίες και δράσεις.

Οι κυριότερες πρωτοβουλίες και δράσεις που έχει αναλάβει τα τελευταία χρόνια ο Ε.Ο.Τ. ,στο πλαίσιο του 5^{ου} Ευρωπαϊκού προγράμματος δράσης , είναι ενδεικτικά οι εξής :

- Προώθηση διαφόρων προγραμμάτων βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, με μελέτες και έργα που έχουν αναλάβει οι υπηρεσίες του Ε.Ο.Τ. (πρόγραμμα παραδοσιακών οικισμών, προώθηση ορεινού τουρισμού, αγρο-τουρισμού, κ.λ.π.)
- Ανταλλαγή εμπειριών και τεχνογνωσίας (με διοργάνωση και συμμετοχή σε διεθνή και εσωτερικά συνέδρια, συναντήσεις και σεμινάρια, κ.λ.π.)
- Ενημέρωση και επιμόρφωση του κοινού για την προστασία του περιβάλλοντος (έκδοση και διανομή σχετικών αφισών και φυλλαδίων, συμμετοχή σε εκθέσεις και συνέδρια)
- Συμμετοχή στον σχεδιασμό της αναβάθμισης του ελέγχου των χρήσεων γης, σε συνεργασία με το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
- Επιβολή αυστηρού θεσμικού πλαισίου για την ανέγερση τουριστικών εγκαταστάσεων, με την απαίτηση εκπόνησης μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και την τήρηση

περιβαλλοντικών όρων (ιδιαίτερα, ως προς την κατανάλωση νερού και ενέργειας, την διάθεση λυμάτων και απορριμμάτων, τις εκπομπές θορύβου και αερίων, κ.λ.π.)

- Ειδικά προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης προσωπικού και στελεχών του τουριστικού τομέα σε θέματα προστασίας περιβάλλοντος και εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
- Συμμετοχή σε διάφορα ευρωπαϊκά πιλοτικά προγράμματα σχετικά με τον ορεινό τουρισμό και την προστασία του περιβάλλοντος σε παραλιακές περιοχές, σε συνεργασία με ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και την τοπική αυτοδιοίκηση (προγράμματα "SMART", "Γαλάζιες Σημείες").
- Συμμετοχή σε ειδικά διεθνή προγράμματα "ήπιου" τουρισμού (πολιτιστικές διαδρομές του συμβουλίου της Ευρώπης: "Πολιτιστικό Οδοιπορικό Μάνης", "Οι δρόμοι του ορθόδοξου μοναχισμού", -WTO και UNESCO : "Ο δρόμος του μεταξιού")
- Εκπόνηση μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων για τα έργα κατασκευής μαρινών και άλλων εγκαταστάσεων του Ε.Ο.Τ.
- Σύνταξη εθνικού τομειακού σχεδίου ανάπτυξης στο πλαίσιο του Σχεδίου Περιφερειακής Ανάπτυξης 2000-2006, στο οποίο περιλαμβάνονται δράσεις φιλικές ως προς το περιβάλλον και προώθηση ήπιων μορφών τουρισμού.
- Προώθηση και προβολή ήπιων μορφών τουρισμού (ορεινού, οικολογικού, πολιτιστικού, αγροτικού) μέσω δημοσίων επενδύσεων και του Β' Κ.Π.Σ. σε ορεινές διαδρομές, μονοπάτια και καταφύγια, αποκατάσταση και ανάδειξη παραδοσιακών οικισμών και διατηρητέων κτιρίων, έργα ανάδειξης κάστρων, προβολή πολιτιστικής κληρονομιάς και φυσικών τοπίων, κλπ).
- Μελέτη ήπιας και οικολογικής τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής του ορεινού όγκου της Πίνδου.

- Συνεργασία και συντονισμός δράσεων σε διάφορους τομείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις για την προώθηση του οικολογικού τουρισμού.

Οι Τουριστικές Επιχειρήσεις Και Το Περιβάλλον

Οι τουριστικές εγκαταστάσεις οφείλουν να συμμορφώνονται προς το θεσμικό πλαίσιο που αναφέρεται στις μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων (Υ.Α 69269/90), τις διαδικασίες χωροθέτησης, τις τεχνικές προδιαγραφές, τις διατάξεις σχετικά με την ύδρευση και την αποχέτευση. Οι διατάξεις αυτές έχουν εφαρμογή πριν ακόμα από τη λειτουργία μιας μονάδας, και ελέγχονται από τον Ε.Ο.Τ. και τις άλλες συναρμόδιες υπηρεσίες.

Κατά τη φάση της λειτουργίας, οι περιβαλλοντικοί όροι που πρέπει να τηρούνται σχετίζονται κυρίως με την προστασία από τη ρύπανση της ατμόσφαιρας και των νερών, τη διάθεση των αποβλήτων καθώς και τον έλεγχο του θορύβου. Οι δραστηριότητες των τουριστικών επιχειρήσεων στον τομέα αυτό παρακολουθούνται και ελέγχονται από τις αρμόδιες τοπικές και περιφερειακές αρχές και το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

Ορισμένες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις έχουν αρχίσει να εφαρμόζουν συστήματα πιστοποίησης της διασφάλισης της ποιότητας ως προς την περιβαλλοντική διαχείριση, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα ISO 14001 και το ευρωπαϊκό πρότυπο EMAS. Οι πρωτοβουλίες αυτές, που γίνονται σε εθελοντική βάση, προβλέπεται να ενισχυθούν μέσω του 3ου Κ.Π.Σ. από το επιχειρησιακό πρόγραμμα "τουρισμός". Για την ενεργειακή διαχείριση ξενοδοχειακών μονάδων, έχει δημιουργηθεί ένας ειδικός οδηγός, σε μορφή CD-ROM, που διατίθεται από το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Στον οδηγό αυτό περιλαμβάνονται οδηγίες και πληροφορίες για την διαχείριση και

παρακολούθηση της ενεργειακής κατανάλωσης, τη θέρμανση, το ζεστό νερό, την ψύξη και τον εξαερισμό, τον φωτισμό και την τροφοδοσία.

ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ 2004 ΕΛΛΗΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Σημαντικά οφέλη αναμένονται στον τουριστικό τομέα από την διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Εκτός από τις υπηρεσίες που θα πρέπει να παραχθούν άμεσα για τους θεατές και τους αθλητές των Ολυμπιακών Αγώνων, προβλέπεται να υπάρξει σημαντική ενίσχυση του τουρισμού πριν και μετά το 2004, από τη σημαντική προβολή που θα τύχη η χώρα στο εξωτερικό. Μια σειρά υπηρεσίες συνδυασμού παρακολούθησης των αγώνων και τουριστικών προγραμμάτων σχεδιάζονται από τους φορείς και τις επιχειρήσεις της χώρας, ενώ προβλέπονται να πραγματοποιηθούν σημαντικά έργα.

Ταξιδιωτικά γραφεία- μεγάλοι ταξιδιωτικοί οργανισμοί

Στον χώρο υπάρχει κινητικότητα καθώς προετοιμάζονται "πακέτα" συνδυασμού παρακολούθησης Ολυμπιακών Αγώνων και διακοπών, ιδιαίτερα στα νησιά. Επίσης, αναμένονται συνεργασίες με διεθνή ταξιδιωτικά γραφεία.

Θαλάσσιος τουρισμός

Στη χώρα βρίσκεται σε εξέλιξη η δημιουργία νέων μαρίνων και η αναβάθμιση των υπαρχόντων μέσα από διαδικασίες παραχώρησης. Κατά την διάρκεια των Αγώνων θα κληθούν μια σειρά εταιρείες να παράσχουν ολοκληρωμένες υπηρεσίες υποστήριξης των σκαφών και των επιβατών τους που θα καταπλεύσουν στις συγκεκριμένες μαρίνες.

Πολιτιστικός τουρισμός

Στις περιοχές όπου υπάρχουν σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι και μουσεία, αναμένεται να υπάρξουν σημαντικές ευκαιρίες τουριστικών υπηρεσιών. Επίσης, μια σειρά φορείς πολιτισμού θα κληθούν να παράσχουν υπηρεσίες. Η προώθηση της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς αναμένεται να δημιουργήσει σημαντικές ευκαιρίες τόσο σε αυτούς που ασχολούνται άμεσα με το πολιτισμό, όσο και σ' αυτούς που τον υποστηρίζουν με συγκεκριμένα προϊόντα και υπηρεσίες (έντυπο υλικό , εκδόσεις, ηλεκτρονικές εκδόσεις, οδηγοί, είδη λαϊκής τέχνης κ.λ.π.).

Συνεδριακός - εκθεσιακός τουρισμός.

Στο πλαίσιο των Ολυμπιακών Αγώνων αναμένεται να αυξηθούν οι ανάγκες για συνεδριακούς εκθεσιακούς χώρους και υπηρεσίες υποστήριξης συνεδρίων- εκθέσεων.

Για την εξυπηρέτηση συνεδρίων λειτουργούν (2000) 13 αυτοτελή (εκτός ξενοδοχείων) συνεδριακά κέντρα, που μπορούν να υποδεχθούν συνολικά περίπου τους 12,000 συνέδρους. Παράλληλα, λειτουργούν συνεδριακές εγκαταστάσεις μέσα σε 51 ξενοδοχεία στο σύνολο της χώρας, με κυμαινόμενη δυναμικότητα.

Ηδη τα μεγάλα ξενοδοχεία εκσυγχρονίζουν τους συνεδριακούς τους χώρους, ενώ υπάρχει έντονη πίεση για δημιουργία συνεδριακών κέντρων και εκθεσιακών χώρων.

Η περιουσία του Ε.Ο.Τ.

Ο Ε.Ο.Τ. διαθέτει ή διαχειρίζεται 300 περιουσιακά στοιχεία συνολικής επιφάνειας άνω των 100,000 στρεμμάτων, η αξία των οποίων ανέρχεται σε 3 τρις.δρχ. Για την αξιοποίηση της περιουσίας του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού έχει συσταθεί η εταιρεία Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα Α.Ε.. Η εταιρεία έχει τους εξής στόχους για την Αττική: Η εταιρεία ως διαχειριστής πολλών

νυχτερινών κέντρων, εστιατορίων, αναψυκτηρίων στην παραλιακή ζώνη της Αττικής, ενόψει της Ολυμπιάδας, σκοπεύει να αναδείξει την Παραλιακή σε ψυχαγωγικό πρότυπο. Επίσης, θα δοθεί βαρύτητα στην αναβάθμιση του θαλάσσιου τουρισμού και αξιοποίηση του Φλοίσβου και στην περιφερειακή ανάπτυξη.

ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ 2004 ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΗ ΕΠΙΔΟΣΗΣ
ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΟΥ

Σύμφωνα με έρευνα του Ινστιτούτου Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ) (έτος ιδρύσεως 1996), οι μονάδες καταλυμάτων της χώρας ήταν 7,850 το 1997, σχεδόν διπλάσιες από αυτές του 1981 των 4104 μονάδων. Αυτό καταδεικνύει τη μεγάλη αύξηση που παρουσίασε ο τουρισμός της χώρας μας ιδιαίτερα μετά τα μέσα της δεκαετίας 1970 (δεν αναφέρονται τα στοιχεία στο σχετικό πίνακα)

<i>Μονάδες καταλυμάτων 1981-1997</i>					
Έτος	Μονάδες σύνολο χώρας	Μονάδες Αττικής	Μονάδες Αττικής %	Μονάδες ευρύτερης περιοχής Αττικής	Μονάδες ευρύτερης περιοχής Αττικής %
1981	4,104	578	14	448	11
1982	4,307	586	14	453	11
1983	4,587	608	13	454	10
1984	4,891	617	13	462	9
1985	5,201	608	12	470	9
1986	5,488	836	15	476	9
1987	5,771	848	15	483	8
1988	6,129	848	14	490	8
1989	6,555	860	13	492	8
1990	6,713	858	13	479	7
1991	6,991	850	12	485	7
1992	7,185	841	12	485	7
1993	7.510	842	11	487	6

1994	7,604	844	11	494	6
1995	7,754	842	11	498	6
1996	7,916	846	11	508	6
1997	7.850	836	11	503	6

Από το 1961 και το 1975, οι μονάδες καταλυμάτων ήταν κάτω των 3000. Από το 1975 και μετά παρουσιάζεται μια συνεχής άνοδος, λαμβάνοντας τη μέγιστη τιμή το 1996 με 7.916 μονάδες.

Σε αντίθεση με το σύνολο της χώρας, οι μονάδες καταλυμάτων της Αττικής παρουσιάζουν μια στασιμότητα σε όλη την διάρκεια της δεκαετίας του 1980 και 1990. Η μέγιστη τιμή των μονάδων της περιόδου ήταν 860 μονάδες το 1989, ενώ η μικρότερη τιμή σημειώθηκε το 1987 και ήταν 836 μονάδες. Αποτέλεσμα της στασιμότητας αυτής ήταν το μερίδιο της Αττικής στο σύνολο της χώρας να φθίνει συνεχώς και από 15% που ήταν το 1986 να φθάσει στο 11% το 1997.

Το συμπέρασμα είναι ότι έχουμε μια πτώση, τόσο σε σχετικές, όσο και σε απόλυτες τιμές. Αυτό σημαίνει ότι α) πολλές μονάδες της Αττικής έκλεισαν, είχαμε 24 λιγότερες μονάδες το 1997 απ ότι το 1989, ποσοστό πτώσης 3% και β) οι μονάδες καταλυμάτων της Αττικής είναι σε σχέση με το σύνολο της χώρας λιγότερο σύγχρονες.

Η πλειονότητα των κλινών της Αττικής ανήκουν σε ξενοδοχειακές μονάδες. Το 1997, το 94% των κλινών της Αττικής ανήκαν σε ξενοδοχειακές μονάδες. Από τα ξενοδοχεία, το 13% των κλινών ανήκαν σε ξενοδοχεία πολυτελείας, το 14% σε Α' κατηγορίας, το 26% σε Β' κατηγορίας, το 34% σε Γ' κατηγορίας, το 8% σε Δ' κατηγορίας και το 4% σε Ε' κατηγορίας.

Μια από τις σημαντικότερες επιπτώσεις που θα έχουν οι Ολυμπιακοί Αγώνες είναι να αναστρέψουν το αρνητικό τουριστικό κλίμα της Αττικής που τις δυο τελευταίες δεκαετίες παρουσιάζει

μεγάλη στασιμότητα. Οι αγώνες και τα έργα που θα γίνουν θα δώσουν μια νέα ώθηση στις τουριστικές προοπτικές της πόλης.

Αναπόφευκτα, λοιπόν, αναμένεται να αυξηθούν και οι επενδύσεις στις ξενοδοχειακές μονάδες, είτε πρόκειται για ανακαίνιση παλαιών μονάδων που είχαν τεθεί εκτός λειτουργίας, είτε για νέες μονάδες, όπως αυτές που προβλέπονται γύρω από το νέο αεροδρόμιο των Σπάτων.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΤΟ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Η τουριστική εκπαίδευση αποτελεί την <<αχίλλειο πτέρνα>> του ελληνικού τουρισμού. Κι αυτό αποδεικνύεται εύκολα, αφού σε κάθε επίπεδο που την αφορά οι αδυναμίες είναι πολλές, τόσες και τέτοιες που πραγματικά είναι δύσκολο να αντιμετωπισθούν.

Ο ελληνικός τουρισμός κινδυνεύει άμεσα από τον ημιεπαγγελματισμό και τα λοιπά αποτελέσματα μιας άλλοτε κακής, άλλοτε- έστω ελλιπούς- και άλλοτε στάσιμης τουριστικής παιδείας, που περιορίζεται σε βασικές αρχές επιπέδου εξυπηρέτησης πελατών/τουριστών κυρίως, αλλά ή δεν γεννά ανθρώπους που να ερευνήσουν σε βάθος την τουριστική διεθνή πραγματικότητα και την Ελληνική δυνατότητα, ή αν γεννά τέτοιους, δύσκολα ενισχύει το έργο τους και τους αξιοποιεί κατάλληλα.

Ο εκπαιδευτικός τουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού πολύ σημαντική για την οικονομία κάθε χώρας. Αυτή η μορφή τουρισμού δεν έχει αναπτυχθεί στην Ελλάδα έτσι όπως θα μπορούσε να έχει αναπτυχθεί. Τίθεται το ερώτημα εάν η Ελλάδα έχει την δυνατότητα ανάπτυξης αυτής της μορφής τουρισμού και ποιες οι προσδοκώμενες επιπτώσεις, θετικές και αρνητικές, στην οικονομία και την κοινωνία.

Υπάρχει η υποδομή για την ανάπτυξη αυτής της μορφής τουρισμού, αρκεί να γίνει οργανωμένα ένας μακροχρόνιος σχεδιασμός, ο οποίος θα ελέγχεται για την πορεία της εφαρμογής του σε τακτά χρονικά διαστήματα (ενός χρόνου).

Ο εκπαιδευτικός τουρισμός διακρίνεται σε βραχυχρόνιο και μακροχρόνιο. Στην Ελλάδα έχει αναπτυχθεί κυρίως ο βραχυχρόνιος εκπαιδευτικός τουρισμός, (εννοούμε τους επισκέπτες με σκοπό την εκπαίδευση και όχι φοιτητές που απλώς κάνουν διακοπές)

Στον βραχυχρόνιο εκπαιδευτικό τουρισμό περιλαμβάνονται τα γνωστά σεμινάρια που πραγματοποιούνται κυρίως από μεγάλες εταιρείες για την ενημέρωση στελεχών τους, στο πλαίσιο μιας συγκεκριμένης πολιτικής παροχών και κινήτρων προς τους εργαζόμενους με την εξασφάλιση της διαμονής τους σε πολυτελή ξενοδοχειακά συγκροτήματα. Η θετική εξέλιξη των σεμιναρίων οφείλεται στο μάρκετινγκ των ξενοδοχείων, στο πλαίσιο των στόχων τους να αξιοποιήσουν τις κοινόχρηστες αίθουσες τους, σε συνδυασμό με την προώθηση ειδών από τα επισιτιστικά τμήματα και την ενοικίαση των δωματίων.

Ο μακροχρόνιος εκπαιδευτικός τουρισμός δεν έχει αναπτυχθεί ιδιαίτερα στην Ελλάδα παρά τις δυνατότητες που έχει. Για την ανάπτυξη αυτής της μορφής τουρισμού απαιτείται η πλήρης αξιοποίηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Ελλάδας, των πανεπιστημίων, των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και όποιων άλλων εκπαιδευτικών οργανισμών- οι οποίοι μπορούν να δεχθούν αλλοδαπούς εκπαιδευόμενους (όπως η σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών, οι στρατιωτικές σχολές κ.ά.)

Μέχρι τώρα υπάρχει μια προσέλευση ξένων φοιτητών σε μικρό αριθμό που οφείλεται στα ευρωπαϊκά προγράμματα Erasmus- Socrates- Leonardo da Vinci τα οποία ενθαρρύνουν την

αμοιβαία διακίνηση των νέων που φοιτούν στα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πολλοί θα ισχυριστούν ότι τα ελληνικά πανεπιστήμια δεν φθάνουν για τα ελληνόπουλα, θα φέρουμε και ξένους να φοιτήσουν; Υπάρχει κάποια λογική βάση στο επιχείρημα αυτό, επειδή δεν εισέρχονται στα ελληνικά πανεπιστήμια και ΤΕΙ όσοι επιθυμούν, θέμα το οποίο, όμως, δεν είναι του παρόντος. Ποια υποδομή λείπει για να αρχίσει να λειτουργεί αυτή η νέα βιομηχανία, όπως την ονόμαζαν. Όχι πολλά πράγματα, από άποψη εγκαταστάσεων.

Αυτά που πρέπει να γίνουν είναι σε οργανωτικό επίπεδο και χρειάζονται ένα συντονισμό του κράτους κυρίως του υπουργείου Παιδείας και του υπουργείου Ανάπτυξης. Οι 100 ξένοι φοιτητές ή και περισσότεροι στους χιλιάδες Έλληνες ενός πανεπιστημίου ή ΤΕΙ δεν αλλοιώνουν την δομή τους. Πρώτα από όλα πρέπει να βρεθούν σε 3-4 πόλεις, κέντρα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας. Η διάρκεια της εκμάθησης θα είναι περίπου ενός έτους σε εντατικό ρυθμό. Από εδώ μπορεί να προκύψει υποδομή για την εκμάθηση ελληνικής γλώσσας στους μετανάστες εργάτες της Ελλάδας.

Δεύτερο στοιχείο που πρέπει να υπάρξει, οι καλές συνθήκες διαμονής και διατροφής τους. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν ξενοδοχεία της περιοχής της οποίας θα πληρούν τις συνθήκες διαβίωσης για μεγάλο διάστημα. Αυτή η ανάπτυξη, είναι θέμα μακροχρόνιου προγράμματος. Χρειάζεται ένα σωστό σχεδιασμό και προβολή του συστήματος αυτού στους ξένους φοιτητές. Η προβολή αυτού του νέου προϊόντος- υπηρεσίας που μπορεί να προσφέρει η Ελλάδα χρειάζεται στρατηγική μάρκετινγκ.

Ένα στοιχείο αυτής της στρατηγικής είναι, παροχή από το ελληνικό κράτος ικανού αριθμού υποτροφιών, ώστε να γίνει γνωστό το επίπεδο των Ελληνικών πανεπιστημίων και να προκαλέσει στη συνέχεια ζήτηση με καταβολή διδάκτρων. Τα οφέλη

είναι πολλά, πρώτα απ' όλα η μακροχρόνια παραμονή των ξένων στην χώρα, καταναλώνοντας το εισόδημα που κέρδισαν αλλού. Δεύτερο σημαντικό στοιχείο είναι η αγάπη για τον τόπο όπου ζει ο φοιτητής τέσσερα τουλάχιστον χρόνια.

Στη συνέχεια, επανέρχεται ο ίδιος ίσως μαζί με την οικογένεια του στον τόπο που πέρασε τα καλύτερα χρόνια της ζωής του ως φοιτητής, διότι η φοιτητική ζωή είναι η ομορφότερη περίοδος ενός ανθρώπου. Δημιουργείται έτσι, ένας άρρηκτος δεσμός φιλίας και στην μετέπειτα επαγγελματική του σταδιοδρομία η Ελλάδα θα είναι το πρώτο ευρητήριο που θα ανοίξει να βρει όποιο είδος ή υπηρεσία χρειάζεται.

Η σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών με την οργανωμένη δομή οικοτροφείων που διαθέτει στα δέκα εκπαιδευτήρια, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως υπόδειγμα (μοντέλο) για ένα πιλοτικό πρόγραμμα εφαρμογής προς αυτή την κατεύθυνση, σε συνδυασμό με τα προγράμματα DAC/ΟΟΣΑ όπου έρχονται ξένοι φοιτητές για ένα τρίμηνο στην Ελλάδα για πρακτική εξάσκηση σε τουριστικές μονάδες και μετά την παρακολούθηση σεμιναρίων τριών εβδομάδων.

Σ' αυτά τα σεμινάρια, εκτός των επαγγελματικών θεμάτων, διδάσκονται στοιχεία του ελληνικού πολιτισμού και της ελληνικής γλώσσας, ώστε να μπορούν να συνεννοούνται οι φοιτητές μεταξύ τους.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΒΕΒΛΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

1. Ορισμός και έννοια υπηρεσιών.

Η υπερπροσφορά υπηρεσιών στην παγκοσμιοποιημένη αγορά γενικότερα και ειδικότερα στην τουριστική βιομηχανία έχει

αλλάξει την σχέση προμηθευτών υπηρεσιών και πελατών. Ο πελάτης- τουρίστας έχει, σήμερα, την δυνατότητα της επιλογής και οι απαιτήσεις του είναι και πολλές και υψηλές.

Αυτό αναγκάζει τις τουριστικές επιχειρήσεις να επανακαθορίσουν τις στρατηγικές τους, ώστε να παρέχουν υπηρεσίες ποιότητας, δηλαδή υπηρεσίες ανάλογες των απαιτήσεων των τουριστών.

2. Χαρακτηριστικά ποιότητας.

Ο πελάτης - τουρίστας όταν αγοράζει υπηρεσίες από τις τουριστικές επιχειρήσεις, αγοράζει τόσο άυλα αγαθά- αυτές καθ' αυτές υπηρεσίες δηλαδή- όσο και εμπράγματα αγαθά για κατανάλωση ή χρήση. Για τις υπηρεσίες αυτές καταβάλλει μια οικονομική αξία (κόστος απόκτησης) αλλά και αποδίδει σ' αυτές μια αξία (υποκειμενική) ανάλογα με το βαθμό ικανοποίησης των αναγκών του αλλά και των προσδοκιών του.

Τόσο η οικονομική αξία όσο η υποκειμενική αποδίδονται από τον πελάτη- τουρίστα στη βάση κάποιων χαρακτηριστικών που (πρέπει να) έχουν οι υπηρεσίες για να ικανοποιήσει τις ανάγκες του (π.χ. σίτισης, ύπνου, ξεκούρασης, αναψυχής, μετακίνησης, ενημέρωσης κ.λ.π.)

Τα χαρακτηριστικά αυτά αποτελούν τα κριτήρια ποιότητας, με τα οποία ο πελάτης- τουρίστας αξιολογεί τις υπηρεσίες που λαμβάνει. Σύμφωνα με έρευνες τα κριτήρια αυτά είναι :

Α. Απτά (χαρακτηριστικά), πρόκειται για τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος στο οποίο παρέχεται η υπηρεσία (εγκατάστασης, εξοπλισμός, μέσα, φυσικός χώρος, εργαζόμενοι, κ.α.) αλλά και για τις προδιαγραφές ή και τα στοιχεία των εμπράγματων αγαθών.

Β. Συνέπεια- αξιοπιστία, η ικανότητα της επιχείρησης να προσφέρει, ότι έχει υποσχεθεί, ακριβώς και με τον σωστό-κατάλληλο τρόπο.

Γ. Άμεση εξυπηρέτηση (ανταπόκριση) ή προθυμία για άμεση βοήθεια και παροχή υπηρεσίας στο πελάτη.

Δ. Γνώσεις και ικανότητες (επαγγελματισμός) αυτών που παράγουν και παρέχουν τις υπηρεσίες.

Ε. Ευγένεια, χαρακτηριστικό που σχετίζεται με τους τρόπους, την καλοσύνη, τη λεπτότητα και το ενδιαφέρον που δείχνει το προσωπικό.

ΣΤ. Σιγουριά και ασφάλεια, έχει να κάνει με το πόσο ο πελάτης νιώθει ότι δεν κινδυνεύει να υποστεί κάποια ζημία, απώλεια ή ατύχημα.

Ζ. Εμπιστοσύνη, ο πελάτης να μπορεί να εμπιστευθεί την επιχείρηση ή τον υπάλληλο.

Η. Πρόσβαση και προσαρμοστικότητα, αναφέρεται στην ευκολία με την οποία ο πελάτης μπορεί να έρθει σε επαφή με την επιχείρηση ή με τον υπάλληλο και να λάβει την υπηρεσία (π.χ. ωράριο εργασιών) και στη δυνατότητα της επιχείρησης να προσαρμόζεται στις ανάγκες του πελάτη.

Θ. Επικοινωνία, η ενημέρωση - πληροφόρηση και η παροχή εξηγήσεων, με τρόπο κατανοητό στον πελάτη.

Ι. Ενσυναίσθηση, το ενδιαφέρον και η ικανότητα του προσωπικού να <<μπαίνει>> στη θέση του πελάτη και να καταλαβαίνει και να αναγνωρίζει τις ανάγκες του.

Κ. Αποκατάσταση / διόρθωση, η δυνατότητα και διάθεση της επιχείρησης ή του προσωπικού να διορθώσει τα πράγματα, αν κάτι πάει στραβά ή λάθος.

Το σύνολο αυτών των χαρακτηριστικών-κριτηρίων και η έκταση στην οποία υπάρχουν, δημιουργούν στο πελάτη- τουρίστα μια εμπειρία και εικόνα την οποία συγκρίνει με τις προσδοκίες που

του είχαν δημιουργηθεί(από τη διαφήμιση, τις φήμες και τα σχόλια αλλά και τις ανάγκες του).

Ο βαθμός στον οποίο θα πραγματοποιηθούν οι προσδοκίες του και κατά επέκταση οι ανάγκες του πελάτη-τουρίστα, θα καθορίσει και το επίπεδο ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών, έτσι όπως αυτός το αντιλαμβάνεται.

Η ποιότητα των υπηρεσιών είναι κατά βάση υποκειμενική έννοια, αφού εδράζεται στην καθολική εντύπωση που δημιουργείται στο πελάτη-τουρίστα, για την έκταση ή τον βαθμό στον οποίο οι υπηρεσίες που λαμβάνει ικανοποιούν τις (κάθε φορά) συγκεκριμένες ανάγκες του.

3. Στρατηγική βελτίωσης της ποιότητας υπηρεσιών.

Στρατηγικός άρα στόχος της κάθε τουριστικής επιχείρησης θα πρέπει να είναι η ικανοποίηση του πελάτη, σε κάθε στάδιο της διαδικασίας παραγωγής και παροχής της υπηρεσίας. Δηλαδή θα πρέπει να είναι η εξασφάλιση ποιότητας τόσο στην τεχνική διάσταση (ΤΙ) όσο και κυρίως στη λειτουργική διάσταση της υπηρεσίας (ΠΩΣ)

Αυτό απαιτεί όλα τα υποσυστήματα της τουριστικής επιχείρησης (άνθρωποι, εξοπλισμός, πρώτες ύλες, διαδικασίες) να λειτουργήσουν άψογα, ώστε να εξασφαλισθεί ότι η ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών έχει τα πιο πάνω χαρακτηριστικά.

Ο σημερινός πελάτης-τουρίστας θεωρεί δεδομένο και απαιτεί την καταλληλότητα και λειτουργικότητα των χώρων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού, την καθαρότητα και την ποιότητα των εμπράγματων αγαθών της υπηρεσίας. Εκείνα που κάνουν τον πελάτη-τουρίστα να νιώθει ευχάριστα, διαφορετικά και να έχει την αίσθηση ότι λαμβάνει ποιοτικές υπηρεσίες είναι όσα σχετίζονται με τη λειτουργική διάσταση της ποιότητας, δηλαδή με το πώς

παρέχεται η υπηρεσία. Αυτά έχουν να κάνουν κυρίως με το προσωπικό εξυπηρέτησης και αφορούν :

- ✘ Την άμεση ανταπόκριση και προθυμία του.
- ✘ Τη φιλικότητα, ευγένεια και τους τρόπους του.
- ✘ Τη φροντίδα και το ενδιαφέρον που δείχνει για το πελάτη.
- ✘ Την πρωτοβουλία του για να εξυπηρετήσει τον “ασυνήθιστο” ή τον δύσκολο πελάτη.
- ✘ Την ικανότητα και διάθεση του να λύσει τα προβλήματα του πελάτη.
- ✘ Την εμφάνιση του.

Η στρατηγική επομένως της τουριστικής επιχείρησης θα πρέπει να εστιασθεί στη δημιουργία ενός τέτοιου εργασιακού περιβάλλοντος οι εργαζόμενοι θα μπορούν και θα θέλουν να παράγουν και κυρίως να παρέχουν ποιοτικές υπηρεσίες.

Το καινούργιο αυτό εργασιακό περιβάλλον απαιτεί αλλαγές, όχι επιμέρους, αποσπασματικές και με βραχυχρόνια προοπτική, αλλά αλλαγές σε επίπεδο επιχείρησης και με μακροχρόνια προοπτική. Για να συμβεί όμως αυτό χρειάζεται ουσιαστική αλλαγή στη νοοτροπία όλων των εργαζομένων στην επιχείρηση(διοικούντων και διοικούμενων), που θα αφορά τις μεταξύ τους σχέσεις, την ποιότητα και τις σχέσεις με τον πελάτη.

Τα βήματα μιας τέτοιας στρατηγικής, δηλαδή οι ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί η ηγεσία της τουριστικής επιχείρησης, είναι τα ακόλουθα :

1. Προσδιορίστε το πελάτη ή τις ομάδες πελατών όπου απευθύνεστε ή εξυπηρετείτε. Ποιος είναι(δημογραφικά χαρακτηριστικά), τι απαιτήσεις και προσδοκίες έχει.
2. Καθορίστε στόχους, αναπτύξτε πολιτική παροχής υπηρεσιών και καταγράψτε βασικά πρότυπα εξυπηρέτησης(παροχής ποιοτικών υπηρεσιών) ανάλογα με το ποιος είναι ο πελάτης.

3. Εφαρμόστε συστήματα και διαδικασίες παραγωγής και παροχής των υπηρεσιών, που θα επιτρέπουν στους υπαλλήλους εξυπηρέτησης να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, να παίρνουν αποφάσεις και να αναπτύσσουν εξατομικευμένη σχέση εξυπηρέτησης με τον πελάτη.
4. Αναπτύξτε και εφαρμόστε συστήματα και προοπτικές διοίκησης ανθρώπινων πόρων που θα δημιουργήσουν κατάλληλα ικανούς, υπεύθυνους και ικανοποιημένους εργαζομένους, οι οποίοι με την σειρά τους θα φροντίσουν για την καλύτερη εξυπηρέτηση- ικανοποίηση των πελατών- τουριστών.
Οι πρακτικές αυτές θα πρέπει να αφορούν την επιλογή, πρόσληψη, εκπαίδευση, αξιολόγηση, επίβλεψη, παρακίνηση, ανταμοιβή και συμμετοχή των εργαζομένων στην λήψη αποφάσεων και στην επίλυση προβλημάτων ποιότητας.
5. Αναπτύξτε και εφαρμόστε συστήματα παρακολούθησης, μέτρησης και βελτίωσης του βαθμού ικανοποίησης των πελατών.

Τηλεπικοινωνίες και Интернет στην υπηρεσία του τουρισμού

Οι Τεχνολογίες των Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) έχουν προκαλέσει τεράστιες αλλαγές στον τρόπο διαχείρισης σύγχρονων οργανισμών και έχουν εισαγάγει ένα “παράδειγμα θεμελιώδους αλλαγής αντίληψης” - “paradigm shift”- για τον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων . Αυτή η επανάσταση στις ΤΠΕ έχει αρχίσει στην δεκαετία του '80 και παρακινεί τους οργανισμούς να επανασχεδιάσουν τις επιχειρήσεις τους, έτσι ώστε να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά τους.

Τα τηλεπικοινωνιακά δίκτυα παρέχουν οδούς πληροφοριών, μέσω των οποίων προσφέρονται νέα προϊόντα και υπηρεσίες, ενώ η τεχνολογία των πληροφοριών διευκολύνει την λειτουργία των δικτύων, συνεπώς είναι δύσκολος ο διαχωρισμός αυτών των δυο. Επομένως, ο όρος ΤΠΕ θα πρέπει να γίνεται αντιληπτός ως μια “σύνθεση ηλεκτρονικών, προγραμματιστικών και τηλεπικοινωνιακών τεχνολογιών”, η οποία προσφέρει αποτελεσματική επικοινωνία και επεξεργασία πληροφοριών.

Η τουριστική βιομηχανία αναπόφευκτα επηρεάζεται από αυτή την επανάσταση και την ποικιλία νέων συστημάτων που στηρίζονται στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, που έχουν σχεδιαστεί για να διευκολύνουν την ενδο-οργανωτική διαχείριση και τις επικοινωνίες.

Αφού η πληροφορία αποτελεί δύναμη και ενέργεια για τον τουρισμό, η αποτελεσματική χρήση των ΤΠΕ γίνεται ολοένα και πιο σημαντική για τον τομέα του τουρισμού. Συνεπώς, η γρήγορη ανάπτυξη της τουριστικής ζήτησης και προσφοράς κάνει τις ΤΠΕ αναγκαίο εργαλείο για την βιομηχανία του τουρισμού, στις διαδικασίες του μάρκετινγκ, της διανομής και του συντονισμού του τουρισμού.

ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Σχετικά με την αναγκαιότητα των σύγχρονων τηλεπικοινωνιακών συστημάτων στις τουριστικές επιχειρήσεων, οι τηλεπικοινωνίες και το Internet μοιάζει να έχουν σχεδιαστεί για τη βιομηχανία του τουρισμού. Ο τουρισμός έχει στόχο να πουλήσει τις ομορφιές της χώρας μας σε καταναλωτές από όλη την υφήλιο. Οι τηλεπικοινωνίες είναι ο μόνος τρόπος για την άμεση προσέγγιση του καταναλωτή.

Σήμερα, οι μοντέρνες μέθοδοι τηλεπικοινωνιών προσφέρουν:

- ❑ Δυνατότητα φθηνής επικοινωνίας μέσω Internet. Η οικονομία έγκειται όχι μόνο στα οικονομικά μεγέθη (ένα e-mail είναι δεκάδες φθηνότερο από ένα fax), αλλά και σε θέματα ποιότητας, ταχύτητας και ευχρηστίας.
- ❑ Δυνατότητα προβολής μέσω Internet. Με ένα άμεσο και καλοσχεδιασμένο WWW site, τα προϊόντα και οι υπηρεσίες προβάλλονται με τον καλύτερο τρόπο, χωρίς γεωγραφικούς περιορισμούς.
- ❑ Δυνατότητα πώλησης. Οι εταιρείες πλέον, μέσω του ηλεκτρονικού εμπορίου, αλλάζουν και μεταφέρουν το σημείο πώλησης στο Internet, μέσω ενός site ηλεκτρονικού εμπορίου.
- ❑ Άμεση επαφή με το πελάτη μέσω ενοποιημένων μηνυμάτων(unified messaging). Σκεφθείτε τον ταξιδιώτη που ενημερώνεται από το κινητό του WAP για τυχόν καθυστερήσεις ή αλλαγές στο πρόγραμμα του ταξιδιού του.

Φθηνή και ενοποιημένη επικοινωνία (φωνή και δεδομένα) με τα υποκαταστήματα και τους συνεργάτες του σε όλο τον κόσμο μέσα από τα ιδιωτικά δίκτυα.

Δημιουργία web enabled call centers. Ο πελάτης που βρίσκεται στην Αμερική, για παράδειγμα, συνδυάζει την χρήση του Internet site με απευθείας φωνητική επικοινωνία, πάντα μέσω Internet, με κάποιον operator που βρίσκεται στην Ελλάδα.

Οι επικοινωνίες πλέον αποτελούν υπηρεσίες πρώτης ανάγκης και όχι εξωτική πολυτέλεια. Στόχος είναι η άμεση επαφή με τον πελάτη ή τον συνεργάτη και η μείωση του λειτουργικού κόστους της επιχείρησης. Η εφαρμογή της πληροφορικής και των εξελιγμένων συστημάτων τηλεπικοινωνιών και μηχανοργάνωσης, παρόλο που προσφέρει άμεσα αποτελέσματα στην παραγωγικότητα των τουριστικών επιχειρήσεων, στη μείωση του κόστους λειτουργίας τους και στη βελτίωση των υπηρεσιών τους, ακόμα δεν

έχει βρει ανταπόκριση από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις του τομέα.

Η εργασία-έρευνα που διεξήγαγε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η Ομάδα Υψηλού Επιπέδου, αποτελούμενη από καταξιωμένους επιχειρηματίες του κλάδου και αρμόδιους για θέματα τουρισμού, συμπεραίνει ότι οι απαραίτητες προϋποθέσεις για την αύξηση του τουρισμού και της απασχόλησης είναι :

- ⇒ Η δραστηριότητα των ευρωπαϊκών τουριστικών επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των μικρομεσαίων στον εκσυγχρονισμό και την καλύτερη αντιμετώπιση των αναγκών του πελάτη.
- ⇒ Η δημιουργία πιο παραγωγικού και αποτελεσματικού περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο δραστηριοποιούνται οι τουριστικές επιχειρήσεις.
- ⇒ Η αναβάθμιση και βελτίωση των τουριστικών υποδομών.
- ⇒ Η αναβάθμιση των ανθρωπίνων πόρων.
- ⇒ Η αειφόρος τουριστική ανάπτυξη.

Ειδικά στη χώρα μας υπάρχουν σημαντικά περιθώρια κάλυψης των προϋποθέσεων αυτών, ώστε να βελτιωθούν οι προοπτικές της και να καταλάβει την θέση που της αξίζει στο ευρύτερο ανταγωνιστικό πλαίσιο της ευρωπαϊκής τουριστικής βιομηχανίας.

Υποδομές σε επιλεγμένες χώρες

	ΕΛΛΑΔΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ
Γενική υποδομή	2.86	5.79	2.96	4.02	3.40	3.50
Δρόμος	3.02	6.00	3.71	4.36	3.92	3.81
Σιδηρόδρομος	1.91	6.03	2.44	4.07	2.74	2.06
Αεροπορική μεταφορά	3.35	5.94	3.87	4.73	4.47	5.06
Λιμάνια	3.95	5.21	3.67	4.73	3.41	3.66
Τηλέφωνα και Fax	5.36	6.50	5.83	6.04	5.93	6.41
Ασύρματη επικοινωνία	5.52	6.21	5.57	5.82	5.85	6.16
Διεθνής τηλεφωνική υπηρεσία	5.18	6.32	5.17	4.48	4.95	5.75
Πηγή: The Global Competitiveness Report.1998.World Economic Forum Σημ.:Όσο πιο κοντά στο επτά (7) βρίσκεται η βαθμολογία για μια χώρα, τόσο πιο ικανοποιημένη είναι η επιχειρηματική κοινότητα για την ποιότητα των υπηρεσιών που αυτή προσφέρει.						

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ανάπτυξη του τουρισμού αποτελεί αναμφίβολα αναπόσπαστο τμήμα της ολοκληρωμένης ανάπτυξης της Εθνικής οικονομίας με σημαντική επίδραση στο περιβάλλον, στον πολιτισμό, στην ποιότητα ζωής. Πάγια επιδίωξη της τουριστικής πολιτικής οφείλει να είναι ένας ποιοτικά αναβαθμισμένος και οικονομικά αποδοτικός τουρισμός που σέβεται, προστατεύει και αναδεικνύει το φυσικό περιβάλλον, τους πολιτιστικούς θησαυρούς, τη δημογραφική ισορροπία, τις ανθρώπινες αξίες και τον δικό μας τρόπο ζωής. Στο πλαίσιο λοιπόν της τουριστικής ανάπτυξης, οι στόχοι θα πρέπει να αναφέρονται στην :

- ❖ Ανάπτυξη τουριστικών προϊόντων φιλικών με τον εκάστοτε τουριστικό προορισμό π.χ. αγροτουρισμός, οικοτουρισμός,

συνεδριακός τουρισμός κ.λ.π. δηλαδή βελτίωση θεματικών αγορών.

Οικοτουρισμός

Εκατοντάδες χωριά και οικισμοί στην ύπαιθρο έχουν εγκαταλειφθεί από τους κατοίκους τους το οποίο συνεχίζει να γίνεται μέχρι και σήμερα. Στα πλαίσια της τουριστικής ανάπτυξης, είναι σκόπιμο να διευρυνθεί η δυνατότητα συνολικής αξιοποίησης των χωριών αυτών, μέσω επενδύσεων. Η επιτυχία ενός τέτοιου σχεδίου θα έδινε ζωή στις περιοχές αυτές, αλλά κυρίως θα έθετε σε κίνηση την τοπική οικονομία, με τρόπο ώστε να υπάρξει ανάσχεση του ρεύματος εγκατάλειψης.

- ❖ Συμμόρφωση με την περιβαλλοντική νομοθεσία και δημιουργία λογικών και πρακτικά εφαρμόσιμων νόμων για το περιβάλλον.
- ❖ Αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων από την άσκηση των υφιστάμενων τουριστικών δραστηριοτήτων και άμβλυση επιπτώσεων στο περιβάλλον από προτεινόμενη τουριστική ανάπτυξη. (Για παράδειγμα μέσω της λειτουργίας μονάδων επεξεργασίας λυμάτων σε ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις.
- ❖ Διατήρηση, προστασία και ανάδειξη των πόρων και αύξηση της αποδοτικότητας κατά την χρήση τους, συμπεριλαμβανομένου της ελαχιστοποίησης των αποβλήτων και αντικατάστασης του εξοπλισμού όπου είναι δυνατό, π.χ. με την ανακύκλωση των απορριμμάτων, χρησιμοποίηση ανακυκλωμένου χαρτιού, κ.λ.π.
- ❖ Ευαισθητοποίηση για περιβαλλοντικά ζητήματα και ενθάρρυνση συμπεριφορών φιλικών προς το περιβάλλον από κάθε εμπλεκόμενου στο τομέα του τουρισμού, π.χ. με την έκδοση οδηγών “κατάλληλης συμπεριφοράς”. Κ.λ.π.
- ❖ Εξασφάλιση κοινωνικής συνοχής και δικαιοσύνης. Η τουριστική ανάπτυξη θα πρέπει να συμβάλει στην κοινωνική συνοχή και δικαιοσύνη παρέχοντας ίσες ευκαιρίες σε άτομα με ειδικές ανάγκες, γυναίκες, νέους.

❖ Στήριξη της τοπικής οικονομίας, μέσω της δημιουργίας θέσεων εργασίας, επιλογή προσωπικού από τον τοπικό πληθυσμό, χρήση τοπικών προϊόντων καθώς και διαμόρφωσης συμπληρωματικών σχέσεων μεταξύ τουρισμού και παραδοσιακών δραστηριοτήτων, π.χ. γεωργίας.

Η πρόσφατη εθνική τουριστική πολιτική δίνει έμφαση α) στην καλύτερη χρήση των υφιστάμενων δυνατοτήτων, επεκτείνοντας την τουριστική ζήτηση σε χρόνο και χώρο, β) στην αύξηση των ποιοτικών προτύπων και την περιβαλλοντική επίδοση των τουριστικών υποδομών και υπηρεσιών, και γ) στην επίτευξη μιας καλύτερης μίξης του τουρισμού με την παροχή διαφόρων προϊόντων όπως ο οικοτουρισμός, ο συνεδριακός τουρισμός, ο ιαματικός τουρισμός και ο αγρο-τουρισμός. Η έμφαση που έχει δοθεί σε αυτή τη νέα πολιτική θα πρέπει να ενδυναμωθεί περισσότερο και να εφαρμοστεί.

ΕΥΡΩ

ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ

ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΛΙΑ

Από την 1^η Ιανουαρίου 2001, η Ελλάδα είναι οριστικά μέλος της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης της Ευρώπης και εντάσσεται στη λεγόμενη “ευρω-ζώνη”, και η δραχμή αποτελεί πλέον δεκαδική υποδιαίρεση του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος, του ευρώ.

Τι σημαίνει η εξέλιξη αυτή για τις ελληνικές τουριστικές επιχειρήσεις;

Πλεονεκτήματα :

Ο τουρισμός είναι ένας από τους τομείς που θα ωφεληθούν περισσότερο και γρηγορότερα από την εισαγωγή του κοινού νομίσματος. Συγκεκριμένα :

➤ Η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος σε ένα τομέα όπως ο τουρισμός, που από την φύση του συνεπάγεται μετατροπές νομισμάτων, καταβολές με λογιστικό χρήμα(πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες, euro-cheques, travellers' cheques) και εμπορικές συναλλαγές που εκφράζονται σε πολλά εθνικά νομίσματα, θα λειτουργήσει θετικά, δεδομένου ότι :

Θα περιορίσει τις δαπάνες (αλλά και το χαμένο χρόνο και την ανασφάλεια) των καταναλωτών από την μετατροπή εθνικών νομισμάτων και θα τους απαλλάξει από τις σχετικές προμήθειες των Τραπεζών. Φυσικά, οι Τράπεζες θα αντιμετωπίσουν αντίστοιχη απώλεια εσόδων, όπως και τα τμήματα των τουριστικών επιχειρήσεων (ξενοδοχεία, τουριστικά γραφεία κ.λ.π.) που λειτουργούν σαν ανταλλακτήρια συναλλάγματος.

Οι καταναλωτές, αλλά και οι επιχειρήσεις θα ευνοηθούν και στην περίπτωση χρήσης λογιστικού χρήματος, αφού, ήδη από τις αρχές του 1999, οι ευρωπαϊκές τράπεζες είναι σε θέση να τους προσφέρουν εργαλεία πληρωμών (δηλ. κάρτες κ.λ.π) σε ευρώ, μηδενίζοντας και στην περίπτωση αυτή το κόστος της μετατροπής. Εδώ ίσως θα πρέπει να σημειώσουμε ότι το 50% των ευρωπαϊκών εισπράξεων από τον τουρισμό είναι εισπράξεις λογιστικού χρήματος.

➤ Η χρησιμοποίηση ενός κυρίως νομίσματος θα διευκολύνει τα λογιστήρια των τουριστικών επιχειρήσεων εξοικονομώντας τμήματα των λειτουργικών τους δαπανών, που οφείλονται στις συναλλαγές σε πολλά νομίσματα και θα διευκολύνει τον επιχειρηματικό τουρισμό (business tourism), που επιβαρύνεται με πολλές και συχνές δαπάνες μετατροπής.

➤ Άλλο σημαντικό πλεονέκτημα του ευρώ για τον τομέα είναι η διαφάνεια, όσον αφορά τις τιμές των τουριστικών υπηρεσιών, η δυνατότητα δηλ. του καταναλωτή να συγκρίνει εύκολα τομές

υπηρεσιών σε διάφορους προορισμούς, αφού οι τιμές αυτές θα εκφράζονται σε ένα νόμισμα, και ο καταναλωτής δεν θα είναι υποχρεωμένος να κάνει αριθμητικές πράξεις και να γνωρίζει ισοτιμίες.

- Τέλος, όχι ασήμαντο διαφημιστικό πλεονέκτημα θα μπορούσε να θεωρηθεί η ενίσχυση της εικόνας της Ευρώπης ως ενιαίου τουριστικού προορισμού για τους προερχόμενους από μακρινές αγορές καταναλωτές.

Με βάση τα πλεονεκτήματα αυτά η Ευρωπαϊκή Ένωση εκτιμά, ότι το ευρώ θα ενθαρρύνει τους καταναλωτές, αυξάνοντας έτσι τα ενδοευρωπαϊκά ταξίδια αλλά και τη ζήτηση από εκτός Ευρώπης αγορές-πηγές (Βόρεια και Νότια Αμερική, Άπω Ανατολή, Ωκεανία κ.λ.π.). Θα ευνοήσει, όμως, παράλληλα και τους επιχειρηματίες, επιτρέποντας τους να περικόψουν δαπάνες, που σχετίζονται με ταυτόχρονες συναλλαγές σε πολλά νομίσματα και καθιστώντας τις επιχειρήσεις τους ανταγωνιστικότερες, μέσω της διαφάνειας που θα προσδώσει στις τιμές του.

Αλλαγές που απαιτούν προσοχή :

Διαφάνεια των τιμών δεν σημαίνει αυτοδίκαια διατήρηση και βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης των επιχειρήσεων. Τα επί μέρους ευρωπαϊκά τουριστικά προϊόντα, τα τοπικά τουριστικά προϊόντα των τουριστικών προορισμών, οι υπηρεσίες της κάθε ελληνικής και ευρωπαϊκής επιχείρησης και το Ευρωπαϊκό Τουριστικό Προϊόν στο σύνολό του θα εξακολουθήσουν να είναι ανταγωνιστικά στο βαθμό , που οι τιμές τους παραμένουν ανταγωνιστικές σε σχέση με την προσφερόμενη ποιότητα και ακόμα στο βαθμό, που αξιοποιούν και προβάλλουν αποτελεσματικά το σύνολο των πόρων και δυνατοτήτων τους με έμφαση στα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα.

Με την εισαγωγή του Ευρώ στις τουριστικές συναλλαγές :

- Οι Tour Operators δεν θα έχουν πια την ευκαιρία να διαμορφώνουν επιχειρηματική πολιτική με βάση τις διακυμάνσεις της ισοτιμίας της δραχμής ή άλλων ευρωπαϊκών νομισμάτων, θα συνεχίσουν όμως, να το πράττουν προκειμένου για τους εκτός Ε.Ε. προορισμούς.
- Οι ελληνικές επιχειρήσεις θα μπορούν πλέον όλο και λιγότερο να βασίζονται στην επιβίωση τους στις χαμηλότερες τιμές.
- Οι ελληνικές επιχειρήσεις θα πρέπει να ενημερώσουν σωστά το προσωπικό τους και να επιταχύνουν την προσαρμογή της λειτουργίας των τμημάτων τους, που διενεργούν συναλλαγές, στο ενιαίο νόμισμα.

ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΟΝΕ

Η Οικονομική και Νομισματική Ενοποίηση θα υποστηριχθεί από τα εξής θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- ☒ Την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η οποία θα έχει την έδρα της στη Φρανκφούρτη
- ☒ Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών
- ☒ Το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών (Ecofin).

Παράλληλα θα υπάρχει ένας νέος Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (EMS) που θα καθορίζει το ποσοστό με το οποίο θα συμμετάσχει κάθε νόμισμα στο ευρώ. Ταυτόχρονα θα επιτρέπει μικρές διαρθρωτικές διακυμάνσεις των ισοτιμιών των νομισμάτων, οι οποίες κατά την άποψη ξένων ειδικών δεν θα ξεπερνούν το 5-7%.

ΠΟΙΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΘΑ ΠΡΟΚΥΨΟΥΝ

Καταρχήν, θα δημιουργηθεί μια τεράστια και ομοιογενής τουριστική αγορά, στην οποία όλοι οι καταναλωτές θα έχουν άμεση πρόσβαση- γεγονός που θα αυξήσει τις μετακινήσεις. Οι

γραφειοκρατικές διαδικασίες που απαιτούνταν για τις τραπεζικές συναλλαγές θα καταργηθούν.

Παράλληλα για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις θα μειωθεί το κόστος χρηματοοικονομικής διαχείρισης των ευρωπαϊκών νομισμάτων, καθώς και το κόστος από τα λάθη μετατροπών των νομισμάτων αυτών σε δραχμές. Επίσης θα μειωθεί το κόστος από καθυστερήσεις σε εμβάσματα από μια χώρα της Ε.Ε. στην άλλη.

Με το κοινό νόμισμα θα διευκολύνεται η σύγκριση των τιμών των παρεχόμενων υπηρεσιών, γεγονός που θα οδηγήσει σε ενιαίο τρόπο αξιολόγησης των ξενοδοχείων. **Ο ανταγωνισμός στο χώρο των ξενοδοχείων αλλά και των γραφείων ταξιδιών θα αυξηθεί και θα οδηγήσει σε δραστικές μειώσεις στις τιμές των αγαθών.**

Θα ωφεληθούν όσες επιχειρήσεις επιδείξουν “εξωστρεφή” δυναμισμό και δραστηριοποιηθούν σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, ανοίγοντας πρακτορεία και γραφεία στα κράτη-μέλη για την προσέκλυση πελατών. Επιπλέον η καθιέρωση του ευρώ θα διευκολύνει όσους ενδιαφέρονται να μεταφέρουν τμήματα των επιχειρήσεων τους σε άλλες χώρες.

Θα μπορεί δηλαδή μια μεγάλη τουριστική επιχείρηση που συναλλάσσεται με Γερμανούς να διατηρεί τα ξενοδοχεία της στην Ελλάδα αλλά να έχει το λογιστήριο ή το τμήμα πωλήσεων στη Γερμανία, απασχολώντας Έλληνες υπαλλήλους και πληρώνοντας τους σε ευρώ.

Το συγκεκριμένο γεγονός θα ενθαρρύνει τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές και θα απομονώσει τους μεσογειακούς τουριστικούς ανταγωνιστές, όπως είναι ο η Τουρκία, η Κροατία, η Τυνησία, ή το Μαρόκο. Ένα σημαντικό πλεονέκτημα για τους επαγγελματίες του τουρισμού είναι **ότι θα διευκολυνθούν στην επιλογή των προμηθευτών τους**, καθώς θα έχουν να επιλέξουν από έναν τεράστιο τιμοκατάλογο- αλλά και οι προμηθευτές θα μπορούν να απευθύνονται αμεσότερα σε μια τεράστια αγορά ξενοδοχείων.

Στο θαλάσσιο τουρισμό (yachting, κρουαζιέρες), θα δοθεί ένα σημαντικό πλεονέκτημα στις ελληνικές επιχειρήσεις, οι οποίες θα έχουν σταθερή και μεγάλη πελατεία από τις περισσότερες χώρες που ενδιαφέρονται για το συγκεκριμένο είδος τουρισμού (Μ. Βρετανία, Σουηδία, Ολλανδία, Γερμανία), κερδίζοντας έτσι σημαντικό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών στο χώρο-Νορβηγών, Κροατών, Τούρκων, και Ισραηλινών.

Τα περισσότερα τουριστικά γραφεία θα απαλλαγούν από το "βραχνά" της διαφοράς των ισοτιμιών, που είναι ολέθριο για τον προγραμματισμό της δουλειάς και για την προσφορά των προϊόντων. Ιδιαίτερη ζήτηση θα παρουσιαστεί στην κίνηση του συνεδριακού τουρισμού, ιδιαίτερα προς τις χώρες του Νότου (Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία), ενώ θα δημιουργηθούν ανάγκες για μορφές τουρισμού, που ενδεχομένως οι εναλλακτικές διαφορές καθιστούσαν απαγορευτικές.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΝΔΕΧΕΤΑΙ ΝΑ ΠΡΟΚΥΨΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Όπως αναφέραμε και στην αρχή, η φθηνή τιμή δωματίου λόγω της σχέσης δραχμής και ισχυρών νομισμάτων θα πάψει να υφίσταται. Έτσι η επαγγελματίες του τουρισμού, που πόνταραν στο συγκριτικό πλεονέκτημα της 'φθηνής' δραχμής θα πρέπει είτε να αλλάξουν στρατηγική και να εστιάσουν στην ποιότητα και την εξυπηρέτηση είτε να αλλάξουν αντικείμενα. Ενδέχεται να πραγματοποιηθούν πολλές εξαγορές ελληνικών ξενοδοχείων, ιδιαίτερα σε περιοχές που πριν από μερικά χρόνια ήταν ουσιαστικά ξεκομμένες από το παραδοσιακό τουριστικό κύκλωμα.

Επιπλέον είναι σχεδόν σίγουρο ότι ακόμα και ξενοδοχεία σε παραδοσιακά τουριστικά κέντρα (Κρήτη, Ρόδο, Κέρκυρα, Μύκονο, Σαντορίνη, Πάρο και Χαλκιδική) θα περάσουν σε ξένα χέρια ή θα συγχωνευτούν σε μεγαλύτερες ξένες επιχειρήσεις. Οι μικρές

τουριστικές επιχειρήσεις θα αναγκασθούν να κάνουν στρατηγικές συμμαχίες με μεγαλύτερες, ώστε να γίνουν περισσότερο ανταγωνιστικές και να βρουν μεγαλύτερες διεξόδους στις αγορές. Τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος ενδέχεται να υποστούν μείωση των εργασιών τους, καθώς με το ενιαίο νόμισμα θα μειωθούν οι συναλλαγές και οι αλλαγές νομισμάτων.

Πολλές τουριστικές επιχειρήσεις θα προσπαθήσουν να μειώσουν το κόστος λειτουργίας τους συγκεντρώνοντας το δυναμικό τους σε λιγότερες αλλά μεγαλύτερες μονάδες, προκαλώντας έτσι προβλήματα από επενδύσεων στις περιοχές όπου βρίσκονταν οι μονάδες αυτές.

Εν τούτοις, πέρα από τις όποιες προβλέψεις αναφέρθηκαν για τις αλλαγές που θα φέρει στην τουριστική βιομηχανία της χώρας η καθιέρωση του ευρώ, είναι αναγκαίο να πραγματοποιηθούν κλαδικές μελέτες που θα εμβαθύνουν στο θέμα, θα καταγράψουν τα πιθανά προβλήματα σε όλη την έκτασή τους και την ποικιλία τους και θα προτείνουν συγκεκριμένες, τεκμηριωμένες λύσεις. Τέλος οι φορείς οφείλουν να προχωρήσουν στην ανάθεση σχετικών μελετών σε εξειδικευμένους επιστήμονες.

Λιστιόδοξες οι προοπτικές του τουρισμού

Προβλέπεται ετήσια αύξηση 4,1% παγκοσμίως ως το 2020!

Όπως είναι γνωστό τα τραγικά γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου στη Νέα Υόρκη των Η.Π.Α. (η κατάρρευση των διδύμων πύργων, που είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο χιλιάδων αθώων ανθρώπων) επηρέασαν τον τουρισμό σε κάθε περιοχή του κόσμου. Βέβαια, παρατηρούμε μια σχετική "χαλάρωση" στην

ανάπτυξη του εξερχόμενου τουρισμού από χώρες όπως είναι η Γερμανία, η Ιαπωνία και οι Η.Π.Α. Ακόμα και το 1991, τη χρονιά του Πολέμου του Κόλπου, είχε παρουσιαστεί ανάπτυξη, που έφθασε το 1,2%.

Πριν το τρομοκρατικό χτύπημα της 11ης Σεπτεμβρίου ο ρυθμός ανόδου ανήλθε σε 3%, παρουσιάζοντας ελαφρά κάμψη σε σύγκριση με τον ετήσιο ρυθμό ανόδου (4,3%) των τελευταίων δέκα ετών. Η μεγαλύτερη πτώση παρατηρήθηκε τους τελευταίους τέσσερις μήνες του χρόνου και έφθασε το 11%, με σημαντικές επιπτώσεις σε όλες τις περιοχές του πλανήτη:

Αφρική πτώση κατά 3,5%

Αμερική κατά 24%

Ανατ. Ασία κατά 10%

Ειρηνικός κατά 10%

Μέση Ανατολή κατά 30%

Νότια Αφρική κατά 24%.

«Οι μήνες Σεπτέμβριος, Οκτώβριος και Νοέμβριος ήταν η καταστροφή για τον τουριστικό κλάδο διεθνώς», δήλωσε ο κ. Frangialli.

Εκτός από το τρομοκρατικό χτύπημα της 11ης Σεπτεμβρίου, ο τουρισμός επηρεάστηκε αρνητικά και από άλλα γεγονότα: ο αφθώδης πυρετός προκάλεσε πτώση κατά 5%-6% στην κίνηση της Μεγάλης Βρετανίας, της Ιρλανδίας και της Ολλανδίας τους

πρώτους οκτώ μήνες του 2001, η ενδυνάμωση του δολαρίου οδήγησε σε πτώση κατά 2,5% της κίνησης προς Η.Π.Α. κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2001, η διαμάχη των Παλαιστινίων-Ισραηλιτών επηρέασε αρνητικά τον τουρισμό της Μέσης Ανατολής, ενώ η κρίση στην Αργεντινή προκάλεσε αντίστοιχα αποτελέσματα στον τουρισμό της Νότιας Αμερικής.

Οι αναλυτές του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού προβλέπουν ότι η τουριστική βιομηχανία θα ξαναβρεί τους ρυθμούς της το δεύτερο εξάμηνο του 2002, καθώς αναμένεται ότι οι καταναλωτές θα ανακτήσουν την εμπιστοσύνη τους και θα επανέλθουν στις ταξιδιωτικές τους συνήθειες. «Οι προοπτικές για τις διακοπές του Πάσχα και για το καλοκαίρι του 2002 είναι θετικές και θα εξαρτηθούν κυρίως από την πορεία της διεθνούς οικονομίας και λιγότερο από το τρομοκρατικό χτύπημα» δηλώνει ο κ. Frangialli. Οι περιοχές που θα υποστούν αρνητικές επιπτώσεις είναι αυτές που στηρίζονται στην αγορά των Η.Π.Α., οι υπερπόντιοι προορισμοί της Ανατολικής Μεσογείου και της Νότιας Ευρώπης αναμένεται να ευνοηθούν γιατί είναι κοντά στις μεγάλες ευρωπαϊκές αγορές.

Οι περισσότερο αισιόδοξοι αναλυτές του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού υποστηρίζουν μάλιστα ότι το 2002 ενδέχεται να μας εκπλήξει. Εκτιμούν ότι, εφόσον η οικονομική συγκυρία το επιτρέψει, η ανάγκη ψυχικής εκτόνωσης και

ξεκούρασης μετά το σοκ της περασμένης χρονιάς θα οδηγήσει μαζικά σε διακοπές. Ταυτόχρονα η ανάγκη για επαγγελματικά ταξίδια θα οδηγήσει στη δημιουργία νέας ροής ταξιδιών. «Ακραία γεγονότα μπορούν να επηρεάσουν τον τουρισμό. Μπορούν να προκαλέσουν γεωγραφικές ανακατατάξεις και μπορούν να τον επηρεάσουν χρονικά. Αλλά δεν μπορούν να προκαλέσουν την παύση του» καταλήγουν οι αναλυτές του Π.Ο.Τ. «Ο δυναμισμός θα επανέλθει στον τουρισμό και θα αναπτυχθεί δυναμικά, όπως και πριν από την κρίση που προκάλεσε η 11η Σεπτεμβρίου». Έτσι, οι μακροπρόθεσμες προβλέψεις, που μιλούν για ετήσια ανάπτυξη του τουρισμού κατά 4,1% ως το 2020, παραμένουν αμετάβλητες. Οι αναλυτές του Π.Ο.Τ. συνεχίζουν να εκτιμούν ότι το 2010 οι αφίξεις τουριστών διεθνώς θα φθάσουν το ένα δισεκατομμύριο και το 2020 τα 1,6 δισ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

1. Οι κοινωνικές επιδράσεις

Οι αναλύσεις των κοινωνικών και πολιτιστικών επιδράσεων του τουρισμού στις χώρες υποδοχής των τουριστών φαίνεται να είναι ουσιαστικά υποτιμημένες ή και εξ ολοκλήρου παραμελημένες, εφόσον το κύριο βάρος των αναλύσεων αφορά τις οικονομικές επιδράσεις, όπως παρουσιάζονται στο Κεφάλαιο Γ, και όχι τις κοινωνικο - πολιτιστικές.

Ωστόσο, η κοινωνική ανάλυση, η οποία ερευνά τις κοινωνικές και πολιτιστικές επιδράσεις του τουρισμού, σχετίζεται άμεσα με την οικονομική ανάλυση, δεδομένης της ετερογένειας και της πολυσυνθετότητας που χαρακτηρίζει το τουριστικό φαινόμενο.

Επομένως, η ανάλυση των κοινωνικών και πολιτιστικών επιδράσεων του τουρισμού αποδεικνύεται πολυδιάστατη, γιατί ο σύγχρονος τουρισμός, απόρροια της εκβιομηχάνισης, της αστικοποίησης και της οικονομίας υπηρεσιών, επιβάλλεται ως μια πρόσθετη μεταβλητή του υπάρχοντος κοινωνικού συστήματος, με όλα τα αποτελέσματα που αυτό συνεπάγεται.

Αυτό μπορεί να είναι η κατάληξη μιας σειράς παραγόντων, πολιτικού, ιδεολογικού και ιστορικού χαρακτήρα, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη και την κοινωνικο - οικονομική δομή των χωρών υποδοχής.

Φυσικά, οι κοινωνικές επιδράσεις του τουρισμού θα πρέπει να αναλυθούν σε σχέση με τις κοινωνικές μεταβολές και όχι σε σχέση με την κοινωνική εξέλιξη, καθώς οι πρώτες αφορούν κυρίως το σύνολο των αλλαγών που επιτελούνται σε μια κοινωνία κατά το διάστημα μιας μεγάλης χρονικής περιόδου, ενώ η δεύτερη αφορά

τις αλλαγές που παρατηρούνται και διαπιστώνονται σε μικρότερες χρονικές περιόδους.

Οι κοινωνικές και πολιτιστικές επιδράσεις του τουριστικού φαινομένου έχουν διττή κατεύθυνση. Δεν περιορίζονται μόνο στις κοινωνικές αλλαγές που επιτελούνται στη ζώνη υποδοχής στο εσωτερικό της χώρας προορισμού (αλλαγή των κοινωνικών δομών, των πολιτιστικών δομών, της συμπεριφοράς του τοπικού πληθυσμού κλπ.), αλλά ταυτόχρονα εντοπίζονται και στα πολιτιστικά και κοινωνικά μοντέλα που έχουν υιοθετήσει οι τουρίστες, καθώς και στις προσωπικές τους αξίες (ευκαιρία για δημιουργία έντονων συγκινησιακών καταστάσεων, επαφή με αξίες που ανήκουν στο παρελθόν, επαφή με διαφορετικούς πληθυσμούς, προσαρμογή σε διαφορετικούς τρόπους ζωής κλπ.).

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την επαφή του τουρίστα με τον «ντόπιο»

Σ' ένα πλαίσιο όπου οι κοινωνικές μεταβολές επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας ένα ερώτημα τίθεται σχετικά με τις κοινωνικές επιδράσεις του τουρισμού στον τόπο υποδοχής: «Ο τουρισμός προκαλεί θετικές μεταβολές στον τοπικό πληθυσμό και πολιτισμό ή είναι δημιουργός αρνητικών επιπτώσεων;»

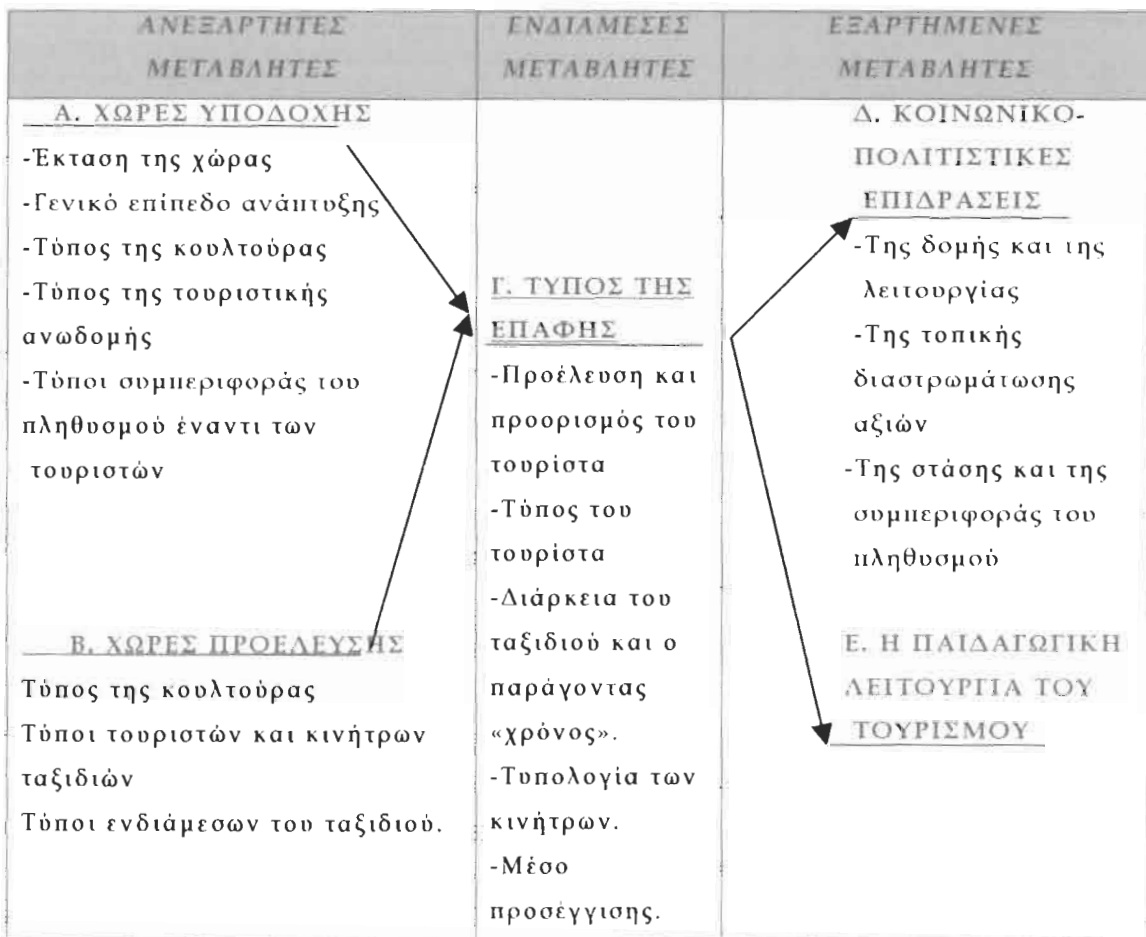
Η τουριστική δραστηριότητα συχνά ταυτίζεται με τη μετακίνηση των ατόμων από τη μια χώρα στην άλλη, κατά τη διάρκεια της οποίας επιτελείται και διευκολύνεται, λόγω της παραμονής, η επαφή δυο διαφορετικών πολιτισμών, εκείνου της χώρας υποδοχής με τον πολιτισμό των χωρών προέλευσης των τουριστών, οι οποίες εντάσσονται στην ομάδα των οικονομικά αναπτυγμένων χωρών.

Η διαδικασία της επαφής των τουριστών με τον τοπικό πληθυσμό εξαρτάται από μια σειρά παραγόντων, οι οποίοι επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό την ένταση αλλά και τα αποτελέσματα της επαφής σε τοπικό επίπεδο.

Αυτοί οι παράγοντες, οι οποίοι ορίζουν τον τύπο της επαφής, είναι οι ακόλουθοι (Διαγράμματα 1, 2).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.

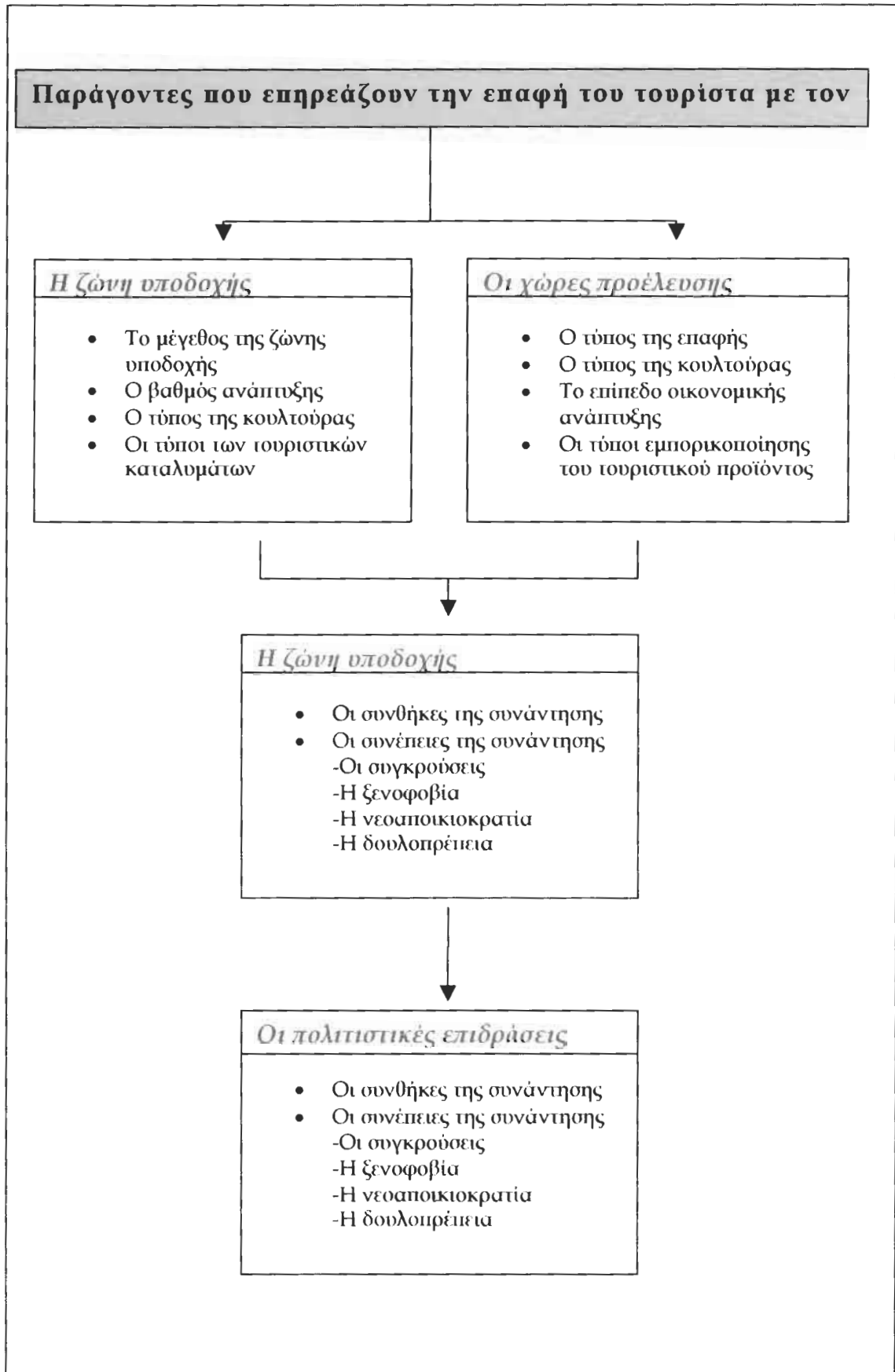
Ο μηχανισμός της κοινωνικοπολιτιστικής επαφής του τουρισμού.

Πηγή: C. Preclawski, "Sociologie et psychologie du tourisme", U.I.O.O.T.-C.I.E.S.T.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.

Οι κοινωνικές επιδράσεις του τουρισμού

Ο τύπος της επαφής

Ο τύπος της επαφής ο οποίος διαμορφώνεται μεταξύ του τουρίστα και του τοπικού πληθυσμού της ζώνης υποδοχής ποικίλλει ανάλογα με τον τύπο των τουριστών και τον τύπο της συνάντησης.

Οι ταξινομήσεις του τουρισμού βασίζονται ουσιαστικά σε μια σειρά κριτηρίων που χαρακτηρίζουν είτε τον ίδιο τον τουρίστα είτε το ταξίδι είτε τον τουρισμό και το ταξίδι. Αυτά τα κριτήρια είναι τα ακόλουθα:

- Ο τρόπος οργάνωσης του ταξιδιού (οργανωμένος τουρισμός ή μη οργανωμένος, εξειδικευμένος τουρισμός ή μη, ατομικός ή ομαδικός τουρισμός).
- Τα χαρακτηριστικά του ταξιδιού (τουρισμός παραμονής, μικρής διάρκειας κλπ.).
- Ο τύπος του τουριστικού καταλύματος (ξενοδοχείο, κάμπινγκ, κλαμπ διακοπών κλπ.).
- Το είδος του μεταφορικού μέσου (αεροπλάνο, πλοίο κλπ.).
- Το ύψος των εισοδημάτων, η κοινωνικο - οικονομική κατηγορία, το ατομικό status (ηλικία, οικογένεια κλπ.).
- Τα κίνητρα του ταξιδιού (επαγγελματικοί λόγοι, διακοπές, επισκέψεις σε φίλους και συγγενείς κλπ.).

Φυσικά η παράθεση των παραπάνω κριτηρίων βοηθά εν μέρει στη σύνθεση μιας τυπολογίας των τουριστών, αφού δεν καταγράφονται πουθενά τα πραγματικά κίνητρα της μετακίνησής τους.

Οι συνέπειες της συνάντησης του τουρίστα με τον «ντόπιο»

Η συνάντηση του τουρίστα και του ντόπιου σ' ένα σύνθετο και γρήγορα μεταβαλλόμενο κόσμο χαρακτηρίζεται επιφανειακή και σύντομη, ενώ παράλληλα προκαλεί μεγάλες αλλαγές στις κοινωνικές δομές της ζώνης υποδοχής.

Σύμφωνα με τον D. Stavrakis, οι επιτελούμενες μεταβολές μπορούν να ταξινομηθούν στις τρεις ακόλουθες μεγάλες κατηγορίες:

- α. Τις μεταβολές στις κοινωνικές δομές.
- β. Τις μεταβολές στη στάση και τη συμπεριφορά του τοπικού πληθυσμού.
- γ. Τις μεταβολές στην κλίμακα των τοπικών αξιών.

Η τουριστική ανάπτυξη της ζώνης υποδοχής βοηθά στη δημιουργία νέων επαγγελμάτων, καθώς και στην αναδιάρθρωση του επαγγελματικού πλαισίου, των εισοδημάτων της εκπαίδευσης, της δημιουργίας έργων κοινωνικού προσανατολισμού (σχολεία, νοσοκομεία κλπ.), ενώ ταυτόχρονα προκαλεί μια σειρά από αμφισβητήσεις και επαναπροσδιορισμούς όσον αφορά τα κοινωνικά και πολιτιστικά δρώμενα της τοπικής κοινωνίας.

Από τον Πίνακα 1, όπου απεικονίζονται τα αποτελέσματα μιας ετήσιας έρευνας που διεξάγει η ΔΙ.Τ.ΕΞ. Αυστρίας (Α. Βαφειάδης) στα κυριότερα γραφεία ταξιδιών της χώρας αυτής, διαπιστώνεται ότι η συμπεριφορά του πληθυσμού υποδοχής των τουριστικών περιοχών της Ελλάδας έναντι των διεθνών τουριστών μεταβάλλεται αρνητικά κατά τη διάρκεια της χρονικής περιόδου 1983-1997. Έτσι, ενώ το 1984 το 75,8% των γραφείων ταξιδιών χαρακτήριζε πολύ καλή τη συμπεριφορά των Ελλήνων προς τους διεθνείς τουρίστες, το 1997 το αντίστοιχο ποσοστό περιορίζεται μόλις στο 49,3%, γεγονός που αντικατοπτρίζει σε μεγάλο βαθμό το μέγεθος των επιτελούμενων μεταβολών στη στάση του τοπικού πληθυσμού έναντι του μαζικού τουρισμού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. Ελλάδα.

Συμπεριφορά του πληθυσμού υποδοχής έναντι των διεθνών τουριστών (φιλική διάθεση) (1983-1997).

Έτη	Πολύ καλά	Καλά	Μέτρια/άσχημα	Χωρίς απάντηση
1983	65,0	28,2	1,9	4,9
1984	75,8	17,6	4,4	2,2
1985	62,9	31,9	2,8	2,4
1986	66,7	27,5	4,6	1,2
1987	57,9	35,4	4,6	2,1
1988	58,3	32,9	5,4	3,4
1989	61,7	34,8	2,2	1,3
1990	52,5	44,6	2,9	0,0
1991	61,5	37,5	1,0	0,0
1992	56,6	39,5	3,1	0,8
1993	59,2	38,3	2,5	0,0
1994	-	-	-	-
1995	-	-	-	-
1996	49,6	43,6	4,3	2,5
1997	49,3	36,4	11,4	2,9

Πηγή: ΔΙ.Τ.ΕΞ. Αυστρίας (Α. Βαφειάδης)

Οι συνέπειες της συνάντησης παρατίθενται παρακάτω:

1. Οι συγκρούσεις: Η άφιξη του μαζικού τουρισμού στη ζώνη υποδοχής προκαλεί μια σειρά από συγκρούσεις, καθώς αποτελεί το πεδίο συνάντησης δυο διαφορετικών και συχνά αντίθετων κόσμων. Συχνά, η ένταση των συγκρούσεων μπορεί να δημιουργήσει συναισθήματα απόρριψης της τουριστικής δραστηριότητας εκ μέρους του τοπικού πληθυσμού.

Εσωτερικές συγκρούσεις παράγονται ταυτόχρονα στην τοπική κοινωνία, κυρίως όσον αφορά τη θέση της γυναίκας και τον τρόπο ζωής των νέων. Ο τουρισμός βοηθά στην οικονομική ανεξαρτησία

των γυναικών καθώς και στη χειραφέτησή τους, γεγονός που έρχεται συχνά σε αντίθεση με τον παραδοσιακό τρόπο λειτουργίας των τοπικών κοινωνιών των ζωνών υποδοχής.

Οι νέοι, από την πλευρά τους, έρχονται σε αντίθεση με τα παραδοσιακά στρώματα της τοπικής κοινωνίας, συνάπτοντας «εύκολες» σχέσεις με τους τουρίστες, που συχνά οδηγούν στο μιμητισμό και την υιοθέτηση τρόπων συμπεριφοράς προσκείμενους σ' εκείνους των αστικών κοινωνιών. Τα νέα πρότυπα καταναλωτικής συμπεριφοράς, που τείνουν να υιοθετήσουν οι νέοι, τους ωθούν συχνά να εγκαταλείψουν το γεωργικό τομέα και να αναζητήσουν τις καλύτερα αμειβόμενες θέσεις εργασίας που τους παρέχει ο τουριστικός τομέας.

Η παγκοσμιοποίηση του τουριστικού φαινομένου προκαλεί επίσης μεταβολές στη στάση του τοπικού πληθυσμού σχετικά με τις επενδυτικές δαπάνες και την αποταμίευση. Δηλαδή ο τουρισμός συμβάλλει στο πέρασμα της ζώνης υποδοχής από ένα μοντέλο που χαρακτηρίζεται από παραδοσιακές δομές και κλειστή οικονομία σ' ένα μοντέλο πιο φιλελεύθερο και οικονομικά ανοιχτό.

2. Η ξενοφοβία: Η ξενοφοβία ορίζεται ως το αποτέλεσμα της στέρησης του τοπικού πληθυσμού που προκαλείται από την παρουσία των τουριστών, οι οποίοι υπενθυμίζουν ανά πάσα στιγμή στους ντόπιους την αδυναμία του υπάρχοντος συστήματος να τους προσφέρει ένα επίπεδο διαβίωσης αντίστοιχο μ' εκείνο των τουριστών.

Η ξενοφοβία μπορεί να λειτουργήσει και ως ένα σύστημα άμυνας ενάντια στην αλλοίωση της κουλτούρας του τοπικού πληθυσμού, των παραδόσεων, των ηθών και των εθίμων, της θρησκείας κλπ. ή ενάντια σε μια σειρά αρνητικών επιπτώσεων του τουρισμού, όπως ο θόρυβος, η απελευθέρωση των ηθών κλπ.

3. Η νεοαποικιοκρατία: Οι αιτίες για τις οποίες ο τουρισμός αρκετά συχνά χαρακτηρίζεται ως μια μορφή «αποικιοκρατίας» είναι οι ακόλουθες:

- α. Ο τουρισμός αποτελεί έναν οικονομικό τομέα ο οποίος χαρακτηρίζεται ως επιχορηγούμενος, δηλαδή ένα τμήμα των φόρων κατευθύνεται στην κατασκευή τουριστικών έργων. Κατ' αυτό τον τρόπο, τα πιο φτωχά στρώματα του πληθυσμού της χώρας υποδοχής επιχορηγούν τις διακοπές των διεθνών τουριστών, οι οποίοι προέρχονται από τις οικονομικά αναπτυγμένες χώρες.
- β. Ένα τμήμα των μεικτών συναλλαγματικών εισπράξεων που οφείλονται στην τουριστική δραστηριότητα εκρέει από τη χώρα υποδοχής, με διάφορες μορφές, στις χώρες προέλευσης των τουριστών. Αυτή η μορφή εξάρτησης θα τείνει να διευρύνεται μελλοντικά στα πλαίσια μιας ευρύτερης παγκοσμιοποίησης του τουριστικού φαινομένου.
- γ. Οι ημεδαποί τουρίστες, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν συνήθως ένα μικρό ποσοστό των συνολικών διανυκτερεύσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες (στην Ελλάδα, η σχέση που διαμορφώνεται μεταξύ ημεδαπών και αλλοδαπών τουριστών στις συνολικές διανυκτερεύσεις είναι 1:4, Πίνακας 6.2) και χαρακτηρίζονται ως μεμονωμένοι, επιχορηγούν τις διακοπές των διεθνών τουριστών στα τουριστικά καταλύματα της χώρας υποδοχής.
  - Αυτό οφείλεται στις σημαντικές διαφορές που παρουσιάζει η τιμολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών γι' αυτούς τους δυο τύπου πελατών «ημεδαποί - μεμονωμένοι», «αλλοδαποί - μαζικοί και οργανωμένοι».
  - Σχετικά με το δεύτερο τύπο πελατείας, το τουριστικό κατάλυμα αποτελεί μια από τις μεταβλητές του «package - tour», το οποίο παράγουν σε μεγάλες ποσότητες και με

μικρό κόστος οι Tour - Operators που έχουν την έδρα τους στις χώρες προέλευσης των τουριστών. Αυτοί ουσιαστικά διαχειρίζονται το προϊόν «τουριστικό κατάλυμα», ενώ οι διαμορφούμενες χαμηλές τιμές προς όφελος των αλλοδαπών τουριστών είναι απόρροια των σχέσεων ισχύος που διαμορφώνουν οι Tour - Operators σε βάρος των παραγωγών των τουριστικών προϊόντων (ξενοδοχοί, μεταφορείς κλπ.).

4. Η δουλοπρέπεια: Αυτή μπορεί να οριστεί ως η συμπεριφορά του ντόπιου βάσει της οποίας επιδιώκεται η οικονομική εκμετάλλευση του τουρίστα. Η γενίκευση αυτής της συμπεριφοράς εκ μέρους των κατοίκων της ζώνης υποδοχής χρησιμοποιείται συχνά στην εμπορικοποίηση του τουριστικού προϊόντος μέσω των διαφημιστικών φυλλαδίων των Tour - Operators των χωρών προέλευσης των τουριστών.

Διαφημιστικό σλόγκαν σχετικό με τις «μπανάλ» υπηρεσίες του ελληνικού τουριστικού προϊόντος: «Ο Γιάννης θα σας ανεβάσει με τον γάιδαρό του σ' ένα υπέροχο κάστρο στη Ρόδο», δίνει μια εικόνα με έντονα χαρακτηριστικά δουλοπρέπειας του Έλληνα έναντι του ξένου τουρίστα.

2. Οι πολιτιστικές επιδράσεις

Το γεγονός ότι τουρίστες και ντόπιοι με διαφορετικές κουλτούρες συναντιούνται στη ζώνη υποδοχής έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή των πολιτιστικών αξιών.

Ο A. Sessa εκτιμά ότι ο τουρισμός συμβάλλει στην ακόλουθη πολιτιστική σχέση:

- α. Η άμεση συνεχής σχέση, η οποία δημιουργείται μεταξύ του ντόπιου και του τουρίστα και συμβάλλει στην αμοιβαία ανταλλαγή πολιτιστικών αξιών.

β. Η έμμεση σχέση, η οποία δημιουργείται αρχικά κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας του ταξιδιού και εμβαθύνεται στη συνέχεια.

1. Η πολιτιστική αναγέννηση: Ο τουρισμός συμβάλλει στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς με πολλούς τρόπους. Έτσι, πολλά αρχαιολογικά μνημεία, μοναστήρια, εκκλησίες, παραδοσιακοί οικισμοί κλπ., με μεγάλη αξία για τους τοπικούς πληθυσμούς, σώθηκαν χάρη στη σπουδαιότητα του τουριστικού φαινομένου.

2. Η επίδειξη και η πολιτιστική υποβάθμιση: Καθώς είδαμε προηγούμενα, ο τουρισμός επιδρά σημαντικά στη συμπεριφορά των νέων και εισάγει το στοιχείο του μιμητισμού, το οποίο προέρχεται από την οικονομική ανωτερότητα των τουριστών, ενώ ταυτόχρονα προκαλεί την εξασθένηση του τοπικού πολιτισμικού μοντέλου.

Η συμμετοχή των νέων σε φαινόμενα επίδειξης, που προκαλεί η άφιξη των τουριστών είναι μεγάλη, ενώ στη συνέχεια, όταν αντιληφθούν τις αδυναμίες του τουρίστα, επιδιώκουν την εκμετάλλευσή του. Ωστόσο, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι ο ρόλος του τουρισμού αποδεικνύεται συχνά μικρός μπροστά στη δύναμη που ασκούν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

3. Η εμπορικοποίηση της κουλτούρας: Το παρελθόν και η διανοητική και πολιτιστική περιέργεια του τουρίστα για το περιβάλλον της χώρας υποδοχής οδήγησαν στην εμπορικοποίηση της κουλτούρας. Είναι επομένως εύλογο να ειπωθεί ότι ο τουρισμός αναδιάρθρωσε τη λαϊκή τέχνη, δεδομένου ότι ένας μεγάλος αριθμός ειδών κατασκευάζεται μόνο για τους τουρίστες. Το αποτέλεσμα αυτής της αναπροσαρμογής ήταν η υιοθέτηση βιομηχανικών και όχι βιοτεχνικών μεθόδων οργάνωσης και παραγωγής.

Η εμπορικοποίηση μπορεί να επεκταθεί επίσης στην παραδοσιακή μουσική και τους χορούς. Κατ' αυτό τον τρόπο, στους

τόπους υποδοχής των τουριστών, μουσική και χοροί επιδιώκουν αποκλειστικά να ικανοποιήσουν τις ανάγκες της αγοράς.

4. Η διατήρηση της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής: Εκτός των μνημείων και των αρχαιολογικών χώρων, που αποτελούν πόλους έλξης των διεθνών τουριστών, στο πλαίσιο των πολιτιστικών θησαυρών μπορούν να ενταχθούν επίσης η παραδοσιακή αρχιτεκτονική και η πολιτισμική μοναδικότητα του πληθυσμού της ζώνης υποδοχής.

Η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς μπορεί να επιτευχθεί στα πλαίσια της τουριστικής ανάπτυξης του τόπου υποδοχής.

Επίσης, ο κερδοσκοπικός χαρακτήρας του μαζικού τουρισμού απειλεί σε μεγάλο βαθμό τους τουριστικούς τόπους που χαρακτηρίζονται για την παραδοσιακή τους αρχιτεκτονική, προκαλώντας σιγά σιγά την πολιτιστική τους υποβάθμιση και παρακμή.

Αναφορικά με τις επιδράσεις του τουρισμού στις τοπικές κοινωνίες των ζωνών υποδοχής, ο Π.Ο.Τ. (Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού) με τη βοήθεια μιας πιλοτικής μελέτης, καταλήγει στα ακόλουθα συμπεράσματα:

- α. Οι κοινωνικές και πολιτιστικές επιδράσεις του τουρισμού εξαρτώνται από τον αριθμό των συνευρισκομένων ατόμων, τον τύπο της επαφής και τη διάρκειά της.
- β. Οι επιδράσεις του τουρισμού είναι στενά συσχετισμένες με τις αξίες και τα πολιτιστικά μοντέλα των πληθυσμών που έρχονται σ' επαφή.
- γ. Οι επιδράσεις του τουρισμού κυμαίνονται ανάλογα με το βαθμό δεκτικότητας των πληθυσμών που έρχονται σ' επαφή. Η δεκτικότητα διαφέρει ανάλογα με τους πληθυσμούς και το βαθμό ανάπτυξης του τουριστικού τομέα της ζώνης υποδοχής.

Η Rozenberg Daniele, στα πλαίσια της κοινωνικής προσέγγισης της τουριστικής δραστηριότητας στον τόπο υποδοχής των τουριστών, υπογραμμίζει την ανάγκη διαμόρφωσης ενός νέου τουρισμού διαφορετικού από το μαζικό, βασισμένου στην ανταλλαγή κοινωνικών αξιών και στην αμοιβαία κατανόηση.

Πιο συγκεκριμένα, αναφέρει: «Η επιθυμία μας είναι ο τουρίστας που μας επισκέπτεται να μη γνωρίζει μόνο το ξενοδοχείο του και την παραλία που βρίσκεται απέναντι από αυτό, αλλά να ξέρει κάτι από την ιστορία μας, τον πολιτισμό μας, τα ήθη και τα έθιμά μας. Ευχόμαστε ότι στο εξής οι σχέσεις με τους τουρίστες θα διαμορφώνονται με διαφορετικό τρόπο».

3. Οι επιδράσεις του τουρισμού στο περιβάλλον

Η ταχύτατη ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας στις χώρες υποδοχής των τουριστών, ενεργοποιημένη από το τουριστικό “boom” της δεκαετίας του 1970, είχε σημαντικές επιδράσεις στο περιβάλλον.

Το περιβάλλον αντιπροσωπεύει τον κυριότερο ίσως παράγοντα για τον τουρισμό και η διατήρηση ενός «υγιούς περιβάλλοντος» αποτελεί σήμερα τη σημαντικότερη μεταβλητή για την τουριστική ανάπτυξη. Αντίθετα, η υποβάθμιση και η καταστροφή του περιβάλλοντος οδηγούν στην παρακμή της τουριστικής δραστηριότητας.

Η οικονομική υγεία του τουρισμού βασίζεται κατεξοχήν στην οικολογική του υγεία. Όμως, εάν η τουριστική ανάπτυξη έχει ανάγκη από την ύπαρξη ενός ποιοτικού περιβάλλοντος, αυτή η ποιότητα απειλείται από τη μη σχεδιασμένη και συχνά υπέρμετρη τουριστική ανάπτυξη.

Το περιβάλλον μπορεί να χαρακτηριστεί ως ένα αγαθό το οποίο προσφέρεται σε περιορισμένες ποσότητες, είναι φθαρτό και

θεωρείται δύσκολο να ανασυντεθεί. Αντίθετα, ο τουρισμός, ο οποίος το καταναλώνει, αντιπροσωπεύει μια δυναμική δραστηριότητα η οποία αναπτύσσεται συνεχώς.

Στο πλαίσιο των παραπάνω συσχετισμών τουρισμού και περιβάλλοντος και της διαμορφούμενης σχέσης εξάρτησης του πρώτου από το δεύτερο, τίθεται το ερώτημα «Ο τουρισμός καταστρέφει τον τουρισμό;».

Το ερώτημα αυτό φαίνεται ν' απεικονίζει ένα φαινόμενο κυκλικού χαρακτήρα. Η ανάπτυξη του τουριστικού τομέα της ζώνης υποδοχής των τουριστών ενεργοποιεί την άφιξη του μαζικού τουρισμού, ο οποίος με τη σειρά του προκαλεί μια υποβάθμιση και αλλοίωση του περιβάλλοντος (κορεσμένες τουριστικές ζώνες, φθορά τουριστικών εγκαταστάσεων, ρύπανση, θόρυβοι κλπ.) (Πίνακας 2). Η συνέπεια αυτής της κατάστασης που διαμορφώνεται είναι η μελλοντική μείωση των τουριστικών ροών.

Αυτό το φαινόμενο, το οποίο τείνει να αναπαραχθεί μελλοντικά σε όλες σχεδόν τις ζώνες υποδοχής των τουριστών, γίνεται περισσότερο έντονο και πιεστικό από την αυξανόμενη αστικοποίηση αυτών των ζωνών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.

Αφίξεις τουριστών ανά κάτοικο (1998). Δείκτης κορεσμού.

Χώρες	Δείκτης
Ελλάδα	1,054
Ιταλία	0,604
Ισπανία	1,214
Πορτογαλία	1,180
Γαλλία	1,192
Τουρκία	0,157

Πηγή: Α. Κουζέλης

Την κατάσταση που δημιουργείται, μας απεικονίζει με αρκετά παραστατικό τρόπο το πλάνο της ανεξέλεγκτης τουριστικής ανάπτυξης των P. Deffert και R. Baretje.

Πλάνο της ανεξέλεγκτης τουριστικής ανάπτυξης (P. Deffert - R. Baretje)

Α' φάση: Έναρξη της τουριστικής δραστηριότητας («Οι εγκαταστάσεις του και μη χειρότερα»).

- Αναρχία των πρωτοβουλιών ανάπτυξης και κατασκευών.
- Τιμές οικοπέδων ακόμα προσιτές.
- Έλλειψη συντονισμού.
- Έλλειψη αποχέτευσης και συχνά ύδρευσης.
- Έλλειψη πολεοδομικών σχεδίων.
- Ανυπαρξία ζωνών.
- Συγκέντρωση σε μερικά μέρη λόγω μόδας ή μιμητισμού.
- Συγκέντρωση εποχική.
- Πελατεία τοπική ή περιφερειακή (μαζικός τουρισμός).
- Κατασκευή αυθαιρέτων κάμπινγκ χωρίς ανέσεις.

Σε περίπτωση κορεσμού έχουμε μετακίνηση των τουριστών προς μέρη μικρότερης τουριστικής έλξης. Η υποβάθμιση των συγκεκριμένων ζωνών υποδοχής είναι χαρακτηριστική.

Β' φάση: Περίοδος της αποικιοποίησης

- Άνοδος της τιμής των οικοπέδων.
- Σπανιότητα.
- Ενδείξεις κερδοσκοπίας.
- Κατάτμηση της γης σε μικρούς κλήρους προς πώληση.
- Παρέμβαση ιδιωτικών οργανισμών αγοραπωλησίας.
- Ηλεκτροδότηση - ύδρευση - αποχέτευση.
- Δημιουργία βιλών και πολυτελών περιοχών.
- Κατασκευή ξενοδοχείων και εμπορικών κέντρων.

- Καταπάτηση των κατασκευαστικών νόμων.
- Ανταγωνισμός και ασχήμια.

Σε περίοδο κρίσης έχουμε την οικονομική τους παρακμή. Η σχέση η οποία απορρέει από τις δυο παραπάνω φάσεις μπορεί να απεικονιστεί με τον ακόλουθο τρόπο:

*Ανυπαρξία τουριστικού
σχεδιασμού
Αναρχία κατασκευών*

*Παραμόρφωση της ζώνης υποδοχής
των τουριστών*

Οικονομική παρακμή

Ωστόσο, σε αρκετές περιπτώσεις ο τουρισμός συμβάλλει στη βελτίωση του περιβάλλοντος.

Η τουριστική πολιτική, από την πλευρά της, επιδιώκει συχνά τον προσανατολισμό και τη διοχέτευση των τουριστικών επενδύσεων σε μικρές ζώνες, οι οποίες παρουσιάζουν τις ακόλουθες ανεπάρκειες:

- Υπερεκμετάλλευση των τουριστικών πόρων.
- Υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και των χώρων υποδοχής (Πίνακας 3).
- Ανεπάρκεια των γενικών υποδομών.
- Κακή χρήση των εδαφών, συμπεριλαμβανομένων των παράκτιων ζωνών.
- Ανεπάρκεια των τοπικών υπηρεσιών υποστήριξης.
- Αναποτελεσματική και ελλιπής νομοθεσία όσον αφορά τις κατασκευές και τις υπερμεγέθεις συγκεντρώσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.

Τουριστική εικόνα της Ελλάδας από τους πωλητές πρακτορείων ταξιδίων (1983-1997).

Ερωτήματα Χαρακτηριστικά	Έτη	Πολύ καλά	καλά	Μέτρια άσχημα	Χωρίς απάντηση
Καθαριότητα γενικά (καταστήματα, κέντρα, δρόμοι, πάρκα	1983	12,6	43,7	39,8	3,9
	1984	11,0	62,6	20,9	5,5
	1985	7,1	71,5	20,0	1,4
	1986	5,8	67,1	24,4	2,7
	1987	5,7	59,4	29,2	5,7
	1988	6,9	57,8	30,4	4,9
	1989	4,9	59,0	33,0	3,1
	1990	3,9	64,7	30,9	0,5
	1991	6,7	67,3	25,0	0,9
	1992	7,7	62,8	29,5	0,0
	1993	6,2	66,7	25,9	1,2
	1994	-	-	-	-
	1995	-	-	-	-
	1996	8,5	71,0	16,2	4,3
1997	10,3	53,7	35,3	0,7	
Καθαριότητα χώρων υγιεινής εκτός ξενοδοχείων	1983	3,9	28,2	61,2	6,8
	1984	3,3	39,6	51,6	5,5
	1985	2,4	37,6	53,8	6,2
	1986	1,2	39,5	53,1	6,2
	1987	1,6	36,4	52,8	9,2
	1988	2,4	30,9	61,3	5,4
	1989	1,3	33,5	58,2	7,0
	1990	0,5	27,5	69,1	2,9
	1991	0,9	35,6	61,5	1,9

	1992	1,5	28,7	63,6	6,2
	1993	0,0	37,0	55,6	7,4
	1994	-	-	-	-
	1995	-	-	-	-
	1996	2,6	40,2	50,4	6,8
	1997	2,2	30,9	65,4	1,5
Καθαριότητα ακτών	1983	16,5	34,0	41,8	9,7
	1984	12,1	42,8	40,7	4,4
	1985	14,8	51,9	33,3	0,0
	1986	13,2	62,8	24,0	0,0
	1987	14,4	51,8	29,2	4,6
	1988	10,3	54,4	35,3	0,0
	1989	10,6	63,9	22,4	3,1
	1990	9,8	55,4	32,4	2,4
	1991	18,3	54,8	26,9	0,0
	1992	11,6	56,6	30,2	1,6
	1993	17,3	63,0	19,7	0,0
	1994	-	-	-	-
	1995	-	-	-	-
	1996	15,4	66,6	13,7	4,3
	1997	8,1	42,6	45,6	3,7
Καθαριότητα στα ξενοδοχεία	1983	13,6	56,3	20,4	9,7
	1984	15,4	62,6	17,6	4,4
	1985	26,2	58,6	9,0	6,2
	1986	20,5	67,1	10,5	1,9
	1987	30,3	58,5	9,7	1,5
	1988	28,9	61,3	7,4	2,4
	1989	22,9	65,7	7,9	3,5
	1990	28,4	58,3	12,8	0,5
	1991	36,4	55,8	8,6	0,0

	1992	31,8	58,1	6,2	3,9
	1993	34,6	59,2	2,5	3,7
	1994	-	-	-	-
	1995	-	-	-	-
	1996	32,5	60,7	0,8	6,0
	1997	50,0	44,9	4,4	0,7
Καθαριότητα στα διαμερίσματα και βίλες	1983	3,9	55,3	14,0	26,2
	1984	20,9	56,0	11,0	12,1
	1985	15,7	46,7	12,4	25,2
	1986	19,0	50,4	14,3	16,3
	1987	13,9	49,2	12,3	24,6
	1988	21,1	52,9	13,7	12,3
	1989	19,4	59,5	9,2	11,9
	1990	16,2	56,9	14,2	12,7
	1991	27,0	50,0	11,5	14,4
	1992	27,1	48,9	5,4	18,6
	1993	23,5	54,3	6,2	16,0
	1994	-	-	-	-
	1995	-	-	-	-
	1996	19,7	54,7	9,4	16,2
1997	17,6	36,0	36,8	9,6	

Πηγή: ΔΙ.Τ.Ε.Ε. Αυστρίας (Α. Βαφειάδης)

4. Οι βραχυχρόνιες και μακροχρόνιες επιπτώσεις

Η τουριστική δραστηριότητα, ετερογενής από τη φύση της, προκαλεί μια σειρά από επιπτώσεις στο περιβάλλον μέσω των επιμέρους μεταβλητών που τη συνθέτουν.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, θα επιδιώξουμε να καταγράψουμε τις επιπτώσεις τριών από τις σημαντικότερες μεταβλητές της τουριστικής δραστηριότητας.

Η τουριστική μετακίνηση

Το μεγαλύτερο μέρος του μαζικού τουρισμού μετακινείται σήμερα από τη χώρα προέλευσης στη ζώνη υποδοχής των τουριστών κάνοντας χρήση των αερομεταφορών.

Η αύξηση των αερομεταφορών στη ζώνη υποδοχής συνοδεύεται από ατμοσφαιρική και ακουστική ρύπανση, καταστροφή της χλωρίδας και της πανίδας, αλλοίωση του φυσικού τοπίου, διατάραξη των παραδοσιακών ρυθμών ζωής, κυρίως στις μικρές νησιωτικές οικονομίες κλπ.

Η μετακίνηση όμως των τουριστών εντός της χώρας υποδοχής διευκολύνεται κυρίως από το οδικό δίκτυο. Εδώ θα μπορούσαμε να διακρίνουμε με τους ακόλουθους τύπους υποδομών:

- α. *Τους μεγάλους οδικούς άξονες που διασχίζουν μια χώρα:* Αυτοί αλλοιώνουν το φυσικό τοπίο, εμποδίζουν τα περάσματα των ζώων, καταστρέφουν την πανίδα, ενώ ο θόρυβος των αυτοκινήτων προκαλεί την απομάκρυνση διαφόρων ειδών ζώων. Ταυτόχρονα, θα μπορούσαμε να προσθέσουμε ότι συχνά οι εκατέρωθεν των οδικών αξόνων χώροι γίνονται τόποι απόθεσης σκουπιδιών.

Η αλλαγή των μικροκλιμάτων που οφείλονται στην υπερβολική κίνηση των αυτοκινήτων κατά την περίοδο αιχμής επηρεάζει συχνά τη γεωργική παραγωγή.

Ως έμμεσα αποτελέσματα από την έντονη κυκλοφορία κατά τη διάρκεια της περιόδου αιχμής μπορούμε να αναφέρουμε τη δημιουργία μιας πληθώρας κατασκευών κατά μήκος των μεγάλων οδικών αξόνων όπως: ξενοδοχεία, μπαρ, εστιατόρια, καφετέριες, σταθμοί βενζίνης, γκαράζ κλπ.

Θα ήταν επίσης παράλειψη να μην αναφέρουμε την τοποθέτηση διαφημιστικών πανό κατά μήκος των οδικών αξόνων, ο μεγάλος αριθμός και το μέγεθος των οποίων αλλοιώνει και υποβαθμίζει το περιβάλλον.

β. Το παράκτιο οδικό δίκτυο: Αυτό, εκτός από τις περιβαλλοντικές αλλοιώσεις λόγω της δημιουργίας κατά μήκος του μιας σειράς κατασκευών (ξενοδοχεία, εστιατόρια, μπαρ, πάρκινγκ κλπ.) ή λόγω τοποθέτησης διαφημιστικών πανό, πινακίδων κλπ., εμποδίζει τις ενεργητικές και τροφοδοτικές ανταλλαγές που υπάρχουν μεταξύ της ξηράς και της θάλασσας.

Τα τουριστικά καταλύματα

Τρεις τύποι τουριστικών καταλυμάτων επιφέρουν μια σειρά από αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Αυτοί είναι:

- Η παραθεριστική κατοικία.
- Τα ξενοδοχεία.
- Τα κάμπινγκ.

Η παραθεριστική κατοικία αποτελεί έναν παράγοντα καταστροφής της υπαίθρου χώρας, γιατί προκαλεί τον κατακερματισμό του εδάφους σε μικρά τεμάχια. Επιπλέον, συμβάλλει στην υιοθέτηση αρχιτεκτονικών σχεδίων ξένων προς την τοπική αρχιτεκτονική, που με τη σειρά τους αλλοιώνουν τη φυσιογνωμία του τόπου.

Η ξενοδοχεία προκαλεί μια υποβάθμιση του περιβάλλοντος εξαιτίας της κακής ενσωμάτωσης των ογκωδών και μοντέρνων κατασκευών στο φυσικό περιβάλλον και σε χώρους παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, καθώς επίσης εξαιτίας της ρύπανσης που προκαλείται στη θάλασσα από τη ρίψη υγρών αποβλήτων, λόγω της απουσίας εγκαταστάσεων βιολογικού καθαρισμού.

Η ανάπτυξη του κάμπινγκ στις πρακτικές ζώνες δημιουργεί αρκετά προβλήματα κατά την περίοδο αιχμής, όπου η συγκέντρωση των κατασκηνωτών πολλαπλασιάζει τον αριθμό των τεντών και των τροχοβιλών, η παρουσία των οποίων αλλοιώνει το φυσικό περιβάλλον.

Η συνεχής χρήση του εδάφους εκ μέρους των κατασκηνωτών προκαλεί σχεδόν ολική καταστροφή της υπάρχουσας βλάστησης. Επίσης, η υπερβολική συγκέντρωση τουριστών κατά την περίοδο αιχμής στις ζώνες υποδοχής, οι οποίοι προστίθενται στους μόνιμους κατοίκους, δημιουργεί συχνά προβλήματα ύδρευσης.

300 ξενοδοχεία χωρίς σήμα

Πρέπει να επισημάνουμε ότι περίπου 300 ξενοδοχεία σε διάφορες περιοχές της χώρας είναι αυτή τη στιγμή χωρίς το ειδικό σήμα λειτουργίας του Ε.Ο.Τ., καθώς δεν έχουν πληρώσει δόσεις, συνολικά ύψους 1,5 δισ. δρχ. από την τουριστική νομιμοποίηση πρόσθετων δωματίων.

Ήδη ο Ε.Ο.Τ. έχει προχωρήσει στην ανάκληση σήματος γι' αυτά τα ξενοδοχεία και παράλληλα έχει αποστείλει στις οικείες οικονομικές εφορίες βεβαίωση είσπραξης των οφειλών, σύμφωνα με το νόμο για την είσπραξη δημοσίων εσόδων. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι εν λόγω επιχειρηματίες δεν μπορούν να λάβουν φορολογική ενημερότητα, ενώ δεν θα μπορέσουν να λειτουργήσουν τα ξενοδοχεία τους την ερχόμενη τουριστική περίοδο, εφόσον, βέβαια, ως τότε δεν πληρώσουν την οφειλή τους. Από τις 314 ξενοδοχειακές μονάδες που θεωρούνται παράνομες αυτή τη στιγμή, οι 70 βρίσκονται στην Κρήτη, με συνολικές οφειλές 650 εκατ. δρχ. και οι 90 στη Ρόδο, με οφειλές 350 εκατ. δρχ.

Τα ξενοδοχεία των δυο περιοχών, δηλαδή, οφείλουν το μεγαλύτερο ποσό από την εκκρεμότητα, που υπάρχει στον Ε.Ο.Τ.

Σημειώνεται ότι από τη διαδικασία χορήγησης του σήματος στα ξενοδοχεία, από το 1994 μέχρι τώρα, ο Ε.Ο.Τ. έχει εισπράξει 7 δισ. δρχ. (φέτος εισέπραξε 1,3 δισ. δρχ.) και θα φθάσει στα 8,5 δισ., εάν πληρωθούν οι οφειλές. Το πιο σημαντικό, όμωσ, πέραν αυτών των εσόδων, είναι ότι με την ιδέα του σήματος ο Ε.Ο.Τ. έχει μια ολοκληρωμένη εικόνα για το μέγεθος της ξενοδοχειακής

δυναμικότητας κατά περιοχή, αφού πριν γνώριζε ότι υπάρχουν μόνο 300 ξενοδοχεία με πρόσθετα δωμάτια (από μετατροπή κοινοχρήστων χώρων και από αλλαγή χρήσης) και, τελικά, κατά δήλωση των ξενοδόχων, βρέθηκαν 2.110 μονάδες, με 12.500 επιπλέον δωμάτια. Επισημαίνεται ότι με το προηγούμενο καθεστώς οι 300 ξενοδόχοι πλήρωναν μόλις 200.000 δρχ. το χρόνο για να λειτουργούν τα επιπλέον δωμάτια. Με την τουριστική νομιμοποίηση, όπως επισημαίνουν υπηρεσιακοί παράγοντες της διεύθυνσης ΣΤ ξενοδοχείων του Ε.Ο.Τ., που διεκπεραίωσε με επιτυχία όλο αυτό το δύσκολο έργο της χορήγησης σήματος σε 7.500 ξενοδοχεία και της είσπραξης των προστίμων για τα επιπλέον δωμάτια, σταμάτησε και η «ενόχληση» των επιχειρηματιών από κρατικούς ελεγκτές κάθε χρόνο για να καλυφθούν οι παρανομίες ή παρατυπίες. Άλλωστε, υπέρ αυτού του μέτρου είχε ταχθεί το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο και οι ξενοδοχειακοί παράγοντες, που ήθελαν να καταγραφεί το μέγεθος της παρανομίας στο χώρο τους.

Βεβαίως, η διαδικασία τουριστικής νομιμοποίησης των επιπλέον δωματίων έπρεπε να συνοδευτεί με ένα νομικό πλαίσιο και πολεοδομικής νομιμοποίησης, κάτι που μέχρι τώρα δεν έγινε.

Έτσι, οι επιχειρηματίες που πλήρωσαν στον Ε.Ο.Τ. συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν την απειλή «γκρεμίσματος» των πρόσθετων δωματίων από το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Οι δραστηριότητες αναψυχής

Μια από τις δραστηριότητες αναψυχής που πραγματοποιούν οι τουρίστες στις παράκτιες ζώνες διακοπών είναι το ψάρεμα, και ιδιαίτερα το υποβρύχιο ψάρεμα, το οποίο έχει οδηγήσει σε εξαφάνιση μερικά είδη ψαριών.

Μια άλλη δραστηριότητα που πραγματοποιείται από τους τουρίστες είναι η συγκομιδή φρούτων χωρίς την άδεια των

καλλιεργητών, γεγονός που δημιουργεί αισθήματα απόρριψης στον τοπικό πληθυσμό έναντι των τουριστών.

Οι συλλέκτες οι οποίοι συγκεντρώνουν πτηνά, έντομα, πεταλούδες κλπ. συμβάλλουν επίσης στη μείωση της πανίδας και της χλωρίδας της ζώνης υποδοχής.

Οι μαρίνες

Η δημιουργία μαρίνων ανταποκρίνεται σ' εκείνο τον τύπο τουρισμού ο οποίος αφορά τις υψηλές εισοδηματικές κατηγορίες.

Η κατασκευή μιας μαρίνας προϋποθέτει την κατανάλωση ενός τμήματος μιας παραθαλάσσιας ζώνης. Οι μαρίνες χαρακτηρίζονται συχνά ως «πάρκιγκ για πλοία χωρίς ζωή και δραστηριότητες αναψυχής», ενώ η κατασκευή και η λειτουργία τους θεωρούνται σε μεγάλο βαθμό ρυπογόνες.

Διακρίνουμε τρία είδη ρύπανσης:

- Την οργανική και βακτηριδιακή ρύπανση.
- Τη χημική ρύπανση (καθαρισμός πλοίων, οικιακά απόβλητα, αστικά απόβλητα κλπ.).
- Τη ρύπανση από τη χρήση καυσίμων.

Οι εξωγενείς επιπτώσεις

Εκτός από την τουριστική δραστηριότητα, μια σειρά από άλλες δραστηριότητες προκαλούν την υποβάθμιση του περιβάλλοντος κατά τέτοιο τρόπο, ώστε ο τουρισμός, ο οποίος βασίζεται κατεξοχήν στην περιβαλλοντική υγεία της ζώνης υποδοχής, να υφίσταται τις επιπτώσεις της βιομηχανικής και αστικής ρύπανσης, πριν μεταβληθεί ο ίδιος σ' ένα σημαντικό παράγοντα ρύπανσης.

Μερικές από τις εστίες ρύπανσης, που είναι ωστόσο εξωγενείς της τουριστικής δραστηριότητας, παρατίθενται παρακάτω:

- Η ρύπανση των ακτών και των θαλάσσιων υδάτων κολύμησης από αστικά και βιομηχανικά απόβλητα.
- Η καταστροφή των δασών από πυρκαγιές.
- Ο καθαρισμός των δεξαμενών των πετρελαιοφόρων (συγκέντρωση πίσσας στις πλαζ).
- Η δημιουργία αστικών παραθαλάσσιων ζωνών στις ζώνες υποδοχής των τουριστών.
- Η δημιουργία κορεσμένων τουριστικών περιοχών κλπ.

Από τις παραπάνω αναλύσεις συμπεραίνουμε ότι η μη σχεδιασμένη και ανεξέλεγκτη ανάπτυξη του τουρισμού μπορεί να αποβεί καταστροφική για το περιβάλλον. Δηλαδή μπορεί να ισχύσει η όλο και περισσότερο αποδεκτή διαπίστωση ότι «ο τουρισμός καταστρέφει τον τουρισμό».

Αυτό το φαινόμενο γίνεται πιο ορατό κατά την περίοδο οικονομικής ύφεσης και τείνει να δημιουργήσει υποβαθμισμένες τουριστικές ζώνες, παρόμοιες μ' εκείνες των βιομηχανικών ζωνών σε περίοδο κρίσης.

Τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την προστασία του περιβάλλοντος είναι θέμα πολιτικής επιλογής. Αυτά θα πρέπει να εφαρμοστούν σε συσχετισμό με τον τύπο του τουρισμού που επισκέπτεται τη ζώνη υποδοχής και τους οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτιστικούς και οικολογικούς παράγοντες που τον χαρακτηρίζουν.

Αυτά τα μέτρα είναι τα ακόλουθα:

- Πληροφόρηση - επιμόρφωση.
- Οικονομικά μέτρα.
- Ρυθμιστικά και νομοθετικά μέτρα.
- Μέτρα σχεδιασμού και χωροταξίας.

Συμπεράσματα

Το τουριστικό φαινόμενο, όπως παρουσιάστηκε μέσα από τις αναλύσεις που προηγήθηκαν, φαίνεται ότι αντιπροσωπεύει έναν τομέα με αρκετές ιδιομορφίες και ιδιαιτερότητες.

Οι μηχανισμοί που τον πλαισιώνουν, ιδίως όσον αφορά τον ελληνικό τουρισμό, φαίνεται να είναι ανεπαρκείς και αδυνατούν να ερμηνεύσουν την πραγματική του διάσταση και σημασία στα πλαίσια της εθνικής οικονομίας.

Ταυτόχρονα, μια σειρά από μεταβολές επιτελούνται στον παγκόσμιο τουριστικό χάρτη την τελευταία δεκαπενταετία, οι οποίες σχετίζονται άμεσα με το μέλλον του τουριστικού προϊόντος των χωρών υποδοχής, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται και η Ελλάδα.

Αυτές είναι οι ακόλουθες:

- α. Η μετά το 1974 υπάρχουσα οικονομική κρίση στις χώρες προέλευσης των τουριστών, σε συνδυασμό με μια υπερπροσφορά τουριστικών αγαθών και υπηρεσιών στις χώρες υποδοχής, αλλοιώνει τις προβλέψεις τόσο των διεθνών οργανισμών όσο και των μελλοντολόγων (Hermann Kahn) στις αρχές της δεκαετίας του 1970 για μια «νορμάλ» εξέλιξη της τουριστικής δραστηριότητας.
- β. Ο ανταγωνισμός από τις νέες τουριστικές περιοχές ή τα Νέα Τουριστικά Κράτη (Ν.Τ.Κ.), τα οποία παρουσιάζουν πολύ υψηλότερους δείκτες ανάπτυξης σε σχέση με κλασικούς προορισμούς, όπως η Ευρώπη, αυξάνεται με ταχύτετους ρυθμούς.
- γ. Οι πολιτικές των Tour - Operators, μέσα από τις επιτελούμενες μεγεθύνσεις ή προδιαγραφόμενες

συγχωνεύσεις και καθετοποιήσεις, διαφοροποιούνται προς όφελος των νέων προορισμών.

Το πλέγμα των παραπάνω διαμορφούμενων συνθηκών, σε συνδυασμό με τους παράγοντες που αντανakλούν τις ιδιαιτερότητες του ελληνικού τουριστικού προϊόντος ή των επιμέρους υποπροϊόντων, απεικονίζει το παρόν και προδιαγράφει ένα πιθανό μέλλον.

Το δόγμα που υιοθετήθηκε από όλες σχεδόν τις χώρες υποδοχής των τουριστών στις αρχές της δεκαετίας του 1970, ότι δηλαδή ο τουρισμός είναι «αυθόρμητο φαινόμενο», ουσιαστικά τείνει να εκλείψει, παραχωρώντας τη θέση του στην επιστημονική ανάλυση και στο σχεδιασμό. Εντούτοις όμως, φαίνεται να βρίσκει ακόμα πρόσφορο έδαφος σ' όλα τα επίπεδα δομής, οργάνωσης και λειτουργίας των μηχανισμών που καθορίζουν και υλοποιούν τα μέτρα και τους στόχους της τουριστικής πολιτικής πολλών χωρών υποδοχής.

Ο τουριστικός τομέας, παρ' όλα τα εξελικτικά στάδια που διάνυσε από το 1950 μέχρι σήμερα, παραμένει άγνωστος και ουσιαστικά παραγνωρισμένος όσον αφορά την πραγματική του διάσταση, παρά την αυξανόμενη σημαντικότητά του σε οικονομικό, κοινωνικό, περιβαλλοντικό και πολιτιστικό επίπεδο για την ανάπτυξη των χωρών υποδοχής.

Ο τουρισμός θα πρέπει να αποποιηθεί τις παραδοσιακές μορφές ερμηνείας του και να προσεγγίσει πλέον την έννοια μιας πολυκλαδικής δραστηριότητας, η οποία συμμετέχει σ' όλους σχεδόν τους οικονομικούς κλάδους μιας χώρας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΩΝ

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (εκατ. δολ.)

		Ιανουάριος-Δεκέμβριος			Δεκέμβριος		
		1998	1999	2000	1998	1999	2000
I	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ (I.A+I.B+I.Γ+I.Δ)	-3.646,9	-5.092,9	-7.699,1	3,4	-598,1	-912,1
I.A	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ (I.A.1 - I.A.2)	-16.633,5	-17.942,1	-20.234,7	-1.545,5	-1.788,8	-1.655,5
	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ χωρίς καύσιμα	-15.335,9	-16.416,5	-17.486,9	-1.433,6	-1.630,0	-1.378,7
	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ καυσίμων	-1.297,6	-1.525,6	-2.747,7	-111,9	-158,8	-276,8
I.A.1	Εξαγωγές αγαθών	6.671,5	8.546,9	10.201,3	747,7	804,2	952,5
	Καύσιμα	726,7	1.148,4	2.221,2	59,8	143,6	216,4
	Λοιπά αγαθά	5.944,8	7.398,5	7.980,1	687,9	660,6	736,1
I.A.2	Εισαγωγές αγαθών	23.305,1	26.489,0	30.436,0	2.293,3	2.593,0	2.608,0
	Καύσιμα	2.024,3	2.674,0	4.968,9	171,7	302,4	493,2
	Λοιπά αγαθά	21.280,8	23.815,0	25.467,1	2.121,6	2.290,6	2.114,8
I.B	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (I.B.1 - I.B.2)	6.808,0	7.252,3	7.948,9	450,7	337,1	497,7
I.B.1	Εισπράξεις	11.188,4	16.494,3	19.234,9	867,8	1.282,0	1.438,7
	Ταξιδιωτικό	6.188,2	8.784,6	9.221,1	349,8	432,8	500,6
	Μεταφορές	2.173,2	5.141,0	7.914,2	246,4	631,8	729,5
	Λοιπές υπηρεσίες	2.827,1	2.568,7	2.099,6	271,7	217,4	208,6
I.B.2	Πληρωμές	4.380,4	9.242,0	11.286,0	417,1	944,9	941,1
	Ταξιδιωτικό	1.749,4	3.988,9	4.556,2	158,7	351,9	319,3
	Μεταφορές	486,2	2.387,4	4.086,9	57,7	278,4	396,4
	Λοιπές υπηρεσίες	2.144,8	2.865,7	2.642,9	200,8	314,6	225,4
I.Γ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ (I.Γ.1 - I.Γ.2)	-1.538,5	-676,2	-885,7	-134,7	-20,0	-31,1
I.Γ.1	Εισπράξεις	1.533,7	2.553,4	2.807,6	164,2	252,2	270,6
	Αμοιβές,μισθοί	378,2	616,4	580,0	46,4	45,2	48,6
	Τόκοι,μερίσματα,κέρδη	1.155,5	1.937,0	2.227,6	117,9	207,0	222,0
I.Γ.2	Πληρωμές	3.072,2	3.229,6	3.693,3	298,9	272,1	301,7
	Αμοιβές,μισθοί	361,4	245,6	250,4	38,5	23,0	20,2
	Τόκοι,μερίσματα,κέρδη	2.710,8	2.984,0	3.442,9	260,5	249,1	281,6
I.Δ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (I.Δ.1 - I.Δ.2)	7.717,3	6.273,0	5.472,4	1.232,9	873,6	276,9
I.Δ.1	Εισπράξεις	8.206,7	7.251,2	6.366,2	1.329,2	955,8	328,2
	Γενική Κυβέρνηση(μεταβιβάσεις απο Ε.Ε)	4.882,1	4.547,7	3.790,0	921,0	716,3	130,1
	Λοιποί τομείς(μεταναστευτικά εμβάσματα κ.λ.π)	3.324,6	2.703,5	2.576,2	408,2	239,5	198,1
I.Δ.2	Πληρωμές	489,4	978,2	893,8	96,2	82,2	51,3
	Γενική Κυβέρνηση	12,2	200,1	192,0	1,9	5,6	3,3
	Λοιποί τομείς	477,1	778,1	701,7	94,3	76,6	48,1
II	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΧΡΗΜ/ΚΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ (II.A+II.B+II.Γ+II.Δ)	3.782,3	4.969,8	8.211,9	14,7	1.317,5	324,6
II.A	ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ*	337,9	32,7	-1.012,9	44,6	-148,4	195,9
II.B	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ*	12.058,2	6.452,2	8.431,2	2.590,0	-558,8	-249,7
II.Γ	ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ*	-3.759,1	-759,9	-4.619,6	-1.989,8	1.923,4	-1.399,0
	Απαιτήσεις	-6.402,4	-4.801,9	-1.003,4	-1.072,0	-940,5	-950,0
	Υποχρεώσεις	2.643,3	4.042,0	-3.616,3	-917,8	2.863,9	-449,0
	(Δάνεια Γενικής Κυβέρνησης)	2.257,9	797,2	-219,4	-766,2	444,1	314,3
II.Δ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ **	-4.854,7	-755,1	5.413,2	-630,1	101,4	1.777,5
III	ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΤΕΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	-135,4	123,1	-512,8	-18,1	-719,5	587,5
ΥΦΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ (τέλος περιόδου)					18.191,2	18.946,4	13.533,3
* (+) καθαρή εισροή							
(-) καθαρή εκροή							
** (+) μείωση							
(-) αύξηση							

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ (εκατ. δολ.)		Ιανουάριος-Δεκέμβριος		
		1997	1998	1999
I	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ (I.A+I.B+I.Γ+I.Δ)	-4.843,5	-3.646,9	-5.101,5
I.A	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ (I.A.1 - I.A.2)	-17.239,0	-16.633,5	-17.946,5
	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ χωρίς καύσιμα	-15.035,3	-15.335,9	-16.420,9
	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ καυσίμων	-2.203,7	-1.297,6	-1.525,6
I.A.1	Εξαγωγές αγαθών	6.427,8	6.671,5	8.546,9
	Καύσιμα	601,3	726,7	1.148,4
	Λοιπά αγαθά	5.826,5	5.944,8	7.398,5
I.A.2	Εισαγωγές αγαθών	23.666,7	23.305,1	26.493,4
	Καύσιμα	2.805,0	2.024,3	2.674,0
	Λοιπά αγαθά	20.861,7	21.280,8	23.819,4
I.B	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (I.B.1 - I.B.2)	6.450,2	6.808,0	7.252,3
I.B.1	Εισπράξεις	10.119,2	11.188,4	16.494,3
	Ταξιδιωτικό	5.151,3	6.188,2	8.784,6
	Μεταφορές	1.875,6	2.173,2	5.141,0
	Λοιπές υπηρεσίες	3.092,2	2.827,1	2.568,7
I.B.2	Πληρωμές	3.669,0	4.380,4	9.242,0
	Ταξιδιωτικό	1.327,1	1.749,4	3.988,9
	Μεταφορές	368,2	486,2	2.387,4
	Λοιπές υπηρεσίες	1.973,7	2.144,8	2.865,7
I.Γ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ (I.Γ.1 - I.Γ.2)	-1.568,2	-1.538,5	-676,2
I.Γ.1	Εισπράξεις	1.255,3	1.533,7	2.553,4
	Αμοιβές,μισθοί	280,3	378,2	616,4
	Τόκοι,μερίσματα,κέρδη	975,0	1.155,5	1.937,0
I.Γ.2	Πληρωμές	2.823,5	3.072,2	3.229,6
	Αμοιβές,μισθοί	338,3	361,4	245,6
	Τόκοι,μερίσματα,κέρδη	2.485,2	2.710,8	2.984,0
I.Δ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (I.Δ.1 - I.Δ.2)	7.513,5	7.717,3	6.268,9
I.Δ.1	Εισπράξεις	7.553,8	8.206,7	7.200,6
	Γενική Κυβέρνηση(μεταβιβάσεις απο Ε.Ε)	4.623,4	4.882,1	4.547,7
	Λοιποί τομείς(μεταναστευτικά εμβάσματα κ.λ.π)	2.930,4	3.324,6	2.652,9
I.Δ.2	Πληρωμές	40,2	489,4	931,6
	Γενική Κυβέρνηση	12,6	12,2	200,1
	Λοιποί τομείς	27,6	477,1	731,6
II	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΧΡΗΜ/ΚΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ (II.A+II.B+II.Γ+II.Δ)	6.070,5	3.782,3	4.970,5
II.A	ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ*	1.617,0	337,9	33,4
II.B	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ*	1.605,0	12.058,2	6.452,2
II.Γ	ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ*	-2.992,3	-3.759,1	-759,9
	Απαιτήσεις	-8.505,5	-6.402,4	-4.801,9
	Υποχρεώσεις (Δάνεια Γενικής Κυβέρνησης)	5.513,2 (3633,1)	2.643,3 (2257,9)	4.042,0 (797,2)
II.Δ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ **	5.840,8	-4.854,7	-755,1
III	ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΤΕΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	-1.227,0	-135,4	131,0
	ΥΦΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ	13.336,5	18.191,2	18.946,4
	* (+) καθαρή εισροή (-) καθαρή εκροή			
	** (+) μείωση (-) αύξηση			

	Ιανουάριος-Δεκέμβριος			Μεταβολή %		Δεκέμβριος			Μεταβολή %	
	1995	1996	1997	1996	1997	1995	1996	1997	1996	1997
Παραγωγές	22928.6	24135.5	23644.1	5.3	-2.0	1918.2	2271.7	2192.7	18.4	-3.5
Καύσιμα	2229.5	2879.7	2804.9	29.2	-2.6	225.8	487.1	307.4		-36.9
Χωρίς Καύσιμα	20699.1	21255.8	20839.2	2.7	-2.0	1692.4	1784.6	1885.3	5.4	-5.6
Εξαγωγές	5782.8	5769.9	5373.3	-2	-6.9	518.8	541.0	762.7	4.3	41.0
Καύσιμα	490.6	651.8	601.3	32.9	-7.7	31.5	75.0	96.9		29.2
Χωρίς Καύσιμα	5292.2	5118.1	4772.0	-3.3	-6.8	487.3	466.0	665.8	-4.4	42.9
ΕΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	-17145.8	-18365.6	-18270.8	7.1	-5	-1399.4	-1730.7	-1430.0	23.7	-17.4
ΕΠΟΡΕΥΜΑΤΑ χωρίς καύσιμα	-15406.9	-16137.7	-16067.2	4.7	-4	-1205.1	-1318.6	-1219.5	9.4	-7.5
ΕΠΟΡΕΥΜΑΤΑ καυσίμων	-1738.9	-2227.9	-2203.6	28.1	-1.1	-194.3	-412.1	-210.5		-48.9
Επείγουσα Πόροι	20770.4	20444.1	19967.5	-1.6	-2.3	2047.3	2467.9	2172.1	20.5	-12.0
Ταξιδιωτικό συν/γμα	4135.8	3723.1	3772.2	-10.0	1.3	167.2	170.8	186.6	2.2	9.3
Μεταφορές	2189.8	2263.5	2111.3	3.4	-6.7	197.8	209.0	199.9	5.7	-4.4
Μεταν. & Εργατ.εμβάσ.	3070.7	2996.0	2916.2	-2.4	-2.7	240.2	283.6	278.3	18.1	-1.9
Πόροι,Μερισμ.,Κέρδη	1008.9	971.4	961.8	-3.7	-1.0	59.4	107.8	73.6	81.5	-31.7
Ανλ.κτθ.ερ.μη κατοικ.	2810.0	3005.7	3060.0	7.0	1.8	210.0	220.0	250.0	4.8	13.6
Ποικίλοι άδηλοι πόροι	2587.2	2427.4	2524.0	-6.2	4.0	197.7	211.7	232.7	7.1	9.9
Καθ.μεταβιβάσεις ΕΕ	4968.0	5057.0	4622.0	1.8	-8.6	975.0	1265.0	951.0	29.7	-24.8
Άλλες Πληρωμές	6475.0	6617.7	6540.3	2.2	-1.2	474.6	596.5	582.8	25.7	-2.3
Ταξιδιωτικό συν/γμα	1322.9	1210.1	1326.8	-8.5	9.6	111.4	109.6	122.1	-1.6	11.4
Κηροσείες Δημοσίου	365.1	407.9	454.2	11.7	11.4	14.8	35.0	32.0		-8.6
Πόροι,Μερισμ.,Κέρδη	2682.7	3003.2	2481.5	11.9	-17.4	157.2	274.4	208.0	74.6	-24.2
Μεταφορές	421.6	431.2	393.7	2.3	-8.7	41.4	38.6	30.2	-6.8	-21.8
Άλλες πληρωμές	1682.7	1565.3	1884.1	-7.0	20.4	149.8	138.9	190.5	-7.3	37.1
ΕΠΟΡΕΥΜΑΤΑ ΣΥΝ/ΓΩΝ	14295.4	13826.4	13427.2	-3.3	-2.9	1572.7	1871.4	1589.3	19.0	-15.1
ΕΠΟΡΕΥΜΑΤΑ ΣΥΝ/ΓΩΝ	-2850.4	-4539.2	-4843.6	59.2	6.7	173.3	140.7	159.3	-18.8	13.2
ΕΠΟΡΕΥΜΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	3161.8	8657.4	111.9	.0	.0	258.3	-560.7	654.4		
Επείγουσα Τομέας	2341.7	7216.2	-4370.5	.0	.0	234.1	15.2	-433.5	-93.5	
Επείγουσα κεφάλαια	3731.5	4844.4	2621.6	29.8	-45.9	205.4	330.5	10.5		-96.8
Επείγουσα ακινήτων	1040.4	1043.9	966.6	.3	-7.4	88.2	118.7	92.6	34.6	-22.0
Επείγουσα τράπεζες	5.7	5.5	-6.6	-3.5		.0	-1.8	-5.0		
Επείγουσα πιστώσεις	-2115.7	-602.6	-3343.5	-71.5		-56.5	-284.2	160.7		
Επείγουσα σε συν/γμα	(-2173)	(-686.0)	(-3400)	-68.4		(-57.0)	(-319.0)	(169.0)		
Επείγουσα πιστώσεις	527.1	259.1	469.8	-50.8	81.3	30.4	-49.6	33.8		
Επείγουσα κεφάλαια	-847.3	1665.9	-5078.4			-33.4	-98.4	-726.1		
Επείγουσα Τομέας	820.1	1441.2	4482.4			24.2	-575.9	1087.9		
Επείγουσα δανεισμός	-24.9	4431.0	3257.9			16.9	-822.4	1631.9		
Επείγουσα τράπεζα	.0	.0	.0			.0	.0	.0		
Επείγουσα διοίκηση	4108.3	9755.3	9516.4			246.5	541.3	2222.6		
Επείγουσα ε.επιχ.& οργ/μοί	623.3	871.8	307.9			17.2	214.8	88.2		
Επείγουσα πιστώσεις	-.2	-.2	-.1			.0	-.2	-.1		
Επείγουσα SDRs	.0	.0	.0			.0	.0	.0		
Επείγουσα αλλοδαπά	-4756.3	-6195.9	-6566.3			-246.8	-1578.3	-678.8		
Επείγουσα δανεισμός(καθαρός)	845.0	-2989.8	1224.5			7.3	246.5	-544.0		
Επείγουσα στοιχεία	-341.7	-77.5	186.6			-24.1	-411.3	-388.1		
Επείγουσα συν.διασ.	334.3	-754.0	-1302.10			8.9	-219.6	-274.2		
ΕΠΟΡΕΥΜΑΤΑ ΣΥΝ/ΓΩΝ	304.0	3441.7	-5847.2			464.6	-1051.1	151.4		
Επείγουσα Κομισ.Τομέας	.0	.0	.0			.0	.0	.0		
Επείγουσα συν/κών διασ.	304.0	3441.7	-5840.8			464.6	-1051.1	151.4		
Επείγουσα Clearings	.0	.0	-6.4			.0	.0	.0		
ΕΠΟΡΕΥΜΑΤΑ ΔΙΑΣ.	15735.6	19177.3	13336.5			15735.6	19177.3	13336.5		
CLEARINGS	11.0	11.0	4.6			11.0	11.0	4.6		

EE EK SA

Επίσης Ελλάδος
Οικονομικών Μελετών
Πόσης Κεφαλαίων

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	12556.1	13564.7	15114.7	18692.5	19104.6	19902.0	17615.5	18741.7	22928.6	24135.5	IMPORTS
Καύσιμα	2360.2	1865.1	2092.4	2694.0	2892.8	2276.4	1947.4	1942.7	2229.5	2879.7	Oil
-Χωρίς καύσιμα	10195.9	11699.6	13022.3	15998.5	16211.8	17625.6	15668.1	16799.0	20699.1	21255.8	Non-oil
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	5613.6	5933.6	5994.4	6364.8	6797.1	6008.8	5034.3	5218.9	5782.8	5769.9	EXPORTS
Καύσιμα	544.4	487.7	401.9	461.2	858.5	626.5	533.7	605.7	490.6	651.8	Oil
-Χωρίς καύσιμα	5069.2	5445.9	5592.5	5903.6	5938.6	5382.3	4500.6	4613.2	5292.2	5118.1	Non-oil
ΤΡΟΧΙΚΟ-ΙΣΟΖΥΓΙΟ	-6942.5	-7631.1	-9120.3	-12327.7	-12307.5	-13893.2	-12581.2	-13522.8	-17145.8	-18365.6	TRADE BALANCE
ΑΔΙΑΟΙΣ ΠΟΡΟΙ	8566.6	10099.0	10281.2	13040.8	15353.8	17265.4	17023.1	18767.2	20770.4	20444.1	INVISIBLE RECEIPTS
Ταξιδιωτικό	2268.1	2396.1	1976.0	2586.8	2567.4	3271.8	3335.1	3904.9	4135.8	3723.1	Foreign Travel
Μεταφορές	4193.1	1379.6	1374.8	1761.9	1774.0	1993.1	1920.0	1957.1	2189.8	2263.5	Transportation
Υπόμνημα Εργαζ. Εμφ.	1378.8	1727.2	1394.0	1827.9	2165.2	2431.5	2431.0	2657.1	3070.7	2996.0	Emigrant remittanc
/Μερισμ./Χέρση	111.4	205.3	246.6	271.1	362.4	389.9	631.9	788.5	1008.9	971.4	Inter., divid., prof.
Μεταφρ. κτθ.	1135.4	1327.3	1493.9	2242.0	2765.0	3012.0	2290.0	2640.0	2810.0	3005.7	Withdrawals in drs
Λοιποί	814.3	1128.8	1194.2	1450.1	1685.8	2109.1	2330.1	2512.6	2587.2	2427.4	Miscellaneous
ΕΟΚ	1665.5	1934.7	2601.7	2901.0	4034.0	4058.0	4085.0	4307.0	4968.0	5057.0	EEC transfers
ΑΔΙΑΕΣ ΠΑΗΡΩΜΕΣ	2843.3	3425.0	3734.0	4274.8	4566.7	5450.6	5158.2	5366.0	6475.0	6617.7	INVISIBLE PAYMENTS
Ταξιδιωτικό	507.5	732.8	816.3	1089.5	1015.2	1188.3	1003.4	1124.8	1322.9	1210.1	Foreign Travel
επίσης Δημόσιου	152.1	189.2	213.4	243.1	243.0	264.8	334.2	353.7	365.1	407.9	Government service
/Μερισμ./Χέρση	1536.9	1683.5	1794.8	1902.4	2014.0	2370.0	2086.1	2101.5	2682.7	3003.2	Inter., divid., prof.
Μεταφορές	231.0	238.3	250.7	285.8	376.7	422.5	293.8	313.8	421.6	431.2	Transportation
Λοιπές	415.8	581.2	658.8	754.0	917.8	1205.0	1440.7	1472.2	1682.7	1565.3	Miscellaneous
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΔΙΑΩΝ	5723.3	6674.0	6547.2	8766.0	10787.1	11814.8	11864.9	13401.2	14295.4	13826.4	BALANCE OF INVISIBLE
ΤΡΕΧ. ΣΥΝ/ΓΩΝ	-1219.2	-957.1	-2573.1	-3561.7	-1520.4	-2078.4	-716.3	-121.6	-2850.4	-4539.2	CURRENT ACCOUNT BAL
ΚΕΦΑΛ. ΚΑΘΑΡΕ	1802.1	2031.5	2766.7	3762.2	3424.6	2809.0	4400.0	6903.5	3161.8	8657.4	NET CAPITAL MOVEME
ΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	1530.1	1826.1	1724.4	2686.2	2513.8	2902.4	1625.9	3785.2	2341.7	7216.2	PRIVATE SECTOR
ρημ. κεφάλαια	391.6	599.2	639.5	900.5	1349.7	2038.1	1981.3	2756.5	5396.2	10176.7	Entrepreneurial
αγορά ακινήτων	674.9	895.7	739.5	990.9	1082.3	1082.4	946.0	956.4	1040.4	1043.9	Real estate invest
ικές Τράπεζες	-63.2	81.1	15.9	25.6	89.9	71.2	65.9	44.6	28.3	26.3	Commercial Banks
ατατ. Ίδρυμ.	439.9	124.6	550.8	617.3	140.4	-24.2	46.0	60.4	-2115.7	-602.6	Foreign exch. depo.
ών σε συν/μα	(377.0)	(193.1)	(610.1)	(515.1)	(200.6)	(-73.8)	(-8.7)	(-44.8)	(-2173.0)	(-686.0)	(Deposits by indiv.
κές πιστώσεις	226.8	190.0	136.2	456.2	329.4	437.1	-416.7	266.2	527.1	259.1	Suppliers' credit
Λοιπά	-22.6	55.3	-124.2	-151.9	-180.6	-287.2	-618.0	347.8	-347.3	1665.9	Other
Χροσώσια	-117.3	-119.8	-233.2	-152.4	-297.3	-415.0	-378.6	-646.7	-1687.3	-5353.1	Amortization
ΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	272.0	205.4	1042.3	1076.0	910.8	-93.4	2774.1	3118.3	820.1	1441.2	PUBLIC SECTOR
τρική Τράπεζα	868.3	1252.3	1368.1	1135.6	1363.1	3097.7	3495.4	0.0	0.0	0.0	Central Bank
ική Διοίκηση	1017.0	251.4	554.2	1332.8	2410.9	1436.6	3445.7	7930.0	7713.4	10544.6	Government
πιγ. & Κογάν.	404.4	758.2	790.9	794.4	691.7	678.4	489.5	959.5	623.3	871.6	Publ. enterprises
κές πιστώσεις	-21.0	2.9	-12.2	-15.7	-2.7	-8.2	-11.4	2.8	-0.2	-0.2	Suppliers' credit
Κατανομή SDR	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	SDR's allocation
Χροσώσια	-1996.7	-2059.4	-1658.7	-2171.1	-3552.2	-5297.9	-4625.1	-5774.0	-7516.4	-9975.0	Amortization
έες Στοιχεία	233.3	82.9	-526.4	-156.7	-235.0	-921.6	-862.5	-416.4	-341.7	77.5	ERRORS & OMISSIONS
οθ/Συν. Διαν.	559.9	-337.7	-77.3	71.0	90.4	-363.6	87.9	371.6	334.3	-754.0	VALUATION ADJUSTME
ΕΣΤ. ΣΥΝ/ΓΩΝ	1375.1	819.6	-410.1	114.8	1759.6	-454.6	3109.1	6738.1	304.0	3491.7	OVERALL BALANCE
α.α. Ταμείο	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	IMF credit
α.α. Διαν.	1375.2	821.7	-418.4	121.8	1751.8	-457.6	3108.5	6737.7	304.0	3491.7	Official reserves
Clearings	-3.1	-33.1	3.3	-7.0	7.8	3.0	3.6	0.4	0.0	0.0	Clearings
ΝΕΡΑ ΔΙΑ	3738.1	4560.8	4170.4	4234.0	6046.0	5588.4	8681.9	16430.6	16735.6	19177.0	Official reserves
ΕΣΤ. CLEARINGS	23.0	-6.1	3.2	-3.8	4.0	7.0	10.6	10.1	11.7	11.0	Clearings abroad

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ — C. EXCHANGE

ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ — FOREIGN TRAVEL

Ισοζύγιο αδήλων συναλλαγών: 1991 — 1993
Balance of invisible transactions: 1991 — 1993

Σε εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ

In million US dollars

	1991	1992	1993	Μεταβολές — % — Changes			
				1991/90	1992/91	1993/92	
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ							RECEIPTS
Τουρισμός	2.567,4	3.271,8	3.335,1	-0,7	27,4	1,9	1. Tourism
Εμπορική ναυτιλία	1.774,0	1.993,0	1.920,1	0,7	12,3	-3,7	2. Merchant marine
Μεταναστευτικά εμβάσματα ...	2.165,3	2.431,5	2.430,9	18,5	12,3	—	3. Emigrants' remittances
Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	362,2	389,9	631,8	33,6	7,6	62,0	4. Interest, dividends, profits
Αναλήψεις από καταθέσεις μετατρέψιμες σε δραχμές	2.765,0	3.012,0	2.290,1	23,3	8,9	-24,0	5. Withdrawals out of convertible drachmae deposits
Μεταβιβάσεις ΕΟΚ	4.034,0	4.058,0	4.085,1	39,1	0,6	0,7	6. EEC transfers
Λοιπές υπηρεσίες	1.685,8	2.109,1	2.330,0	16,2	25,1	10,5	7. Other services
Σύνολο	15.353,7	17.265,3	17.023,1	17,7	12,5	-1,4	Total
ΑΠΡΩΜΕΣ							PAYMENTS
Τουρισμός	1.015,2	1.188,2	1.003,4	-6,8	17,0	-15,6	1. Tourism
Μεταφορές	376,7	422,5	293,8	31,8	12,2	-30,5	2. Transports
Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	2.014,0	2.370,0	2.086,0	5,9	17,7	-12,0	3. Interest, dividends, profits
Υπηρεσίες Δημοσίου	242,9	264,8	334,2	-0,1	9,0	26,2	4. Government services
Λοιπές υπηρεσίες	917,8	1.205,2	1.440,8	21,7	31,3	19,5	5. Other services
Σύνολο	4.566,6	5.450,7	5.158,2	6,8	19,4	-5,4	Total
ΔΖΥΓΙΟ ΑΔΗΛΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	10.787,1	11.814,6	11.864,9	23,1	9,5	0,4	BALANCE OF INVISIBLE RECEIPTS

πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Source: Bank of Greece.

Ταξιδιωτικό συνάλλαγμα που εισπράχθηκε, κατά μήνα: 1991 — 1993
Foreign travel receipts by month: 1991 — 1993

σε εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ

In million US dollars

Μήνες	1991	1992	1993	Months
Σύνολο	2.567,4	3.271,8	3.335,1	Total
Ιανουάριος	100,0	93,6	109,6	January
Φεβρουάριος	78,1	82,8	106,9	February
Μάρτιος	91,2	105,3	126,5	March
Απρίλιος	130,2	170,5	180,4	April
Μάιος	227,4	286,3	252,9	May
Ιούνιος	266,3	407,8	413,0	June
Ιούλιος	405,2	540,1	477,8	July
Αύγουστος	445,7	487,1	555,7	August
Σεπτέμβριος	364,0	371,9	528,1	September
Οκτώβριος	243,4	377,2	296,3	October
Νοβέμβριος	118,0	209,8	165,3	November
Δεκέμβριος	97,9	139,4	122,6	December

πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Source: Bank of Greece.

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ — INVESTMENTS

I. Δαπάνες κρατικών επενδύσεων ⁽¹⁾ και κάλυψη αυτών. Οικονομικά έτη 1992 – 1996 Expenditures and financing of State investments ⁽¹⁾. Fiscal years 1992 – 1996

ιπομμύρια δραχμές

Million drachmae

	1992	1993	1994	1995	1996	
απάνες ⁽³⁾	725.885,4	728.330,9	807.272,9	1.029.521,6	1.095.246,2	I. Expenditures⁽³⁾
Εσωτερικού	725.885,4	728.330,9	807.272,9	1.029.521,6	1.095.246,2	1. Domestic
Εξωτερικού						2. Foreign
άλυψη	725.885,4	728.330,9	807.272,9	1.029.521,6	1.095.246,2	II. Financing
Ιόροι εσωτερικού	29.687,6	18.097,6	21.480,0	22.683,7	15.471,3	A. Home sources
Ειδικά έσοδα επενδύσεων	29.687,6	18.097,6	21.480,0	22.683,6	15.471,3	1. Special investment revenue
Προϊόν δανείων που συνάπτονται από το Κράτος ⁽²⁾	—	—	—	0,1	—	2. Proceeds from State loans ⁽²⁾
Ιόροι εξωτερικού	696.197,8	710.233,3	785.792,9	1.006.837,9	1.079.774,9	B. Foreign sources
πό μορφή δωρεάς	69,4	—	—	—	—	1) Aid
σοδα από την ΕΕ	182.512,6	271.729,4	288.250,7	321.826,2	552.036,0	2) Receipts from EU
πό μορφή δανείου	513.615,8	438.503,9	497.542,2	685.011,8	527.738,9	3) Loans
Διεθνών οργανισμών	37.582,0	37.009,8	170.229,8	52.382,3	53.999,9	a. International organizations
Προϊόν δανείων	476.033,7	401.494,1	327.312,3	632.629,4	473.739,0	b. Proceeds from loans

Περιλαμβάνονται και οι δαπάνες επενδύσεων εκτελεσθέντων έργων ΣΥΚΕΑ, ορεινής οικονομίας κλπ.

Έντοκα γραμμάτια και δάνεια οικονομικής αναπτύξεως.

Δεν περιλαμβάνονται πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν έναντι ειδικών εσόδων του προϋπολογισμού κλπ., 3.440,4 εκατ. δρχ. για το έτος 1992, 2.677,2 εκατ. δρχ. για το έτος 1993 και 156,4 εκατ. δρχ. για το έτος 1994, 260,9 εκατ. δρχ. για το έτος 1995 και 34,7 εκατ. δρχ. για το έτος 1996.

(1) Including investment expenditures for SYKEA works, mountainous economy, etc.

(2) Interest bearing treasury bills and economic development loans.

(3) Excl. payments against special budget receipts etc., 3.440,4 m. drs in 1992, 2.677,2 m drs in 1993, 156,4 m. drs in 1994, 260,9 m. drs. in 1995 and 34,7 m. drs in 1996.

Χ. 2. Δαπάνες κρατικών επενδύσεων⁽¹⁾, κατά Υπουργεία. Οικονομικά έτη 1992 – 1996
 State investment expenditures⁽¹⁾, by Ministries. Fiscal years 1992 – 1996

Υπουργεία	1992	1993	1994	1995	1996	Ministries
Σύνολο	714.466,9	717.989,2	798.703,9	1.028.660,7	1.094.810,2	Total
Προεδρία της Δημοκρατίας	—	—	—	—	—	The President's Office
Βουλή των Ελλήνων	—	—	—	—	—	Parliament
Υπουργείο Εξωτερικών	—	808,7	681,8	339,8	300,0	Ministry of Foreign Affairs
» Προεδρ. Κυβερνήσεως ⁽²⁾	867,5	3.797,1	2.162,1	377,8	149.100,5	Ministry to the Presidency ⁽²⁾
» Οικονομικών	219,3	3.996,0	1.773,1	6.721,3	2.804,6	Ministry of : Finance
» Εθνικής Οικονομίας	313.569,2	232.723,4	235.167,3	310.065,8	239.033,1	» National Economy
» Δικαιοσύνης	—	28,3	91,5	2.285,8	4.965,0	» Justice
» Εσωτερικών ⁽²⁾	21.791,0	35.861,4	45.551,7	40.526,5	—	» Interior ⁽²⁾
» Δημ. Τάξεως	3.670,2	5.246,2	2.857,7	1.529,6	2.881,5	» Public Order
» Τουρισμού	—	—	5.020,0	14.228,6	7.750,0	» Tourism
» Μεταφορών και Επικοινωνιών	25.553,2	24.906,2	30.097,7	95.256,1	38.133,7	» Transport and Communications
» Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων	52.968,5	72.948,1	101.139,3	107.540,2	93.007,3	» National Education and Religion
» Εμπορίου	120,5	126,9	435,9	352,7	—	» Commerce
» Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας	39.527,5	26.975,5	39.602,3	49.404,2	63.602,8	» Industry, Energy and Technology
» Εργασίας	12.573,1	1.497,0	5.269,4	140,1	2.041,2	» Labour
» Γεωργίας	55.560,7	67.432,9	59.221,2	40.391,4	43.087,6	» Agriculture
» Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	26.635,1	19.456,6	26.867,6	21.047,1	26.035,2	» Health, Welfare and Social Insurance
» Εθνικής Αμύνης	150,2	150,0	55,0	—	—	» National Defence
» Εμπορικής Ναυτιλίας	1.660,0	1.677,0	1.761,4	1.571,0	2.715,1	» Mercantile Marine
» Μακεδονίας-Θράκης	5.212,5	6.941,2	5.299,4	4.623,0	5.430,7	» Macedonia and Thraki
» Πολιτισμού	8.902,6	11.441,0	25.467,9	24.443,2	27.041,8	» Culture
» Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημ. Έργων	144.827,6	200.328,9	206.986,6	303.633,5	383.799,2	» Environment, Physical Planning and Public Works
» Αιγαίου	658,2	1.646,7	3.195,0	3.312,1	3.071,2	» Aegeo
» Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	—	—	—	871,2	9,7	» Press and Mass Media

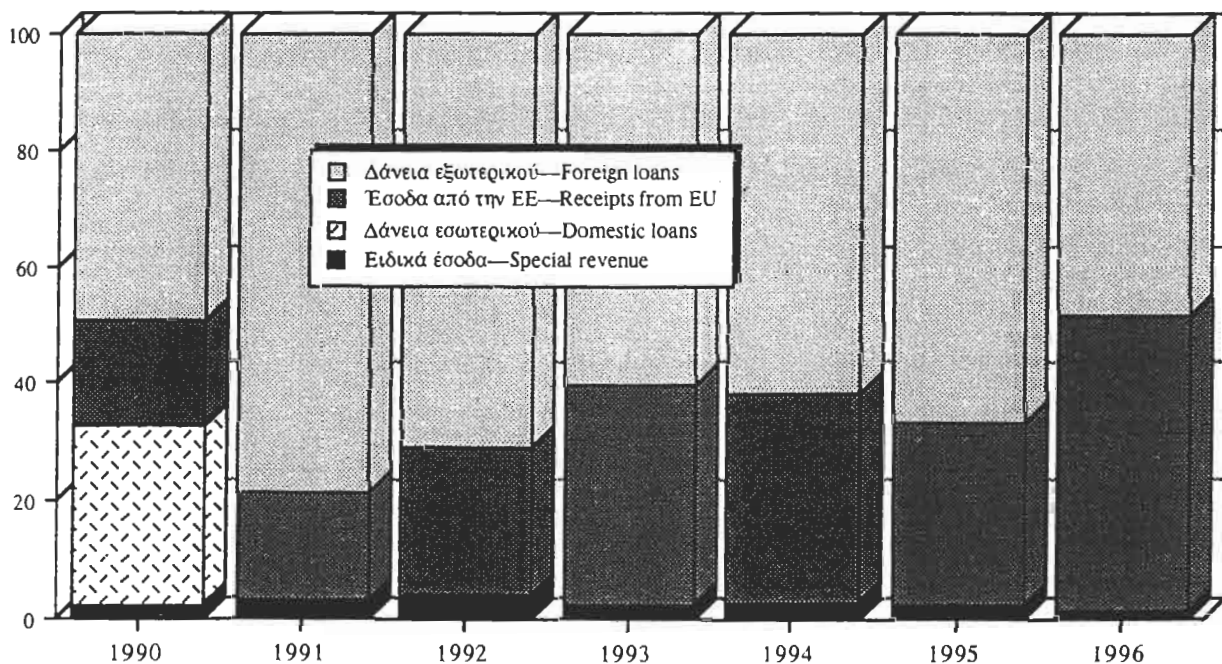
(1) Δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες επενδύσεων εκτελούμενες μέσω του τακτικού προϋπολογισμού.

(2) Από το έτος 1996 το Υπουργείο Προεδρίας της Κυβερνήσεως ενσωματώθηκε με το Υπουργείο Εσωτερικών και ονομάστηκε Υπουργείο Εσωτερικών, Δημ. Αιολήσεως και Αποκεντρώσεως.

(1) Excluding expenditures of investments executed through the ordinary budget.

(2) Since 1996 the President's office and Interior Ministries have been converted to the Ministry of Interior, Public Administration and Decentralization.

Ποσοστιαία κατανομή των εσόδων καλύψεως των δαπανών κρατικών επενδύσεων. Οικονομικά έτη 1990 – 1996
 Expenditures of State investments and percent distribution of their coverage receipts.
 Fiscal years 1990 – 1996

INVESTMENTS

3. Δαπάνες κρατικών επενδύσεων ⁽¹⁾, κατά κλάδους οικονομικής δραστηριότητας.
Οικονομικά έτη 1992 - 1996

State investment expenditures ⁽¹⁾, by corresponding branches of economic activity.
Fiscal years 1992 - 1996

κατομμύρια δραχμές

Million drachmae

Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας	1992	1993	1994	1995	1996	Branches of economic activity
σύνολο	714.466,8	717.989,2	798.703,9	1.028.660,7	1.094.810,1	Total
αγρία	8.641,9	11.141,4	8.548,0	6.962,2	11.940,7	Agriculture
θη - Αλιεία	13.864,4	15.656,7	17.475,3	15.488,9	16.063,4	Livestock - Forestry - Fishing
αλλεία - Ορυχεία - Αλυκές	—	—	—	—	—	Mines - Quarries - Salterns
μηχανία - Ενέργεια - Βιοτεχνία	118.004,4	60.169,3	75.757,3	78.126,4	131.558,5	Industry - Energy - Manufacturing
σμός - Περιβάλλον	3.244,3	3.800,3	7.827,1	27.297,9	17.902,7	Building - Housing
ρευση - Αποχέτευση	44.824,9	60.810,6	57.531,0	45.107,2	36.407,0	Water supply - Drainage
ειοβελτιωτικά έργα	49.014,4	58.364,9	47.163,8	32.050,5	26.947,9	Land amelioration works
κοινωνίες (εκτός από το σιδηροδρομικό δίκτυο)	93.282,7	146.292,4	141.489,0	194.838,2	208.997,8	Transportation (except railways)
ρόδρομοι	21.843,7	10.211,8	24.400,0	23.300,0	32.448,0	Railways
ρισμός - Μουσεία - Μνημεία	31.018,1	13.646,6	18.457,0	31.296,3	24.293,9	Tourism - Museums - Monuments
αίδευση	54.534,3	72.465,3	100.805,1	106.265,2	92.390,3	Education
α - Πρόνοια	26.635,1	19.334,2	26.388,7	20.429,5	25.639,0	Health - Social Welfare
σια διοίκηση	6.892,5	14.966,2	9.041,9	14.465,1	16.591,1	Public Administration
υνα - Τεχνολογία - Τεχνική νεργασία	8.713,9	6.143,6	6.103,5	22.824,3	10.524,0	Technical Assistance
κά έργα	10.639,1	13.170,4	22.264,9	65.133,5	127.969,0	Special works
καρχιακά έργα	191.265,6	186.441,4	205.008,1	270.501,0	274.962,1	Works carried out by the departmental Authorities
κοινωνίες	—	—	—	48.981,5	—	Communications
τά	(2) 32.047,5	(2) 25.374,1	(2) 30.443,3	(2) 25.593,4	(2) 40.174,7	Other

Δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες επενδύσεων εκτελούμενες μέσω του τακτικού προϋπολογισμού.

Περιλαμβάνονται και οι δαπάνες του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης.

(1) Excluding expenditures of investments executed through the ordinary budget.

(2) Including also expenditures of the Ministry of National Defence.

Ισοζύγιο πληρωμών – Balance of payments

Σε εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ

	1997	1998	1999
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	-4.843,5	-3.646,9	-5.101,5
Εμπορικό ισοζύγιο	-17.239,0	-16.633,5	-17.946,5
Εξαγωγές αγαθών	6.427,8	6.671,5	8.546,9
Εισαγωγές αγαθών	23.666,7	23.305,1	26.493,4
Ισοζύγιο υπηρεσιών	6.450,2	6.808,0	7.252,3
Εισπράξεις	10.119,2	11.188,4	16.494,3
Πληρωμές	3.669,0	4.380,4	9.242,0
Ισοζύγιο εισοδημάτων	-1.568,2	-1.538,5	-676,2
Εισπράξεις	1.255,3	1.533,7	2.553,4
Πληρωμές	2.823,5	3.072,2	3.229,6
Ισοζύγιο μεταβιβάσεων	7.513,5	7.717,3	6.268,9
Εισπράξεις	7.553,8	8.206,7	7.200,6
Πληρωμές	40,2	489,4	931,6
Ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών	6.070,5	3.782,3	4.970,5
Άμεσες επενδύσεις	1.617,0	337,9	33,4
Επενδύσεις χαρτοφυλακίου	1.605,0	12.058,2	6.452,2
Λοιπές επενδύσεις	-2.992,3	-3.759,1	-759,9
Μεταβολή συναλλαγματικών διαθεσίμων	5.840,8	-4.854,7	-755,1
Εξισωτικά μεγέθη	-1.227,0	-135,4	131,0
<i>Υψος συναλλαγματικών διαθεσίμων</i>	<i>13.336,5</i>	<i>18.191,2</i>	<i>18.946,4</i>

Τρέχουσες συναλλαγές με την αλλοδαπή: 1990-1998

Αξία σε εκατομμύρια δραχμές-Σε τρέχουσες τιμές

	1990	Δ%	1991	Δ%	1992	Δ%	1993	Δ%	1994	Δ%	1995	Δ%	1996	Δ%	1997	Δ%	1998
1. Εξαγωγές αγαθών	1.481.868	18,2	1.751.728	20,3	2.107.439	-0,1	2.105.904	13,1	2.381.453	12,8	2.686.330	12,2	3.013.362	9,8	3.308.701	2,3	3.385.917
2. Εξαγωγές αγαθών	3.390.415	19,2	4.042.337	13,9	4.603.866	7,3	4.942.182	6,0	5.239.421	17,1	6.135.166	13,7	6.977.106	10,2	7.691.878	6,5	8.194.347
3. Εμπορικό ισοζύγιο	-1.908.547	20,0	-2.290.609	9,0	-2.496.427	13,6	-2.836.278	0,8	-2.857.968	20,7	-3.448.836	14,9	-3.963.744	10,6	-4.383.177	9,7	-4.808.430
ως ποσοστό (%) του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος	-14,5	-	-14,1	-	-13,3	-	-13,4	-	-11,9	-	-12,8	-	-13,4	-	-13,4	-	-13,5
4. Εξαγωγές υπηρεσιών	727.886	19,4	869.005	22,8	1.067.196	17,1	1.249.671	21,8	1.522.584	3,2	1.571.849	9,3	1.718.226	13,4	1.949.090	20,3	2.344.273
Εκ των οποίων, τουρισμός	496.525	17,6	584.030	30,5	762.348	18,2	900.728	25,8	1.132.736	1,8	1.152.785	11,3	1.283.050	16,0	-	9,7	-
5. Εισαγωγές υπηρεσιών	298.619	14,0	340.388	10,2	375.246	15,5	433.387	19,5	517.747	12,0	579.983	3,8	602.295	11,0	668.332	18,8	793.754
Εκ των οποίων, τουρισμός	200.234	9,0	218.258	18,9	259.421	11,8	290.121	19,5	346.585	13,0	391.676	1,6	397.800	9,1	433.857	17,6	510.000
6. Ισοζύγιο υπηρεσιών	429.267	23,1	528.617	30,9	691.950	18,0	816.284	23,1	1.004.837	-1,3	991.866	12,5	1.115.931	14,8	1.280.758	21,1	1.550.519
7. Καθαρό εισόδημα συνταλεστών από την αλλοδαπή	105.074	87,0	196.489	27,1	249.810	-	137.801	53,9	212.096	14,3	242.382	-	191.692	71,9	329.599	8,3	356.812
Εκ των οποίων, καθαρές εισπραξιές τόκων	-285.863	1,8	-291.028	25,3	-364.598	-	-326.672	-7,2	-303.072	15,9	-	31,6	-462.211	-	-	-	-
8. Καθαρές ιδιαιτικές μεταβιβάσεις	438.779	30,4	572.266	16,9	668.962	7,8	721.066	18,4	853.477	14,9	980.985	13,8	1.116.236	15,4	1.288.408	28,1	1.650.423
9. Καθαρές κρατικές μεταβιβάσεις	312.171	19,2	372.206	36,8	509.217	22,0	620.991	8,4	673.163	-	576.519	8,4	624.774	1,3	632.989	-	541.511
10. Ισοζύγιο εισοδηματος συνταλεστών & μεταβιβάσεων	856.024	33,3	1.140.961	25,2	1.427.989	3,6	1.479.858	17,5	1.738.736	3,5	1.799.886	7,4	1.932.702	16,5	2.250.996	13,2	2.548.746
11. Ισοζύγιο φρεχουσών συναλλαγών	-623.256	-0,4	-621.031	-	-376.488	43,5	-540.136	-	-114.395	474,4	-657.084	39,3	-915.111	-7,0	-851.423	-	-709.165
Ως ποσοστό (%) του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος	-4,7	-	-3,8	-	-2,0	-	-2,6	-	0,5	-	-2,4	-	-3,1	-	-2,6	-	-2,0

Εισροή – εκροή κεφαλαίων, άδηλοι πόροι και πληρωμές

Σε εκατομμύρια δολάρια Η.Π.Α.

Κατηγορίες	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Εισροή κεφαλαίων	18.242,2	21.977,0	25.030,6	37.270,2	47.669,9	97.982,5	122.676,2
Άδηλοι πόροι	15.353,8	17.265,4	17.023,1	18.767,2	20.770,4	20.444,1	19.976,5
Ταξιδιωτικό	2.567,4	3.271,8	3.335,2	3.904,9	4.135,8	3.723,1	3.772,8
Μεταφορές	1.774,0	1.993,1	1.920,0	1.957,1	2.189,8	2.263,5	2.111,2
Μονομερείς μεταβιβάσεις	6.204,8	6.493,7	6.520,6	6.969,0	8.043,4	8.065,5	7.543,6
Εμβάσματα μεταναστών	2.115,1	2.366,4	2.359,8	2.576,0	2.981,7	2.894,5	2.816,0
Μεταβιβάσεις από την ΕΕ	4.034,0	4.058,0	4.085,0	4.307,0	4.968,0	5.057,0	4.622,0
Λοιπές	55,7	69,3	75,8	86,0	93,7	105,0	105,6
Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	362,4	389,9	631,9	788,5	1.008,9	971,4	961,8
Υπηρεσίες Δημοσίου	80,0	56,2	60,8	71,0	76,6	85,3	62,6
Αναλήψεις από καταθέσεις μετατρέψιμες σε δραχμές	2.765,0	3.012,0	2.290,0	2.640,0	2.810,0	3.005,7	3.060,0
Λοιποί πόροι	1600,2	2.048,7	2.262,6	2.436,7	2.506,0	2.338,7	2.455,4
Εκροή κεφαλαίων	15.053,2	20.089,6	21.293,1	30.782,5	44.849,8	89.247,7	122.377,7
Άδηλες πληρωμές	4.566,7	5.450,6	5.158,2	5.366,0	6.475,0	6.617,7	6.540,3
Ταξιδιωτικό	1.015,2	1.188,3	1.003,4	1.124,8	1.322,9	1.210,1	1.326,8
Τουρισμός	738,4	843,1	692,5	828,9	990,5	909,3	1.015,5
Σπουδές	199,8	255,5	231,3	222,8	260,4	233,3	254,0
Νοσηλεία	77,0	89,7	79,6	73,0	72,0	67,5	57,3
Μεταφορές	376,8	422,5	293,8	313,8	421,6	431,2	393,7
Μονομερείς μεταβιβάσεις	15,6	14,3	17,4	28,3	31,2	30,7	27,6
Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	2.014,0	2.370,0	2.086,1	2.101,5	2.682,6	3.003,3	2.481,5
Υπηρεσίες Δημοσίου	243,0	264,8	334,2	353,7	365,1	407,9	454,2
Λοιπές πληρωμές	902,2	1.190,8	1.423,4	1.444,0	1.651,6	1.534,6	1.856,6

Πηγή: Μηνιαίο Στατιστικό Δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδος.

- i. Περιλαμβάνονται ναύλοι εμπορευμάτων, εισιτήρια επιβατών, εμβάσματα εφοπλιστών & ναυτικών, εισφορές σε ασφαλιστικά ταμεία ναυτικών, ανεφοδιασμοί & επισκευές. Επίσης περιλαμβάνονται & οι αναλήψεις σε δραχμές των καταθέσεων των ναυτικών.
- ii. Περιλαμβάνονται & οι αναλήψεις σε δραχμές των καταθέσεων των Ελλήνων εργατών του εξωτερικού.
- iii. Περιλαμβάνονται & οι συντάξεις, καθώς & η κατηγορία «Βοήθεια- επανορθώσεις- αποζημιώσεις».
- iv. Περιλαμβάνονται οι δαπάνες ξένων αποστολών, προξενικά τέλη & δαπάνες για έργα υποδομής του ΝΑΤΟ.
- v. Περιλαμβάνονται προμήθειες αντιπροσώπων & ανταποκριτών, τηλεπικοινωνίες, αμοιβές & μισθοί, ασφάλιστρα, άλλα εμβάσματα.
- vi. Περιλαμβάνονται εισιτήρια, ανεφοδιασμός, επισκευές & εφοπλιστικές δαπάνες.
- vii. Περιλαμβάνονται προμήθειες αντιπροσώπων & ανταποκριτών, αμοιβές & μισθοί, τηλεπικοινωνίες, ασφάλιστρα, δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, άλλες πληρωμές.

Αφίξεις αλλοδαπών τουριστών στα σύνορα κατά υπηκοότητα (1990-1998)

Κράτος	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998*	1999*
ΑΛΒΑΝΙΑ					238.453	128.211	191.619	298.843	586.182	673.061
ΑΥΣΤΡΙΑ	286.525	288.317	345.259	288.636	348.091	347.301	359.604	388.118	450.195	501.602
ΒΕΛΓΙΟ - ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡ ΓΟ	201.807	179.754	225.099	224.036	265.148	245.572	213.567	229.310	273.674	332.913
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	133.767	157.910	140.725	144.534	133.764	136.504	154.765	182.338	197.347	202.848
ΓΑΛΛΙΑ	565.407	470.945	542.222	554.644	618.565	551.798	462.732	426.678	486.201	545.981
ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΠΡΩΣΗΝ	1.922.021	1.561.113	1.944.704	2.069.379	2.404.628	2.272.911	1.907.863	1.994.670	2.136.515	2.450.137
ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒ ΙΑ	580.733	518.644	93.413	191.792	279.301	270.347	247.171			
ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒ ΙΑ					270.894	260.764	231.496	198.999	201.633	103.077
ΓΥΡΟΜ								378.095	86.911	128.051
ΔΑΝΙΑ	281.598	211.883	281.235	253.622	318.885	324.369	298.959	344.261	292.532	336.248
ΕΛΒΕΤΙΑ	151.695	126.241	163.126	164.999	193.327	259.072	256.425	295.731	289.387	308.138
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	1.647.361	1.674.875	2.154.850	2.191.347	2.418.628	2.224.885	1.687.999	1.711.942	2.044.243	2.433.033
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	67.835	44.085	57.885	62.780	69.928	62.252	54.050	45.409	44.524	48.649
ΙΣΠΑΝΙΑ	127.516	104.655	119.964	118.967	122.773	94.920	79.717	71.314	96.905	99.288
ΙΤΑΛΙΑ	620.766	517.145	622.619	625.509	722.652	643.473	491.081	533.303	659.688	745.915
ΚΥΠΡΟΣ	102.484	104.041	107.029	90.412	92.372	98.059	85.893	131.441	126.992	139.386
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	91.755	68.396	95.898	102.452	143.257	142.013	157.722	160.457	226.282	269.419
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	495.699	450.065	546.187	510.872	556.593	505.616	452.179	464.144	548.339	616.807
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	60.692	107.685	107.403	73.999	105.102	91.170	113.657	145.192	186.147	123.280
ΟΥΚΡΑΝΙΑ					10.742	10.652	12.942	27.017	28.084	32.843
ΡΩΣΙΑ					101.474	129.184	180.560	200.794	127.417	104.910
ΠΟΛΩΝΙΑ	61.073	47.535	43.788	34.292	31.018	49.665	88.947	101.793	122.647	115.152
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	27.408	16.586	26.245	20.919	21.581	20.858	15.856	13.125	13.713	21.034
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	11.258	17.919	19.683	18.862	25.474	38.868	51.012	51.854	63.439	72.689
ΣΟΥΗΔΙΑ	259.669	261.946	314.251	317.030	387.639	459.276	448.257	472.481	467.617	468.793
ΤΣΕΧΙΑ - ΣΛΟΒΑΚΙΑ	28.766	130.129	191.585	89.642						

ΤΣΕΧΙΑ						78.846	107.882	177.087	174.068	178.094	174.508
ΣΛΟΒΑΚΙΑ						15.102	13.536	28.431	30.383	55.291	46.217
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	238.020	216.131	172.099	116.518	137.434		102.553	120.837	148.461	149.337	188.971
ΛΟΙΠΑ ΚΡΑΤΗ ΕΥΡΩΠΗΣ	28.852	80.995	104.394	205.373	25.209		32.882	80.128	57.541	34.967	37.063
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΡ.	5.928.448	4.850.174	6.521.010	6.636.291	7.519.381		7.855.784	6.592.701	6.843.216	7.663.483	8.789.371
ΕΝΩΣΗ ΣΥΝΟΛΟ	7.992.715	7.356.995	8.419.663	8.470.616	9.865.986		9.363.829	8.419.060	9.277.762	10.174.303	11.320.013
ΕΥΡΩΠΗΣ	107.694	57.902	109.680	89.907	95.367		89.457	87.135	85.029	87.130	83.971
ΙΑΠΩΝΙΑ	32.772	36.989	35.065	45.815	41.405		54.264	74.980	82.386	89.402	154.987
ΛΙΒΑΝΟΣ -											
ΣΥΡΙΑ	23.836	15.637	15.922	14.924	13.974		15.651	18.357	16.165	17.798	18.347
ΤΟΥΡΚΙΑ	43.406	53.531	73.650	149.390	73.383		49.018	47.416	44.741	69.875	80.502
ΙΡΑΝ	4.451	4.226	6.794	7.615	6.458		5.960	5.319	3.730	3.848	3.809
ΛΟΙΠΑ ΚΡΑΤΗ Μ. ΑΝΑΤΟΛ	10.563	5.474	8.048	8.014	5.623		7.919	12.410	8.300	6.382	7.854
ΛΟΙΠΑ ΚΡΑΤΗ ΑΣΙΑΣ	53.148	44.859	55.467	54.506	63.611		111.547	167.380	145.515	84.139	84.806
ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΙΑΣ	275.870	218.618	304.626	370.171	299.826		333.816	412.997	385.866	358.574	434.276
ΑΙΓΥΠΤΟΣ -											
ΣΟΥΔΑΝ	23.056	20.020	19.525	19.609	18.540		21.449	19.865	19.363	17.604	24.045
ΜΟΤΙΛΑΦΡΙΚ ΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	19.982	13.527	16.944	14.687	12.559		12.062	8.909	8.748	7.339	10.196
ΛΟΙΠΑ ΚΡΑΤΗ ΑΦΡΙΚΗΣ	24.018	17.948	14.660	14.242	12.145		15.175	14.797	14.324	13.795	13.799
ΣΥΝΟΛΟ	67.056	51.495	51.129	48.538	43.244		48.686	43.571	42.435	38.738	48.040
ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ	4.508	5.092	8.655	8.794	11.530		9.703	8.176	4.408	4.238	5.089
ΒΡΑΖΙΛΙΑ	11.313	8.523	8.999	8.555	10.744		10.851	9.661	8.062	6.299	4.531
ΜΕΞΙΚΟ	6.264	3.642	6.535	5.336	5.318		4.539	3.385	2.258	2.052	4.200
Η.Π.Α.	273.849	180.429	278.941	256.719	270.777		239.684	222.130	240.555	219.362	229.314
ΚΑΝΑΔΑΣ	74.218	47.101	59.807	51.472	56.650		50.309	43.966	47.722	50.512	51.680

ΛΟΙΠΑ ΚΡΑΤΗ ΑΜΕΡΙΚΗΣ	12.473	10.983	15.254	12.468	9.043	8.694	10.826	11.052	9.044	10.447
ΣΥΝΟΛΟ	382.623	255.770	378.191	343.344	364.062	323.780	298.144	314.057	291.507	305.261
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	101.142	66.566	69.658	56.064	61.556	54.453	54.311	46.692	42.796	50.516
ΛΟΙΠΑ ΚΡΑΤΗ ΩΚΕΑΝΙΑΣ	12.948	8.489	8.035	6.930	7.268	5.613	5.212	3.513	10.128	5.982
ΣΥΝΟΛΟ	114.090	75.055	77.693	62.994	68.824	60.066	59.523	50.205	52.924	56.898
ΩΚΕΑΝΙΑΣ ΠΡΩΗΝ Ε.Σ.Σ.Δ.	40.958	78.194	100.058	117.160						
ΣΥΝΟΛΟ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	8.873.310	8.036.127	9.331.360	9.412.823	10.641.942	10.130.177	9.233.295	10.070.325	10.916.046	12.164.088
ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΕΣ	437.182	235.131	424.652	500.444	588.912	581.968	548.766	518.164	447.776	441.840
ΓΕΝΙΚΟ	9.310.492	8.271.258	9.756.012	9.913.267	11.230.854	10.712.145	9.782.061	10.588.489	11.363.822	12.605.928

Αφίξεις περιηγητών κατά υπηκοότητα : 1991-1993
Arrivals of tourists by citizenship : 1991-1993

Υπηκοότητα περιηγητών	1991	1992	1993	Citizenship of tourists
Γενικό σύνολο αφίξεων	8.271.258	9.756.012	9.913.267	Grand total of arrivals
Αφίξεις περιηγητών, εκτός των ερχομένων κατά ομάδες περίπλου (χροναζιέρες)	8.036.127	9.331.360	9.412.823	I. Arrivals of foreign citizens (excluding cruise passengers)
Ευρώπης	7.356.995	8.419.663	8.470.616	Europe
Χώρες Ε.Ο.Κ. (1)	5.230.906	6.521.010	6.632.075	EEC countries (1)
Αυστριακή	288.317	345.259	288.636	Austria
Βουλγαρική	157.910	140.725	144.534	Bulgaria
Ιουγκοσλαβική	518.644	93.413	191.792	Yugoslavia
Αλβανική	126.441	163.126	164.999	Switzerland
Κυπριακή	104.041	107.029	90.412	Cyprus
Ορβηγική	68.396	95.898	102.452	Norway
Ουγγρική	107.685	107.403	73.999	Hungary
Πολωνική	47.535	43.788	34.292	Poland
Ρουμανική	17.919	19.683	18.862	Rumania
Σουηδική	261.946	314.251	317.030	Sweden
Τσεχοσλοβακική	130.129	191.585	89.642	Czechoslovakia
Φινλανδική	216.131	172.099	116.518	Finland
Άλλων χωρών Ευρώπης	80.995	104.394	205.373	Other countries
Ασίας	218.618	304.626	370.171	Asia
Ιαπωνική	57.902	109.680	89.907	Japan
Ιρανική	4.226	6.794	7.615	Iran
Ισραηλινή	36.989	35.065	45.815	Israel
Λεβαντική - Συριακή	15.637	15.922	14.924	Lebanon - Syria
Τουρκική	53.531	73.650	149.390	Turkey
Άλλων χωρών Μ. Ανατολής	5.474	8.048	8.014	Other Middle East countries
Άλλων χωρών Ασίας	44.859	55.467	54.506	Other countries
Αφρικής	51.495	51.129	48.538	Africa
Αιγυπτιακή - Σουδανική	20.020	19.525	19.609	Egypt - Sudan
Ενωμένης Αφρικής	13.527	16.944	14.687	Union of South Africa
Άλλων χωρών Αφρικής	17.948	14.660	14.242	Other countries
Αμερικής	255.770	378.191	343.344	America
Αμερικανική (ΗΠΑ)	180.429	278.941	256.719	USA
Καναδική	47.101	59.807	51.472	Canada
Άλλων Λατινικής Αμερικής	28.240	39.443	35.153	Other countries
Ωκεανίας	75.055	77.693	62.994	Oceania
Αυστραλιανή	66.566	69.658	56.064	Australia
Άλλων χωρών Ωκεανίας	8.489	8.035	6.930	Other countries
Πρώην Ε.Σ.Σ.Δ.	78.194	100.058	117.160	Former USSR countries
Άγνωστης υπηκοότητας	—	—	—	Citizenship not specified
Αφίξεις περιηγητών κατά ομάδες περίπλου (χροναζιέρες)	235.131	424.652	500.444	II. Arrivals of cruise passengers

Οι χώρες ΕΟΚ δεν περιλαμβάνονται οι Έλληνες. Οι αφίξεις υπολογίζονται βάσει του «Δελτίου Ταξιδιωτή», που συμπληρώνουν οι υπήκοοι των χωρών εκτός ΕΟΚ, καθώς και από ερωτηματολόγιο που γίνεται στους σταθμούς Ελέγχου Διαβατηρίων για τους υπήκοους των χωρών - μελών της ΕΟΚ τρεις (3) ημέρες το μήνα.

(1) The arrivals are estimated on the basis of the «traveller's return» completed by the foreign citizens except EEC countries, as well as on the basis of the sampling taking place in the Passport Control Stations for the citizens of EEC member states three (3) days a month.

Αφίξεις περιηγητών κατά υπηκοότητα : 1994-1996
Arrivals of tourists by citizenship : 1994-1996

Υπηκοότητα περιηγητών	1994	1995	1996	Citizenship of tourists
Γενικό σύνολο αφίξεων	11.230.854	10.712.145	9.782.061	Grand total of arrivals
Αφίξεις περιηγητών, εκτός των ερχομένων κατά ομάδες περιπλου (κρουαζιέρες)	10.641.942	10.130.177	9.233.295	I. Arrivals of foreign citizens (excluding cruise passengers)
<i>Άρρες Ευρώπης</i>	<i>9.640.242</i>	<i>9.100.237</i>	<i>8.107.531</i>	<i>Europe</i>
Κώρες ΕΕ ⁽¹⁾	8.255.111	7.753.231	6.471.864	EU countries ⁽¹⁾
Αυστριακή ⁽²⁾	348.091			Austria ⁽²⁾
Βουλγαρική	133.764	136.504	154.765	Bulgaria
Χωρών πρώην Γιουγκοσλαβίας	279.301	270.347	247.171	Countries of former Yugoslavia
Ελβετική	193.327	259.072	256.425	Switzerland
Νορβηγική	143.257	142.013	157.722	Norway
Ουγγρική	105.102	91.170	113.657	Hungary
Πολωνική	31.018	49.665	88.947	Poland
Ρουμανική	25.474	38.868	51.012	Rumania
Σουηδική ⁽²⁾	387.639			Sweden ⁽²⁾
Φινλανδική ⁽²⁾	137.434			Finland ⁽²⁾
Λοιπών χωρών Ευρώπης	336.454	256.814	445.131	Other countries
<i>Άρρες Ασίας</i>	<i>391.383</i>	<i>386.968</i>	<i>386.753</i>	<i>Asia</i>
Απλωνική	95.367	89.457	87.135	Japan
Αραβική	6.458	5.960	5.319	Iran
Αραβική	41.405	54.264	74.980	Israel
Κυπριακή ⁽³⁾	92.372	98.059	85.893	Cyprus ⁽³⁾
Λιβανική - Συριακή	13.841	15.651	18.357	Lebanon - Syria
Τουρκική	73.521	49.018	47.416	Turkey
Λοιπών χωρών Μ. Ανατολής	5.623	7.919	12.410	Other Middle East countries
Λοιπών χωρών Ασίας	62.796	66.640	55.243	Other countries
<i>Άρρες Αφρικής</i>	<i>43.244</i>	<i>48.686</i>	<i>43.571</i>	<i>Africa</i>
Αιγυπτιακή - Σουδανική	18.540	21.449	19.865	Egypt - Sudan
Νοτιοαφρικανικής Ένωσης	12.559	12.062	8.909	Union of South Africa
Λοιπών χωρών Αφρικής	12.145	15.175	14.797	Other countries
<i>Άρρες Αμερικής</i>	<i>364.062</i>	<i>323.780</i>	<i>298.144</i>	<i>America</i>
Αμερικανική (ΗΠΑ)	270.777	239.684	222.130	USA
Καναδική	56.650	50.309	43.966	Canada
Χωρών Λατινικής Αμερικής	36.635	33.787	32.048	Other countries
<i>Άρρες Ωκεανίας</i>	<i>68.824</i>	<i>60.066</i>	<i>59.523</i>	<i>Oceania</i>
Αυστραλιανή	61.556	54.453	54.311	Australia
Λοιπών χωρών Ωκεανίας	7.268	5.613	5.212	Other countries
<i>Άρρες πρώην ΕΣΣΔ</i>	<i>134.187</i>	<i>210.440</i>	<i>337.773</i>	<i>Former USSR countries</i>
Άθροιστης υπηκοότητας	—	—	—	Citizenship not specified
Αφίξεις περιηγητών κατά ομάδες περιπλου (κρουαζιέρες)	588.912	581.968	548.766	II. Arrivals of cruise passengers

Οι χώρες ΕΕ δεν περιλαμβάνονται οι Έλληνες.
Οι αφίξεις υπολογίζονται από δειγματοληψία που γίνεται στους σταθμούς ελέγχου Διαβατηρίων για τους υπηκόους των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης τρεις (3) ημέρες το μήνα. Επίσης, υπολογίζονται από τα στοιχεία αβατηριακού ελέγχου μέσω P/C για τους υπηκόους των χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Από το έτος 1995, η Αυστρία, η Σουηδία και η Φινλανδία είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Ο Κύπρος καταχωρείται στις χώρες της Ασίας.

(1) Greek tourists are not included in the data for the EU.
The arrivals are estimated on the basis of the sampling taking place in Passport Control Stations for the citizens of EU member states three (3) days a month. They are also estimated on the basis of passport control made by P/C for the foreign citizens except EU countries.

(2) Since 1995, Austria, Sweden and Finland have become members of the EU

(3) Cyprus is included in Asia.

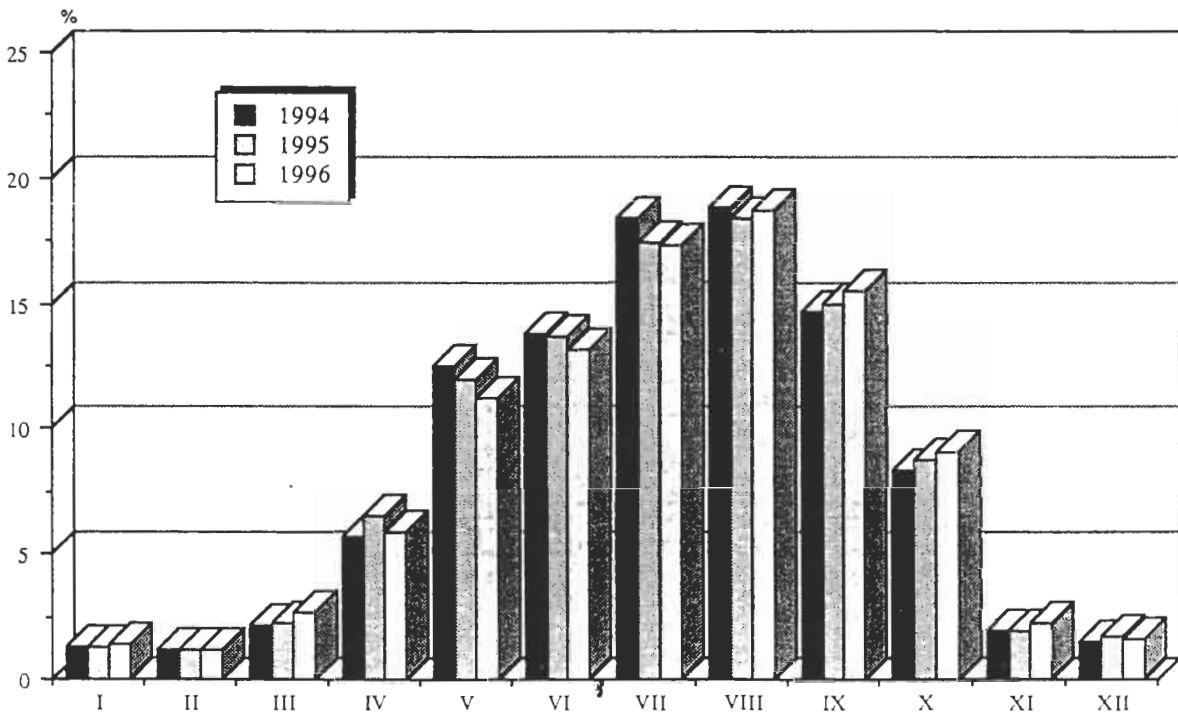
Αφίξεις περιηγητών κατά μήνα⁽¹⁾ : 1994 - 1996
 Arrivals of tourists by month⁽¹⁾ : 1994 - 1996

Μήνες	1994		1995		1996		Months
	Αριθμός περιηγητών Number of tourists	%	Αριθμός περιηγητών Number of tourists	%	Αριθμός περιηγητών Number of tourists	%	
Σύνολο	11.230.854	100,0	10.712.145	100,0	9.782.061	100,0	Total
Ιανουάριος	146.269	1,3	135.693	1,3	135.623	1,4	January
Φεβρουάριος	129.778	1,2	125.566	1,2	117.327	1,2	February
Μάρτιος	239.545	2,1	237.504	2,2	264.811	2,7	March
Απρίλιος	637.451	5,7	697.985	6,5	572.902	5,9	April
Μάιος	1.399.610	12,5	1.278.007	11,9	1.099.809	11,2	May
Ιούνιος	1.543.119	13,7	1.460.942	13,6	1.284.849	13,1	June
Ιούλιος	2.059.306	18,3	1.868.863	17,4	1.695.058	17,3	July
Αύγουστος	2.109.876	18,8	1.966.763	18,4	1.829.136	18,7	August
Σεπτέμβριος	1.641.422	14,6	1.602.127	15,0	1.518.455	15,5	September
Οκτώβριος	940.771	8,4	943.498	8,8	885.626	9,1	October
Νοέμβριος	215.203	1,9	211.536	2,0	223.581	2,3	November
Δεκέμβριος	168.504	1,5	183.661	1,7	154.884	1,6	December

■ Περιλαμβάνονται και οι περιηγητές που ήρθαν κατά ομάδες περιηλίου (κρουαζιέρες).

(1) Including arrivals of cruise passengers.

Μηνιαία κατανομή των περιηγητών : 1994 - 1996
 Monthly distribution of tourists : 1994 - 1996

Αφιξεις αλλοδαπών τουριστών στα σύνορα κατά υπηκοότητα.

	ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΟΥΣ										ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ		
	ΕΤΟΣ					ΜΕΤΑΒΟΛΗ					ΕΤΟΣ		ΜΕΤΑΒΟΛΗ
	1995	1996	1997	1998*	1999*	96/95	97/96	98/97	99/98	1999*	2000*	H	
Κράτος	1995	1996	1997	1998*	1999*	96/95	97/96	98/97	99/98	1999*	2000*	H	
ΑΛΒΑΝΙΑ	128.211	191.619	298.843	586.182	673.061	49,46%	55,96%	96,15%	14,82%	299.863	316.220	5,45%	
ΑΥΣΤΡΙΑ	347.301	359.604	388.118	450.195	501.602	3,54%	7,93%	15,99%	11,42%	167.277	146.633	-12,34%	
ΒΕΛΓΙΟ - ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	245.572	213.567	229.310	273.674	332.913	13,03%	7,37%	19,35%	21,65%	114.271	107.117	-6,26%	
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	136.504	154.765	182.338	197.347	202.848	13,38%	17,82%	8,23%	2,79%	98.623	111.708	13,27%	
ΓΑΛΛΙΑ	551.798	462.732	426.678	486.201	545.981	16,14%	-7,79%	13,95%	12,30%	212.739	218.928	2,91%	
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2.272.911	1.907.863	1.994.670	2.136.515	2.450.137	16,06%	4,55%	7,11%	14,68%	899.151	840.665	-6,50%	
ΠΡΩΗΝ ΓΡΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ	270.347	247.171	-	-	-	8,57%	-	-	-	-	-	-	
ΓΡΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ	260.764	231.496	198.999	201.633	103.077	11,22%	-14,04%	1,32%	-48,88%	14.000	62.719	347,99%	
Π.Γ.Δ.Μ.	-	-	378.095	86.911	128.051	-	-	-77,01%	47,34%	31.581	84.933	168,94%	
ΔΑΝΙΑ	324.369	298.959	344.261	292.532	336.248	7,83%	15,15%	-15,03%	14,94%	119.787	120.035	0,21%	
ΕΛΒΕΤΙΑ	259.072	256.425	295.731	289.387	308.138	1,02%	15,33%	-2,15%	6,48%	103.430	108.678	5,07%	
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	2.224.885	1.687.999	1.711.942	2.044.243	2.433.033	24,13%	1,42%	19,41%	19,02%	846.277	909.889	7,52%	
ΙΡΑΝΔΙΑ	62.252	54.050	45.409	44.524	48.649	13,18%	-15,99%	-1,95%	9,26%	17.921	20.125	12,30%	
ΙΣΠΑΝΙΑ	94.920	79.717	71.314	96.905	99.288	16,02%	-10,54%	35,88%	2,46%	33.022	42.684	29,26%	
ΙΤΑΛΙΑ	643.473	491.081	533.303	659.688	745.915	23,68%	8,60%	23,70%	13,07%	196.428	199.592	1,61%	
ΚΥΠΡΟΣ	98.059	85.893	131.441	126.992	139.386	12,41%	53,03%	-3,38%	9,76%	38.692	32.264	-16,61%	
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	142.013	157.722	160.457	226.282	269.419	11,06%	1,73%	41,02%	19,06%	94.607	127.032	34,27%	
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	505.616	452.179	464.144	548.339	616.807	10,57%	2,65%	18,14%	12,49%	224.547	238.424	6,18%	
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	91.170	113.657	145.192	186.147	123.280	24,66%	27,75%	28,21%	-33,77%	35.190	48.609	38,13%	
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	10.652	12.942	27.017	28.084	32.843	21,50%	108,75%	3,95%	16,95%	-	-	-	
ΡΩΣΙΑ	129.184	180.560	200.794	127.417	104.910	39,77%	11,21%	-36,54%	-17,66%	40.581	38.716	-4,60%	
ΠΟΛΩΝΙΑ	49.665	88.947	101.793	122.647	115.152	79,09%	14,44%	20,49%	-6,11%	30.098	47.311	57,19%	
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	20.858	15.856	13.125	13.713	21.034	23,98%	-17,22%	4,48%	53,39%	5.664	2.430	-57,10%	
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	38.868	51.012	51.854	63.439	72.689	31,24%	1,65%	22,34%	14,58%	23.560	38.438	63,15%	
ΣΟΥΗΔΙΑ	459.276	448.257	472.481	467.617	468.793	2,40%	5,40%	-1,03%	0,25%	183.389	178.905	-2,45%	
ΤΣΕΧΙΑ	107.882	177.087	174.068	178.094	174.508	64,15%	-1,70%	2,31%	-2,01%	46.701	53.211	13,94%	
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	13.536	28.431	30.383	55.291	46.217	110,04%	6,87%	81,98%	-16,41%	12.301	14.928	21,36%	

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	102.553	120.837	148.461	149.337	188.971	17,83%	22,86%	0,59%	26,54%	75.327	59.753	-20,68%
ΛΟΙΠΑ ΚΡΑΤΗ ΕΥΡΩΠΗΣ	32.882	80.128	57.541	34.967	37.063	143,68%	-28,19%	-39,23%	5,99%	28.165	41.361	46,85%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗΣ	7.855.784	6.592.701	6.843.216	7.663.483	8.789.371	16,08%	3,80%	11,99%	14,69%	3.095.800	3.085.180	-0,34%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΡΩΠΗΣ	9.363.829	8.419.060	9.277.762	10.174.303	11.320.013	10,09%	10,20%	9,66%	11,26%	3.993.192	4.211.308	5,46%
ΙΑΠΩΝΙΑ	89.457	87.135	85.029	87.130	33.971	2,60%	-2,42%	2,47%	-3,63%	47.178	35.274	-25,23%
ΙΣΡΑΗΛ	54.264	74.980	82.386	89.402	154.987	38,18%	9,88%	8,52%	73,36%	56.739	41.799	-26,33%
ΛΙΒΑΝΟΣ - ΣΥΡΙΑ	15.651	18.357	16.165	17.798	18.347	17,29%	-11,94%	10,10%	3,08%	6.688	7.940	18,72%
ΤΟΥΡΚΙΑ	49.018	47416	44741	69875	80502	3,27%	-5,64%	56,18%	15,21%	22.182	45.151	103,55%
ΙΡΑΝ	5.960	5319	3730	3848	3809	10,76%	-29,87%	3,16%	-1,01%	1.597	1.511	-5,39%
ΛΟΙΠΑ ΚΡΑΤΗ Μ. ΑΝΑΤΟΛ	7.919	12.410	8.300	6.382	7.854	56,71%	-33,12%	-23,11%	23,06%	3.161	5.473	73,14%
ΛΟΙΠΑ ΚΡΑΤΗ ΑΣΙΑΣ	111.547	167.380	145.515	84.139	84.806	50,05%	-13,06%	-42,18%	0,79%	42.263	42.584	0,76%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΙΑΣ	333.816	412.997	385.866	358.574	434.276	23,72%	-6,57%	-7,07%	21,11%	179.808	179.732	-0,04%
ΑΙΓΥΠΤΟΣ - ΣΟΥΔΑΝ	21.449	19.865	19.363	17.604	24.045	7,38%	-2,53%	-9,08%	36,59%	9.083	12.185	34,15%
ΝΟΤΙΟΑΦΡΙΚΑΝ ΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	12.062	8.909	8.748	7.339	10.196	26,14%	-1,81%	-16,11%	38,93%	4.024	5.204	29,32%
ΛΟΙΠΑ ΚΡΑΤΗ ΑΦΡΙΚΗΣ	15.175	14.797	14.324	13.795	13.799	2,49%	-3,20%	-3,69%	0,03%	5.177	4.790	-7,48%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΦΡΙΚΗΣ	48.686	43.571	42.435	38.738	48.040	10,51%	-2,61%	-8,71%	24,01%	18.284	22.179	21,30%
ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ	9.703	8.176	4.408	4.238	5.089	15,74%	-46,09%	-3,86%	20,08%	2.366	2.575	8,63%
ΒΡΑΖΙΛΙΑ	10.851	9.661	8.062	6.299	4.531	10,97%	-16,55%	-21,87%	-28,07%	2.030	1.890	-6,90%
ΜΕΞΙΚΟ	4.539	3.385	2.258	2.052	4.200	25,42%	-33,29%	-9,12%	104,68%	1.492	1.678	12,47%
Η.Π.Α.	239.684	222.130	240.555	219.362	229.314	7,32%	8,29%	-8,81%	4,54%	108.539	98.631	-9,13%
ΚΑΝΑΔΑΣ	50.309	43.966	47.722	50.512	51.680	12,61%	8,54%	5,85%	2,31%	25.436	25.031	-1,59%
ΛΟΙΠΑ ΚΡΑΤΗ ΑΜΕΡΙΚΗΣ	8.694	10.826	11.052	9.044	10.447	24,52%	2,09%	-18,17%	15,51%	4.802	6.515	35,67%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΜΕΡΙΚΗΣ	323.780	298.144	314.057	291.507	305.261	7,92%	5,34%	-7,18%	4,72%	144.665	136.320	-5,77%
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	54.453	54.311	46.692	42.796	50.516	0,26%	-14,03%	-8,34%	18,04%	22.452	26.421	17,68%

ΛΟΙΠΑ ΚΡΑΤΗ ΩΚΕΑΝΙΑΣ	5.613	5.212	3.513	10.128	5.982	7,14%	-32,60%	188,30%	-40,94%	2.563	3.166	23,53%
ΣΥΝΟΛΟ ΩΚΕΑΝΙΑΣ	60.066	59.523	50.205	52.924	56.498	0,90%	-15,65%	5,42%	6,75%	25.015	29.587	18,28%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	10.130.177	9.233.295	10.070.325	10.916.046	12.164.088	8,85%	9,07%	8,40%	11,43%	4.360.964	4.579.126	5,00%
ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΕΣ	581.968	548.766	518.164	447.776	441.840	5,71%	-5,58%	-13,58%	-1,33%	152.741	138.707	-9,19%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	10.712.145	9.782.061	10.588.489	11.363.822	12.605.928	8,68%	8,24%	7,32%	10,93%	4.513.705	4.717.833	4,52%
*Προσωπικά Στοιχεία												

Κατανομή των περιηγητών κατά υπηκοότητα : 1991 – 1993
 Percent distribution of tourists by citizenship : 1991 – 1993

Υπηκοότητα περιηγητών	1991	1992	1993	Citizenship of tourists
Γενικό σύνολο αφίξεων	100,0	100,0	100,0	Total
Αφίξεις περιηγητών, κατά ομάδες περίπλου (κρουαζιέρες)	2,8	4,3	5,0	Arrivals of cruise passengers
Χώρες Ευρώπης	92,4	91,3	91,0	Europe
Χώρες ΕΟΚ (1)	66,7	71,5	72,2	EEC countries (1)
Αυστριακή	3,5	3,6	3,0	Austria
Βουλγαρική	1,9	1,5	1,5	Bulgaria
Γιουγκοσλαβική	6,4	1,0	2,0	Yugoslavia
Ελβετική	1,5	1,7	1,7	Switzerland
Κυπριακή	1,2	1,1	0,9	Cyprus
Νορβηγική	0,8	1,0	1,0	Norway
Ουγγρική	1,3	1,1	0,7	Hungary
Πολωνική	0,5	0,4	0,3	Poland
Ρουμανική	0,2	0,2	0,2	Rumania
Σουηδική	3,2	3,3	3,3	Sweden
Τσεχοσλοβακική	1,6	2,0	0,9	Czechoslovakia
Φινλανδική	2,6	1,8	1,2	Finland
Λοιπών χωρών Ευρώπης	0,1	1,1	2,1	Other countries
Χώρες Ασίας	2,3	2,7	3,4	Asia
Ιαπωνική	0,7	1,1	0,9	Japan
Ιρανική	—	—	—	Iran
Ισραηλινή	0,4	0,3	0,4	Israel
Λιβανική - Συριακή	0,1	0,1	0,1	Lebanon - Syria
Τουρκική	0,6	0,7	1,5	Turkey
Λοιπών χωρών Μ. Ανατολής	—	—	—	Other Middle East countries
Λοιπών χωρών Ασίας	0,5	0,5	0,5	Other countries
Χώρες Αφρικής	0,5	0,4	0,4	Africa
Αιγυπτιακή - Σουδανική	0,2	0,2	0,2	Egypt - Sudan
Νοτιοαφρικανικής Ένωσης	0,1	0,1	0,1	Union of South Africa
Λοιπών χωρών Αφρικής	0,2	0,1	0,1	Other countries
Χώρες Αμερικής	3,0	3,9	3,5	America
Αμερικανική (ΗΠΑ)	2,2	2,9	2,7	USA
Καναδική	0,5	0,6	0,5	Canada
Χωρών Λατινικής Αμερικής	0,3	0,4	0,3	Other countries
Χώρες Ωκεανίας	0,9	0,7	0,5	Oceania
Αυστραλιανή	0,8	0,7	0,5	Australia
Λοιπών χωρών Ωκεανίας	0,1	—	—	Other countries
Χώρες πρώην ΕΣΣΔ	0,9	1,0	1,2	Former USSR countries
Ακαθόριστης υπηκοότητας	—	—	—	Citizenship not specified

(1) Βλέπε την υποσημείωση (1), του πίνακα 1 (σελίδα 17).

(1) See footnote (1), table 1 (page 17).

Κατανομή των περιηγητών κατά υπηκοότητα : 1994 - 1996
Percent distribution of tourists by citizenship : 1994 - 1996

Υπηκοότητα περιηγητών	1994	1995	1996	Citizenship of tourists
Γενικό σύνολο αφίξεων	100,0	100,0	100,0	Grand total of arrivals
I. Αφίξεις περιηγητών, κατά ομάδες περίπλου (κρουαζιέρες)	5,2	5,3	5,6	I. Arrivals of cruise passengers
Χώρες Ευρώπης	85,8	85,0	82,9	Europe
Χώρες ΕΕ ⁽¹⁾	73,5	72,3	66,2	EU countries ⁽¹⁾
Αυστριακή ⁽²⁾	3,1	.	.	Austria ⁽²⁾
Βουλγαρική	1,2	1,3	1,6	Bulgaria
Χωρών πρώην Γιουγκοσλαβίας	2,5	2,5	2,5	Countries of former Yugoslavia
Ελβετική	1,7	2,4	2,6	Switzerland
Νορβηγική	1,3	1,3	1,6	Norway
Ουγγρική	0,9	0,9	1,2	Hungary
Πολωνική	0,3	0,5	0,9	Poland
Ρουμανική	0,2	0,4	0,5	Rumania
Σουηδική ⁽²⁾	3,5	.	.	Sweden ⁽²⁾
Φινλανδική ⁽²⁾	1,2	.	.	Finland ⁽²⁾
Λοιπών χωρών Ευρώπης	3,0	2,4	4,6	Other countries
Χώρες Ασίας	3,6	3,6	4,0	Asia
Ιαπωνική	0,8	0,7	0,8	Japan
Ιρανική	0,1	0,1	0,1	Iran
Ισραηλινή	0,4	0,4	0,7	Israel
Κυπριακή ⁽³⁾	0,7	0,8	0,9	Cyprus ⁽³⁾
Λιβανική - Συριακή	0,7	0,9	0,7	Lebanon - Syria
Τουρκική	0,1	0,1	0,2	Turkey
Λοιπών χωρών Μ. Ανατολής	0,7	0,5	0,5	Other Middle East countries
Λοιπών χωρών Ασίας	0,1	0,1	0,1	Other countries
Χώρες Αφρικής	0,4	0,5	0,4	Africa
Αιγυπτιακή - Σουδανική	0,2	0,2	0,1	Egypt - Sudan
Νοτιοαφρικανικής Ένωσης	0,1	0,2	0,1	Union of South Africa
Λοιπών χωρών Αφρικής	0,1	0,1	0,2	Other countries
Χώρες Αμερικής	3,2	3,0	3,0	America
Αμερικανική (ΗΠΑ)	2,4	2,2	2,3	USA
Καναδική	0,5	0,5	0,4	Canada
Χωρών Λατινικής Αμερικής	0,3	0,3	0,3	Other countries
Χώρες Ωκεανίας	0,6	0,6	0,6	Oceania
Αυστραλιανή	0,5	0,5	0,5	Australia
Λοιπών χωρών Ωκεανίας	0,1	0,1	0,1	Other countries
Χώρες πρώην ΕΣΣΔ	1,2	2,0	3,5	Former USSR countries
Ακαθόριστης υπηκοότητας	—	—	—	Citizenship not specified

1) Βλέπε την υποσημείωση (1) του πίνακα 1
2) Βλέπε την υποσημείωση (2) του πίνακα 1
3) Βλέπε την υποσημείωση (3) του πίνακα 1

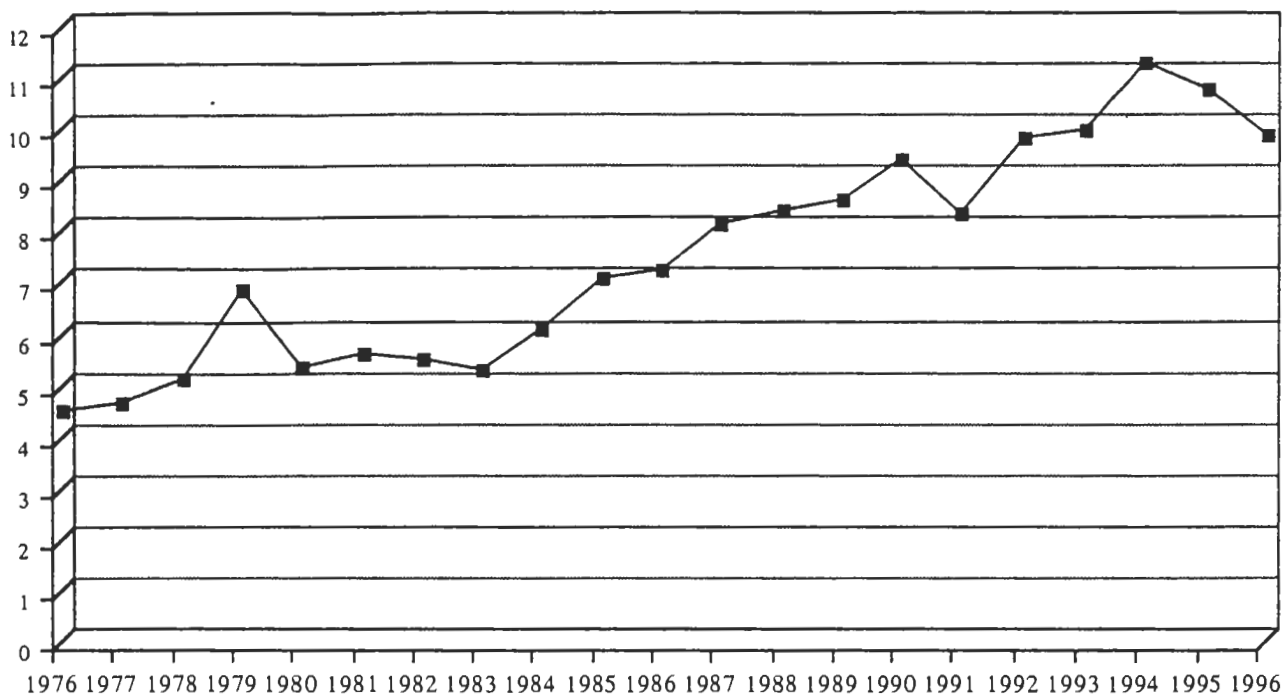
(1) See footnote (1), table 1
(2) See footnote (2), table 1
(3) See footnote (3), table 1

Αφίξεις περιηγητών στην Ελλάδα : 1976 -1996

Arrivals of tourists in Greece : 1976 -1996

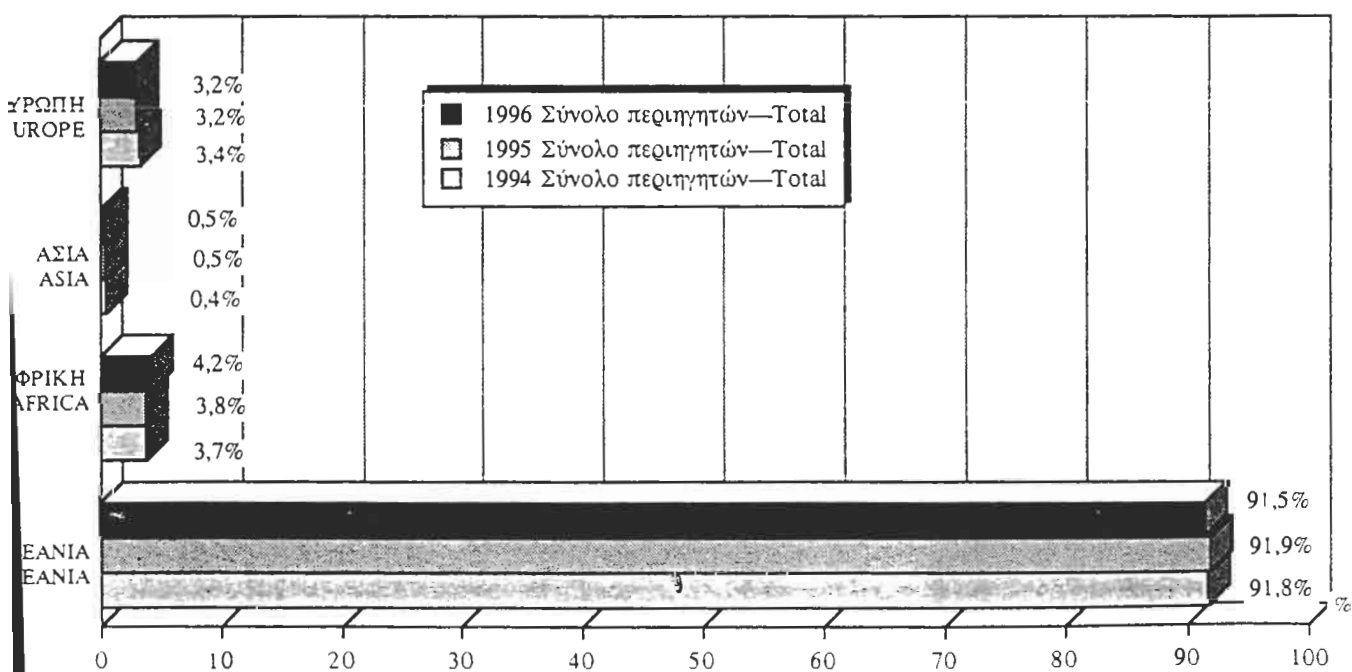
Εκατομμύρια

In million

Κατανομή των περιηγητών στην Ελλάδα κατά υπηκοότητα : 1994 - 1996

Tourists in Greece by citizenship : 1994 - 1996

Αφίξεις αλλοδαπών τουριστών κατά μέσο μεταφοράς και υπηκοότητα & ποσοστιαία κατανομή ανά μέσο

ΚΡΑΤΗ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2000*										ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ		ΣΤΗΛΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΣ		ΘΑΛΑΣΣΙΩΣ		ΟΔΙΚΩΣ		ΑΦΙΕΙΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ	
	ΑΦΙΕΙΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΦΙΕΙΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΦΙΕΙΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΦΙΕΙΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΦΙΕΙΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΦΙΕΙΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΑΛΒΑΝΙΑ	11.147	3,50%	351	0,10%	20.307	6,40%	284.415	89,90%	316.220	100,00%	316.220	100,00%
ΑΥΣΤΡΙΑ	143.081	97,60%	21	0,00%	1.519	1,00%	2.012	1,40%	146.633	100,00%	146.633	100,00%
ΒΕΛΓΙΟ - ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	101.976	95,20%	57	0,10%	3.629	3,40%	1.455	1,40%	107.117	100,00%	107.117	100,00%
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	3.288	2,90%	10.588	9,50%	1.577	1,80%	95.855	85,80%	111.708	100,00%	111.708	100,00%
ΓΑΛΛΙΑ	202.993	92,70%	220	0,10%	13.268	6,10%	2.447	1,10%	218.928	100,00%	218.928	100,00%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	819.447	97,50%	641	0,10%	13.113	1,60%	7.464	0,90%	840.665	100,00%	840.665	100,00%
ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ	4.108	6,50%	4.223	6,70%	443	0,70%	53.945	86,00%	62.719	100,00%	62.719	100,00%
Π.Γ.Δ.Μ.	631	0,70%	1.422	1,70%	70	0,10%	82.810	97,50%	84.933	100,00%	84.933	100,00%
ΔΑΝΙΑ	117.536	97,90%	22	0,00%	1.509	1,30%	968	0,80%	120.035	100,00%	120.035	100,00%
ΕΛΒΕΤΙΑ	108.032	99,40%	24	0,00%	192	0,20%	430	0,40%	108.678	100,00%	108.678	100,00%
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	882.770	97,00%	304	0,00%	23.722	2,60%	3.093	0,30%	909.889	100,00%	909.889	100,00%
ΙΡΑΝΑΝΔΙΑ	18.976	94,30%	22	0,10%	934	4,60%	193	1,00%	20.125	100,00%	20.125	100,00%
ΙΣΠΑΝΙΑ	38.487	90,20%	174	0,40%	3.332	7,30%	891	2,10%	42.684	100,00%	42.684	100,00%
ΙΤΑΛΙΑ	190.041	95,20%	648	0,30%	4.937	2,50%	3.966	2,00%	199.592	100,00%	199.592	100,00%
ΚΥΠΡΟΣ	30.385	94,20%	57	0,20%	1.041	3,20%	781	2,40%	32.264	100,00%	32.264	100,00%
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	123.433	97,20%	17	0,00%	2.244	1,80%	1.338	1,10%	127.032	100,00%	127.032	100,00%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	230.115	96,50%	157	0,10%	5.635	2,40%	2.517	1,10%	238.424	100,00%	238.424	100,00%
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	22.478	46,20%	232	0,50%	1.096	2,30%	24.803	51,00%	48.609	100,00%	48.609	100,00%
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ΡΩΣΙΑ	29.472	76,10%	460	1,20%	3.512	9,10%	5.272	13,60%	38.716	100,00%	38.716	100,00%
ΠΟΛΩΝΙΑ	29.220	61,80%	454	1,00%	1.646	3,50%	15.991	33,80%	47.311	100,00%	47.311	100,00%
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	1.280	52,70%	2	0,10%	1.002	41,20%	146	6,00%	2.430	100,00%	2.430	100,00%
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	7.711	20,10%	3.043	7,90%	2.297	6,00%	25.387	66,00%	38.438	100,00%	38.438	100,00%
ΣΟΥΗΔΙΑ	174.540	97,60%	59	0,00%	2.173	1,20%	2.133	1,20%	178.905	100,00%	178.905	100,00%
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	5.869	39,30%	851	5,70%	131	0,90%	8.077	54,10%	14.928	100,00%	14.928	100,00%
ΤΣΕΧΙΑ	44.221	83,10%	802	1,50%	334	0,60%	7.854	14,80%	53.211	100,00%	53.211	100,00%

ΣΥΝΟΛΟ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩ N	8.479.232	7.683.659	8.147.921	8.645.841	9.961.836	9,38%	6,04%	6,11%	15,22%	3.628.554	3.699.060	1,94%
ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΣ												
ΔΙΚΑΙΩΝ	1.058	1.127	2.180	899	10	66,52%	93,43%	-58,76%	-98,89%	0	0	-
ΕΙΔΟΜΕΝΗΣ	24.410	19.809	29.593	25.490	5.623	18,85%	49,39%	-13,86%	-77,94%	782	8.021	925,70%
ΠΡΟΜΑΧΩΝΑ	6.012	1.252	1.186	690	32.378	79,17%	-5,27%	-41,82%	4592,46%	10.428	18.333	75,81%
ΠΥΘΙΟΥ	5.259	6.195	3.793	4.627	797	17,80%	-38,77%	21,99%	-82,78%	200	280	40,00%
ΣΥΝΟΛΟ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜ ΙΚΩΝ	36.739	28.383	36.752	31.706	38.808	22,74%	29,49%	-13,73%	22,40%	11.410	26.634	133,43%
ΘΑΛΑΣΣΙΩΣ												
ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ	839	204	152	0	0	75,69%	-25,49%	-100,00%	-	-	-	-
ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ	215.687	50.258	110.258	119.407	178.358	76,70%	119,38%	8,30%	49,37%	56.973	4.284	-92,48%
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	8.322	5.384	1.061	10.636	7.451	35,30%	-80,29%	902,45%	-29,95%	4.093	2.552	-37,65%
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	11.257	21.952	20.436	23.513	23.078	95,01%	-6,91%	15,06%	-1,85%	10.843	14.259	31,50%
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	66.747	31.420	39.781	104.634	45.133	52,93%	26,61%	163,03%	-56,87%	14.116	9.301	-34,11%
ΠΑΤΡΩΝ	266.986	221.070	172.439	209.903	289.390	17,23%	-22,00%	21,73%	37,87%	35.855	4.426	-87,66%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ	37.384	24.567	40.699	27.326	55.643	34,23%	65,67%	-32,86%	103,63%	21.295	14.364	-32,55%
ΡΟΔΟΥ	88.510	82.522	62.245	48.295	38.694	6,77%	-24,57%	-22,41%	-19,88%	14.815	25.664	73,23%
ΛΟΠΠΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	144.515	140.667	118.635	290.802	159.359	2,65%	-15,66%	145,12%	-45,20%	60.162	85.736	42,51%
ΣΥΝΟΛΟ ΘΑΛΑΣΣΙΩΣ	840.247	578.044	565.706	834.516	797.106	31,21%	2,13%	47,52%	-4,48%	218.152	160.586	-26,39%
ΟΔΙΚΩΣ												
ΔΟΙΡΑΝΗΣ	4.538	45.169	59.844	18.841	16.298	895,35%	32,49%	-68,52%	-13,50%	4.443	9.254	108,28%
ΕΥΖΩΝΩΝ	273.002	250.648	510.334	339.664	185.894	8,19%	103,61%	-33,44%	-45,27%	32.282	166.243	414,97%
ΚΑΚΚΑΒΙΑΣ	97.657	144.394	204.057	386.658	424.448	47,66%	41,32%	89,49%	9,77%	198.476	177.271	-10,68%
ΚΑΣΤΑΝΕΩΝ	2.249	2.149	1.562	7.088	4.596	4,45%	-27,32%	353,78%	-35,16%	54	130	140,74%
ΚΗΠΩΝ	86.035	97.815	65.752	98.022	142.576	13,69%	-32,78%	49,08%	45,45%	30.278	43.146	42,50%
ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗ ΓΗΣ	30.806	40.076	63.874	144.692	184.133	30,09%	59,38%	126,53%	27,26%	71.405	106.470	49,11%
ΝΙΚΗΣ	10.704	15.799	92.119	55.410	70.022	47,60%	483,07%	-39,85%	26,37%	18.211	34.120	87,36%
ΟΡΜΕΝΙΟΥ	16.922	19.823	25.261	21.532	2.002	17,44%	27,43%	-14,76%	-90,70%	1.477	1.492	1,02%
ΠΡΟΜΑΧΩΝΑ	252.046	327.336	297.143	332.076	336.369	29,87%	-9,22%	11,76%	1,29%	146.222	154.720	5,81%

ΣΥΝΟΛΟ ΟΔΙΚΩΣ ΣΥΝΟΛΟ ΣΤΑΘΜΩΝ	773.959	943.209	1.319.946	1.403.983	1.366.338	21.87%	39,94%	6,37%	-2,68%	502.848	692.846	37,78%
	10.130.177	9.233.295	10.070.325	10.916.046	12.164.088	8.85%	9,07%	8,40%	11,43%	4.360.964	4.579.126	5,00%
ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΕΣ ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	581.968	548.766	518.164	447.776	441.840	5,71%	-5,58%	-13,58%	-1,33%	152.741	138.707	-9,19%
	10.712.145	9.782.061	10.588.489	11.363.822	12.605.928	8,68%	8,24%	7,32%	10,93%	4.513.705	4.717.833	4,52%

Αφίξεις αλλοδαπών τουριστών κατά μέσο μεταφοράς και ανά μήνα.

1995	ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ			ΣΙΔΗΡ\Κ ΩΣ	ΘΑΛΑΣΣΙΩ Σ	ΟΔΙΚΩΣ	ΣΥΝΟΛΟ
	ΠΡΟΓΡ. ΠΤΗΣΕΙΣ	CHARTER	ΣΥΝΟΛΟ				
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	65.780	17.327	83.107	2.082	12.059	36.097	135.693
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	58.588	13.434	72.022	4.006	10.288	38.712	125.566
ΜΑΡΤΙΟΣ	132.043	28.545	160.588	2.549	23.474	45.877	237.504
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	169.539	368.581	538.120	3.317	53.179	59.092	697.985
ΜΑΙΟΣ	201.067	899.625	1.100.692	3.283	63.821	54.118	1.278.007
ΙΟΥΝΙΟΣ	188.979	1.007.525	1.169.604	4.180	122.271	72.685	1.460.942
ΙΟΥΛΙΟΣ	283.943	1.199.585	1.483.528	5.256	179.338	118.554	1.868.863
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	400.393	1.142.272	1.542.665	4.487	179.698	122.513	1.966.763
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	317.597	1.007.957	1.325.554	2.324	98.144	80.530	1.602.127
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	282.479	456.176	738.655	1.658	58.664	52.512	943.498
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	107.126	16.372	123.498	1.819	25.550	45.388	211.536
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	86.804	27.495	114.299	1.776	13.761	47.881	183.691
ΣΥΝΟΛΟ	2.294.338	6.184.894	8.479.232	36.739	840.247	773.959	10.712.145
1.996							
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	61.416	20.172	81.588	1.246	16.348	36.441	135.623
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	59.014	12.626	71.640	1.566	8.947	35.109	117.262
ΜΑΡΤΙΟΣ	100.650	61.248	161.898	1.623	25.907	49.046	238.474
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	201.627	265.158	466.785	1.379	39.452	53.400	561.016
ΜΑΙΟΣ	134.715	751.703	886.418	2.473	77.695	68.351	1.034.937
ΙΟΥΝΙΟΣ	167.821	894.693	1.062.514	2.936	68.579	101.000	1.235.029
ΙΟΥΛΙΟΣ	296.727	1.063.789	1.360.516	6.079	97.387	160.645	1.624.627
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	254.192	1.193.473	1.447.665	4.913	92.320	181.202	1.726.100
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	296.493	954.069	1.250.562	2.057	72.951	98.899	1.424.469
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	216.688	447.357	664.045	1.202	57.805	63.273	786.325
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	84.361	41.449	125.810	1.478	15.064	59.079	201.431
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	74.295	29.923	104.218	1.431	5.589	36.764	148.002
ΣΥΝΟΛΟ	1.947.999	5.735.660	7.683.659	28.383	578.044	943.209	9.233.295
1997							
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	59.965	20.783	80.748	798	10.099	74.716	166.361
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	56.197	10.987	67.184	1.459	10.347	77.326	156.316
ΜΑΡΤΙΟΣ	106.098	67.346	173.444	1.892	16.061	77.143	268.540
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	168.789	240.753	409.542	1.404	31.428	83.423	525.797
ΜΑΙΟΣ	126.682	873.820	1.000.502	2.209	31.742	104.321	1.138.774
ΙΟΥΝΙΟΣ	197.511	1.002.583	1.200.094	4.428	77.299	119.284	1.401.105
ΙΟΥΛΙΟΣ	287.597	1.232.316	1.519.913	7.641	125.648	196.738	1.849.940
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	299.635	1.266.908	1.566.543	6.595	109.972	187.087	1.870.197
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	231.246	1.009.423	1.240.669	5.113	69.935	135.516	1.451.233
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	215.850	459.813	675.663	2.061	51.834	104.883	834.441
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	98.440	23.009	121.449	1.427	16.235	93.782	232.893
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	56.741	35.429	92.170	1.725	15.106	65.727	174.728
ΣΥΝΟΛΟ	1.904.751	6.243.170	8.147.921	36.752	565.706	1.319.946	10.070.325
1998*							
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	64.511	22.264	86.775	1.053	16.244	57.494	161.566
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	58.021	14.147	72.168	1.229	14.737	55.367	143.501
ΜΑΡΤΙΟΣ	124.067	27.438	151.505	1.133	20.463	66.513	239.614
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	170.241	259.184	429.425	1.561	62.748	86.315	580.049
ΜΑΙΟΣ	115.018	898.018	1.013.036	2.430	73.167	93.942	1.182.575
ΙΟΥΝΙΟΣ	243.329	1.061.058	1.304.387	4.860	58.194	136.731	1.504.172
ΙΟΥΛΙΟΣ	291.624	1.345.519	1.637.143	5.875	259.409	199.022	2.101.449

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	283.755	1.365.839	1.649.594	6.534	143.543	259.674	2.059.345
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	277.742	1.041.729	1.319.471	4.546	108.375	162.304	1.594.696
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	247.076	513.299	760.375	1.452	42.503	115.011	919.341
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	102.055	22.234	124.289	775	17.069	90.574	232.707
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	66.668	31.005	97.673	258	18.064	81.036	197.031
ΣΥΝΟΛΟ	2.044.107	6.601.734	8.645.841	31.706	834.516	1.403.983	10.916.046
1999*							
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	61.156	25.204	86.360	280	13.862	81.740	182.242
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	88.660	18.248	106.908	20	13.479	56.633	177.040
ΜΑΡΤΙΟΣ	190.993	60.412	251.405	48	23.659	71.828	346.940
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	188.271	313.619	501.890	2.651	41.185	92.002	637.728
ΜΑΙΟΣ	120.888	1.067.989	1.188.877	3.454	55.798	99.524	1.347.653
ΙΟΥΝΙΟΣ	238.822	1.254.292	1.493.114	4.957	70.169	101.121	1.669.361
ΙΟΥΛΙΟΣ	292.760	1.501.216	1.793.976	7.329	294.508	174.675	2.270.488
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	357.182	1.533.709	1.890.891	6.191	133.431	257.582	2.288.095
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	255.283	1.272.796	1.528.079	3.228	61.079	118.406	1.710.792
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	265.265	587.708	852.973	3.404	57.287	117.253	1.030.917
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	123.577	17.817	141.394	3.672	20.414	98.002	263.482
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	93.721	32.248	125.969	3.574	12.235	97.572	239.350
ΣΥΝΟΛΟ	2.276.578	7.685.258	9.961.836	38.808	797.106	1.366.338	12.164.088
2000*							
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	52.841	23.223	76.064	3.006	12.306	105.686	197.062
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	69.680	17.496	87.176	3.016	10.485	80.552	181.229
ΜΑΡΤΙΟΣ	192.293	35.904	228.197	3.573	11.677	89.215	332.662
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	210.483	357.140	567.623	5.398	25.983	117.661	716.665
ΜΑΙΟΣ	183.282	983.628	1.166.910	5.071	55.471	142.873	1.370.325
ΙΟΥΝΙΟΣ	277.161	1.295.929	1.573.090	6.570	44.664	156.859	1.781.183
ΙΟΥΛΙΟΣ							
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ							
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ							
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ							
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ							
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ							
ΣΥΝΟΛΟ	985.740	2.713.320	3.699.060	26.634	160.586	692.846	4.579.126
ΜΕΤΑΒΟΛΗ							
96/95	15,10%	7,26%	9,38%	22,74%	31,21%	21,87%	8,68%
97/96	-2,22%	8,85%	6,04%	29,49%	-2,13%	39,94%	9,07%
98/97	7,32%	5,74%	6,11%	-13,73%	47,52%	6,37%	8,40%
99/98	11,37%	16,41%	15,22%	22,40%	-4,48%	-2,68%	11,43%
00/99 ΙΑΝ.- ΙΟΥΝ.	10,91%	-0,97%	1,94%	133,43%	-26,39%	37,78%	5,00%
* Προσωρινά στοιχεία							

Κατανομή των περιηγητών, κατά σταθμό εισόδου και συγκοινωνιακό μέσο : 1991 - 1993
 Percent distribution of tourists by place of entrance and means of transport : 1991 - 1993

Σταθμός εισόδου	1991		1992		1993		Place of entrance
	Περιηγητές κατά σταθμό % Tourists by place of entrance	Περιηγητές κατά μέσο ταξιδιού % Tourists by means of transport	Περιηγητές κατά σταθμό % Tourists by place of entrance	Περιηγητές κατά μέσο ταξιδιού % Tourists by means of transport	Περιηγητές κατά σταθμό % Tourists by place of entrance	Περιηγητές κατά μέσο ταξιδιού % Tourists by means of transport	
Σύνολο	100,0	—	100,0	—	100,0	—	Total
Αεροπορικώς	71,8	100,0	78,3	100,0	79,6	100,0	By air
Ανδραβίδας	—	—	—	—	—	—	Andravida
Ελληνικού	23,0	32,0	24,0	30,7	24,2	30,4	Elliniko
Ζακύνθου	2,1	2,9	2,2	2,8	2,0	2,6	Zakynthos
Ηρακλείου	14,2	19,7	15,8	20,2	16,0	20,1	Iraklio
Θεσσαλονίκης	2,8	4,0	3,7	4,7	4,5	5,6	Thessaloniki
Θήρας	6,0	0,8	0,7	0,9	0,8	1,1	Thira
Κερκύρας	8,0	11,1	7,9	10,1	7,8	9,8	Kerkyra
Κεφαλληνίας	0,6	0,9	0,8	1,0	0,9	1,1	Kefalonia
Κω	4,2	5,9	4,9	6,3	4,9	6,2	Kos
Μυκόνου	0,5	0,8	0,5	0,6	0,5	0,6	Mykonos
Πρεβέζης	0,5	0,8	0,8	1,0	0,8	0,9	Preveza
Ρόδου	8,9	12,4	9,9	12,6	9,8	12,3	Rodos
Σάμου	1,1	1,5	1,3	1,7	1,5	1,9	Samos
Σκιάθου	1,0	1,4	1,1	1,4	1,2	1,5	Skiathos
Χανίων	2,5	3,5	2,8	3,5	2,5	3,1	Chania
Λοιποί σταθμοί	1,8	2,3	1,9	2,5	2,2	2,8	Other airports
Σιδηροδρομικώς	1,8	100,0	0,8	100,0	0,6	100,0	By rail
Δικαίων	—	1,3	—	1,4	—	1,3	Dikea
Ειδομένης	1,5	80,7	0,6	71,6	0,5	80,1	Idomeni
Προμαχώνας	0,2	12,4	0,1	15,7	0,1	9,5	Promachon
Ρυθίου	0,1	5,6	0,1	11,5	—	9,1	Rythion
Φλωρίνης	—	—	—	—	—	—	Florina
Θαλασσίως	11,2	100,0	12,3	100,0	10,4	100,0	By sea
Ελευσίνας	—	0,2	0,1	0,4	—	0,3	Elefsina
Ηγουμενίτσας	2,2	19,6	2,4	19,3	2,6	25,2	Igoumenitsa
Ηρακλείου	0,1	0,6	0,1	0,4	0,1	0,1	Iraklio
Θεσσαλονίκης	—	0,1	—	0,1	—	0,2	Thessaloniki
Κερκύρας	3,4	30,1	2,6	21,7	2,3	21,9	Kerkyra
Πατρών	2,3	20,9	4,0	32,3	2,4	23,5	Patra
Πειραιώς	0,4	3,5	0,5	4,3	0,5	4,5	Pireas
Ρόδου	0,9	8,3	0,8	6,6	0,8	8,1	Rodos
Λοιποί σταθμοί	1,9	16,7	1,8	14,9	1,7	15,3	Other ports
Οδικώς	15,2	100,0	8,6	100,0	9,4	100,0	By road
Ευζώνων	8,8	58,1	3,8	43,5	2,7	28,4	Euzoni
Καστανεών	—	0,2	—	0,3	—	0,2	Kastaneae
Κηπων	1,4	8,9	1,1	12,6	1,7	18,2	Kipi
Νίκης	0,8	5,5	0,1	1,5	0,1	1,3	Niki
Προμαχώνας	2,1	13,9	2,2	25,5	2,3	24,4	Promachon
Λοιποί σταθμοί	2,1	13,4	1,4	16,6	2,6	27,5	Other stations

Κατανομή των περιηγητών, κατά σταθμό εισόδου και συγκοινωνιακό μέσο : 1994 - 1996
 Percent distribution of tourists by place of entrance and means of transport : 1994 - 1996

Σταθμός εισόδου	1994		1995		1996		Place of entrance
	Περιηγητές κατά σταθμό %	Περιηγητές κατά μέσο ταξιδιού %	Περιηγητές κατά σταθμό %	Περιηγητές κατά μέσο ταξιδιού %	Περιηγητές κατά σταθμό %	Περιηγητές κατά μέσο ταξιδιού %	
	Tourists by place of entrance	Tourists by means of transport	Tourists by place of entrance	Tourists by means of transport	Tourists by place of entrance	Tourists by means of transport	
Σύνολο	100,0			100,0		100,0	Total
Αεροπορικώς	82,3	100,0	83,7	100,0	83,2	100,0	By air
Ανδραβίδας	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Andravida
Ελληνικού	24,2	29,5	24,5	29,4	22,8	27,4	Elliniko
Ζακύνθου	2,3	2,8	2,8	3,3	2,7	3,2	Zakynthos
Ηρακλείου	16,5	20,0	16,1	19,3	16,7	20,1	Iraklio
Θεσσαλονίκης	5,1	6,1	5,6	6,7	6,1	7,4	Thessaloniki
Θήρας	1,1	1,3	1,3	1,6	1,3	1,6	Thira
Κερκύρας	7,5	9,1	7,9	9,3	6,9	8,3	Kerkyra
Κεφαλληνίας	1,0	1,2	1,1	1,3	0,9	1,1	Kefalonia
Κω	5,4	6,5	5,1	6,1	5,1	6,2	Kos
Μυκόνου	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	Mykonos
Πρεβέζης	0,8	1,0	1,1	1,3	1,1	1,3	Preveza
Ρόδου	9,8	12,0	9,4	11,3	10,1	12,1	Rodos
Σάμου	1,5	1,8	1,4	1,7	1,5	1,8	Samos
Σκιάθου	1,3	1,6	1,2	1,4	1,2	1,3	Skiathos
Χανίων	2,9	3,5	3,1	3,7	3,2	3,9	Chania
Λοιποί σταθμοί	2,4	3,0	2,5	3,0	3,0	3,6	Other airports
Σιδηροδρομικώς	0,4	100,0	0,4	100,0	0,3	100,0	By rail
Δικαίων	0,0	3,2	0,0	2,9	0,0	4,0	Dikea
Ειδομένης	0,3	66,5	0,2	66,4	0,2	69,8	Idomeni
Προμαχώνας	0,1	18,5	0,1	16,4	0,0	4,4	Promachon
Πυθίου	0,0	11,8	0,1	14,3	0,1	21,8	Pythion
Φλωρίνης	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Florina
Θαλασσίως	8,7	100,0	8,3	100,0	6,3	100,0	By sea
Ελευσίνας	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	Elefsina
Ηγουμενίτσας	1,7	19,6	2,1	25,7	0,5	8,7	Igoumenitsa
Ηρακλείου	0,1	0,6	0,2	1,0	0,1	0,9	Iraklio
Θεσσαλονίκης	0,0	0,1	0,1	1,3	0,3	3,8	Thessaloniki
Κερκύρας	1,5	17,2	0,7	7,9	0,3	5,4	Kerkyra
Πατρών	2,9	33,1	2,6	31,8	2,4	38,2	Patra
Πειραιώς	0,4	5,0	0,3	4,4	0,3	4,4	Pireas
Ρόδου	0,8	9,1	0,9	10,5	0,9	14,3	Rodos
Λοιποί σταθμοί	1,3	15,1	1,4	17,2	1,5	24,3	Other ports
Οδικώς	8,6	100,0	7,6	100,0	10,2	100,0	By road
Ευζώνων	3,0	34,7	2,7	35,3	2,7	26,6	Euzoni
Καστανεών	0,0	0,2	1,0	12,6	0,0	0,2	Kastaneae
Κήπων	1,0	11,9	0,8	11,1	1,1	10,4	Kipi
Νίκης	0,1	0,9	0,1	1,4	0,2	1,7	Niki
Προμαχώνας	1,9	22,5	2,5	32,6	3,5	34,7	Promachon
Λοιποί σταθμοί	2,6	29,7	0,5	7,0	2,7	26,4	Other stations

Αφίξεις αλλοδαπών τουριστών με πτήσεις charter (ανά χώρα προέλευσης αεροσκάφους).

ΧΩΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΟΥΣ										ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ		
	ΕΤΟΣ					ΜΕΤΑΒΟΛΗ					ΕΤΟΣ		ΜΕΤΑΒΟΛΗ
	1995	1996	1997	1998*	1999*	96/95	97/96	98/97	1999*	2000*	1999*	2000*	00/99
ΑΛΒΑΝΙΑ	52	1.410	4.528	1.595	467	2611,54%	221,13%	-64,77%	325	141	-70,72%	-56,62%	
ΑΥΣΤΡΙΑ	268.439	298.444	325.482	369.667	399.623	11,18%	9,06%	13,58%	132.560	112.672	8,10%	-15,00%	
ΒΕΛΓΙΟ- ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	153.092	150.154	170.026	201.242	232.909	1,92%	13,23%	18,36%	78.947	75.624	15,74%	-4,21%	
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	175	550	807	810	536	214,29%	46,73%	0,37%	293	392	-33,83%	33,79%	
ΓΑΛΛΙΑ	302.687	290.277	259.682	281.141	285.941	4,10%	10,54%	8,26%	123.864	120.344	1,71%	-2,84%	
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1.691.719	1.558.80	1.637.90	1.664.86	1.952.91	7,86%	5,07%	1,65%	758.075	708.500	17,30%	-6,54%	
ΓΡΕΚΙΑ													
ΓΙΟΥΤΚΟΣΛΑΒΙΑ	12.462	20.010	-	-	-	60,57%	-	-	-	-	-	-	
ΓΙΟΥΤΚΟΣΛΑΒΙΑ			21.374	30.120	15.335	-	-	40,92%	4.105	1.712	-49,09%	-58,29%	
ΔΑΝΙΑ	258.878	249.924	300.423	247.314	302.186	3,46%	20,21%	-17,68%	107.716	106.292	22,19%	-1,32%	
ΕΛΒΕΤΙΑ	196.766	182.252	262.858	221.911	184.219	7,38%	44,23%	-15,58%	56.780	59.296	-16,99%	4,43%	
ΗΝ.													
ΒΑΣΙΛΕΙΟ	1.920.761	1.395.36	1.480.64	1.743.78	2.123.75	27,35%	6,11%	17,77%	750.155	783.047	21,79%	4,38%	
ΙΡΑΝΑΝΔΙΑ	36.238	26.849	28.729	30.604	35.798	25,99%	7,00%	6,53%	13.296	13.895	16,97%	4,51%	
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	129	170	132	782	155	31,78%	-22,35%	492,42%	0	1.786	-80,18%	-	
ΙΣΠΑΝΙΑ	18.372	17.922	11.755	12.266	11.331	2,45%	-34,41%	4,35%	1.496	2.307	-7,62%	54,21%	
ΙΤΑΛΙΑ	172.582	151.510	180.630	227.078	246.226	12,21%	19,22%	25,71%	51.535	72.186	8,43%	40,07%	
ΚΥΠΡΟΣ	5.339	15.423	10.899	15.575	19.285	188,87%	-29,33%	42,90%	-	-	23,82%	-	
ΜΑΛΤΑ	68	24	257	409	2.546	64,71%	970,83%	59,14%	1.265	621	522,49%	-50,91%	
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	126.791	141.186	144.736	145.855	218.237	11,35%	2,51%	0,77%	77.490	89.354	49,63%	15,31%	
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	347.152	319.237	359.932	405.274	496.703	8,04%	12,75%	12,60%	175.368	179.374	22,56%	2,28%	
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	7.898	47.904	78.296	78.336	78.065	506,53%	63,44%	0,05%	19.232	17.068	-0,35%	-11,25%	
ΠΟΛΩΝΙΑ	1.106	9.358	22.616	54.510	67.766	746,11%	141,68%	141,02%	17.136	22.221	24,32%	29,67%	
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ													
Α	450	90	235	1.045	637	80,00%	161,11%	344,68%	0	414	-39,04%	-	

ΡΟΥΜΑΝΙΑ	525	943	382	408	1.417	79,62%	-59,49%	6,81%	247,30%	767	1.920	150,33%
ΠΡΩΗΝ Ε.Σ.Σ.Δ.	102.042	155.872	-	-	-	52,75%	-	-	-	-	-	-
ΡΩΣΙΑ	-	163.203	163.203	75.809	48.579	-	-	-53,55%	35,92%	14.564	14.128	-2,99%
ΣΟΥΔΙΑ	408.237	413.747	434.423	425.964	445.046	1,35%	5,00%	-1,95%	4,48%	175.413	170.853	-2,60%
ΤΣΕΧΙΑ - ΣΛΟΒΑΚΙΑ	61.234	120.172	132.358	137.802	157.157	96,25%	10,14%	4,11%	14,05%	-	-	-
ΤΣΕΧΙΑ # ΤΙΜΗ!	-	-	-	-	-	-	-	-	-	41.039	43.127	5,09%
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	42.276	98.575	132.021	124.578	174.529	133,17%	33,93%	-5,64%	40,10%	68.839	54.009	-21,54%
ΛΟΠΑ												
ΚΡΑΤΗ												
ΕΥΡΩΠΗΣ	0	0	0	2.515	4.043	-	-	-	60,76%	1.213	7.737	537,84%
ΣΥΝΟΛΟ												
ΕΥΡΩΠΗΣ	6.135.470	5.666.17	6.164.33	6.501.26	7.505.40	7,65%	8,79%	5,47%	15,45%	2.671.47	2.659.02	-0,47%
ΚΑΝΑΔΑΣ	2.145	531	1.074	6.928	5.571	75,24%	102,26%	545,07%	-19,59%	2.907	2.900	-0,24%
Η.Π.Α.	15.258	11.515	11.259	5.787	18.917	24,53%	-2,22%	-48,60%	226,89%	3.926	6.307	60,65%
ΛΟΠΕΣ												
ΧΩΡΕΣ												
ΑΜΕΡΙΚΗ	45	684	102	715	306	1.420,00%	-85,09%	600,98%	-57,20%	12	0	-100,00%
ΣΥΝΟΛΟ												
ΑΜΕΡΙΚΗΣ	17.448	12.730	12.435	13.430	24.794	27,04%	-2,32%	8,00%	84,62%	6.845	9.207	34,51%
ΣΥΝΟΛΟ												
ΑΣΙΑΣ	26.399	50.984	64.173	81.968	148.976	93,13%	25,87%	27,73%	81,75%	59.829	42.269	-29,35%
ΣΥΝΟΛΟ												
ΑΦΡΙΚΗΣ	5.523	5.772	1.742	4.900	5.451	4,51%	-69,82%	181,29%	11,24%	1.342	2.416	80,03%
ΣΥΝΟΛΟ												
ΩΚΕΑΝΙΑΣ	54	0	487	175	635	100,00%	-	-64,07%	262,86%	275	408	48,36%
ΓΕΝΙΚΟ												
ΣΥΝΟΛΟ	6.184.894	5.735.66	6.243.17	6.601.73	7.685.25	7,26%	8,85%	5,74%	16,41%	2.739.76	2.713.32	-0,97%

*Προσωρινά Στοιχεία

Αφίξεις αλλοδαπών τουριστών με πτήσεις charter ανά μήνα.

	ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΟΥΣ										ΜΕΤΑΒΟΛΗ				
	1995	1996	1997	1998*	1999*	2000*	96/95	97/96	98/97	99/98	00/99				
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	17.327	20.172	20.783	22.264	25.204	23.223	16,42%	3,03%	7,13%	13,21%	-7,86%				
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	13.434	12.626	10.987	14.147	18.248	17.496	6,01%	-12,98%	28,76%	28,99%	-4,12%				
ΜΑΡΤΙΟΣ	28.545	61.248	67.346	27.438	60.412	35.904	14,57%	9,96%	-59,26%	120,18%	-40,57%				
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	369.581	265.158	240.753	259.184	313.619	357.140	28,06%	-9,20%	7,66%	21,00%	13,88%				
ΜΑΙΟΣ	899.625	751.703	873.820	898.018	1.067.989	983.628	16,44%	16,25%	2,77%	18,93%	-7,90%				
ΙΟΥΝΙΟΣ	1.007.525	894.693	1.002.583	1.061.058	1.254.292	1.295.929	11,20%	12,06%	5,83%	18,21%	3,32%				
ΙΟΥΛΙΟΣ	1.199.685	1.063.789	1.232.316	1.345.519	1.501.216		11,32%	15,84%	9,19%	11,57%	-100,00%				
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	1.142.272	1.193.473	1.266.908	1.365.839	1.533.709		4,48%	6,15%	7,81%	12,29%	-100,00%				
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	1.007.957	954.069	1.009.423	1.041.729	1.272.796		5,35%	5,80%	3,20%	22,18%	-100,00%				
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	468.176	447.357	459.813	513.299	587.708		1,93%	2,78%	11,63%	14,50%	-100,00%				
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	16.372	41.449	23.009	22.234	17.817		153,17%	-44,49%	-3,37%	-19,87%	-100,00%				
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	27.495	29.923	35.429	31.005	32.248		8,83%	18,40%	-12,49%	4,01%	-100,00%				
ΣΥΝΟΛΟ	6.184.894	5.735.660	6.243.170	6.601.734	7.685.258		7,26%	8,85%	5,74%	16,41%	-100,00%				
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΑΝ.- ΙΟΥΝ.		2.005.600	2.216.272	2.282.109	2.739.764	2.713.320		10,50%	2,97%	20,05%	-0,97%				

*Προσαρηνά Στοιχεία

Πτήσεις και επιβάτες charters, κατά χώρα αναχώρησης αεροσκάφους : 1991 - 1993
 Charter flights and passengers by country of aircraft's departure : 1991 - 1993

Χώρα αναχώρησης αεροσκάφους	1991		1992		1993		Country of aircraft's departure
	Αριθμός — Number of :						
	Πτήσεων Flights	Επιβατών Passengers	Πτήσεων Flights	Επιβατών Passengers	Πτήσεων Flights	Επιβατών Passengers	
Σύνολο	33.715	4.409.803	42.653	5.544.759	43.747	5.734.676	Total
Ευρώπη	32.926	4.374.893	41.686	5.502.706	43.110	5.698.316	Europe
Αυστρία	2.797	223.784	3.331	271.382	3.126	242.226	Austria
Βέλγιο - Λουξεμβούργο	1.205	114.496	1.611	148.473	1.502	149.101	Belgium - Luxemburg
Βουλγαρία	37	1.110	27	672	14	191	Bulgaria
Ελλάδα	2.213	265.611	2.448	299.756	2.870	337.022	France
Γερμανία	8.145	1.075.213	10.285	1.381.805	11.847	1.546.818	Germany
Ιουγκοσλαβία	143	7.451	163	8.332	129	6.539	Yugoslavia
Λιχτενστάιν	934	85.046	1.604	138.411	1.489	142.760	Switzerland
Μεγάλο Βασίλειο	9.291	1.505.243	12.096	1.928.677	12.076	1.983.833	United Kingdom
Ισπανία	306	32.489	367	37.265	350	38.696	Spain
Ιταλία	1.301	113.247	1.861	163.145	2.206	189.237	Italy
Κύπρος	113	9.071	147	11.762	80	5.960	Cyprus
Ολλανδία	2.279	307.755	2.745	370.669	2.691	352.145	Netherlands
Ουγγαρία	45	3.386	131	9.629	52	3.911	Hungary
Πορτογαλία	10	577	9	202	3	265	Portugal
Ρουμανία	2	56	10	271	19	258	Rumania
Σκανδιναβία	3.843	607.272	4.325	695.682	4.191	648.964	Scandinavian countries
Τσεχοσλοβακία	15	1.546	52	4.799	98	10.538	Czechoslovakia
Άλλες χώρες Ευρώπης	247	21.540	474	31.774	367	39.852	Other countries
Αμερική	65	12.341	111	19.547	73	16.538	America
ΗΠΑ	43	9.076	100	17.588	67	15.838	USA
Καναδάς	22	3.265	11	1.959	6	700	Canada
Άλλες χώρες Αμερικής	—	—	—	—	—	—	Other countries
Ασία	462	17.649	347	13.873	357	16.815	Asia
Ισραήλ	84	7.793	96	8.362	151	11.315	Israel
Λεβανόν	27	1.567	20	1.368	29	1.322	Lebanon
Τουρκία	177	6.374	22	1.012	18	441	Turkey
Άλλες χώρες Ασίας	174	1.915	209	3.131	159	707	Other countries
Αφρική	255	4.084	502	7.650	206	2.927	Africa
Ωκεανία	7	836	7	983	1	80	Oceania

Πτήσεις και επιβάτες charter, κατά χώρα αναχώρησης αεροσκάφους : 1994 - 1996
 Charter flights and passengers by country of aircraft's departure : 1994 - 1996

Χώρα αναχώρησης αεροσκάφους	1994		1995		1996		Country of aircraft's departure
	Α ρ ι θ μ ό ς — N u m b e r o f :						
	Πτήσεων Flights	Επιβατών Passengers	Πτήσεων Flights	Επιβατών Passengers	Πτήσεων Flights	Επιβατών Passengers	
Σύνολο	51.009	6.698.279	47.338	6.184.894	44.584	5.735.660	Total
Ευρώπη	50.660	6.656.835	46.877	6.130.131	43.873	5.650.751	Europe
Αυστρία	2.099	272.858	2.065	268.439	2.296	298.444	Austria
Βέλγιο - Λουξεμβούργο	1.479	177.519	1.276	153.092	1.251	150.154	Belgium - Luxembourg
Βουλγαρία	2	254	1	175	7	550	Bulgaria
Γαλλία	2.971	356.567	2.522	302.687	2.419	290.277	France
Γερμανία	13.707	1.918.979	12.084	1.691.719	11.134	1.558.803	Germany
Χώρες πρώην Γιουγκοσλαβίας	89	8.499	131	12.462	211	20.010	Countries of former Yugoslavia
Βετία	1.534	168.742	1.789	196.766	1.657	182.252	Switzerland
Μεγάλο Βασίλειο	15.403	2.156.369	13.720	1.920.761	9.967	1.395.368	United Kingdom
Ισπανία	289	28.897	184	18.372	179	17.922	Spain
Ιταλία	1.875	206.283	1.569	172.582	1.377	151.510	Italy
Χώρες Κάτω	3.026	393.424	2.670	347.152	2.456	319.237	Netherlands
Ουγγαρία	113	10.688	83	7.898	504	47.904	Hungary
Πορτογαλία	8	1.109	3	450	1	90	Portugal
Ρουμανία	5	665	4	525	7	943	Rumania
Χώρες Σκανδιναβίας	6.979	837.437	6.968	836.182	7.529	903.432	Scandinavian countries
Τσεχοσλοβακία	445	42.289	645	61.234	1.265	120.172	Czechoslovakia
Άλλες χώρες Ευρώπης	635	76.256	1.164	139.635	1.614	193.683	Other countries
Αμερική	131	15.481	148	17.448	102	12.730	America
ΗΠΑ	114	13.746	127	15.258	51	11.515	USA
Καναδάς	16	1.728	20	2.145	5	531	Canada
Άλλες χώρες Αμερικής	1	7	1	45	6	684	Other countries
Ασία	186	22.116	262	31.218	563	66.644	Asia
Ισραήλ	115	13.658	197	23.684	371	44.502	Israel
Λιβάνος	4	473	2	59	21	2.004	Lebanon
Τουρκία	4	412	5	482	17	1.478	Turkey
Κύπρος	49	5.686	44	5.339	129	15.423	Cyprus
Άλλες χώρες Ασίας	13	1.887	13	1.654	25	3.237	Other countries
Αφρική	31	3.714	50	6.043	46	5.535	Africa
Οκεανία	1	133	1	54	—	—	Oceania

ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ — MOVEMENT OF HOTEL UNITS

Αριθμός ημεδαπών και αλλοδαπών πελατών στα πάσης φύσεως ξενοδοχειακά καταλύματα : 1991 - 1993
Number of greek and foreign clients in the country's hotel units : 1991 - 1993

Ξενοδοχειακά καταλύματα	1991			1992			1993			Hotel units
	Ημεδαποί Greeks	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Ημεδαποί Greeks	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Ημεδαποί Greeks	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	
	Γενικό σύνολο	4.481.079	5.219.614	9.700.693	4.729.434	6.437.137	11.166.571	4.725.259	6.421.686	
Ξενοδοχεία και ομοειδή ΑΑ'	177.650	520.689	698.339	210.478	714.067	924.545	216.468	747.140	963.608	Luxury
» » » Α'	440.095	1.354.823	1.794.918	482.484	1.791.798	2.274.282	511.202	1.818.985	2.330.187	Class A
» » » Β'	1.400.961	1.340.084	2.741.045	1.479.447	1.655.857	3.135.304	1.480.819	1.668.197	3.149.016	» B
» » » Γ'	1.790.080	1.184.138	2.974.218	1.839.818	1.354.717	3.194.535	1.792.253	1.321.485	3.113.738	» C
» » » Δ'+Ε'	431.511	240.388	671.899	436.029	244.642	680.671	412.707	220.386	633.093	» D+E
Σύνολο ΑΑ' - Ε'	4.240.297	4.640.122	8.880.419	4.448.256	5.761.081	10.209.337	4.413.449	5.776.193	10.189.642	Total ΑΑ' - Ε'
Ξενωνες	98.826	87.049	185.875	118.089	100.730	218.819	128.631	99.926	228.557	Guest rooms
Οικοτροφεία	9.499	24.963	34.462	10.223	22.772	32.395	8.800	20.676	29.476	Boarding houses
Επιπλωμένα διαμερίσματα	35.734	218.210	253.944	52.548	266.776	319.324	59.658	264.840	324.498	Furnished suites
Κάμπινγκ	88.675	192.752	281.427	93.360	229.492	322.852	104.092	212.982	317.075	Camping
Κέντρα παραθερισμού (1) ..	8.048	56.518	64.566	6.958	56.886	63.844	10.629	47.068	57.697	Summer resorts (1)

(1) Τα κέντρα παραθερισμού είναι καταλύματα μικτής μορφής (ξενοδοχείο, μπαγιόλες κλπ.). Υπάρχουν 15 μόνιμα κέντρα παραθερισμού στην Ελλάδα, με 8.890 κλίνες.

(1) Τα κέντρα παραθερισμού είναι καταλύματα μικτής μορφής (ξενοδοχείο, μπαγιόλες κλπ.). Υπάρχουν 15 μόνιμα κέντρα παραθερισμού στην Ελλάδα, με 8.890 κλίνες.

ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ — MOVEMENT OF HOTEL UNITS

Αριθμός ημεδαπών και αλλοδαπών πελατών στα πάσης φύσεως ξενοδοχειακά καταλύματα : 1994 - 1996
Number of greek and foreign clients in the country's hotel units : 1994 - 1996

	1994			1995			1996			Hotel units
	Ημεδαποί Greeks	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Ημεδαποί Greeks	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Ημεδαποί Greeks	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	
Ξενοδοχειακά καταλύματα										
Γενικό σύνολο	4.721.276	6.929.895	11.651.171	4.808.192	6.503.703	11.311.895	4.801.662	6.216.312	11.017.974	Grand total
Ξενοδοχεία και ομοειδή ΑΑ'	187.982	730.436	918.418	219.857	703.762	923.619	248.557	692.732	941.289	Hotels and related units :
» » » Α'	492.596	2.109.940	2.602.536	577.873	1.913.809	2.491.682	583.175	1.884.416	2.467.591	Luxury
» » » Β'	1.483.987	1.797.559	3.281.546	1.473.696	1.670.172	3.143.868	1.431.513	1.575.697	3.007.210	Class A
» » » Γ'	1.823.499	1.333.414	3.156.913	1.851.986	1.272.037	3.124.023	1.838.391	1.151.128	2.989.519	» B
» » » Δ+Ε'	409.687	220.771	630.458	371.626	215.116	586.742	369.185	199.301	568.486	» C
Σύνολο ΑΑ' - Ε'	4.397.751	6.192.120	10.589.871	4.495.038	5.774.896	10.269.934	4.470.821	5.503.274	9.974.095	» D+E
Ξενώνες	120.230	108.887	229.117	117.648	111.529	229.177	119.526	104.470	223.996	Total ΑΑ - Ε
Οικοτροφεία	12.499	15.967	28.466	12.940	12.279	25.219	9.565	12.369	21.934	Guest rooms
Επιπλωμένα διαμερίσματα	66.000	295.114	361.114	66.893	333.518	400.411	81.053	308.514	389.567	Boarding houses
Κάμπινγκ	116.984	270.547	387.531	105.891	230.354	336.245	107.393	243.661	351.054	Furnished suites
Κέντρα παραθερισμού (1) ..	7.812	47.260	55.072	9.782	41.127	50.909	13.304	44.024	57.328	Camping
										Summer resorts (1)

(1) Τα κέντρα παραθερισμού είναι καταλύματα μικτής μορφής (ξενοδοχεία, μπανγκαλόους κλπ.).

(1) Summer resorts are units of a compound form (hotels, bangalows etc.).

Μισθώσεις Θ/Γ σκαφών κατά λιμάνι : 1991 - 1993
Charters of yachts by port : 1991 - 1993

Λιμάνια	1991		1992		1993		Ports
	Αριθμός σκαφών που μισθώθηκαν Number of yachts chartered	Αριθμός μισθώσεων Number of charters	Αριθμός σκαφών που μισθώθηκαν Number of yachts chartered	Αριθμός μισθώσεων Number of charters	Αριθμός σκαφών που μισθώθηκαν Number of yachts chartered	Αριθμός μισθώσεων Number of charters	
Σύνολο	11.730	12.533	14.824	15.787	16.001	16.644	Total
Αγίου Κωνσταντίνου	4	6	—	—	—	—	Agios Konstantinos
Αγίου Νικολάου	14	14	10	10	10	10	Agios Nikolaos
Αργοστολίου	29	40	33	48	40	46	Argostoli
Βόλου	42	45	51	52	37	41	Volos
Βουλιαγμένης	10	11	12	12	29	30	Vouliagmeni
Γλυφάδας	188	211	120	130	146	167	Glyfada
Ζακύνθου	16	18	18	20	20	20	Zakynthos
Ζέας	616	664	457	491	521	540	Zea
Ηγουμενίτσας	88	93	223	226	201	213	Igoumenitsa
Ηρακλείου	15	15	45	55	143	161	Iraklio
Θεσσαλονίκης	201	215	251	257	137	137	Thessaloniki
Καλαμακίου - Φλοίσβου	4.180	4.523	4.232	4.720	5.290	5.545	Kalamaki - Flisvos
Κερκύρας	2.016	2.162	2.501	2.542	2.511	2.546	Kerkyra
Κω	309	329	1.113	1.155	459	481	Kos
Λαυρίου	336	345	278	285	252	264	Lavrio
Λευκάδος	441	457	399	426	409	433	Lefkada
Μήλου	1	1	4	4	3	3	Milos
Μυτιλήνης	7	11	7	7	24	25	Mytilini
Νυδρίου	1.621	1.655	1.849	1.958	2.103	2.187	Nydri
Πάρου	14	14	15	15	46	49	Paros
Πάτρας	23	23	30	34	38	38	Patra
Πόρου	374	397	602	664	650	666	Poros
Πόρτο Χελίου	116	123	335	340	353	363	Porto Heli
Πρεβέζης	112	130	183	193	227	228	Preveza
Ραφήνας	30	30	15	15	38	38	Rafina
Ρόδου	602	658	751	768	700	730	Rodos
Σάμης	—	—	8	8	389	394	Sami
Σάμου	—	—	228	232	218	228	Samos
Σκιάθου	129	144	849	860	814	860	Skiathos
Σπετσών	18	18	6	6	—	—	Spetses
Σύρου	26	26	54	57	78	83	Syros
Τήνου	2	2	23	25	13	13	Tinos
Ύδρας	10	10	4	4	11	11	Hydra
Χανίων	11	11	24	24	18	18	Chania
Λοιπά λιμάνια	129	132	94	144	73	76	Other ports

Μισθώσεις Θ/Γ σκαφών κατά λιμάνι : 1994 - 1996

Charters of yachts by port : 1994 - 1996

Λιμάνια	1994		1995		1996		Ports
	Αριθμός σκαφών που μισθώθηκαν Number of yachts chartered	Αριθμός μισθώσεων Number of charters	Αριθμός σκαφών που μισθώθηκαν Number of yachts chartered	Αριθμός μισθώσεων Number of charters	Αριθμός σκαφών που μισθώθηκαν Number of yachts chartered	Αριθμός μισθώσεων Number of charters	
Σύνολο	16.247	17.493	16.626	17.789	19.148	20.995	Total
Άστρους	1	1	2	3	193	236	Astros
Βόλου	50	59	56	65	82	95	Volos
Γλυφάδας	301	384	311	389	237	266	Glyfada
Ζέας	521	582	625	697	949	1.015	Zea
Ηρακλείου	82	205	101	208	280	337	Iraklio
Θεσσαλονίκης	354	371	372	388	480	531	Thessaloniki
Ιεράπετρας	—	—	4	4	51	57	Ierapetra
Ιερισσού	—	—	—	—	56	103	Ierissos
Καλαμακίου - Φλοίσβου	5.797	6.061	5.901	6.122	6.921	7.235	Kalamaki - Flisvos
Κερκύρας	2.994	3.094	2.999	3.122	3.159	3.406	Kerkyra
Κω	310	341	313	319	634	738	Kos
Λαυρίου	380	396	388	397	481	523	Lavrio
Λευκάδος	570	609	573	608	2.039	2.198	Lefkada
Μυκόνου	—	—	—	—	54	54	Mykonos
Νυδρίου	1.649	1.690	1.653	1.695	977	1.033	Nydri
Παξών	148	212	150	211	71	101	Paxi
Πόρου	427	438	430	439	204	241	Poros
Πόρτο Χελίου	434	443	441	449	199	237	Porto Heli
Πρεβέζης	439	452	451	468	189	206	Preveza
Ρόδου	397	418	403	422	130	163	Rodos
Σάμου	302	309	312	317	230	272	Samos
Σκιάθου	4	4	13	13	570	580	Skiathos
Σύρου	132	150	144	156	96	121	Syros
Χάλκης	—	—	—	—	80	89	Chalki
Λοιπά λιμάνια	955	1.274	984	1.297	786	1.158	Other ports

Σκάφη Θ/Γ που κατέπλευσαν για πρώτη φορά μέσα στο χρόνο στην Ελλάδα, κατά μήνα : 1991 - 1993
By-month distribution of yachts arriving in Greece for the first time within the year : 1991 - 1993

Μήνες	1991		1992		1993		Months
	Αριθμός Θ/Γ Number of yachts	Επιβάτες-πλήρωμα Passengers-crew	Αριθμός Θ/Γ Number of yachts	Επιβάτες-πλήρωμα Passengers-crew	Αριθμός Θ/Γ Number of yachts	Επιβάτες-πλήρωμα Passengers-crew	
Σύνολο	4.946	22.128	6.673	30.436	6.654	30.825	Total
Ιανουάριος	38	120	39	133	43	95	January
Φεβρουάριος	26	48	33	120	58	215	February
Μάρτιος	250	546	105	377	124	568	March
Απρίλιος	338	1.355	354	1.417	313	952	April
Μάιος	583	2.311	747	2.916	718	2.616	May
Ιούνιος	722	3.360	928	2.494	1.096	4.914	June
Ιούλιος	1.024	5.137	1.329	6.172	1.508	7.324	July
Αύγουστος	933	4.833	1.790	8.852	1.504	7.651	August
Σεπτέμβριος	563	2.932	706	3.629	762	4.283	September
Οκτώβριος	407	1.249	423	3.281	355	1.434	October
Νοέμβριος	21	73	152	807	136	621	November
Δεκέμβριος	41	164	67	238	37	152	December

Προσεγγίσεις Θ/Γ σκαφών στα ελληνικά λιμάνια : 1991 - 1993
Approaches of yachts to greek ports : 1991 - 1993

Έτη Years	Θ/Γ-σκάφη με ξένη σημαία Yachts under foreign flag				Θ/Γ σκάφη με ελληνική σημαία Yachts under greek flag			
	Προσεγγίσεις Θ/Γ σκαφών* Number of yachts*	Χωρητικό- τητα ΚΟΧ Capacity (GRT)	Ημέρες παραμονής Number of days	Επιβάτες - πλήρωμα Passengers - crew	Προσεγγίσεις Θ/Γ σκαφών Number of yachts	Χωρητικό- τητα ΚΟΧ Capacity (GRT)	Ημέρες παραμονής Number of days	Επιβάτες - πλήρωμα Passengers - crew
1991	23.243	945.590	162.151	121.980	25.158	837.518	243.828	167.516
1992	24.714	1.012.277	164.298	125.886	23.728	884.196	131.064	139.871
1993	24.261	998.929	156.064	119.631	22.633	700.432	127.863	130.208

Οι προσεγγίσεις περιλαμβάνονται όλοι οι κατάλοιποι των Θ/Γ σκαφών, ανεξαρτήτως χωρητικότητας, στα διάφορα λιμάνια της Χώρας.

* Including all arrivals of yachts irrespective of capacity at the ports of the country.

Διαχειμάσεις Θ/Γ σκαφών σε «μαρίνες» και σε άλλα λιμάνια της Χώρας, κατά σημαία : 1991 - 1993
Winter moorings of yachts in «marinas» or other ports of the country, by flag : 1991 - 1993

Λιμάνια	1991		1992		1993		1991	1992	1993	Ports
	Σημαία — Flag						Σύνολο — Total			
	Ξένη Foreign	Ελλη- νική Greek	Ξένη Foreign	Ελλη- νική Greek	Ξένη Foreign	Ελλη- νική Greek				
Σύνολο	986	2.176	1.055	2.197	1.075	2.212	3.162	3.252	3.287	Total
Βαλαμίνης	94	20	106	21	90	25	114	127	115	Vouliagmeni
Ζεα	204	563	219	570	193	340	767	789	533	Zea
Θεσσαλονίκης	30	241	34	228	28	213	271	262	241	Thessaloniki
Κέρκυρας	145	54	154	59	145	56	199	213	201	Kerkyra
Ρόδου	73	11	77	13	80	13	84	90	93	Rodos
Καλαμακίου	294	1.217	309	1.230	305	1.223	1.511	1.539	1.528	Kalamaki
Άλλα λιμάνια	146	70	156	76	234	342	216	232	576	Other ports

Σκάφη Θ/Γ που κατέπλευσαν για πρώτη φορά μέσα στο χρόνο στην Ελλάδα, κατά μήνα : 1994 - 1996
By-month distribution of yachts arriving in Greece for the first time within the year : 1994 - 1996

Μήνες	1994		1995		1996		Months
	Αριθμός Θ/Γ Number of yachts	Επιβάτες-πλήρωμα Passengers-crew	Αριθμός Θ/Γ Number of yachts	Επιβάτες-πλήρωμα Passengers-crew	Αριθμός Θ/Γ Number of yachts	Επιβάτες-πλήρωμα Passengers-crew	
Σύνολο	6.526	30.056	6.241	29.498	6.485	29.855	Total
Ιανουάριος	36	127	46	114	44	112	January
Φεβρουάριος	38	117	37	115	35	124	February
Μάρτιος	110	371	105	356	99	359	March
Απρίλιος	338	1.382	302	1.367	311	1.395	April
Μάιος	720	2.875	718	2.550	746	2.543	May
Ιούνιος	933	2.408	1.033	2.555	1.037	2.594	June
Ιούλιος	1.311	6.132	1.344	6.400	1.431	6.473	July
Αύγουστος	1.646	8.789	1.180	8.194	1.228	8.154	August
Σεπτέμβριος	672	3.569	730	3.792	718	3.953	September
Οκτώβριος	432	3.260	590	3.497	599	3.534	October
Νοέμβριος	197	791	76	253	106	265	November
Δεκέμβριος	93	235	80	305	131	349	December

Προσεγγίσεις Θ/Γ σκαφών στα ελληνικά λιμάνια : 1994 - 1996
Approaches of yachts to greek ports : 1994 - 1996

Έτη Years	Θ/Γ σκάφη με Ξένη σημαία Yachts under foreign flag				Θ/Γ σκάφη με ελληνική σημαία Yachts under greek flag			
	Προσεγγίσεις Θ/Γ σκαφών (1) Number of yachts	Χωρητικό- τητα ΚΟΧ Capacity (GRT)	Ημέρες παραμονής Number of days	Επιβάτες - πλήρωμα Passengers - crew	Προσεγγίσεις Θ/Γ σκαφών Number of yachts	Χωρητικό- τητα ΚΟΧ Capacity (GRT)	Ημέρες παραμονής Number of days	Επιβάτες - πλήρωμα Passengers - crew
1994	24.200	998.872	156.032	119.555	22.601	700.391	127.828	130.125
1995	25.763	899.573	155.297	118.590	22.324	698.569	125.745	127.769
1996	24.914	1.000.727	169.474	123.193	23.913	729.408	128.830	135.529

(1) Στις προσεγγίσεις περιλαμβάνονται όλοι οι κατάλοιποι των Θ/Γ σκαφών, ανεξαρτήτως χωρητικότητας, στα διάφορα λιμάνια της Χώρας.

(1) Including all arrivals of yachts irrespective of capacity at the ports of the country.

Διαχειμάσεις Θ/Γ σκαφών σε «μαρίνες» και σε άλλα λιμάνια της Χώρας, κατά σημαία : 1994 - 1996
Winter moorings of yachts in «marinas» or other ports of the country, by flag : 1994 - 1996

Λιμάνια	1994		1995		1996		1994	1995	1996	Ports
	Σημαία — Flag						Σύνολο — Total			
	Ξένη Foreign	Ελλη- νική Greek	Ξένη Foreign	Ελλη- νική Greek	Ξένη Foreign	Ελλη- νική Greek				
Σύνολο	1.014	2.205	954	2.166	1.003	2.221	3.219	3.120	3.224	Total
Βουλιαγμένης	79	22	61	29	73	44	101	90	117	Vouliagmeni
Ζεας	185	343	180	336	192	342	528	516	534	Zea
Θεσσαλονίκης	21	211	21	193	24	201	232	214	225	Thessaloniki
Κερκύρας	295	1.221	277	1.201	278	1.210	1.516	1.478	1.488	Kerkyra
Ρόδου	137	55	125	50	132	56	192	175	188	Rodos
Καλαμακίου	73	12	64	9	68	16	85	73	84	Kalamaki
Άλλα λιμάνια	224	341	226	348	236	352	565	574	588	Other ports

ΚΙΝΗΣΗ Θ/Γ ΣΚΑΦΩΝ — MOVEMENT OF YACHTS

Σκάφη Θ/Γ, που κατέπλευσαν για πρώτη φορά μέσα στο χρόνο στα κυριότερα λιμάνια της Χώρας, κατά σημαία : 1991 - 1993

By-flag distribution of yachts arriving at the main ports of the country for the first time within the year : 1991 - 1993

Λιμάνια	1991		1992		1993		1991	1992	1993	Ports
	Σημαία — Flag						Σύνολο — Total			
	Ξένη Foreign	Ελληνική Greek	Ξένη Foreign	Ελληνική Greek	Ξένη Foreign	Ελληνική Greek				
Σύνολο	4.418	528	6.423	250	6.402	252	4.946	6.673	6.654	Total
Αργοστολίου	293	14	312	6	294	8	307	318	302	Argostoli
Ζακύνθου	50	—	67	3	125	3	50	70	128	Zakynthos
Ζέας	74	12	40	—	93	—	86	40	93	Zea
Ηρακλείου	17	2	29	—	33	—	19	29	33	Iraklio
Κερκύρας	1.050	8	1.582	—	1.270	—	1.058	1.582	1.270	Kerkyra
Κω	11	—	572	8	586	36	11	580	622	Kos
Μεγίστης	60	22	177	—	160	—	82	177	160	Megisti
Μυτιλήνης	90	28	63	3	79	3	118	66	82	Mytilini
Πατρών	217	69	43	2	68	—	286	45	68	Patra
Πυθαγορείου	296	72	421	39	340	25	368	460	365	Pythagorio
Ρόδου	956	118	1.581	96	1.689	107	1.074	1.677	1.796	Rodos
Χίου	92	4	81	5	54	—	96	86	54	Chios
Λοιπά λιμάνια	1.212	179	1.455	88	1.611	70	1.391	1.543	1.681	Other ports

ΚΙΝΗΣΗ Θ/Γ ΣΚΑΦΩΝ — MOVEMENT OF YACHTS

Σκάφη Θ/Γ, που κατέπλευσαν για πρώτη φορά μέσα στο χρόνο στα κυριότερα λιμάνια της Χώρας,
κατά σημαία : 1994 - 1996

By-flag distribution of yachts arriving at the main ports of the country for the first time within
the year : 1994 - 1996

Λιμάνια	1994		1995		1996		1994	1995	1996	Ports
	Σημαία — Flag						Σύνολο — Total			
	Ξένη Foreign	Ελληνική Greek	Ξένη Foreign	Ελληνική Greek	Ξένη Foreign	Ελληνική Greek				
Σύνολο	6.283	243	5.987	254	6.200	285	6.526	6.241	6.485	Total
Αργοστολίου	284	7	304	2	301	1	291	306	302	Argostoli
Ζακύνθου	117	3	104	1	135	1	120	105	136	Zakynthos
Ζέας	89	—	68	—	89	—	89	68	89	Zea
Ιρακλείου	28	—	33	—	49	2	28	33	51	Iraklio
Κερκύρας	1.256	—	1.160	—	1.190	2	1.256	1.160	1.192	Kerkyra
Κω	574	34	532	—	472	—	608	532	472	Kos
Μεγίστης	153	—	71	33	101	49	153	104	150	Megisti
Μυτιλήνης	74	3	89	1	103	—	77	90	103	Mytilini
Πατρών	62	—	54	—	57	—	62	54	57	Patra
Πυθαγορείου	330	24	327	25	333	15	354	352	348	Pythagorio
Ρόδου	1.672	104	1.552	114	1.592	102	1.776	1.666	1.694	Rodos
Χίου	49	—	96	—	99	—	49	96	99	Chios
Άλλα λιμάνια	1.595	68	1.597	78	1.679	113	1.663	1.675	1.792	Other ports

Μέση ετήσια πληρότητα στα ξενοδοχειακά καταλύματα κατά νημό*

Νομός	ΣΥΝΟΛΟ										
	ΕΤΟΣ					ΜΕΤΑΒΟΛΗ					
	1995	1996	1997	1998	1999	96/95	97/96	98/97	99/98	ΕΤΟΣ 1999 2000	ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2000 00/99
	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ										
Έβρου	38,22%	40,64%	45,35%	44,10%	43,53%	2,42%	4,71	-1,25	-0,57	-	-
Ροδόλης	39,21%	44,52%	52,31%	50,04%	52,34%	5,31%	7,79	-2,27	2,3	-	-
Ξάνθης	40,44%	46,99%	42,67%	36,53%	31,23%	6,55%	-4,31	-6,14	-5,29	-	-
Δράμας	37,89%	41,43%	41,80%	37,83%	41,53%	3,54%	0,37	-3,97	3,7	-	-
Καβάλας	43,15%	44,83%	46,94%	44,03%	45,82%	1,68%	2,12	-2,92	1,79	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	41,08%	43,76%	46,51%	43,70%	44,22%	2,69%	2,75	-2,81	0,51	46,09%	50,67%
	ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ										
Σερρών	32,76%	31,82%	36,06%	37,18%	36,23%	0,93%	4,24	1,11	-0,95	-	-
Θεσσαλονίκης	49,44%	46,87%	59,10%	46,73%	48,69%	2,57%	12,23	-12,38	1,97	-	-
Χαλκιδικής	70,58%	62,48%	69,08%	67,94%	79,28%	8,11%	6,61	-1,14	11,34	-	-
Κιλκίς	14,45%	17,55%	20,57%	18,28%	20,34%	3,11%	3,02	-2,29	2,06	-	-
Πέλλας	32,14%	28,85%	30,31%	24,53%	26,42%	3,28%	1,46	-5,78	1,89	-	-
Ημαθίας	34,44%	32,20%	37,00%	35,13%	43,48%	2,24%	4,8	-1,87	8,35	-	-
Πιερίας	41,66%	51,10%	48,89%	48,25%	41,15%	9,42%	-2,2	-0,64	-7,11	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	54,37%	51,81%	58,88%	53,91%	58,61%	2,56%	7,07	-4,96	4,7	62,25%	36,90%
	ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ										
Φλώρινας	46,79%	56,89%	57,58%	54,77%	39,15%	10,10%	0,69	-2,81	-15,63	-	-
Κοζάνης	29,66%	32,13%	34,95%	34,17%	34,28%	2,45%	2,82	-0,79	0,12	-	-
Καστοριάς	33,52%	41,90%	47,87%	48,90%	41,95%	8,38%	5,97	1,02	-6,94	-	-
Γρεβενών	17,11%	25,87%	25,11%	20,71%	25,64%	8,76%	-0,76	-4,4	4,94	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	33,70%	39,16%	41,89%	40,83%	36,63%	5,45%	2,74	-1,06	-4,2	36,14%	34,67%
	ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ										
Ιωαννίνων	47,35%	44,96%	43,91%	43,61%	42,67%	2,39%	-1,05	-0,3	-0,95	-	-
Αρτας	57,32%	57,10%	57,50%	53,54%	53,38%	0,22%	0,4	-3,96	-0,16	-	-
Θεσπρωτίας	45,28%	44,35%	46,44%	49,32%	49,77%	0,93%	2,1	2,87	0,45	-	-
Πρέβεζας	38,77%	38,19%	38,46%	40,77%	41,88%	0,58%	0,26	2,31	1,11	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	44,64%	43,23%	43,18%	43,88%	43,80%	1,41%	-0,05	0,7	-0,08	45,04%	47,93%
Λάρισας	43,59%	43,31%	38,52%	38,09%	39,24%	0,28%	-4,79	-0,43	1,15	-	-
Μαγνησίας	40,68%	40,62%	42,66%	44,45%	46,18%	0,06%	2,04	1,79	1,73	-	-
Τρικάλων	29,40%	29,41%	29,04%	32,19%	31,25%	0,01%	-0,37	3,15	-0,94	-	-

Καρδίτσας	52.55%	50,13%	49,21%	46,81%	47,26%	2,42%	-0,92	-2,4	0,45	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	39,93%	39,73%	39,54%	41,07%	42,06%	0,20%	-0,18	1,52	1	43,89%	47,69%	3,8
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ												
Κερκύρας	71.80%	62,27%	69,21%	76,61%	77,78%	9,53%	6,94	7,4	1,17	-	-	-
Κέρκυρα (νήσος)	71.83%	62,29%	69,30%	76,77%	77,81%	9,54%	7	7,48	1,03	83,08%	88,51%	5,43
Λευκάδας	58.41%	47,11%	61,60%	58,24%	62,44%	11,30%	14,48	-3,36	4,2	-	-	-
Κεφαλληνίας	57.22%	49,46%	45,49%	53,99%	56,06%	7,76%	-3,98	8,51	2,07	-	-	-
Ζακύνθου	67.71%	61,29%	68,23%	83,79%	83,57%	6,41%	6,93	15,56	-0,22	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	69,20%	60,20%	66,15%	75,68%	76,43%	9,01%	5,95	9,53	0,75	81,72%	89,53%	7,81
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ												
Αιτωλοακαρνανία	55.39%	33,74%	34,71%	38,25%	36,37%	1,65%	0,97	3,54	-1,88	-	-	-
Αχαΐας	42.06%	39,60%	45,25%	47,45%	52,07%	2,47%	5,65	2,2	4,63	-	-	-
Ηλείας	41.21%	41,49%	39,26%	46,19%	42,88%	0,28%	-2,23	6,93	-3,32	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	40,16%	38,67%	40,26%	44,50%	44,45%	1,49%	1,58	4,24	-0,05	47,05%	48,74%	1,69
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ												
Φθιώτιδας	28.24%	27,33%	27,83%	28,08%	26,00%	0,91%	0,5	0,25	-2,08	-	-	-
Ευρυτανίας	42.06%	40,75%	34,46%	36,46%	32,68%	1,31%	-6,29	2	-3,79	-	-	-
Φωκίδας	33.73%	29,99%	33,22%	35,59%	35,30%	3,74%	3,23	2,37	-0,29	-	-	-
Βοιωτίας	27.93%	26,79%	29,51%	30,16%	30,25%	1,14%	2,72	0,65	0,09	-	-	-
Ευβοίας	40.26%	41,99%	39,64%	42,77%	39,76%	1,73%	-2,35	3,13	-3,01	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	34,63%	34,69%	34,61%	36,67%	34,53%	0,06%	-0,08	2,06	-2,14	36,86%	41,14%	4,28
ΑΤΤΙΚΗΣ												
Αττικής	47.09%	47,72%	48,00%	50,87%	47,89%	0,53%	0,28	2,87	-2,98	-	-	-
Αθήνα (πόλη)	51.08%	54,64%	56,46%	57,54%	54,17%	3,57%	1,62	1,08	-3,38	54,84%	57,62%	2,78
ΣΥΝΟΛΟ	47,09%	47,72%	48,00%	50,87%	47,89%	0,67%	0,28	2,87	-2,98	48,68%	55,71%	7,03
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ												
Κορινθίας	33.02%	31,50%	33,64%	34,89%	32,59%	1,52%	2,15	1,25	-2,3	-	-	-
Αργολίδας	44.11%	45,40%	43,96%	53,52%	47,92%	1,29%	-1,45	9,56	-5,6	-	-	-
Αρκαδίας	26.04%	27,94%	30,02%	33,64%	30,76%	1,90%	2,08	3,62	-2,87	-	-	-
Μεσσηνίας	38.11%	46,31%	40,20%	35,10%	37,73%	8,17%	-6,1	-5,11	2,63	-	-	-
Λακωνίας	32.41%	33,19%	33,03%	37,16%	37,36%	0,78%	-0,16	4,12	0,21	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	36,65%	37,89%	37,24%	39,95%	37,58%	1,23%	-0,65	2,71	-2,37	40,87%	42,27%	1,4
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ												
Λέσβου	47.53%	44,45%	45,45%	45,41%	49,08%	3,08%	1	-0,05	3,67	-	-	-

Χίου	44,60%	45,82%	46,18%	47,10%	55,83%	1,22%	0,36	8,73	-	-	-
Σάμου	66,35%	61,81%	63,68%	64,63%	74,65%	4,54%	1,87	10,02	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	56,09%	52,54%	54,24%	54,70%	61,40%	3,55%	1,7	6,7	66,73%	56,22%	-10,51
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ											
Κυκλάδων	46,48%	48,92%	52,33%	56,35%	54,72%	2,44%	3,4	4,02	-1,63	-	-
Δωδεκανήσου	74,96%	70,76%	79,00%	82,06%	86,65%	4,20%	8,24	3,06	4,59	-	-
Ρόδος (νήσος)	77,80%	72,95%	81,19%	83,99%	87,38%	4,85%	8,24	2,79	3,4	92,76%	96,84%
ΣΥΝΟΛΟ	70,97%	67,73%	75,15%	78,16%	82,32%	3,24%	7,42	3,02	4,16	86,85%	86,06%
ΚΡΗΤΗΣ											
Χανίων	64,05%	59,50%	64,83%	70,52%	74,98%	4,54%	5,33	5,69	4,46	-	-
Ρεθύμνης	74,57%	69,09%	79,44%	82,60%	86,94%	5,48%	10,35	3,16	4,33	-	-
Ηρακλείου	72,92%	66,25%	73,60%	78,77%	86,66%	6,67%	7,36	5,17	7,89	-	-
Λασιθίου	65,62%	61,70%	69,90%	72,10%	74,88%	4,92%	8,2	2,2	2,78	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	70,38%	64,65%	72,24%	76,70%	82,27%	6,72%	7,59	4,46	5,58	85,82%	84,27%
ΕΛΛΑΔΟΣ	56,52%	54,37%	58,37%	61,12%	63,46%	2,25%	4,01	2,75	2,34	67,31%	69,34%

* Προσωρινά στοιχεία

Μέση μηνιαία πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων*.

	ΕΤΟΣ							ΜΕΤΑΒΟΛΗ		
	1995	1996	1997	1998	1999	96/95	97/96	98/97	99/98	
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	28,60%	28,36%	29,63%	30,42%	31,28%	0,24%	1,27	0,79	0,86	
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	32,90%	31,47%	32,03%	32,89%	33,82%	1,43%	0,56	0,86	0,93	
ΜΑΡΤΙΟΣ	33,04%	30,00%	30,37%	31,21%	31,08%	3,04%	0,37	0,83	-0,13	
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	41,96%	38,95%	37,86%	39,40%	38,58%	3,01%	-1,08	1,54	-0,82	
ΜΑΙΟΣ	53,19%	50,56%	52,33%	56,09%	78,14%	2,63%	1,78	3,76	22,05	
ΙΟΥΝΙΟΣ	61,55%	56,28%	61,24%	65,61%	46,71%	5,27%	4,96	4,37	-18,9	
ΙΟΥΛΙΟΣ	68,90%	66,74%	74,00%	79,32%	82,73%	2,16%	7,26	5,32	3,41	
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	77,14%	78,97%	88,06%	90,47%	91,11%	1,83%	9,08	2,41	0,64	
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	66,45%	63,76%	69,39%	71,07%	73,73%	2,69%	5,62	1,68	2,66	
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	48,07%	45,00%	47,62%	48,26%	52,93%	3,07%	2,62	0,64	4,67	
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	29,47%	28,72%	30,80%	33,55%	32,76%	0,75%	2,08	2,75	-0,79	
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	30,81%	26,84%	31,15%	31,02%	31,89%	3,97%	4,31	-0,13	0,87	
ΣΥΝΟΛΟ	56,62%	54,37%	58,37%	61,12%	63,46%	2,25%	4	2,75	2,34	

*Προσωπικά Στοιχεία

ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΑΑ'-Γ' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ιανουάριος-Οκτώβριος 1999 και 2000, ενημερωτικό δελτίο Ε.Σ.Υ.Ε.

Τάξη	Πληρότητα% 1999	Πληρότητα% 2000	Μεταβολή % 2000/1999
ΑΑ	47,67	50,78	3,11
A	72,22	73,55	1,33
B	62,19	69,63	7,44
C	57,13	61,5	4,37
Σύνολο (4 τάξεων)	57,59	61,86	4,27

Παράρτημα των Ξενοδοχειακών Καταλόγων, κατά μήνα : 1991
Coverage rates of hotel units, by month : 1991

Μηνός	Ξενοδοχεία και ομοειδή τουριστικά καταλύματα --- Hotels and related units												Γενικό σύνολο Grand total		Μηνός
	ΑΑ'ΑΑ		Α'Α		Β'Β		Γ-Γ		Δ'Ε-Δ'Ε		Σύνολο ΑΑ'Ε- Total ΑΑ'Ε		Συμπληρωματικά Supplementary units		
	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	
Σύνολο	39,48	48,00	62,98	70,57	58,83	50,31	16,93	31,60	41,82	55,47	52,48	55,75	42,71	55,50	Total
Ιανουάριος	16,81	23,59	12,30	27,75	30,18	31,02	7,63	23,78	8,73	28,63	13,14	23,20	8,89	28,39	January
Φεβρουάριος	11,42	18,17	5,58	21,29	29,72	31,11	7,61	23,04	6,77	27,18	12,01	23,02	6,97	26,98	February
Μάρτιος	16,49	28,56	13,82	25,48	35,70	35,73	7,44	25,01	10,42	31,92	11,83	24,49	10,49	31,56	March
Απρίλιος	23,97	30,34	22,19	30,06	32,64	35,73	9,34	24,03	17,72	31,91	26,60	32,41	18,29	31,94	April
Μάιος	40,78	47,33	59,02	63,40	5,63	46,65	16,24	27,46	40,98	51,18	40,78	43,91	40,96	50,51	May
Ιούνιος	43,69	49,77	67,34	71,79	48,44	49,33	18,67	27,54	47,51	55,86	56,42	56,58	48,40	55,94	June
Ιούλιος	52,00	64,25	79,35	90,30	60,13	65,65	24,01	41,05	57,85	73,11	65,85	69,94	58,68	72,76	July
Αυγούστος	64,08	79,06	95,57	109,57	71,48	76,95	28,02	51,08	68,61	87,68	73,26	80,98	69,10	86,94	August
Σεπτέμβριος	57,67	64,67	82,91	88,23	61,79	60,53	24,09	37,12	59,70	69,40	61,09	61,31	59,84	68,55	September
Οκτώβριος	41,27	46,46	64,64	68,33	37,28	41,99	10,79	23,57	40,60	50,13	41,47	42,83	40,67	49,52	October
Νοέμβριος	24,58	35,01	14,45	24,10	35,19	37,81	7,11	23,62	11,27	32,56	12,71	21,55	11,33	32,04	November
Δεκέμβριος	18,16	27,72	14,00	33,40	10,62	34,91	7,36	22,52	10,25	32,81	14,07	24,79	10,40	32,44	December

Coverage rates of hotel units, by month : 1993

Μήνας	Εξυπηρετείται και ομασική τουριστικά καταλύματα --- Hotels and related units												Συνολικό σύνολο Grand total		Συμπληρωματικά καταλύματα Supplementary units		Σύνολο Total		Μηνός
	Α.Α.ΑΑ		Α.Α		Β.Β		Γ.Γ		Δ.Δ.Ε.Ε		Σύνολο ΑΑ.Α.Ε Total ΑΑ.Ε		Σύνολο Total		Σύνολο Total				
	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total			
Σύνολο	47,73	57,44	71,69	78,18	48,81	64,35	34,23	51,53	16,43	31,20	48,43	60,79	52,57	56,13	48,79	60,37	Total		
Ιανουάριος	20,23	30,04	13,89	33,52	8,25	33,21	7,29	32,39	6,40	23,66	10,00	31,65	9,99	25,75	10,00	31,38	January		
Φεβρουάριος	20,03	29,71	14,14	34,13	9,86	34,98	7,20	32,31	6,00	23,06	10,48	32,00	10,69	26,44	10,49	31,74	February		
Μάρτιος	26,87	37,92	18,59	26,84	17,64	44,35	12,91	38,77	6,92	24,11	16,30	35,77	10,83	23,05	16,02	35,08	March		
Απριλίου	37,40	49,81	41,54	50,52	30,76	47,08	24,37	42,15	10,20	23,84	31,89	45,58	32,27	37,37	31,92	45,00	April		
Μάιος	49,30	55,92	68,25	72,20	44,67	56,79	31,64	46,55	17,94	29,26	46,94	56,35	44,53	46,46	46,71	55,39	May		
Ιουνίος	53,51	60,96	75,96	79,84	54,31	63,88	38,81	49,71	18,11	27,37	53,70	61,13	52,52	52,76	53,58	60,24	June		
Ιουλίου	62,05	73,29	93,54	102,30	68,71	85,82	50,54	67,01	22,43	39,94	66,36	79,82	67,09	70,54	66,44	78,75	July		
Αυγούστου	71,35	86,25	104,01	115,53	76,82	98,96	55,15	76,41	26,02	48,00	73,84	91,52	71,26	79,65	73,57	90,16	August		
Σεπτεμβρίου	65,44	72,52	90,91	95,55	69,40	83,08	47,62	61,11	22,06	34,67	66,31	75,01	59,66	60,21	65,65	73,44	September		
Οκτωβρίου	55,17	62,58	67,91	70,78	41,67	51,19	30,23	43,94	13,21	24,50	46,98	54,52	45,41	47,21	46,86	53,94	October		
Νοεμβρίου	32,02	42,46	18,86	27,90	11,98	33,70	8,09	34,99	6,97	25,32	14,31	33,45	13,51	24,90	14,28	33,06	November		
Δεκεμβρίου	20,44	30,41	15,38	33,67	9,46	33,95	7,34	33,82	7,23	23,84	10,84	31,96	11,28	25,62	10,86	31,66	December		

Πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων, κατά μήνα : 1994
Coverage rates of hotel units, by month : 1994

Μήνας	Ξενοδογεία και σχετιζόμενα καταλύματα — Hotels and related units												Μηνιαία			
	ΑΑ' — ΑΑ		Α' — Α		Β' — Β		Γ' — Γ		Δ+Ε — Δ+Ε		Σύνολο ΑΑ'Ε' — Total ΑΑ'Ε'		Συμπληρωματικά καταλύματα — Supplementary units		Γενικό σύνολο — Grand total	
	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total
	49,58	58,56	81,18	88,42	46,33	62,03	27,93	46,00	12,28	28,90	46,48	60,45	42,96	51,04	46,13	59,51
Ιανουάριος	21,27	32,01	13,64	32,37	8,06	33,59	4,06	26,09	5,62	24,19	7,98	29,00	6,55	23,44	7,91	28,73
Φεβρουάριος	23,95	33,99	15,13	31,22	10,11	33,31	4,25	24,21	4,20	20,78	8,82	27,81	7,66	20,85	8,76	27,45
Μάρτιος	26,95	35,07	21,27	28,47	19,29	42,08	8,27	30,28	4,77	22,49	15,43	32,56	10,36	22,33	15,16	32,03
Απρίλιος	41,07	55,78	39,60	50,76	24,57	38,56	16,65	34,56	7,28	23,06	26,87	41,25	23,99	29,25	26,64	40,29
Μάιος	58,19	64,24	87,72	92,52	47,38	57,89	30,59	45,37	13,03	24,76	51,88	61,83	41,36	45,28	50,77	60,09
Ιούνιος	56,82	63,14	96,82	100,94	53,77	63,46	35,62	47,86	11,17	25,20	56,72	65,59	48,40	52,47	55,76	64,07
Ιούλιος	74,50	85,78	111,42	119,13	70,34	88,16	45,21	62,98	19,05	38,02	68,64	83,60	56,24	65,94	67,05	81,34
Αύγουστος	74,64	87,15	113,38	124,48	68,02	89,00	45,23	67,66	2,36	45,17	68,52	87,27	56,20	69,95	67,02	85,16
Σεπτέμβριος	68,60	75,73	98,58	103,49	62,05	73,91	45,25	62,22	11,52	31,08	64,08	75,45	48,52	55,39	62,18	73,00
Οκτώβριος	57,30	62,74	77,96	81,25	39,73	50,37	24,58	38,73	8,64	22,19	45,80	55,12	32,02	36,36	44,47	53,30
Νοεμβριος	23,40	31,85	16,63	25,15	12,31	35,58	4,73	27,02	4,41	22,35	10,92	28,85	9,30	25,37	10,85	28,70
Δεκέμβριος	19,11	27,71	12,15	29,05	8,49	35,64	3,86	26,57	3,63	20,54	7,53	28,59	6,41	24,58	7,49	28,41

Coverage rates of hotel units, by month : 1996

Μήνες	Ενοδοχεία και ομοειδή τουριστικά καταλύματα — Hotels and related units												Γενικό σύνολο Grand total		Μηνός Months		
	Α' — ΑΑ		Α' — Α		Β' — Β		Γ' — C		Δ+Ε' — D+E		Σύνολο ΑΑ·Ε' Total ΑΑ·Ε'		Συμπληρωματικά καταλύματα Supplementary units			Γενικό σύνολο Grand total	
	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total		Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total
Σύνολο	42,72	53,77	60,19	68,18	41,62	57,73	26,61	47,64	13,13	30,57	40,85	55,64	44,33	53,68	41,17	55,46	Total
Ιανουάριος	17,87	31,49	12,32	28,53	7,07	31,57	4,63	30,91	3,25	21,25	7,74	29,71	7,31	20,23	7,71	29,12	January
Φεβρουάριος	20,56	35,05	13,94	30,92	8,77	34,08	5,00	31,80	3,37	21,05	8,91	31,48	5,87	18,17	8,74	30,74	February
Μάρτιος	24,21	38,25	13,01	21,95	13,97	35,83	9,58	37,47	4,01	20,85	12,96	31,45	11,49	23,63	12,89	31,09	March
Απρίλιος	36,10	47,99	32,23	42,01	26,71	42,21	17,88	39,27	7,71	24,03	26,12	40,82	29,96	38,49	26,40	40,65	April
Μάιος	48,29	56,64	64,58	67,85	41,51	51,33	28,53	43,24	14,23	27,55	44,68	53,68	42,12	44,56	44,43	52,84	May
Ιούνιος	49,23	58,59	68,15	72,84	48,06	58,71	31,93	45,96	15,18	26,66	47,62	57,33	50,23	54,94	47,89	57,08	June
Ιουλίου	54,47	65,58	75,28	85,58	58,33	76,39	39,31	60,31	20,26	40,33	54,72	71,05	53,59	64,86	54,58	70,31	July
Αύγουστος	62,61	77,22	87,76	103,73	63,63	87,30	42,75	69,81	22,33	48,43	61,87	83,78	59,07	76,83	61,54	82,97	August
Σεπτέμβριος	59,66	67,36	77,79	82,89	55,09	66,77	36,94	53,24	18,56	37,86	55,09	65,86	50,17	57,89	54,58	65,02	September
Οκτώβριος	47,51	55,71	54,06	57,63	33,68	45,16	22,64	41,40	9,33	24,81	37,52	48,06	36,46	41,49	37,43	47,50	October
Νοέμβριος	22,48	33,61	14,15	22,62	9,43	33,25	5,25	34,43	3,73	23,90	10,38	30,25	8,06	21,13	10,26	29,77	November
Δεκέμβριος	8,54	23,80	4,35	16,45	3,54	26,36	2,86	29,28	2,76	19,38	3,64	25,16	3,73	21,42	3,64	24,99	December

Ξενοδοχειακά καταλύματα	1991			1992			1993			Hotel units
	Ημεδαποί Greeks	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Ημεδαποί Greeks	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Ημεδαποί Greeks	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	
	Γενικό σύνολο	11.900.224	30.739.587	42.639.811	12.419.620	37.553.491	49.973.111	12.406.146	37.186.100	
Ξενοδοχεία και ομοειδή ΑΑ'	493.052	2.188.683	2.681.735	532.857	2.853.627	3.386.484	584.116	2.795.676	3.379.792	Hotels and related units : Luxury
» » » Α'	1.371.529	10.077.357	11.448.886	1.438.091	12.939.006	14.377.097	1.483.362	13.296.464	14.779.826	Class A
» » » Β'	3.296.939	7.862.847	11.159.786	3.509.856	9.670.520	13.180.376	3.614.916	9.617.118	13.232.034	» B
» » » Γ'	4.545.759	6.023.790	10.569.549	4.661.652	6.999.052	11.660.704	4.431.496	6.613.001	11.044.497	» C
» » » Δ'+Ε'	1.185.564	906.465	2.092.029	1.298.905	923.837	2.132.742	1.138.508	824.286	1.962.789	» D+E
Σύνολο ΑΑ' - Ε'	10.892.843	27.059.142	37.951.985	11.351.361	33.386.042	44.737.403	11.252.398	33.146.540	44.398.938	Total ΑΑ' - Ε'
Ξενώνες	307.775	380.459	688.234	352.844	421.145	773.989	363.761	492.950	856.711	Guest rooms
Οικοτροφεία	91.498	83.545	175.043	81.047	68.598	149.645	70.791	66.667	137.458	Boarding houses
Επιπλωμένα διαμερίσματα	147.575	2.106.602	2.254.177	195.317	2.510.869	2.706.186	211.093	2.433.050	2.644.143	Furnished suites
Κάμπινγκ	437.123	580.458	1.017.581	419.006	653.831	1.072.837	475.411	638.946	1.114.357	Camping
Κέντρα παραθερισμού (1) ..	23.410	529.381	552.791	20.045	513.006	533.051	32.692	407.947	440.639	Summer resorts (1)

Ξενοδοχειακά καταλύματα	1994			1995			1996			Hotel units
	Ημεδαποί Greeks	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Ημεδαποί Greeks	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	Ημεδαποί Greeks	Αλλοδαποί Foreigners	Σύνολο Total	
	Γενικό σύνολο	12.235.417	41.199.694	53.435.111	12.404.420	38.231.872	50.636.292	12.669.026	35.993.353	
Ξενοδοχεία και ομοειδή ΑΑ'	497.155	2.744.582	3.241.737	622.049	2.469.187	3.091.236	669.706	2.590.062	3.259.768	Luxury
» » Α'	1.395.026	15.640.166	17.035.192	1.643.488	13.921.519	15.565.007	1.790.390	13.480.598	15.270.988	Class A
» » Β'	3.600.735	10.629.607	14.230.342	3.506.987	9.913.332	13.420.319	3.553.920	9.182.809	12.736.729	» B
» » Γ'	4.376.089	6.763.331	11.139.420	4.402.507	6.459.206	10.861.713	4.388.071	5.555.395	9.943.466	» C
» » Δ+Ε'	1.132.708	837.450	1.970.158	1.037.695	858.208	1.895.903	1.033.540	778.474	1.812.014	» D+E
Σύνολο ΑΑ' - Ε'	11.001.713	36.615.136	47.616.849	11.212.726	33.621.452	44.834.178	11.435.627	31.587.338	43.022.965	Total AA - E
Ξενοδοξ.	361.857	574.415	936.272	357.683	548.086	905.769	357.217	501.223	858.440	Guest rooms
Οικοτροφεία	73.726	62.514	136.240	73.397	45.984	119.381	62.268	37.198	99.466	Boarding houses
Επιπλομήνια διαμερίσματα	240.666	2.646.644	2.887.310	237.708	2.898.298	3.136.006	291.055	2.581.031	2.872.086	Furnished suites
Καμπινγκ	534.135	868.528	1.402.663	496.180	758.229	1.254.409	491.365	891.385	1.382.750	Camping
Κέντρα παραθερισμού (1)	23.320	432.457	455.777	26.726	359.823	386.549	31.494	395.178	426.672	Summer resorts (1)

Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών και ημεδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα ανά μήνα*

	ΕΤΟΣ					ΜΕΤΑΒΟΛΗ					
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	96/95	97/96	98/97	99/98	00/99
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	947.201	867.638	946.798	1.005.719	1.066.084	1.083.222	8,40%	9,12%	6,22%	6,00%	1,61%
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	954.378	928.305	933.592	998.977	1.060.008	1.152.805	2,73%	0,57%	7,00%	6,11%	8,75%
ΜΑΡΤΙΟΣ	1.219.300	1.250.226	1.369.751	1.273.310	1.448.624	1.482.823	2,54%	9,56%	-7,04%	13,77%	2,36%
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	3.319.058	2.766.116	2.822.243	2.905.546	2.864.693	3.120.457	16,66%	2,03%	2,95%	-1,41%	8,93%
ΜΑΙΟΣ	5.724.514	5.258.710	5.923.093	6.229.116	6.617.666	6.662.277	8,14%	12,63%	5,17%	6,24%	0,67%
ΙΟΥΝΙΟΣ	7.047.829	6.405.495	7.075.829	7.530.343	8.342.167	8.363.722	9,11%	10,46%	6,42%	10,78%	0,26%
ΙΟΥΛΙΟΣ	8.517.753	7.965.179	9.003.064	9.872.757	10.723.835	10.693.171	6,49%	13,03%	9,66%	8,62%	-0,29%
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	9.530.931	9.551.439	10.878.827	11.661.790	11.805.077	12.240.681	0,22%	13,90%	7,20%	1,23%	3,69%
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	7.617.045	6.993.686	7.822.329	8.224.367	8.756.290	8.875.517	8,18%	11,85%	5,14%	6,47%	1,36%
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	4.321.244	4.113.665	4.419.861	4.640.619	5.234.218		4,80%	7,44%	4,99%	12,79%	
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	1.080.179	1.032.350	1.113.342	1.175.950	1.245.219		4,43%	7,85%	5,62%	5,89%	
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	1.014.764	812.697	1.055.778	1.030.948	1.093.021		19,91%	29,91%	-2,35%	6,02%	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΟΥΣ	51.294.196	47.945.506	53.364.507	56.549.442	60.256.902		6,53%	11,30%	5,97%	6,56%	
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ		41.986.794	46.775.526	49.701.925	52.684.444	53.674.675		11,41%	6,26%	6,00%	1,88%

* Προσωρινά Στοιχεία

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ, Ε.Ο.Τ

Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα ανά μήνα*

	ΕΤΟΣ					ΜΕΤΑΒΟΛΗ					
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	96/95	97/96	98/97	99/98	00/99
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	266.221	232.298	251.036	256.370	283.588	272.613	12,74%	8,07%	2,12%	10,62%	-3,87%
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	316.562	266.059	276.912	282.328	312.969	333.241	15,95%	4,08%	1,96%	10,85%	6,48%
ΜΑΡΤΙΟΣ	502.425	521.720	587.963	488.629	560.886	540.201	3,84%	12,70%	-16,89%	14,79%	-3,69%
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	2.155.983	1.814.415	1.701.970	1.786.271	1.828.541	1.966.792	15,84%	-6,20%	4,95%	2,37%	7,56%
ΜΑΙΟΣ	4.897.903	4.411.145	4.917.026	5.176.738	5.469.261	5.684.646	9,94%	11,47%	5,28%	5,65%	3,94%
ΙΟΥΝΙΟΣ	6.005.019	5.386.333	6.001.254	6.386.417	7.238.013	7.122.120	10,30%	11,42%	6,42%	13,33%	-1,60%
ΙΟΥΛΙΟΣ	6.868.516	6.163.528	7.203.730	7.818.207	8.556.789	8.548.120	10,26%	16,88%	8,53%	9,45%	-0,10%
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	7.250	7.055.005	8.288.611	9.004.563	9.115.211	9.580.971	2,69%	17,49%	8,64%	1,23%	5,11%
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	6.317.359	5.846.633	6.582.973	6.873.139	7.456.742	7.525.073	7,45%	12,59%	4,41%	8,49%	0,92%
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	3.494.909	3.246.699	3.535.049	3.813.740	4.252.950		7,10%	8,88%	7,88%	11,52%	
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	405.607	330.673	364.257	409.129	452.174		18,47%	10,16%	12,32%	10,52%	
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	290.726	223.326	280.874	269.477	276.236		23,18%	25,77%	-4,06%	2,51%	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΟΥΣ	33.771.623	35.497.834	39.991.655	42.565.008	45.803.360		8,44%	12,66%	6,43%	7,61%	
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ		31.697.136	35.811.475	38.072.662	40.822.000	41.573.777		12,98%	6,31%	7,22%	1,84%

*Προσωπικά Στοιχεία

Διανκτερεύσεις ημεδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα ανά μήνα*

	ΕΤΟΣ						ΜΕΤΑΒΟΛΗ				
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	96/95	97/96	98/97	99/98	00/99
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	680.980	635.340	695.762	749.349	782.496	810.609	6,70%	9,51%	7,70%	4,42%	3,59%
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	637.817	662.246	656.680	716.649	747.039	819.564	3,83%	-0,84%	9,13%	4,24%	9,71%
ΜΑΡΤΙΟΣ	716.875	728.506	781.788	784.681	887.738	942.622	1,62%	7,31%	0,37%	13,13%	6,18%
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	1.163.075	951.701	1.120.273	1.119.275	1.036.152	1.153.665	18,17%	17,71%	-0,09%	-7,43%	11,34%
ΜΑΙΟΣ	826.611	847.565	1.006.067	1.052.378	1.148.405	977.631	2,53%	18,70%	4,60%	9,12%	-14,87%
ΙΟΥΝΙΟΣ	1.042.810	1.019.162	1.074.575	1.143.926	1.104.154	1.241.602	2,27%	5,44%	6,45%	-3,48%	12,45%
ΙΟΥΛΙΟΣ	1.649.237	1.801.651	1.799.334	2.054.550	2.167.046	2.145.051	9,24%	-0,13%	14,18%	5,48%	-1,01%
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	2.280.538	2.496.434	2.590.216	2.657.227	2.689.866	2.659.710	9,47%	3,76%	2,59%	1,23%	-1,12%
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	1.299.686	1.147.053	1.239.356	1.351.228	1.299.548	1.350.444	11,74%	8,05%	9,03%	-3,82%	3,92%
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	826.335	866.966	884.812	826.879	981.268		4,92%	2,06%	-6,55%	18,67%	
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	874.572	701.677	749.085	766.821	793.045		4,02%	6,76%	2,37%	3,42%	
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	724.038	589.371	774.904	761.471	816.785		18,60%	31,48%	-1,73%	7,26%	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΟΥΣ	12.522.573	12.447.672	13.372.852	13.984.434	14.453.542		0,60%	7,43%	4,57%	3,35%	
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ		10.289.658	10.964.051	11.629.263	11.862.444	12.100.898		6,55%	6,07%	2,01%	2,01%

* Προσωρινά Στοιχεία

Σύνολο διανυκτερεύσεων αλλοδαπών & ημεδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα κατά περιφέρεια και νομό*

Νομός	ΕΤΟΣ				ΣΥΝΟΛΟ				ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ				
									ΜΕΤΑΒΟΛΗ				
	1995	1996	1997	1998	1999	96/95	97/96	98/97	99/98	1999	2000	ΕΤΟΣ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
	279.913	311.284	354.971	350.366	341.531	11,21%	14,03%	-1,30%	-2,52%	265.544	298.213	2000	12,30%
Εβρου	123.923	141.253	167.688	157.096	175.683	13,98%	18,71%	-6,32%	11,83%	134.763	114.322	1999	-15,17%
Ροδόπης	101.510	119.145	106.887	100.526	108.529	17,37%	-10,29%	-5,95%	7,96%	79.779	112.392	2000	40,88%
Ξάνθης	53.737	60.168	60.542	54.789	60.721	11,97%	0,62%	-9,50%	10,83%	45.112	48.429	1999	7,35%
Δράμας	684.371	704.788	758.408	713.565	775.651	2,98%	7,61%	-5,91%	8,84%	708.640	723.241	2000	2,06%
Καβάλας	1.243.454	1.336.638	1.448.496	1.376.342	1.463.115	7,49%	8,37%	-4,98%	6,30%	1.233.838	1.296.597	2000	5,09%
ΣΥΝΟΛΟ													
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ													
Σερρών	99.549	95.228	106.625	112.979	117.712	4,34%	11,97%	5,96%	4,19%	93.334	101.076	2000	8,29%
Θεσσαλονικ ης	1.268.350	1.180.627	1.588.822	1.293.080	1.385.792	6,92%	34,57%	-18,61%	7,17%	1.009.310	1.214.822	2000	20,36%
Χαλκιδικής	1.916.169	1.835.092	2.125.615	2.172.416	2.558.818	4,23%	15,83%	2,20%	17,79%	2.361.336	2.509.147	2000	6,26%
Κιλκίς	14.049	17.384	20.426	18.315	19.119	23,74%	17,50%	-10,33%	4,39%	15.279	14.594	1999	-4,48%
Πέλλας	57.904	54.609	59.431	50.464	58.095	5,69%	8,33%	-15,09%	15,12%	46.303	46.896	2000	1,28%
Ημαθίας	79.628	74.411	85.820	79.826	96.745	6,55%	15,33%	-6,98%	21,19%	70.174	67.441	1999	-3,89%
Περίας	403.315	466.643	527.969	511.285	404.357	15,70%	13,14%	-3,16%	-20,91%	366.808	479.863	2000	30,82%
ΣΥΝΟΛΟ	3.838.964	3.723.994	4.514.708	4.238.365	4.640.638	2,99%	21,23%	-6,12%	9,49%	3.962.544	4.433.839	2000	11,89%
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ													
Φλώρινας	92.476	99.520	92.541	92.049	80.035	7,62%	-7,01%	-0,53%	-13,05%	59.140	59.131	2000	-0,02%
Κοζάνης	115.709	133.408	149.164	149.112	152.698	15,30%	11,81%	-0,03%	2,40%	108.150	109.818	2000	1,54%
Καστοριάς	89.726	119.775	140.292	142.787	133.550	33,49%	17,13%	1,78%	-6,47%	99.671	102.541	2000	2,88%
Γρεβενών	9.999	18.890	19.637	18.444	27.280	88,92%	3,95%	-6,08%	47,91%	20.169	23.844	2000	18,22%
ΣΥΝΟΛΟ	307.910	371.593	401.634	402.392	393.563	20,68%	8,08%	0,19%	-2,19%	287.130	295.334	2000	2,86%
ΗΠΕΙΡΟΥ													
Ιωαννίνων	374.775	361.308	406.866	388.937	448.832	3,59%	12,61%	-4,41%	15,40%	331.408	355.999	2000	7,42%
Αρτας	50.744	47.793	62.233	65.628	65.181	5,82%	30,21%	5,46%	-0,68%	50.049	48.494	2000	-3,11%
Θεσπρωτίας	112.121	106.589	110.882	103.285	105.589	4,93%	4,03%	-6,85%	2,23%	96.228	133.391	2000	38,62%
Πρέβεζας	226.501	213.431	245.018	273.723	270.743	5,77%	14,80%	11,72%	-1,09%	247.709	255.470	2000	3,13%
ΣΥΝΟΛΟ	764.141	729.121	824.999	831.573	890.345	4,58%	13,15%	0,80%	7,07%	725.394	793.354	2000	9,37%
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ													

Λάρισα	304.347	318.592	262.115	268.050	282.914	4.68%	-17,73%	2,26%	5,55%	218.634	206.768	-5,43%
Μαγνησίας	975.692	952.484	1.024.809	1.079.015	1.051.711	2.38%	7,59%	5,29%	-1,60%	941.878	941.867	0,00%
Τρικάλων	190.689	196.171	249.376	273.185	252.009	2.87%	27,12%	9,55%	-7,75%	197.163	196.797	-0,19%
Καρδίτσας	114.281	104.073	113.469	116.406	118.882	8.93%	9,03%	2,59%	2,13%	96.102	101.871	6,00%
ΣΥΝΟΛΟ	1.585.009	1.571.320	1.649.769	1.736.656	1.715.516	0.86%	4,99%	5,27%	-1,22%	1.453.777	1.447.303	-0,45%
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ												
Κερκύρας	3.535.969	2.943.619	3.250.964	3.565.574	3.710.341	16,75%	10,44%	9,68%	4,06%	3.410.449	3.420.125	0,28%
Κερκυρα (νησος)	3.533.458	2.938.142	3.243.730	3.555.472	3.695.143	16,85%	10,40%	9,61%	3,93%	3.395.251	3.409.231	0,41%
Λευκάδας	268.436	129.175	223.163	212.368	211.182	51,88%	72,76%	-4,84%	-0,56%	196.574	209.075	6,36%
Κεφαλληνίας	310.762	331.066	330.891	374.859	502.901	6,53%	-0,05%	13,29%	34,16%	469.529	507.432	8,07%
Ζακύνθου	595.221	542.129	754.519	1.765.413	1.936.065	8,92%	39,18%	133,98%	9,67%	1.798.484	1.979.144	10,05%
ΣΥΝΟΛΟ	4.710.388	3.945.989	4.559.537	5.918.214	6.360.489	16,23%	15,55%	29,80%	7,47%	5.875.036	6.115.776	4,10%
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ												
Αιτωλοακαρ νανίας	268.540	284.146	281.068	307.439	284.759	5,81%	-1,08%	9,38%	-7,38%	221.572	220.132	-0,65%
Αχαιας	550.659	445.520	494.903	524.927	541.896	19,09%	11,08%	6,07%	3,23%	449.396	549.392	22,25%
Ηλείας	446.689	458.965	381.289	481.826	442.434	2,75%	-16,92%	26,37%	-8,18%	387.527	431.568	11,36%
ΣΥΝΟΛΟ	1.265.888	1.188.631	1.157.260	1.314.192	1.269.089	6,10%	-2,64%	13,56%	-3,43%	1.058.495	1.201.092	13,47%
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ												
Φθιώτιδας	344.617	311.790	283.968	285.052	253.193	9,53%	-8,92%	0,38%	-11,18%	222.587	223.708	0,50%
Ευρυτανίας	119.058	105.836	113.087	117.725	109.795	11,11%	6,85%	4,10%	-6,74%	79.213	88.649	11,91%
Φωκίδας	236.667	200.765	231.829	252.675	244.397	15,17%	15,47%	8,99%	-3,28%	199.961	210.131	5,09%
Βοιωτίας	118.835	79.803	84.667	90.793	79.794	32,85%	6,10%	7,24%	-12,11%	61.003	57.542	-5,67%
Ευβοίας	655.598	708.608	741.026	808.071	725.696	8,09%	4,57%	9,05%	-10,19%	665.697	723.315	8,66%
ΣΥΝΟΛΟ	1.474.775	1.406.802	1.454.577	1.554.316	1.412.875	4,61%	3,40%	6,86%	-9,10%	1.228.461	1.303.345	6,10%
ΑΤΤΙΚΗΣ												
Αττικής	7.928.766	6.576.756	7.425.570	7.833.039	7.269.412	17,05%	12,91%	5,49%	-7,20%	5.749.338	6.361.792	10,65%
Αθίνα (πόλη)	5.431.154	4.636.871	5.022.610	5.228.629	4.735.366	14,62%	8,32%	4,10%	-9,43%	3.668.037	3.757.924	2,45%
ΣΥΝΟΛΟ	7.928.766	6.576.756	7.425.570	7.833.039	7.269.412	17,05%	12,91%	5,49%	-7,20%	5.749.338	6.361.792	10,65%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ												
Κορινθίας	550.711	565.316	610.484	611.847	589.970	2,65%	7,99%	0,22%	-3,58%	529.451	568.032	7,29%
Αργολίδας	806.582	754.802	695.257	756.647	578.405	6,42%	-7,89%	8,83%	-23,56%	527.710	540.000	2,33%
Αρκαδίας	134.837	144.946	152.510	165.777	155.664	7,50%	5,22%	8,70%	-6,10%	122.084	127.589	4,55%

Μεσσηνίας	329.796	416.790	371.525	375.929	429.935	26,38%	-10,86%	1,19%	14,37%	369.484	378.221	2,36%
Λοκωνίας	256.721	243.221	249.584	269.748	278.908	3,76%	2,62%	8,08%	3,40%	233.730	211.711	-9,42%
ΣΥΝΟΛΟ	2.074.647	2.125.075	2.079.360	2.179.948	2.032.882	2,43%	-2,15%	4,84%	-6,75%	1.782.439	1.825.553	2,42%
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ												
Λέσβου	544.272	586.946	588.575	569.454	685.150	7,84%	0,28%	-3,25%	20,32%	645.691	745.696	15,49%
Χίου	172.569	177.775	178.290	182.090	213.248	3,02%	0,29%	2,13%	17,11%	190.836	174.683	-8,46%
Σάμου	921.485	885.556	977.906	949.367	1.088.960	3,90%	10,43%	-2,92%	14,70%	998.333	866.405	-13,21%
ΣΥΝΟΛΟ	1.638.326	1.650.277	1.744.771	1.700.911	1.987.358	0,73%	5,73%	-2,51%	16,84%	1.834.860	1.786.784	-2,62%
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ												
Κυκλάδων	1.306.503	1.330.767	1.470.332	1.709.445	1.593.711	1,86%	10,49%	16,26%	-6,77%	1.549.687	1.455.910	-6,05%
Δωδεκανήσου	12.905.847	11.918.673	13.137.626	13.923.342	16.111.383	7,65%	10,23%	5,98%	15,71%	14.341.072	14.342.618	0,01%
Ρόδος (νήσος)	8.937.691	8.018.603	8.833.546	9.463.142	10.878.443	10,28%	10,16%	7,13%	14,96%	9.508.992	9.959.685	4,74%
ΣΥΝΟΛΟ	14.212.350	13.249.440	14.607.958	15.632.787	17.705.094	6,78%	10,25%	7,02%	13,26%	15.890.759	15.798.528	-0,58%
ΚΡΗΤΗΣ												
Χανίων	1.856.958	1.791.140	1.939.102	2.063.885	2.354.840	3,55%	8,26%	6,44%	14,10%	2.130.481	2.012.163	-5,55%
Ρεθύμνης	2.033.199	1.850.040	1.941.273	2.082.557	2.322.933	9,01%	4,93%	7,28%	11,54%	2.037.215	1.873.611	-8,03%
Ηρακλείου	4.690.857	4.782.619	5.775.962	5.786.463	6.275.231	1,96%	20,77%	0,18%	8,45%	5.521.815	5.372.319	-2,71%
Λασιθίου	1.668.544	1.646.071	1.839.531	1.897.802	2.163.522	1,35%	11,75%	3,17%	14,00%	1.912.862	1.757.285	-8,13%
ΣΥΝΟΛΟ	10.249.578	10.069.870	11.495.868	11.830.707	13.116.526	1,75%	14,16%	2,91%	10,87%	11.602.373	11.015.378	-5,06%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	51.294.196	47.945.506	53.364.507	56.549.442	60.256.902	6,53%	11,30%	5,97%	6,56%	52.684.444	53.674.675	1,88%

* Προσωρινά στοιχεία

Σύνολο διανυκτερεύσεων αλλοδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα κατά περιφέρεια και νομό*

Νομός	ΕΤΟΣ						ΣΥΝΟΛΟ			ΜΕΤΑΒΟΛΗ			ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ	
	1995	1996	1997	1998	1999	96/95	97/96	98/97	99/98	1999	2000	ΕΤΟΣ		ΜΕΤΑΒΟΛΗ
							ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ							Η
Εβρου	16.880	17.037	21.940	22.562	20.428	0.93%	28,78%	2,84%	-9,46%	17.039	20.530	20,49%		20,49%
Ροδόνης	7.679	9.719	12.286	12.916	21.756	26,57%	26,41%	5,13%	68,44%	17.063	19.056	11,68%		11,68%
Ξάνθης	15.758	16.890	12.650	10.962	10.275	7,16%	-25,10%	-13,34%	-6,27%	7.920	12.109	52,89%		52,89%
Δράμας	5.107	5.640	5.765	5.099	5.214	10,44%	2,22%	-11,55%	2,26%	4.241	5.535	30,51%		30,51%
Καβάλας	399.695	398.593	434.033	374.884	392.353	0,28%	8,89%	-13,63%	4,66%	373.832	389.210	4,11%		4,11%
ΣΥΝΟΛΟ	445.119	447.879	486.674	426.423	450.026	0.62%	8,66%	-12,38%	5,54%	420.095	446.440	6,27%		6,27%
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ														
Σερρών	10.068	10.679	15.553	16.541	13.242	6,07%	45,64%	6,35%	-19,94%	10.962	8.412	-23,26%		-23,26%
Θεσσαλονικ ης	466.977	409.783	630.972	416.848	441.487	12,25%	53,98%	-33,94%	5,91%	336.509	432.685	28,58%		28,58%
Χαλκιδικής	1.601.935	1.477.013	1.768.096	1.738.147	2.095.617	7,80%	19,71%	-1,69%	20,57%	1.917.453	2.022.428	5,47%		5,47%
Κιλκίς	3.888	3.656	5.505	6.571	4.368	5,97%	50,57%	19,36%	-33,53%	3.379	4.485	32,73%		32,73%
Πέλλας	6.133	5.067	5.364	4.228	5.769	17,38%	5,86%	-21,18%	36,45%	4.663	4.128	-11,47%		-11,47%
Ημαθίας	10.704	10.179	12.683	10.162	11.230	4,90%	24,60%	-19,88%	10,51%	9.273	12.056	30,01%		30,01%
Πιερίας	280.153	335.221	387.052	352.644	255.334	19,68%	15,46%	-8,89%	-27,59%	238.538	321.424	34,75%		34,75%
ΣΥΝΟΛΟ	2.379.858	2.251.598	2.825.225	2.545.141	2.827.047	6.39%	25,48%	-9,91%	11,08%	2.520.777	2.805.618	11,30%		11,30%
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ														
Φλώρινας	3.765	4.479	4.659	5.722	5.571	18,96%	4,02%	22,82%	-2,64%	4.315	4.552	5,49%		5,49%
Κοζάνης	10.828	10.495	12.340	15.005	16.001	3,08%	17,58%	21,60%	6,64%	11.983	17.554	46,49%		46,49%
Καστοριάς	10.150	14.641	30.344	32.779	25.326	44,25%	107,25%	8,02%	-22,74%	18.449	15.780	-14,47%		-14,47%
Γρεβενών	312	614	1.321	907	961	96,79%	115,15%	-31,34%	5,95%	817	1.782	118,12%		118,12%
ΣΥΝΟΛΟ	25.055	30.229	48.664	54.413	47.859	20.65%	60,98%	11,81%	-12,04%	35.564	39.668	11,54%		11,54%
ΗΠΕΙΡΟΥ														
Ιωαννίνων	54.746	48.249	57.914	64.648	52.429	11,07%	20,03%	11,63%	-18,90%	44.878	46.198	2,94%		2,94%
Αρτας	2.227	3.254	3.505	4.093	3.190	46,12%	7,71%	16,78%	-22,06%	2.622	2.954	12,66%		12,66%

Αρτας	2.227	3.254	3.505	4.093	3.190	46,12%	7,71%	16,78%	-22,06%	2.622	2.954	12,66%
Θεσπρωτίας	60.480	64.204	60.668	60.373	51.271	6,16%	-5,51%	-0,49%	-15,08%	50.098	56.668	13,11%
Πρέβεζας	123.448	107.297	128.876	145.812	152.756	13,08%	20,11%	13,14%	4,76%	145.877	134.380	-7,88%
ΣΥΝΟΛΟ	240.901	223.004	250.963	274.926	259.646	7,43%	12,54%	9,55%	-5,56%	243.475	240.200	-1,35%
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ												
Λάρισας	31.569	34.467	39.446	29.098	34.601	9,18%	14,45%	-26,23%	18,91%	28.650	39.920	39,34%
Μαγνησίας	436.203	392.853	426.578	463.019	449.194	9,94%	8,58%	8,54%	-2,99%	435.056	463.913	6,63%
Τρικάλων	81.754	90.401	103.786	127.084	110.946	10,58%	14,81%	22,45%	-12,70%	95.716	91.309	-4,60%
Καρδίτσας	3.701	3.124	2.711	3.003	3.714	15,58%	-13,22%	10,77%	23,68%	2.772	3.027	9,20%
ΣΥΝΟΛΟ	553.227	520.845	572.521	622.204	598.455	6,85%	9,92%	8,68%	-3,82%	562.194	598.169	6,40%
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ												
Κεφάλους	3.115.649	2.439.270	2.824.502	3.124.914	3.232.988	21,71%	15,79%	10,64%	3,46%	2.983.025	3.026.433	1,46%
Κέρκυρα (νήσος)	3.113.286	2.434.826	2.819.155	3.117.666	3.221.778	21,79%	15,78%	10,59%	3,34%	2.971.815	3.020.105	1,62%
Λευκάδας	191.038	49.225	116.767	109.163	108.257	74,23%	137,21%	-6,51%	-0,83%	104.208	120.399	15,54%
Κεφαλληνίας	223.843	228.187	190.184	247.463	354.982	1,94%	-16,65%	30,12%	43,45%	334.785	374.591	11,89%
Ζακύνθου	482.804	417.691	622.851	1.568.379	1.712.907	13,49%	49,12%	151,81%	9,22%	1.591.751	1.793.637	12,68%
ΣΥΝΟΛΟ	4.013.334	3.134.373	3.754.304	5.049.919	5.409.134	21,90%	19,78%	34,51%	7,11%	5.013.769	5.315.060	6,01%
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ												
Αιτωλικό κάρ νανίας	17.337	11.475	14.294	15.636	16.253	33,81%	24,57%	9,39%	3,95%	13.287	26.424	98,87%
Αχαΐας	234.344	158.812	199.747	205.885	212.550	32,23%	25,78%	3,07%	3,24%	192.433	274.564	42,68%
Ηλείας	285.918	299.166	242.069	343.933	298.442	4,63%	-19,09%	42,08%	-13,23%	267.270	291.152	8,94%
ΣΥΝΟΛΟ	537.589	469.453	456.110	565.454	527.245	12,68%	-2,84%	23,97%	-6,76%	472.990	592.140	25,19%
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ												
Φθιώτιδας	61.740	59.385	35.120	33.357	25.764	3,81%	-40,86%	-5,02%	-22,76%	22.197	20.334	-8,39%
Ευρυτανίας	717	319	1.175	2.258	1.362	55,51%	268,34%	92,17%	-39,68%	901	2.467	173,81%
Φωκίδας	145.602	117.879	132.481	154.165	142.378	19,04%	12,39%	16,37%	-7,65%	124.067	127.960	3,14%
Βοιωτίας	45.556	26.914	26.792	30.478	22.444	40,92%	-0,45%	13,76%	-26,36%	19.430	20.335	4,66%
Ευβοίας	316.208	351.544	373.297	428.432	349.492	11,17%	6,19%	14,77%	-18,43%	334.610	356.705	6,60%
ΣΥΝΟΛΟ	569.823	556.041	568.865	648.690	541.440	2,42%	2,31%	14,03%	-16,53%	501.205	527.801	5,31%

		ΑΤΤΙΚΗΣ										
Αττικής	5.208.384	4.368.691	4.833.971	4.977.687	4.401.598	16,12%	10,65%	2,97%	-11,57%	3.571.177	4.195.042	17,47%
Αθήνα (νόλη)	3.745.036	3.194.252	3.438.345	3.508.890	3.012.273	14,71%	7,64%	2,05%	-14,15%	2.409.585	2.552.368	5,93%
ΣΥΝΟΛΟ	5.208.384	4.368.691	4.833.971	4.977.687	4.401.598	16,12%	10,65%	2,97%	-11,57%	3.571.177	4.195.042	17,47%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ												
Κορινθίας	320.490	321.356	354.962	342.634	295.841	0,27%	10,46%	-3,47%	-13,66%	268.645	317.730	18,27%
Αργολίδας	535.689	500.734	436.153	501.758	342.958	6,63%	-12,90%	15,04%	-31,65%	322.060	322.016	-0,01%
Αρκαδίας	10.551	10.865	12.802	19.450	19.480	2,88%	17,83%	51,93%	0,15%	16.423	15.412	-6,16%
Μεσσηνίας	103.531	180.470	140.576	116.668	154.659	74,31%	-22,11%	-17,01%	32,56%	139.142	133.244	-4,24%
Λακωνίας	76.021	73.544	75.138	70.356	61.671	3,28%	2,17%	-6,36%	-12,34%	53.102	57.300	7,91%
ΣΥΝΟΛΟ	1.046.312	1.086.969	1.019.631	1.050.866	874.609	3,83%	-6,20%	3,06%	-16,77%	799.372	845.702	5,80%
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ												
Λέσβου	371.230	414.277	369.803	345.689	408.787	11,60%	-10,74%	-6,52%	18,25%	394.110	487.639	23,73%
Χίου	95.901	96.987	82.226	81.656	115.212	1,13%	-15,22%	-0,69%	41,09%	108.492	89.892	-17,14%
Σάμου	809.528	745.742	822.055	782.375	902.547	7,88%	10,23%	-4,83%	15,36%	832.445	699.924	-15,92%
ΣΥΝΟΛΟ	1.276.659	1.257.006	1.274.084	1.209.720	1.426.546	1,54%	1,36%	-5,05%	17,92%	1.335.047	1.277.455	-4,31%
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ												
Κυκλάδων	835.529	809.004	907.591	1.070.048	944.981	3,17%	12,19%	17,90%	-11,69%	917.238	875.436	-4,56%
Δωδεκανήσου	12.130.415	11.101.227	12.374.390	13.079.227	15.244.297	8,48%	11,47%	5,70%	16,55%	13.560.531	13.511.571	-0,36%
Ρόδος	8.343.501	7.422.051	8.238.210	8.826.030	10.239.689	11,04%	11,00%	7,14%	16,02%	8.944.283	9.332.313	4,34%
ΣΥΝΟΛΟ	12.965.944	11.910.231	13.281.981	14.149.275	16.189.278	8,14%	11,52%	6,53%	14,42%	14.477.769	14.387.007	-0,63%
ΚΡΗΤΗΣ												
Χανίων	1.660.878	1.539.287	1.663.484	1.780.763	2.058.706	7,32%	8,07%	7,05%	15,61%	1.868.357	1.780.582	-4,70%
Ρεθύμνης	1.970.914	1.762.438	1.851.765	1.992.442	2.239.607	10,58%	5,07%	7,60%	12,41%	1.966.702	1.790.167	-8,98%
Ηρακλείου	4.303.003	4.413.647	5.382.964	5.437.006	5.913.645	2,57%	21,96%	1,00%	8,77%	5.233.588	5.092.318	-2,70%
Λασιθίου	1.574.013	1.526.143	1.720.449	1.780.079	2.038.519	3,04%	12,73%	3,47%	14,52%	1.799.919	1.640.408	-8,86%
ΣΥΝΟΛΟ	9.508.808	9.241.515	10.618.662	10.990.290	12.250.477	2,81%	14,90%	3,50%	11,47%	10.868.566	10.303.475	-5,20%
ΣΥΝΟΛΟ	38.271.808	35.497.834	39.991.655	42.565.008	45.803.360	8,44%	12,66%	6,43%	7,61%	40.822.000	41.573.777	1,84%

* Προσωρινά στοιχεία

Σύνολο διανυκτερεύσεων ημεδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα κατά περιφέρεια και νομό*

Νομός	ΕΤΟΣ					ΣΥΝΟΛΟ					ΜΕΤΑΒΟΛΗ			ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ															
	1995	1996	1997	1998	1999	1999	1999	1999	1999	1999	97/96	98/97	99/98	1999	2000	2000	00/99												
	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ																												
Εβρου	263.033	294.247	333.031	327.804	321.103	11,87%	13,18%	-1,57%	-2,04%	248.505	277.683	11,74%	Ροδόπης	116.244	131.534	155.402	144.180	153.927	13,15%	18,15%	-7,22%	6,76%	117.700	95.266	-19,06%				
Ξάνθης	85.752	102.255	94.237	89.564	98.254	19,25%	-7,84%	-4,96%	9,70%	71.859	100.283	39,56%	Δράμας	48.630	54.528	54.777	49.690	55.507	12,13%	0,46%	-9,29%	11,71%	40.871	42.894	4,95%				
Καβάλας	284.676	306.195	324.375	338.681	384.298	7,58%	5,94%	4,41%	13,47%	334.808	334.031	-0,23%	ΣΥΝΟΛΟ	798.336	888.759	961.822	949.919	1.013.089	11,33%	8,22%	-1,24%	6,65%	813.743	850.157	4,47%				
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ																													
Σερρών	89.481	84.549	91.072	96.438	104.470	5,51%	7,72%	5,89%	8,33%	82.372	92.664	12,49%	Θεσσαλονικης	801.873	770.844	957.850	876.232	944.305	3,81%	24,26%	-8,52%	7,77%	672.801	782.137	16,25%				
Χαλκιδικής	314.234	358.079	357.519	434.269	463.201	13,95%	-0,16%	21,47%	6,66%	443.883	486.719	9,65%	Κιλκίς	10.161	13.728	14.921	11.744	14.751	35,10%	8,69%	-21,29%	25,60%	11.900	10.109	-15,05%				
Πέλλας	51.771	49.542	54.067	46.236	52.326	4,31%	9,13%	-14,48%	13,17%	41.640	42.768	2,71%	Ημαθίας	68.924	64.232	73.137	69.664	85.515	8,81%	13,86%	-4,75%	22,75%	60.901	55.385	-9,06%				
Πιερίας	123.162	131.422	140.917	158.641	149.023	6,71%	7,22%	12,58%	-6,06%	128.270	158.439	23,52%	ΣΥΝΟΛΟ	1.459.108	1.472.396	1.689.483	1.693.224	1.813.591	0,91%	14,74%	0,22%	7,11%	1.441.767	1.628.221	12,93%				
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ																													
Φλώρινας	88.711	95.041	87.882	86.327	74.464	7,14%	-7,53%	-1,77%	-13,74%	54.825	54.579	-0,45%	Κοζάνης	104.881	122.913	136.824	134.107	136.697	17,19%	11,32%	-1,99%	1,93%	96.167	92.264	-4,06%				
Καστοριάς	79.576	105.134	109.948	110.008	108.224	32,12%	4,58%	0,05%	-1,62%	81.222	86.761	6,82%	Γρεβενών	9.687	18.276	18.316	17.537	26.319	88,87%	0,22%	-4,25%	50,08%	19.352	22.062	14,00%				
ΣΥΝΟΛΟ	282.855	341.364	352.970	347.979	345.704	20,69%	3,40%	-1,41%	-0,65%	251.566	255.666	1,63%	ΗΠΕΙΡΟΥ																
Ιωαννίνων	320.029	313.059	348.952	324.289	396.403	2,18%	11,47%	-7,07%	22,24%	286.530	309.801	8,12%	Αρτας	48.517	44.539	58.728	61.535	61.991	8,20%	31,86%	4,78%	0,74%	47.427	45.540	-3,98%				
Θεσπρωτίας	51.641	42.385	50.214	42.912	54.318	17,92%	18,47%	-14,54%	26,58%	46.130	76.723	66,32%	Πρέβεζας	103.053	106.134	116.142	127.911	117.987	2,99%	9,43%	10,13%	-7,76%	101.832	121.090	18,91%				
ΣΥΝΟΛΟ	523.240	506.117	574.036	556.647	630.699	3,27%	13,42%	-3,03%	13,30%	481.919	553.154	14,78%																	

ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ												
Λάρισα	372.778	284.125	222.669	238.952	248.313	4.16%	-21,63%	7,31%	3,92%	189.984	166.848	-12,18%
Μαγνησίας	539.489	559.631	598.231	615.996	612.517	3,73%	6,90%	2,97%	-0,56%	506.822	477.954	-5,70%
Τρικάλων	108.935	105.770	145.590	146.101	141.063	2,91%	37,65%	0,35%	-3,45%	101.447	105.488	3,98%
Καρδίτσας	110.580	100.949	110.758	113.403	115.168	6,71%	9,72%	2,39%	1,56%	93.330	98.844	5,91%
ΣΥΝΟΛΟ	1.031.782	1.050.475	1.077.248	1.114.452	1.117.061	1,81%	2,55%	3,45%	0,23%	891.583	849.134	-4,76%
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ												
Κέρκυρα	420.320	504.349	426.462	440.660	477.353	19,99%	-15,44%	3,33%	8,33%	427.424	393.692	-7,89%
Κέρκυρα (νήσος)	420.172	503.316	424.575	437.806	473.365	19,79%	-15,64%	3,12%	8,12%	423.436	389.126	-8,10%
Λευκάδας	773	79.950	106.396	103.205	102.925	3,30%	33,08%	-3,00%	-0,27%	92.366	88.676	-3,99%
Κεφαλληνίας	111.243	102.879	140.707	127.396	147.919	7,52%	36,77%	-9,46%	16,11%	134.744	132.841	-1,41%
Ζακύνθου	88.093	124.438	131.668	197.034	223.158	41,26%	5,81%	49,64%	13,26%	206.733	185.507	-10,27%
ΣΥΝΟΛΟ	697.054	811.616	805.233	868.295	951.355	16,44%	-0,79%	7,83%	9,57%	861.267	800.716	-7,03%
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ												
Αιτωλοακαρ νανίας	251.203	272.671	266.774	291.803	258.506	8,55%	-2,16%	9,38%	-7,98%	208.285	193.708	-7,00%
Αχαΐας	316.315	286.708	295.156	319.042	329.346	9,36%	2,95%	8,09%	3,23%	256.963	274.828	6,95%
Ηλείας	160.771	159.799	139.220	137.893	143.992	0,60%	-12,88%	-0,95%	4,42%	120.257	140.416	16,76%
ΣΥΝΟΛΟ	728.289	719.178	701.150	748.738	741.844	1,25%	-2,51%	6,79%	-0,92%	585.505	608.952	4,00%
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ												
Φθιώτιδας	282.877	252.405	248.848	251.695	227.429	10,77%	-1,41%	1,14%	-9,64%	200.390	203.374	1,49%
Ευρυτανίας	118.341	105.517	111.912	115.467	108.433	10,84%	6,06%	3,18%	-6,09%	78.312	86.182	10,05%
Φωκίδας	91.065	82.886	99.348	98.510	102.019	8,98%	19,86%	-0,84%	3,56%	75.894	82.171	8,27%
Βοιωτίας	73.279	52.889	57.875	60.315	57.350	27,83%	9,43%	4,22%	-4,92%	41.573	37.207	-10,50%
Ευβοίας	339.390	357.064	367.729	379.639	376.204	5,21%	2,99%	3,24%	-0,90%	331.087	366.610	10,73%
ΣΥΝΟΛΟ	804.952	850.761	885.712	905.626	871.435	5,99%	4,11%	2,25%	-3,78%	727.256	775.544	6,64%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ												
Αττικής Αθήνα (πόλη)	2.720.382	2.208.065	2.591.599	2.855.352	2.867.814	18,83%	17,37%	10,18%	0,44%	2.178.161	2.166.750	-0,52%
ΣΥΝΟΛΟ	2.720.382	2.208.065	2.591.599	2.855.352	2.867.814	18,83%	17,37%	10,18%	0,44%	2.178.161	2.166.750	-0,52%
Κορινθίας	230.221	243.960	255.522	269.213	294.129	5,97%	4,74%	5,36%	9,26%	260.806	250.302	-4,03%
Αργολίδας	270.273	254.068	259.104	254.889	235.447	6,00%	1,98%	-1,63%	-7,63%	205.650	217.984	6,00%

Αρκαδίας	124.276	134.081	139.708	146.327	136.184	7,89%	4,20%	4,74%	-6,93%	105.641	112.177	6,19%
Μεσσηνίας	226.265	236.320	230.949	259.261	275.276	4,44%	-2,27%	12,26%	6,18%	230.342	244.977	6,35%
Λακωνίας	176.700	169.677	174.446	199.392	217.237	3,97%	2,81%	14,30%	8,95%	180.628	154.411	-14,51%
ΣΥΝΟΛΟ	1.027.735	1.038.106	1.059.729	1.129.082	1.158.273	1,01%	2,08%	6,54%	2,59%	983.067	979.851	-0,33%
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ												
Λέσβου	173.042	172.669	218.772	223.765	276.363	0,22%	26,70%	2,28%	23,51%	251.581	258.057	2,57%
Χίου	76.668	80.788	96.064	100.434	98.036	5,37%	18,91%	4,55%	-2,39%	82.344	84.791	2,97%
Σάμου	11.957	139.814	155.851	166.992	186.413	24,88%	11,47%	7,15%	11,63%	165.888	166.481	0,36%
ΣΥΝΟΛΟ	361.667	393.271	470.687	491.191	560.812	8,74%	19,69%	4,36%	14,17%	499.813	509.329	1,90%
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ												
Κυκλάδων	470.974	521.763	562.741	639.397	648.730	10,78%	7,85%	13,62%	1,46%	632.449	580.474	-8,22%
Δωδεκανήσου	775.432	817.446	763.236	844.115	867.086	5,42%	-6,63%	10,60%	2,72%	780.541	831.047	6,47%
Ρόδου (νήσος)	594.190	596.552	595.336	637.112	638.754	0,40%	-0,20%	7,02%	0,26%	564.709	627.372	11,10%
ΣΥΝΟΛΟ	1.246.406	1.339.209	1.325.977	1.483.512	1.515.816	7,45%	-0,99%	11,88%	2,18%	1.412.990	1.411.521	-0,10%
ΚΡΗΤΗΣ												
Χανίων	198.100	251.853	275.618	283.122	296.134	28,43%	9,44%	2,72%	4,60%	262.124	231.581	-11,65%
Ρεθύμνης	62.285	87.602	89.508	90.115	83.326	40,65%	2,18%	0,68%	-7,53%	70.513	83.444	18,34%
Ηρακλείου	387.854	368.972	392.998	349.457	361.586	4,87%	6,51%	-11,08%	3,47%	288.227	280.001	-2,85%
Λασιθίου	94.531	119.928	119.082	117.723	125.003	26,87%	-0,71%	-1,14%	6,18%	112.943	116.877	3,48%
ΣΥΝΟΛΟ	740.770	828.355	877.206	840.417	866.049	11,82%	5,90%	-4,19%	3,05%	733.807	711.903	-2,98%
ΣΥΝΟΛΟ												
ΕΛΛΑΔΟΣ	42.522.573	12.447.672	13.372.852	13.984.434	14.453.542	0,50%	7,43%	4,57%	3,35%	11.862.444	12.100.898	2,01%

* Προσωρινά στοιχεία

ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ-ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ (προσωρινά στοιχεία, σε διύφορες περιοχές)

Περιοχή	Απρίλιος-Οκτώβριος 1999	Απρίλιος-Οκτώβριος 2000	Μεταβολή % 2000/1999
Αθήνα	2.358.342	2.559.979	8,55%
Ν.Θεσσαλονίκης	561.694	611.380	8,85%
Ν.Χαλκιδικής	1.134.147	1.107.987	-2,31%
Ν.Κερκύρας	2.200.278	2.192.981	-0,33%
Ρόδος (νήσος)	4.938.030	4.610.762	-6,53%
Ν.Ηρακλείου	1.587.517	1.532.735	-3,45%
Ν.Λασιθίου	758.350	714.178	-5,82%
Ν.Πεθύμνου	833.999	789.768	-5,30%
Ν.Χανίων	390.887	375.966	-3,82%

ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΑΑ'-Γ' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ιανουάριος-Οκτώβριος 1999-2000, ενημερωτικό δελτίο Ε.Σ.Υ.Ε.

Τάξη	Διανυκτερεύσεις		Μεταβολή % 2000/1999
	1999	2000	
ΑΑ	1.015.145	1.081.339	6,52%
Α	692.101	704.863	1,84%
Β	1.017.311	1.138.951	11,96%
Γ	507.074	545.842	7,65%
Σύνολο (4 τάξεων)	3.231.631	3.470.995	7,41%

Διανυκτερεύσεις επιβατών Θ/Γ σκαφών κατά λιμάνι : 1991 - 1993
 Number of nights spent by yacht passengers, by port : 1991 - 1993

Λιμάνια	1991		1992		1993		Ports
	Επιβάτες Passengers	Διανυκτε- ρεύσεις Number of nights spent	Επιβάτες Passengers	Διανυκτε- ρεύσεις Number of nights spent	Επιβάτες Passengers	Διανυκτε- ρεύσεις Number of nights spent	
Σύνολο	79.417	662.686	80.740	655.000	83.566	693.998	Total
Ημεδαποί	6.128	43.908	6.123	44.164	6.406	47.726	Greek clients
Αλλοδαποί	73.289	618.778	74.617	610.836	77.160	646.272	Foreigners
Αγίου Κωνσταντίνου	95	585	—	—	—	—	Agios Konstantinos
Αγίου Νικολάου	345	5.071	320	5.183	135	1.859	Agios Nikolaos
Αργοστολίου	110	1.693	137	1.429	179	2.069	Argostoli
Βόλου	389	4.468	397	4.960	227	1.812	Volos
Βουλιαγμένης	46	595	62	582	115	1.037	Vouliagmeni
Γλυφάδας	1.371	13.448	1.381	14.985	1.253	13.463	Glyfada
Ζακύνθου	126	1.518	121	1.349	72	968	Zakynthos
Ζέας	5.142	53.410	5.204	54.416	5.526	55.723	Zea
Ηγουμενίτσας	418	3.892	890	4.988	2.019	9.380	Igoumenitsa
Ηρακλείου	66	530	289	2.550	391	3.519	Iraklio
Θεσσαλονίκης	1.545	9.754	1.589	11.000	1.454	11.132	Thessaloniki
Καλαμακίου - Φλοίσβου	27.647	271.895	29.079	272.203	29.712	287.656	Kalamaki - Flisvos
Κερκύρας	9.428	56.219	9.442	57.311	9.956	59.838	Kerkyra
Κω	1.743	11.218	2.256	11.986	3.509	21.054	Kos
Λαυρίου	1.364	14.377	1.522	16.010	1.631	17.917	Lavrio
Λευκάδος	3.129	28.182	4.681	38.225	3.131	31.300	Lefkada
Μήλου	11	156	32	474	9	45	Milos
Μυτιλήνης	61	523	59	520	118	809	Mytilini
Νυδρίου	5.123	43.109	4.890	42.876	5.451	49.049	Nydri
Πάρου	100	829	52	770	120	1.338	Paros
Πάτρας	145	734	140	789	351	2.493	Patra
Πόρου	2.036	8.416	2.144	9.575	1.934	7.744	Poros
Πόρτο Χελίου	286	519	263	605	960	3.840	Porto Heli
Πρεβέζης	360	3.146	449	3.791	574	4.014	Preveza
Ραφήνας	480	5.136	620	5.219	492	4.307	Rafina
Ρόδου	9.012	44.139	9.250	45.812	8.954	46.975	Rodos
Σάμης	—	—	38	219	47	305	Sami
Σάμου	—	—	701	4.819	1.156	9.248	Samos
Σκιάθου	1.648	21.998	2.276	23.878	1.850	24.050	Skiathos
Σπετσών	140	1.223	59	461	—	—	Spetses
Σύρου	125	1.720	241	2.401	928	4.640	Syros
Τήνου	16	212	509	5.125	260	1.958	Tinos
Υδρας	74	432	27	412	47	310	Hydra
Χανίων	97	1.316	159	1.407	105	774	Chania
Λοιπά λιμάνια	6.739	52.223	1.461	8.670	900	13.372	Other ports

Διανυκτερεύσεις επιβατών Θ/Γ σκαφών κατά λιμάνι : 1994 - 1996
Number of nights spent by yacht passengers, by port : 1994 - 1996

Λιμάνια	1994		1995		1996		Ports
	Επιβάτες Passengers	Διανυκτε- ρεύσεις Number of nights spent	Επιβάτες Passengers	Διανυκτε- ρεύσεις Number of nights spent	Επιβάτες Passengers	Διανυκτε- ρεύσεις Number of nights spent	
Σύνολο	91.732	748.739	92.893	780.971	97.324	813.482	Total
 Ημεδαποί	5.969	45.912	6.152	46.319	6.361	47.013	Greek clients
 Αλλοδαποί	85.419	701.369	86.340	732.989	90.352	764.593	Foreigners
Αστρους	1	20	2	28	315	2.378	Astros
Βόλου	302	2.516	312	2.743	515	3.605	Volos
Γλυφάδας	1.453	16.324	1.500	18.000	1.608	19.296	Glyfada
Ζέας	5.388	54.900	5.911	59.521	6.732	62.259	Zea
Ιρακλείου	2.125	6.198	2.218	6.317	2.519	6.928	Iraklio
Θεσσαλονίκης	1.637	12.231	1.689	12.320	2.031	13.435	Thessaloniki
Ιεράπετρας	—	—	15	75	17	102	Ierapetra
Ιερισσού	—	—	—	—	20	212	Ierissos
Καλαμακίου - Φλοίσβου	30.287	288.913	30.997	325.467	32.206	327.596	Kalamaki - Filisvos
Κερκύρας	9.961	59.871	9.987	59.928	10.309	61.854	Kerkyra
Κώ	3.510	21.105	3.710	21.402	3.821	22.930	Kos
Λαυρίου	1.734	17.994	1.811	18.009	1.985	21.735	Lavrio
Λευκάδος	3.211	31.348	3.307	31.519	3.826	34.006	Lefkada
Μυκόνου	—	—	—	—	36	324	Mykonos
Νυδρίου	5.569	49.312	5.711	50.926	5.811	51.899	Nydri
Παξών	566	4.901	624	5.117	452	3.813	Paxi
Πόρου	2.001	7.943	2.127	7.999	2.016	7.415	Poros
Πόρτο Χελίου	1.033	6.829	1.119	7.004	517	4.653	Porto Heli
Πρεβέζης	981	5.723	1.018	6.125	976	7.808	Preveza
Ρόδου	8.758	46.789	8.958	47.988	1.011	3.512	Rodos
Σάμου	1.511	9.445	1.018	6.125	1.537	10.759	Samos
Σκιάθου	1.665	22.322	1.732	22.519	2.101	25.832	Skiaθος
Σύρου	940	6.768	1.005	6.976	927	5.562	Syros
Χάλκης	—	—	—	—	111	892	Chalki
Λοιπά λιμάνια	9.099	77.287	8.122	64.863	15.925	114.677	Other ports

Πίνακας : Μονάδες κάμπινγκ και θέσεις για σκηνές - τροχόσπιτα - άτομα,
κατά διοικητική περιφέρεια και νομό : 1991 - 1993

Camping units, capacity in tents and trailers, and individuals served by administrative region and department : 1991 - 1993

Διοικητικές περιφέρειες και νομοί	Μονάδες Units			Θέσεις για σκηνές - τροχόσπιτα Capacity in tents and trailers			Θέσεις για άτομα Individuals served			Administrative regions and departments
	1991	1992	1993	1991	1992	1993	1991	1992	1993	
Σύνολο Ελλάδος	330	314	315	31.811	31.154	31.253	90.164	93.486	93.026	Greece, total
Βορειοανατολική Μακεδονία και Θράκη	18	17	17	2.471	2.281	2.281	7.329	7.074	7.074	Eastern Macedonia and Thraki
Εβρου	1	1	1	240	240	240	720	720	720	Evros
Ροδόπης	1	1	1	180	180	180	540	540	540	Rodopi
Ξάνθης	1	1	1	137	137	137	411	411	411	Xanthi
Δράμας	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Drama
Καβάλας	15	14	14	1.914	1.724	1.724	5.658	5.403	5.403	Kavala
Κεντρική Μακεδονία	56	53	54	9.106	8.961	9.005	20.010	25.494	25.034	Central Macedonia
Σερρών	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Serres
Θεσσαλονίκης	8	8	9	2.890	2.890	2.934	7.470	7.470	7.010	Thessaloniki
Χαλκιδικής	24	23	23	3.380	3.258	3.258	3.594	8.178	8.178	Chalkidiki
Κιλκίς	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Kilkis
Πέλλης	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Pella
Ημαθίας	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Imathia
Πιερίας	24	22	22	2.836	2.813	2.813	8.946	9.846	9.846	Pieria
Δυτική Μακεδονία	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Western Macedonia
Φλωρίνης	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Florina
Κοζάνης	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Kozani
Καστοριάς	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Kastoria
Γρεβενών	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Grevena
Ιππός	15	15	15	1.254	1.254	1.254	3.897	4.097	4.097	Ipiros
Ιωαννίνων	2	2	2	156	156	156	525	525	525	Ioannina
Αρτας	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Arta
Θεσπρωτίας	4	4	4	245	245	245	735	735	735	Thesprotia
Πρέβεζας	9	9	9	853	853	853	2.637	2.837	2.837	Preveza
Θεσσαλία	18	17	17	1.419	1.324	1.324	5.064	4.869	4.869	Thessalia
Λαρίσης	1	1	1	72	72	72	216	216	216	Larissa
Μαγνησίας	10	9	9	861	766	766	3.385	3.190	3.190	Magnissia
Τρικάλων	7	7	7	486	486	486	1.463	1.463	1.463	Trikala
Καρδίτσας	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Karditsa
Ιονιοί Νήσοι	25	25	25	2.118	2.228	2.228	6.593	6.593	6.593	Ionian Islands
Κερκύρας	14	14	14	1.126	1.236	1.236	3.731	3.731	3.731	Kerkyra
Λεφαδίας	6	6	6	295	295	295	670	670	670	Lefkada
Κεφαλονιάς	2	2	2	413	413	413	1.269	1.269	1.269	Kefalonia
Ζακύνθου	3	3	3	284	284	284	923	923	923	Zakynthos
Δυτική Ελλάδα	32	32	32	2.389	2.389	2.389	7.473	7.401	7.401	Western Greece
Αιτωλίας και Ακαρνανίας	3	3	3	236	236	236	713	713	713	Etolia and Akarnania
Αχαΐας	17	17	17	1.005	1.005	1.005	2.042	2.570	2.570	Achaia
Ήλειας	12	12	12	1.148	1.148	1.148	4.118	4.118	4.118	Ilia
Κεντρική Ελλάδα	19	19	19	1.613	1.613	1.613	4.138	5.019	5.019	Central Greece
Εβρυτινίας	8	8	8	761	761	761	1.599	2.480	2.480	Ethiordia
Ευρυτανίας	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Evyritania
Φωκίας	8	8	8	550	550	550	1.744	1.744	1.744	Fokida
Βιωτίας	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Viotia
Εβρίας	3	3	3	302	302	302	795	795	795	Evria
Αττική	21	18	18	1.871	1.751	1.751	5.990	4.979	4.979	Attiki
Πελοπόννησος	73	70	70	4.865	5.005	5.060	15.727	15.254	15.254	Peloponnissos
Κορινθίας	6	7	7	477	564	564	1.443	1.686	1.686	Korinthia
Αργολίδας	31	26	26	1.471	1.291	1.291	4.937	4.937	3.978	Argolida
Αρκαδίας	4	4	5	289	289	350	837	837	987	Arkadia
Μεσσηνίας	24	24	22	1.894	1.894	1.788	6.308	4.893	5.435	Messinia
Λακωνίας	8	9	10	734	967	1.067	2.202	2.901	3.168	Lakonia
Βόρειο Αιγαίο	3	3	3	271	271	271	828	828	828	Northern Aegeo
Λέσβου	2	2	2	199	199	199	612	612	612	Lesvos
Χίου	1	1	1	72	72	72	216	216	216	Chios
Σάμου	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Samos
Νότιο Αιγαίο	33	30	30	2.805	2.538	2.538	8.484	7.546	7.546	Southern Aegeo
Κυκλάδων	28	25	25	2.464	2.197	2.197	7.586	6.648	6.648	Kykliades
Δωδεκανήσου	5	5	5	341	341	341	898	898	898	Dodekanussos
Κρήνη	17	15	15	1.629	1.539	1.539	4.631	4.332	4.332	Kriti
Χανίων	4	4	4	232	232	232	684	684	684	Chania
Ρεθύμνου	4	3	3	605	515	515	1.577	1.278	1.278	Rethymno
Ιρακλείου	5	4	4	523	523	523	1.536	1.536	1.536	Iraklio
Λασιθίου	4	4	4	269	269	269	834	834	834	Lassithi

Μονάδες κάμπινγκ και θέσεις για σιηνές - τροχόσπιτα - άτομα,
κατά διοικητική περιφέρεια και νομό : 1994 - 1996

Camping units, capacity in tents and trailers, and individuals served by administrative region and department : 1994 - 1996

Διοικητικές περιφέρειες και νομοί	Μονάδες Units			Θέσεις για σιηνές - τροχόσπιτα Capacity in tents and trailers			Θέσεις για άτομα Individuals served			Administrative regions and departments
	1994	1995	1996	1994	1995	1996	1994	1995	1996	
ολο Ελλάδος	323	296	336	31.253	27.412	30.741	93.026	85.104	97.233	Greece, total
αλική Μακεδονία και Θράκη	17	15	15	2.281	2.328	2.478	7.074	7.020	7.470	Eastern Macedonia and Thraki
Εβρου	1	1	1	240	321	321	720	963	963	Evros
Ροδόπης	1	1	1	180	180	180	540	540	540	Rodopi
Χανθίου	1	1	1	137	137	137	411	411	411	Xanthi
Δράμας	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Drama
Καβάλας	14	12	12	1.724	1.690	1.840	5.403	5.106	5.556	Kavala
κεντρική Μακεδονία	56	53	74	9.005	8.036	9.503	25.034	25.309	31.089	Central Macedonia
Σερρών	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Serres
Θεσσαλονίκης	9	5	5	2.934	1.950	1.950	7.010	6.058	6.058	Thessaloniki
Χαλκιδικής	23	29	39	3.258	3.531	4.358	8.178	11.095	14.016	Chaikidiki
Κιλκίς	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Kilkis
Πέλλης	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Pella
Ιμαθίας	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Imathia
Περίας	24	19	30	2.813	2.555	3.195	9.846	8.156	11.015	Pieria
δυτική Μακεδονία	—	1	1	—	110	110	—	330	330	Western Macedonia
Φλώρινας	—	1	1	—	110	110	—	330	330	Florina
Κοζάνης	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Kozani
Καστοριάς	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Kastoria
Γρεβενών	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Grevena
Ιππικού	16	14	15	1.254	1.140	1.179	4.097	3.524	3.641	Ipiros
Ιωαννίνων	2	1	1	156	70	70	525	210	210	Ioannina
Αρτας	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Arta
Θεσπρωτίας	4	4	4	245	305	305	735	915	915	Thesprotia
Πρεβέζης	10	9	10	853	765	804	2.837	2.399	2.516	Preveza
Θεσσαλίας	17	17	17	1.324	1.094	1.094	4.869	3.338	3.338	Thessalia
Λαρίσης	1	3	3	72	246	246	216	738	738	Larissa
Μαγνησίας	9	7	7	766	491	491	3.190	1.473	1.473	Magnissia
Τρικάλων	7	7	7	486	357	357	1.463	1.127	1.127	Trikala
Καρδίτσας	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Karditsa
Νήσοι	25	28	28	2.228	2.322	2.322	6.593	7.018	7.018	Ionian Islands
Κερκυρας	14	15	15	1.236	1.211	1.211	3.731	3.685	3.685	Kerkyra
Λεκάδος	6	6	6	295	297	297	670	891	891	Lefkada
Κεφαλληνίας	2	2	2	413	413	413	1.269	1.239	1.239	Kefallinia
Ζακύνθου	3	5	5	284	401	401	923	1.203	1.203	Zakynthos
υτική Ελλάδα	32	29	31	2.389	2.282	2.383	7.401	7.128	7.532	Western Greece
Ετολίας και Ακαρνανίας	3	3	4	236	225	265	713	675	835	Etolia and Akarmania
Αιτωλίας	17	13	13	1.005	802	802	2.570	2.522	2.522	Aetolia
Ίλίου	12	13	14	1.148	1.255	1.316	4.118	3.931	4.175	Ilia
κεντρική Ελλάδα	22	20	23	1.613	1.152	1.580	5.019	3.758	5.570	Central Greece
Φθιώτιδας	8	8	9	761	588	833	2.480	1.769	2.969	Fthiotida
Ευβοίας	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Evntania
Φοκίδας	8	5	7	550	269	447	1.744	807	1.419	Fokida
Βιτοτίας	3	3	3	—	—	—	—	—	—	Viotia
Εβούλου	3	4	4	302	295	295	795	1.182	1.182	Evva
Αττικής	19	19	15	1.751	1.095	1.173	4.979	3.299	3.533	Attiki
Πελοποννήσου	70	55	66	5.060	4.300	4.939	15.254	13.051	15.038	Peloponnisos
Αργολίδας	7	8	9	564	711	751	1.686	2.166	2.286	Korinthia
Αργολίδας	26	18	24	1.291	1.152	1.458	3.978	3.547	4.490	Argolida
Αρκαδίας	5	4	5	350	245	345	987	735	1.035	Arkadia
Μεσσηνίας	22	16	19	1.788	1.202	1.395	5.435	3.642	4.266	Messinia
Λακωνίας	10	9	9	1.067	990	990	3.168	2.961	2.961	Lakonia
Αιγαίου	3	2	2	271	167	167	828	501	501	Northern Aegeo
Λέσβου	2	1	1	199	95	95	612	285	285	Lesvos
Χίου	1	1	1	72	72	72	216	216	216	Chios
Σαμίου	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Samos
Νότιου Αιγαίου	31	29	33	2.538	2.477	2.785	7.546	8.047	9.044	Southern Aegeo
Κυκλάδων	26	24	28	2.197	2.172	2.485	6.648	7.141	8.138	Kyklades
Δωδεκανήσου	5	5	5	341	302	302	898	906	906	Dodekamissos
Κρήτης	15	14	16	1.539	912	1.028	4.332	2.781	3.129	Kriti
Χανίων	4	5	6	232	237	317	684	756	996	Chania
Ρεθύμνου	3	3	3	515	166	166	1.273	498	498	Rethymno
Ιρακλίου	4	3	4	523	348	384	1.536	1.044	1.152	Iraklio
Λασιθίου	4	3	3	269	161	161	834	483	483	Lassithi

Μονάδες κάμπινγκ και θέσεις για σκηνές και τροχόσπιτα : 1994 – 1996
Camping units and capacity in tents and trailers : 1994 – 1996

Έτη — Years	Μονάδες — Units	Θέσεις — Capacity
1994	323	31.263
1995	296	27.412
1996	336	30.741

Ενοικιαζόμενα δωμάτια και κλίνες σε κατοικίες, που λειτουργούν με κανονική άδεια του ΕΟΤ, κατά διοικητική περιφέρεια : 1994 – 1996
Rented rooms and number of beds in houses licenced by EOT*, by administrative region : 1994 – 1996

Διοικητικές περιφέρειες	Δωμάτια — Rooms			Κλίνες — Beds			Administrative regions
	1994	1995	1996	1994	1995	1996	
Σύνολο Ελλάδος	149.964	183.165	190.568	325.244	391.858	407.086	Greece, total
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	4.957	5.891	5.966	10.368	12.227	12.385	Eastern Macedonia and Thraki
Κεντρική Μακεδονία	13.903	20.010	21.059	30.818	42.428	44.601	Central Macedonia
Δυτική Μακεδονία	149	173	239	320	381	517	Western Macedonia
Ήπειρος	3.990	5.431	5.541	9.023	12.639	12.284	Ipiros
Θεσσαλία	10.784	10.732	11.083	23.133	22.647	23.428	Thessalia
Ιόνιοι Νήσοι	38.537	45.130	46.179	78.578	91.097	93.423	Ionian Islands
Δυτική Ελλάς	1.367	1.459	1.670	2.924	3.029	3.454	Western Greece
Στερεά Ελλάς	6.364	7.794	8.905	13.410	16.136	18.407	Central Greece
Αττική	5.745	5.137	5.356	11.954	10.818	11.285	Attiki
Πελοπόννησος	4.156	6.278	7.144	9.296	13.405	15.230	Peloponnissos
Βορειο Αιγαίο	9.833	9.750	9.900	21.125	20.873	21.200	Northern Aegeo
Νοτιο Αιγαίο	30.878	35.502	37.126	68.294	76.951	80.481	Southern Aegeo
Κρήτη	19.301	29.878	30.400	46.001	69.227	70.391	Kriti

*EOT= National Tourist Organization.

Πίνακας . Ξενοδοχειακό δυναμικό, κατά διοικητική περιφέρεια και νομό : 1991 - 1993
 Hotel capacity, by administrative region and department : 1991 - 1993

Διοικητικές περιφέρειες και νομοί	1991		1992		1993		Administrative regions and departments
	Μονάδες Hotel units	Κλίνες Beds	Μονάδες Hotel units	Κλίνες Beds	Μονάδες Hotel units	Κλίνες Beds	
Σύνολο Ελλάδος	6.991	459.297	7.185	475.799	7.510	499.606	Greece, total
Βορειοανατολική Μακεδονία και Θράκη	255	12.080	258	12.500	268	13.006	Eastern Macedonia and Thraki
Εβρου	49	2.510	42	2.345	44	2.418	Evros
Ροδόπης	15	934	15	934	15	934	Rodopi
Ξάνθης	12	656	10	632	10	632	Xanthi
Δράμας	10	515	10	515	10	515	Drama
Καβάλας	169	7.465	181	8.074	189	8.507	Kavala
Κεντρική Μακεδονία	505	36.083	546	38.973	575	41.501	Central Macedonia
Σερρών	13	867	14	915	14	915	Serres
Θεσσαλονίκης	84	8.627	84	8.614	83	8.600	Thessaloniki
Χαλκιδικής	193	17.666	230	20.402	252	22.116	Chalkidiki
Κιλίκης	11	328	12	350	12	350	Kilkis
Πέλλης	17	917	13	754	13	754	Pella
Ήμαθίας	14	761	14	761	14	761	Imathia
Πιερίας	173	6.917	179	7.177	187	8.005	Pieria
Δυτική Μακεδονία	57	2.800	53	2.794	53	2.793	Western Macedonia
Φλωρίνης	11	653	11	713	11	716	Florina
Κοζάνης	23	1.130	21	1.100	21	1.096	Kozani
Καστοριάς	15	740	15	741	15	741	Kastoria
Γρεβενών	8	277	6	240	6	240	Grevena
Ιπλίου	138	6.897	147	7.361	156	7.690	Ipiros
Ιωαννίνων	57	2.486	60	2.577	64	2.674	Ioannina
Αρτας	9	391	9	391	9	391	Arta
Θεσπρωτίας	28	1.385	31	1.690	33	1.765	Thesprotia
Πρεβέζης	44	2.635	47	2.703	50	2.860	Preveza
Θεσσαλία	411	18.577	425	19.464	442	20.240	Thessalia
Λαρίσης	38	2.450	37	2.434	38	2.450	Larissa
Μαγνησίας	326	13.277	340	14.012	353	14.548	Magnissie
Τρικάλων	36	2.124	37	2.292	38	2.346	Trikala
Καρδίτσας	11	726	11	726	13	896	Karditsv
Νήσοι	562	42.900	597	45.226	647	47.869	Ionian Is lands
Κέρκυρας	364	30.817	378	31.745	399	32.570	Kerk'ra
Λεφόδια	28	1.474	31	1.608	38	1.859	Lefku dia
Κεφalonias	65	3.744	70	3.894	80	4.585	Kef'onia
Ζακύνθου	105	6.865	118	7.979	130	8.855	Zakynthos
Δυτική Ελλάδα	220	13.981	227	14.490	230	14.650	Wes.ern Greece
Εωλίας και Ακαρνανίας	49	2.476	54	2.764	56	2.909	Etolia and Akarmania
Αιτίας	87	5.917	88	6.126	89	6.153	Achaia
Ήλιδας	84	5.588	85	5.600	85	5.588	Ilia
Κεντρική Ελλάδα	552	27.518	530	27.323	535	27.789	Central Greece
Ευβοίας	241	9.741	218	9.292	216	9.443	Ethiotida
Ευρυτανίας	22	1.187	21	1.168	22	1.178	Evyritania
Φωκίας	62	2.985	63	3.014	69	3.234	Fokida
Βιτίας	26	1.005	25	992	25	988	Viotia
Εβρίας	201	12.600	203	12.857	203	12.946	Evria
Αττική	850	71.412	841	70.845	842	70.880	Attiki
Πελοπόννησος	456	28.709	460	28.995	471	29.631	Peloponnissos
Κορινθίας	121	8.117	121	8.115	123	8.195	Korinthia
Αργολίδας	137	11.783	136	11.766	136	11.796	Argolida
Αρκαδίας	50	2.011	51	2.049	51	2.028	Arkadia
Μεσσηνίας	84	3.998	89	4.257	93	4.518	Messinia
Λακωνίας	64	2.800	63	2.808	68	3.094	Lakonia
Βόρειο Αιγαίο	323	14.371	339	15.297	372	17.457	Northern Aegeo
Λέσβου	93	4.936	97	5.157	109	5.977	Lesvos
Χίου	28	1.649	31	1.834	32	1.925	Chios
Σάμου	202	7.786	211	8.306	231	9.555	Samos
Βόρειο Αιγαίο	1.468	100.875	1.516	105.666	1.617	113.833	Southern Aegeo
Κυκλάδων	645	24.046	662	25.107	698	27.115	Kyklades
Δωδεκανήσου	823	76.829	854	80.559	919	86.718	Dodekanissos
Κρήνη	1.194	83.094	1.246	86.865	1.302	92.267	Kriti
Χανίων	245	11.382	261	12.991	282	14.212	Chania
Ρεθύμνης	208	14.606	219	15.310	230	17.022	Rethymno
Ιεράπετρας	459	39.229	479	40.812	491	42.101	Iraklio
Λασιθίου	282	17.377	287	17.752	299	18.932	Lassithi

Ξενοδοχειακό δυναμικό κατά διοικητική περιφέρεια και νομό : 1994 - 1996
 Hotel capacity by administrative region and department : 1994 - 1996

Διοικητικές περιφέρειες και νομοί	1994		1995		1996		Administrative regions and departments
	Μονάδες Hotel units	Κλίνες Beds	Μονάδες Hotel units	Κλίνες Beds	Μονάδες Hotel units	Κλίνες Beds	
ολο Ελλάδος	7.604	508.410	7.754	557.188	7.916	571.656	Greece, total
νη Μακεδονία και Θράκη	268	13.012	272	14.116	271	14.228	Eastern Macedonia and Thraki
Ευρώπης	44	2.418	41	2.552	41	2.560	Evros
Ροδόπης	15	923	14	909	14	909	Rodopi
Χανθίου	10	632	10	708	10	710	Xanthi
Δράμας	10	532	7	413	7	413	Drama
Καβάλας	189	8.507	200	9.534	199	9.636	Kavala
νη Μακεδονία	596	42.878	650	48.668	693	51.167	Central Macedonia
Σερρών	14	912	13	827	13	875	Serres
Θεσσαλονίκης	84	8.599	79	8.393	82	8.502	Thessaloniki
Χαλκιδίκης	266	23.031	300	27.084	322	28.555	Chalkidiki
Κιλκίς	12	350	11	305	11	305	Kilkis
Πέλλης	13	754	10	654	11	666	Pella
Ιμαθίας	14	761	13	749	12	713	Imathia
Πιερίας	193	8.471	224	10.656	242	11.551	Pieria
νη Μακεδονία	51	2.694	51	2.963	50	2.989	Western Macedonia
Φλώρινας	11	716	12	747	12	747	Florina
Κοζάνης	19	997	20	1.166	20	1.204	Kozani
Καστοριάς	15	741	14	824	13	812	Kastoria
Γρεβενών	6	240	5	226	5	226	Grevena
νη	156	7.694	153	8.013	161	8.476	Ipiros
Ιωαννίνων	64	2.678	64	2.833	65	2.887	Ioannina
Αρτας	9	391	7	332	7	332	Arta
Θεσπρωτίας	33	1.765	32	1.829	54	3.260	Thesprotia
Πρέβεζας	50	2.860	50	3.019	35	1.997	Preveza
νη	447	20.501	445	21.558	450	21.819	Thessalia
Λαρίσης	38	2.450	38	2.495	39	2.531	Larissa
Μαγνησίας	356	14.763	350	15.520	352	15.640	Magnissia
Τρικάλων	39	2.363	43	2.577	45	2.682	Trikala
Καρδίτσας	14	925	14	966	14	966	Karditsa
νη	637	48.168	626	54.086	641	55.613	Ionian Islands
Κέρκυρας	385	32.639	354	34.738	362	35.667	Kerkyra
Λεφκάδας	39	1.879	44	2.289	45	2.315	Lefkada
Κεφαλληνίας	80	4.598	95	5.790	94	5.776	Kefallinia
Ζακύνθου	133	9.052	133	11.269	140	11.855	Zakynthos
νη	232	14.706	220	14.193	210	14.169	Western Greece
Ετρώλιας και Ακαρνανίας	56	2.909	54	2.919	55	3.113	Etolia and Akarnania
Αχαΐας	90	6.190	85	5.843	78	5.704	Achaia
Ίλίου	86	5.607	81	5.431	77	5.352	Ilia
νη	542	28.056	524	28.240	531	28.648	Central Greece
Φθιώτιδος	216	9.437	201	8.937	200	8.956	Fthiotida
Ευβοίας	25	1.247	22	1.179	22	1.173	Evoitania
Φωκίας	69	3.234	67	3.367	68	3.393	Fokida
Βιτίας	26	1.080	24	1.086	25	1.107	Viotia
Εβρίας	206	13.058	210	13.671	216	14.019	Evia
νη	844	71.370	842	71.522	846	71.776	Attiki
Αττικής	844	71.370	842	71.522	846	71.776	Attiki
νη	478	29.883	488	31.696	495	32.053	Peloponnissos
Κορινθίας	124	8.219	125	9.064	126	9.164	Korinthia
Αργολίδας	138	11.868	139	12.009	141	12.083	Argchida
Αρκαδίας	51	2.026	52	2.053	52	2.060	Arkadia
Μεσσηνίας	94	4.564	102	5.369	103	5.458	Messinia
Λακωνίας	71	3.206	70	3.201	73	3.288	Lakonia
νη	385	18.615	412	21.383	425	22.388	Northern Aegeo
Λέσβου	113	6.608	126	7.946	133	8.420	Lesvos
Χίου	35	2.021	37	2.120	40	2.230	Chios
Σάμου	237	9.986	249	11.317	252	11.730	Samos
νη	1.648	117.431	1.695	130.887	1.766	136.081	Southern Aegeo
Κυκλάδων	711	28.017	756	31.947	789	33.247	Kykades
Δωδεκανήσου	937	89.414	939	98.940	977	102.834	Dodekanissos
νη	1.320	93.402	1.376	109.863	1.377	112.249	Kriti
Χανίων	287	14.436	324	17.689	338	18.953	Chanina
Ρεθύμνης	238	17.439	247	19.992	254	21.194	Rethymno
Ιεράκης	494	42.407	511	50.793	490	50.576	Iraklio
Λασιθίου	301	19.120	294	23.389	295	21.526	Lassithi

Πίνακας Ενοικιαζόμενα δωμάτια και κλίνες σε κατοικίες, που λειτουργούν με κανονική άδεια του ΕΟΤ, κατά διοικητική περιφέρεια και νομό : 1991 - 1993
Rented rooms and number of beds in houses licenced by EOT, by administrative region and department : 1991 - 1993

Διοικητικές περιφέρειες και νομοί	Δωμάτια - Rooms					Κλίνες - Beds					Administrative regions and departments
	1991	1992	1993	Μεταβολή* % 1992/91 Change*	Μεταβολή* % 1993/92 Change*	1991	1992	1993	Μεταβολή* % 1992/91 Change*	Μεταβολή* % 1993/92 Change*	
Σύνολο Ελλάδος	133.251	145.655	145.704	9,3	—	287.542	315.212	315.313	9,6	—	Greece, total
νοτιοανατολική Μακεδονία και Θράκη	4.910	5.463	5.463	11,3	—	10.229	11.367	11.367	11,1	—	Eastern Macedonia and Thraki
Εβρου	723	808	808	11,8	—	1.500	1.643	1.643	9,5	—	Evros
Ροδόπης	72	90	90	25,0	—	146	181	181	24,0	—	Rodopi
Ξάνθης	132	146	146	10,6	—	250	276	276	10,4	—	Xanthi
Δράμας	10	10	10	—	—	24	24	24	—	—	Drama
Καβάλας	3.973	4.409	4.409	11,0	—	8.309	9.243	9.243	11,2	—	Kavala
κεντρική Μακεδονία	12.060	14.620	14.620	21,2	—	26.455	32.180	32.180	21,6	—	Central Macedonia
Σερρών	61	61	61	—	—	159	159	159	—	—	Serres
Θεσσαλονίκης	1.054	1.101	1.101	4,5	—	2.262	2.379	2.379	5,2	—	Thessaloniki
Χαλκιδικής	7.894	9.976	9.976	26,4	—	17.549	22.247	22.247	26,8	—	Chalkidiki
Κιλίκης	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Kilkis
Πέλλας	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Pella
Ημαθίας	13	20	20	53,8	—	36	54	54	50,0	—	Imathia
Πιερίας	3.038	3.462	3.462	14,0	—	6.449	7.341	7.341	13,8	—	Pieria
δυτική Μακεδονία	35	105	105	200,0	—	76	230	230	202,6	—	Western Macedonia
Φλώρινης	13	22	22	69,2	—	29	49	49	69,0	—	Florina
Κοζάνης	—	3	3	—	—	—	6	6	—	—	Kozani
Καστοριάς	22	22	22	—	—	47	47	47	—	—	Kastoria
Γρεβενών	—	58	58	—	—	—	128	128	—	—	Grevena
επείρου	3.171	3.585	3.585	13,1	—	7.085	8.135	8.135	14,8	—	Ipiros
Ιωαννίνων	308	366	366	18,8	—	700	833	833	19,0	—	Ioannina
Αρτας	29	40	40	37,9	—	66	88	88	33,3	—	Arta
Θεσπρωτίας	718	883	883	23,0	—	1.535	1.971	1.971	28,4	—	Thesprotia
Πρεβέζης	2.116	2.296	2.296	8,5	—	4.784	5.243	5.243	9,6	—	Preveza
θessαλία	10.592	11.228	11.237	6	0,1	22.605	24.033	24.055	6,3	0,1	Thessalia
Λαρίσης	1.626	1.752	1.752	7,7	—	3.459	3.718	3.718	7,5	—	Larissa
Μαγνησίας	8.523	9.026	9.035	5,9	0,1	18.146	19.291	19.313	6,3	0,1	Magnissia
Τρικάλων	258	275	275	6,6	—	570	611	611	7,2	—	Trkala
Καρδίτσας	185	175	175	-5,4	—	430	413	413	-4,0	—	Karditsa
ιοι Νήσοι	31.847	34.997	35.007	9,9	—	64.873	71.320	71.340	9,9	—	Ionian Islands
Κερκύρας	21.523	23.782	23.792	10,5	—	43.258	47.792	47.812	10,5	—	Kerkyra
Λευκάδος	2.748	2.893	2.893	5,3	—	5.755	6.035	6.035	4,9	—	Lefkada
Κεφαλληνίας	2.251	2.431	2.431	8,0	—	4.885	5.272	5.272	7,9	—	Kefalonia
Ζακύνθου	5.325	5.891	5.891	10,6	—	10.975	12.221	12.221	11,4	—	Zakynthos
ική Ελλάδα	1.237	1.235	1.235	-0,2	—	2.678	2.644	2.644	-1,3	—	Western Greece
Αιτωλίας και Ακαρνανίας	336	347	347	3,3	—	705	725	725	2,8	—	Etolia and Akarmania
Αχαΐας	127	144	144	13,4	—	278	321	321	15,5	—	Achaia
Ήλειας	774	744	744	-3,9	—	1.695	1.598	1.598	-5,7	—	Ilia
ρική Ελλάδα	6.186	6.451	6.451	4,3	—	12.959	13.558	13.558	4,6	—	Central Greece
Φθιώτιδος	1.364	1.400	1.400	2,6	—	2.813	2.894	2.894	2,9	—	Fthiotida
Ευρυτανίας	63	90	90	42,9	—	138	201	201	45,7	—	Evyrtania
Βοιωτίας	279	285	285	2,2	—	625	632	632	1,1	—	Boioida
Βοιωτίας	160	156	156	-2,5	—	336	328	328	-2,4	—	Viotta
Ευβοίας	4.320	4.520	4.520	4,6	—	9.047	9.503	9.503	5,0	—	Evia
ατή	5.601	5.630	5.633	0,5	0,1	11.651	11.707	11.713	0,5	0,1	Attiki
ατικής	5.601	5.630	5.633	0,5	0,1	11.651	11.707	11.713	0,5	0,1	Attiki
ελοποννήσος	3.375	3.607	3.607	6,9	—	7.482	8.028	8.028	7,3	—	Peloponnissos
Κορινθίας	182	184	184	1,1	—	390	398	398	2,1	—	Korinthia
Αργολίδος	1.136	1.162	1.162	2,3	—	2.482	2.544	2.544	2,5	—	Argolida
Αρκαδίας	447	499	499	11,6	—	1.018	1.127	1.127	10,7	—	Arkadia
Μεσσηνίας	1.043	1.137	1.137	9,0	—	2.269	2.494	2.494	9,9	—	Messunia
Λακωνίας	567	625	625	10,2	—	1.323	1.465	1.465	10,7	—	Lakonia
οιο Αιγαίο	9.055	10.210	10.220	12,8	0,1	19.328	21.840	21.860	13	0,1	Northern Aegeo
Λέσβου	4.042	4.615	4.625	14,2	0,2	8.690	9.951	9.971	14,5	0,2	Lesvos
Χίου	938	1.105	1.105	17,8	—	2.120	2.496	2.496	17,7	—	Chios
Σάμου	4.075	4.490	4.490	10,2	—	8.518	9.393	9.393	10,3	—	Samos
οιο Αιγαίο	28.000	29.578	29.595	5,3	0,1	61.496	65.085	65.118	5,8	0,1	Southern Aegeo
Κυκλάδων	16.756	17.410	17.417	3,9	—	37.169	38.763	38.776	4,3	—	Kyklades
Δωδεκανήσου	11.244	12.168	12.178	5,2	0,1	24.327	26.322	26.342	8,2	0,1	Dodekanissos
ή	17.182	18.946	18.946	10,3	—	40.625	45.085	45.085	11,0	—	Kriti
Χανίων	4.791	5.199	5.199	8,5	—	10.866	11.856	11.856	9,1	—	Chania
Ρεθύμνης	2.355	3.149	3.149	10,3	—	6.291	6.985	6.985	11,0	—	Rethymno
Ιρακλείου	6.352	7.085	7.085	11,5	—	15.731	17.638	17.638	12,1	—	Iraklio
Λασιθίου	3.184	3.513	3.513	10,3	—	7.757	8.606	8.606	11,2	—	Lassithi

* Μειωση οφείλεται στο γεγονός, ότι πολλά ενοικιαζόμενα δωμάτια λειτουργούν χωρίς άδεια του ΕΟΤ, η οποία προβλεπόμενη άδεια λειτουργίας τους.

* Reduction is due to the fact that many rented rooms operated without the required licence issued by EOT.

Ενοικιαζόμενα δωμάτια και κλίνες σε κατοικίες, που λειτουργούν με κανονική άδεια του ΕΟΤ,
κατά διοικητική περιφέρεια και νομό : 1994 - 1996

Rented rooms and number of beds in houses licenced by EOT, by administrative region and department : 1994 - 1996

Διοικητικές περιφέρειες και νομοί	Δωμάτια — Rooms					Κλίνες — Beds					Administrative regions and departments
	1994	1995	1996	Μεταβολή (%) 1995/94	Μεταβολή (%) 1996/95	1994	1995	1996	Μεταβολή (%) 1995/94	Μεταβολή (%) 1996/95	
	Ελλάδα	149.964	183.165	190.568	22.1	4.0	325.244	391.858	407.086	20.5	
Βόρεια Μακεδονία και Θράκη	4.957	5.891	5.966	18.8	1.3	10.368	12.227	12.385	17.9	1.3	Eastern Macedonia and Thraki
Εβρου	849	833	838	-1.9	0.6	1.745	1.725	1.735	-1.1	0.6	Evros
Ροδόπης	55	90	99	63.6	10.0	114	184	203	61.4	10.3	Rodopi
Ξάνθης	137	11	41	-92.0	272.7	260	23	84	-91.2	265.2	Xanthi
Δράμας	10	9	9	-10.0	0.0	24	21	21	-12.5	0.0	Drama
Καβάλας	3.906	4.948	4.979	26.7	0.6	8.225	10.274	10.342	24.9	0.7	Kavala
Κεντρική Μακεδονία	13.903	20.010	21.059	43.9	5.2	30.818	42.428	44.601	37.7	5.1	Central Macedonia
Σερρών	61	—	—	-100.0	0.0	159	—	—	-100.0	0.0	Serres
Θεσσαλονίκης	849	2.005	2.073	136.2	3.4	1.812	4.070	4.203	124.6	3.3	Thessaloniki
Χαλκιδικής	10.016	11.735	12.467	17.2	6.2	22.486	25.306	26.830	12.5	6.0	Chalkidiki
Κιλκίς	—	—	—	0.0	0.0	—	—	—	0.0	0.0	Kilkis
Πέλλης	—	8	10	0.0	25.0	—	18	22	0.0	22.2	Pella
Ημαθίας	27	21	21	-22.2	0.0	71	51	51	-28.2	0.0	Imathia
Πιερίας	2.950	6.241	6.488	111.6	4.0	6.290	12.983	13.495	106.4	3.9	Pieria
Δυτική Μακεδονία	149	173	239	16.1	38.2	320	381	517	19.1	35.7	Western Macedonia
Φλώρινας	28	46	46	64.3	0.0	61	108	108	77.0	0.0	Flonna
Κοζάνης	3	8	8	166.7	0.0	6	17	17	183.3	0.0	Kozani
Καστοριάς	16	27	35	68.8	29.6	35	54	66	54.3	22.2	Kastoria
Γρεβενών	102	92	150	-9.8	63.0	218	202	326	-7.3	61.4	Grevena
Ιπείρος	3.990	5.431	5.541	36.1	2.0	9.023	12.639	12.284	40.1	-2.8	Ipiros
Ιωαννίνων	419	654	673	56.1	2.9	961	1.471	1.514	53.1	2.9	Ioannina
Αρτας	54	47	45	-13.0	-4.3	116	103	99	-11.2	-3.9	Arta
Θεσπρωτίας	1.089	1.168	1.178	7.3	0.9	2.420	2.532	2.552	4.6	0.8	Thesprotia
Πρεβέζης	2.428	3.562	3.645	46.7	2.3	5.526	8.533	8.119	54.4	-4.9	Preveza
Θεσσαλία	10.784	10.732	11.083	-0.5	3.3	23.133	22.647	23.428	-2.1	3.4	Thessalia
Λαρίσης	1.866	1.510	1.548	-19.1	2.5	3.986	3.137	3.212	-21.3	2.4	Larissa
Μαγνησίας	8.473	8.728	9.023	3.0	3.4	18.125	18.394	19.056	1.5	3.6	Magnissia
Τρικάλων	265	306	324	15.5	5.9	590	691	735	15.4	6.4	Trikala
Καρδίτσας	180	188	188	4.4	0.0	423	425	425	0.5	0.0	Karditsa
Ιόνιοι Νήσοι	38.537	45.130	46.179	17.1	2.3	78.578	91.097	92.423	15.9	2.6	Ionian Islands
Κέρκυρας	25.929	28.063	28.212	8.2	0.5	52.099	56.258	56.265	8.0	0.6	Kerkyra
Λευκάδας	3.043	3.870	4.186	27.2	8.2	6.334	8.018	8.792	26.9	9.4	Lefkada
Κεφαλληνίας	2.859	4.768	5.018	66.5	5.2	6.228	9.737	10.300	56.3	5.5	Kefallinia
Ζακύνθου	6.706	8.429	8.763	25.7	4.0	13.917	17.067	17.766	22.6	4.1	Zakynthos
Δυτική Ελλάδα	1.367	1.459	1.670	6.7	14.5	2.924	3.029	3.454	3.6	14.0	Western Greece
Αιτωλίας και Ακαρνανίας	367	455	587	24.0	29.0	759	891	1.155	17.4	29.6	Etolia and Akarnania
Αχαΐας	200	260	210	30.0	19.2	443	561	662	26.6	18.0	Achaia
Ήλειας	800	744	773	-7.0	3.9	1.722	1.577	1.637	-9.4	3.8	Iliia
Κεντρική Ελλάδα	6.364	7.794	8.905	22.5	14.3	13.410	16.136	18.407	20.3	14.1	Central Greece
Φθιώτιδος	1.304	1.191	1.190	-8.7	-0.1	2.692	2.430	2.428	-9.7	-0.1	Phthiotida
Ευβοίας	251	359	365	43.0	1.7	527	750	762	42.3	1.6	Evoia
Βοιωτίας	274	423	487	54.4	15.1	605	857	1.017	46.6	14.7	Boiotia
Βεοιωτίας	144	185	185	28.5	0.0	305	366	366	20.8	0.0	Beotia
Εβρινας	4.391	5.636	6.678	28.4	18.5	9.283	11.703	13.634	26.1	18.2	Evria
Αττική	5.745	5.137	5.356	-10.6	4.3	11.954	10.818	11.285	-9.5	4.3	Attiki
Αττικής	5.745	5.137	5.356	-10.6	4.3	11.954	10.818	11.285	-9.5	4.3	Attiki
Πελοπόννησος	4.156	6.278	7.144	51.1	13.8	9.296	13.405	15.230	44.2	13.6	Peloponnissos
Κορινθίας	212	209	234	-1.4	12.0	468	445	498	-4.9	11.9	Korinthia
Αργολίδας	1.166	1.863	1.886	59.8	1.2	2.544	3.963	3.950	53.4	1.2	Argolida
Αρκαδίας	608	880	1.170	44.7	33.6	1.366	1.884	2.533	37.9	34.4	Arkadia
Μεσσηνίας	1.340	2.297	2.618	71.4	14.0	2.975	4.952	5.581	66.5	12.7	Messinia
Λακωνίας	830	1.029	1.230	24.0	19.5	1.943	2.221	2.668	14.3	20.1	Lakonia
Βόρεια Αιγαίο	9.833	9.750	9.900	-0.8	1.5	21.125	20.873	21.200	-1.2	1.6	Northern Aegeo
Λέσβου	4.786	4.925	4.934	2.9	0.2	10.341	10.634	10.658	2.8	0.2	Lesvos
Χίου	1.039	942	963	-9.3	2.2	2.356	2.147	2.190	-8.9	2.0	Chios
Σάμου	4.008	3.883	4.003	-3.1	3.1	8.428	8.092	8.352	-4.0	3.2	Samos
Δυτική Αιγαίο	30.878	35.502	37.126	15.0	4.6	68.294	76.951	80.481	12.7	4.6	Southern Aegeo
Κυκλάδων	19.338	23.375	23.856	20.9	2.1	43.254	51.621	52.842	19.3	2.4	Kyklades
Βοιωτίας	11.540	12.129	13.270	5.1	9.4	25.040	25.339	27.639	1.2	9.1	Bodekanissos
Κρήνη	19.301	29.878	30.400	54.8	1.7	46.001	69.227	70.391	50.5	1.7	Kriti
Χανίων	5.431	8.020	8.219	47.7	2.5	12.417	17.377	17.512	40.1	2.5	Chanina
Ρεθύμνης	1.255	4.934	5.079	53.9	2.9	7.234	20.852	21.177	80.0	3.1	Rethymno
Ηρακλείου	6.970	12.101	12.287	73.6	1.5	17.477	29.493	29.512	71.6	1.4	Iraklio
Λασιθίου	3.648	4.823	4.775	32.3	6.2	8.938	11.995	11.988	24.3	-0.2	Lassithi

Σημειώνεται ότι τα στοιχεία για το 1996 είναι μετρησιακά και όχι στατιστικά. Η μεταβολή του 1996/95 είναι υπολογιστική.

Note: Information is given in the fact that many rented rooms operated without the required licence.

Issue 1/1997

Αριθμός ξενοδοχειακών καταλυμάτων, κατά είδος και κατηγορία : 1991 - 1993
Number of hotel units, by type and class : 1991 - 1993

Είδος και κατηγορία	1991		1992		1993		Type and class
	Μονάδες Hotel units	Κλίνες Beds	Μονάδες Hotel units	Κλίνες Beds	Μονάδες Hotel units	Κλίνες Beds	
Σύνολο Ελλάδος	6.991	459.297	7.185	475.799	7.510	499.606	Greece, total
Ξενοδοχεία πολυτελείας ...	42	19.266	42	19.271	45	20.690	Hotels Luxury
» Α' κατηγορίας	294	92.732	315	97.962	345	103.978	» Class A
» Β' »	773	99.306	811	102.341	864	106.405	» Class B
» Γ' »	2.044	121.950	2.089	124.300	2.140	127.899	» Class C
» Δ' »	922	29.671	899	29.063	901	29.162	» Class D
» Ε' »	690	16.800	676	16.559	757	18.837	» Class E
Μπανγκαλόους πολυτελείας	4	1.009	4	999	4	999	Bungalows Luxury
» Α' κατηγορίας	12	2.303	16	2.992	18	3.119	» Class A
» Β' »	56	5.750	60	6.078	63	6.346	» Class B
» Γ' »	21	1.336	24	1.514	27	1.735	» Class C
Μοτέλ πολυτελείας	2	541	2	541	2	541	Motels Luxury
» Α' κατηγορίας	6	743	6	741	5	661	» Class A
» Β' »	27	1.898	27	1.898	27	1.900	» Class B
» Γ' »	—	—	—	—	—	—	» Class C
Επιπλωμένα διαμερίσματα Α' κατηγορίας	127	5.936	131	6.145	147	7.805	Furnished suites Class A
» Β' »	183	6.144	195	6.643	218	7.713	» Class B
» Γ' »	716	24.373	761	26.461	822	28.872	» Class C
» Δ' »	100	2.337	122	3.069	140	3.702	» Class D
Ξενώνες Α' κατηγορίας	91	2.282	104	2.810	119	3.273	Guest rooms Class A
» Β' »	688	20.447	730	22.321	782	24.201	» Class B
Οικοτροφεία							Boarding houses
» Α' κατηγορίας	—	—	—	—	—	—	» Class A
» Β' »	4	153	4	153	3	135	» Class B
» Γ' »	154	3.866	136	3.523	51	1.235	» Class C
Πανδοχεία, γενικώς	35	454	31	415	30	398	Inns, in general

Πηγή : Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού.

Source : National Tourist Organization.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ — HOTEL UNITS

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ — HOTEL CAPACITY

Αριθμός Ξενοδοχειακών καταλυμάτων, κατά είδος και κατηγορία : 1994 - 1996
Number of hotel units, by type and class : 1994 - 1996

Είδος και κατηγορία	1994		1995		1996		Type and class
	Μονάδες Hotel units	Κλίνες Beds	Μονάδες Hotel units	Κλίνες Beds	Μονάδες Hotel units	Κλίνες Beds	
Σύνολο Ελλάδος	7.604	508.408	7.754	557.188	7.916	571.656	Greece, total
Ξενοδοχεία πολυτελείας ...	47	21.514	56	26.767	59	28.177	Hotels Luxury
» Α' κατηγορίας	358	106.487	389	116.345	409	119.219	» Class A
» Β' »	945	110.516	1.012	124.377	1.051	129.312	» » B
» Γ' »	2.876	152.370	2.954	167.317	2.989	168.723	» » C
» Δ' »	912	29.560	882	29.861	887	30.082	» » D
» Ε' »	780	19.333	736	19.651	719	19.513	» » E
Μπανγκαλόους πολυτελείας	4	999	3	591	3	591	Bungalows Luxury
» Α' κατηγορίας	15	2.644	7	1.451	6	1.310	» Class A
» Β' »	59	6.038	28	2.960	25	2.319	» » B
» Γ' »	25	1.634	13	743	12	729	» » C
Μοτέλ πολυτελείας	2	541	2	541	2	541	Motels Luxury
» Α' κατηγορίας	5	661	5	661	5	661	» Class A
» Β' »	27	1.934	25	1.792	24	1.710	» » B
» Γ' »	—	—	—	—	—	—	» » C
Επιπλωμένα διαμερίσματα Α' κατηγορίας	159	8.972	165	9.944	183	11.075	Furnished suites Class A
» Β' »	227	8.260	234	9.566	246	10.210	» Class B
» Γ' »	835	29.449	887	35.041	922	37.135	» » C
» Δ' »	148	4.041	185	6.343	201	7.076	» » D
» Ε' »	1	26	1	26	1	26	» » E
Παραδοσιακά καταλύματα πολυτελείας	—	—	1	28	1	28	Traditional units, Luxury
» Α' κατηγορίας	65	1.217	72	1.376	73	1.409	» Class A
» Β' »	64	1.234	75	1.407	78	1.444	» » B
» Γ' »	—	—	—	—	1	8	» » C
Οικοτροφεία Α' κατηγορίας	—	—	—	—	—	—	Boarding houses Class A
» Β' »	1	19	—	—	—	—	» » » B
» Γ' »	23	619	11	265	10	238	» » » C
Πανδοχεία, γενικώς	26	340	11	135	9	120	Inns, in general

Πηγή : Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού.

Source : National Tourist Organization.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΤΟΥΣ 1991

ΧΩΡΑ	ΤΥΠΟΣ		ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΣΕ ΕΚΑΤΜ. ΔΡΧ.	%	ΣΕ ΕΚΑΤΜ. ΔΡΧ.	%	ΣΕ ΕΚΑΤΜ. ΔΡΧ.	%
ΑΓΓΛΙΑ	255,08	95	18,62	5	373,70	100
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	133,60	100	-	-	133,60	100
ΑΥΣΤΡΙΑ	137,20	100	-	-	137,20	100
ΒΕΛΓΙΟ	104,30	100	-	-	104,30	100
ΓΑΛΛΙΑ	72,30	40	108,70	60	181,20	100
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	371,00	100	-	-	371,00	100
ΕΛΒΕΤΙΑ	99,90	100	-	-	99,90	100
Η.Π.Α.	329,90	83	83,30	17	513,20	100
ΙΑΠΩΝΙΑ	324,40	100	-	-	324,40	100
ΙΣΠΑΝΙΑ	108,70	100	-	-	108,70	100
ΙΤΑΛΙΑ	193,30	100	-	-	193,30	100
ΚΑΝΑΔΑΣ	192,80	64	108,50	36	301,30	100
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	104,9	100	-	-	104,9	100
ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΑ	170,40	77	51,30	23	221,7	100
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΩΝ	2.797,93	88	370,47	12	3.168,4	100

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ 1992 (τελικά ποσά)

ΧΩΡΑ	ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΜΕΣΩ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ		CO-OP		ΑΦΙΣ/ΗΣΗ		ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΟ		ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΘΕ ΧΩΡΑΣ ΣΤΗΣΥΝ. ΔΑΠΑΝΗ
	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	
ΑΙΤΑΛΙΑ	185,000	73	15,500	6	51	20	1,760	1	253,860	100	15%
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	27,896	100	-	-	-	-	-	-	27,896	100	2%
ΑΥΣΤΡΙΑ	49,614	100	-	-	-	-	-	-	49,614	100	3%
ΒΕΛΓΙΟ-ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	37,529	41	11	12	43	47	-	-	91,529	100	5%
ΓΑΛΛΙΑ	80,972	65	-	-	42,040	34	0,685	1	123,697	100	7,5%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	219,808	93	6,683	3	-	-	8,8,976	4	235,467	100	14%
ΕΛΒΕΤΙΑ	36,059	77	9,125	20	-	-	1,351	3	46,535	100	3%
Η.Π.Α.	203,641	71	57	20	-	-	24,683	9	285,324	100	17%
ΙΑΠΩΝΙΑ	64,045	100	-	-	-	-	-	-	64,045	100	4%
ΙΣΠΑΝΙΑ	37,739	100	-	-	-	-	-	-	37,739	100	2%
ΙΤΑΛΙΑ	92,680	100	-	-	-	-	-	-	92,680	100	5,5%
ΚΑΝΑΔΑΣ	57,813	86	9,300	14	-	-	-	-	67,113	100	4%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	36,959	35	20,165	11	93,170	50	7,908	4	185,202	100	11%
ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΑ	107,309	89	5,516	5	-	-	7,974	6	120,799	100	7%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΩΝ	1.264,664	75	134,289	8	229,910	14	53,337	3	1.681,500	100	100%

ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 1993 ΑΝΑ ΧΩΡΑ

ΧΩΡΑ	ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΜΕΣΩ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ		CO - OP		ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ & ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ		ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	29.298.000	2,1					1.015.000	0,3	30.313.000	1,0
ΑΥΣΤΡΙΑ	55.497.000	3,9			6.000.000	0,5			61.497.000	2,1
ΒΕΛΓΙΟ-ΛΟΥΞ.	42.841.000	3,0					5.000.000	1,7	47.841.000	1,6
ΓΑΛΛΙΑ	83.552.000	5,9	1.200.000	3,8	1.000.000	0,1	1.100.000	0,4	86.852.000	3,0
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	237.240.000	16,8			404.500.000	33,7			653.040.000	22,2
ΕΛΒΕΤΙΑ	42.492.000	3,0					1.419.000	0,5	43.911.000	1,5
Η.Π.Α.	209.011.000	14,8					28.717.000	9,8	237.728.000	8,1
ΙΑΠΩΝΙΑ	78.422.000	5,5	19.275.000	60,9					97.697.000	3,3
ΙΣΠΑΝΙΑ	41.008.000	2,9			42.900.000	3,6	470.000	0,2	84.378.000	2,9
ΙΤΑΛΙΑ	118.280.000	8,4					5.235.000	1,8	123.515.000	4,2
ΚΑΝΑΔΑΣ	73.208.000	5,2					991.000	0,3	74.199.000	2,5
Μ. ΒΡΕΤΑΝΝΙΑ	218.701.000	15,5	10.550.000	33,3	350.850.000	29,2	25.959.000	8,9	606.060.000	20,6
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	68.960.000	4,9			65.000.000	5,4			133.960.000	4,6
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	24.631.000	1,7							24.631.000	0,8
ΔΑΝΙΑ	26.166.000	1,8					700.000	0,2	26.866.000	0,9
ΣΟΥΗΔΙΑ	35.504.000	2,5					2.920.000	1,0	38.424.000	1,3
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	30.504.000	2,2	630.000	2,0					31.134.000	1,1
ΔΙΕΘΝΗ - Ε.Ε.					330.400.000	27,5	208.104.200	71,0	538.504.200	18,3
ΣΥΝΟΛΟ	1.415.315.000	100,0	31.655.000	100,0	1.200.650.000	100,0	292.930.200	100,0	2.940.550.200	100,0

ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 1994 ΑΝΑ ΧΩΡΑ

Χ Ω Ρ Α	ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΜΕΣΩ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ		CO - OP		ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΕΝΤΥΠΑ		ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΙΣ		Σ Υ Ν Ο Λ Ο	
	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %
ΑΙΓΥΠΤΟΣ									0	
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	46.990.840	3,4							46.990.840	3,3
ΑΥΣΤΡΙΑ	75.681.164	5,5							75.681.164	5,3
ΒΕΛΓΙΟ-ΛΟΥΞ.	62.033.713	4,5			240.000	0,6			62.273.713	4,3
ΓΑΛΛΙΑ	65.050.000	4,8					1.671.263	5,5	66.721.263	4,6
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	322.029.310	23,5					4.588.256	15,5	326.617.566	22,7
ΕΛΒΕΤΙΑ	68.990.808	5,0					2.671.521	9,0	71.662.329	5,0
Η.Π.Α.	97.900.000	7,2			39.745.598	97,7	12.895.579	43,5	150.541.177	10,5
ΙΑΠΩΝΙΑ	82.500.000	6,0							82.500.000	5,7
ΙΣΠΑΝΙΑ	30.302.274	2,2							30.302.274	2,1
ΙΤΑΛΙΑ	51.115.286	3,7					2.120.000	7,2	53.235.286	3,7
ΚΑΝΑΔΑΣ	46.150.000	3,4			676.609	1,7			46.826.609	3,3
ΚΥΠΡΟΣ									0	
Μ. ΒΡΕΤΑΝΝΙΑ	221.929.539	16,2					5.094.479	17,2	227.024.018	15,6
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	67.500.000	4,9							67.500.000	4,7
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	21.715.752	1,6							21.715.752	1,5
ΔΑΝΙΑ	39.000.000	2,8							39.000.000	2,7
ΣΟΥΗΔΙΑ	39.720.000	2,9					650.000	2,2	40.370.000	2,8
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	31.050.000	2,3	680.000	100,0					31.730.000	2,2
Σ Υ Ν Ο Λ Ο	1.369.658.686	100,0	680.000	100,0	40.662.207	100,0	29.691.098	100,0	1.440.691.991	100,0

ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Εκτακτες καταχωρίσεις σε διεθνή έντυπα 99.596.000
 Εκτακτες καταχωρίσεις σε λοιπές χώρες 7.093.580
Σ ύ ν ο λ ο 106.689.580

ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 1995 ΑΝΑ ΧΩΡΑ

Χ Ω Ρ Α	ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΜΕΣΩ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ		CO - OP		ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΕΝΤΥΠΑ		ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ & ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ		ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΙΣ		ΑΦΙΣΣΟ-ΚΟΛΛΗΣΗ		Σ Υ Ν Ο Λ Ο	
	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %
ΑΙΓΥΠΤΟΣ									904.129	0,5			904.129	0,04
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	53.847.547	3,9			197.656	1,9							54.045.203	2,82
ΑΥΣΤΡΙΑ	81.331.245	5,9											81.331.245	4,24
ΒΕΛΓΙΟ-ΛΟΥΞ.	63.460.540	4,6										10.829.198	74.289.738	3,87
ΓΑΛΛΙΑ	104.249.289	7,7											104.249.289	5,43
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	278.887.731	20,4	69.826.940	51,5	1.529.821	14,3			7.057.686	3,9			357.302.178	18,61
ΕΛΒΕΤΙΑ	72.293.733	5,3	3.810.927	2,8					1.119.385	0,6			77.224.045	4,03
Η.Π.Α.	132.273.002	9,7			8.946.613	83,8			30.215.865	16,9			171.435.480	8,93
ΙΑΠΩΝΙΑ			51.966.007	38,3					2.666.322	1,5			54.632.329	2,84
ΙΣΠΑΝΙΑ	85.045.748	6,2							1.480.582	0,8			86.526.330	4,5
ΙΣΡΑΗΛ								27.139.288	14,5				27.640.249	1,44
ΙΤΑΛΙΑ	78.441.867	5,7							500.961	0,3			78.441.867	4,09
ΚΑΝΑΔΑΣ	50.594.435	3,7	212.523	0,2									54.108.706	2,81
ΙΡΛΑΝΔΙΑ													630.133	0,03
Μ. ΒΡΕΤΑΝΝΙΑ	150.684.000	11,0	770.795	0,6			138.016.860	73,5	19.646.423	11,0			309.118.078	16,1
ΟΛΜΑΝΔΙΑ	102.672.942	7,5	8.772.168	6,5					26.549.646	14,8			137.994.756	8,38
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	11.493.106	0,8											34.305.367	0,6
ΔΑΝΙΑ	33.812.206	2,5											33.812.206	1,76
ΣΟΥΗΔΙΑ	41.784.141	3,0							7.444.038	4,2			49.228.179	2,57
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	29.111.091	2,1											29.111.091	1,52
ΡΩΣΙΑ									1.496.946	0,8			1.496.946	0,07
ΤΣΕΧΙΑ			328.486	0,2					757.127	0,4			1.085.613	0,05
ΕΛΛΑΔΑ								22.656.000	12,1				86.388.582	4,5
ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ									14.769.245	8,3			14.769.245	0,77
Σ Υ Ν Ο Λ Ο	1.369.982.623	100,0	135.687.846	100,0	10.674.090	100,0	187.812.148	100,0	178.971.070	100,0	36.943.207	100,0	1.920.070.984	100

ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

ΔΡΧ.

Εκτακτες καταχωρίσεις σε διεθνή έντυπα
 Διαδικαστικές δαπάνες (έξοδα παραγωγής έκτακτων ενεργειών, δημοσιεύσεις)
 Αμοιβή διαφηλικής Εταιρείας SENSE (concept, media plan, εικαστικό και έξοδα παραγωγής τακτικού διαφηλικού προγράμματος)

Σ Υ Ν Ο Λ Ο

140.360.073
 18.564.735
 153.661.000
 312.585.808

ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 1996 ΑΝΑ ΧΩΡΑ

Χ Ω Ρ Α	ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΜΕΣΩ ΕΓΧΕΙΡΕΙΩΝ		CO - OP		ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΕΝΤΥΠΑ		ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ & ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ		ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΙΣ		Σ Υ Ν Ο Λ Ο	
	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %
ΑΙΓΥΠΤΟΣ									3.212.456	1,4	3.212.456	0,1
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	117.500.308	3,1			407.419	1,4					1.17.907.727	2,1
ΑΥΣΤΡΙΑ	178.851.716	4,7	39.911.818	3,1					4.943.905	2,1	223.707.439	4,0
ΒΕΛΓΙΟ-ΛΟΥΞ.	143.835.449	3,8	80.000.000	6,1							223.835.449	4,1
ΓΑΛΛΙΑ	281.722.726	7,5	69.637.270	5,3					3.395.593	1,5	354.755.589	6,4
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	679.844.761	18,1	236.073.177	18,0	1.516.201	5,4			4.790.927	2,1	922.225.066	16,7
ΙΡΛΑΝΔΙΑ									376.538	0,2	376.538	0,0
ΕΛΒΕΤΙΑ	141.660.157	3,8	50.000.000	3,8					4.580.306	2,0	196.240.463	3,6
Η.Π.Α.	403.206.651	10,7	131.232.285	10,0	23.627.590	83,4	3.955.117	2,0	20.059.237	8,7	582.080.880	10,5
ΙΑΠΩΝΙΑ			70.000.000	5,3					4.475.068	2,0	74.475.068	1,4
ΙΣΠΑΝΙΑ	147.527.306	3,9	50.000.000	3,8					500.092	0,2	198.027.398	3,6
ΙΣΡΑΗΛ	90.755.052	2,4	29.845.000	2,3			49.120	0,0	3.078.334	1,4	123.727.506	2,2
ΙΤΑΛΙΑ	236.541.417	6,3	55.000.000	4,2					4.487.705	2,0	296.029.122	5,4
ΚΑΝΑΔΑΣ	154.386.171	4,1			2.453.266	8,7			5.440.075	2,3	162.279.512	2,9
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	73.741.327	2,0									73.741.327	1,3
Μ. ΒΡΕΤΑΝΝΙΑ	555.741.913	14,6	251.261.216	19,2			7.893.602	4,0	25.408.788	11,0	835.305.519	15,1
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	215.666.408	5,8	80.000.000	6,1			5.618.986	2,8			301.285.394	5,5
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	67.752.565	1,8										
ΔΑΝΙΑ	103.595.486	2,8	100.000.000	7,6					4.747.590	2,7	453.199.450	8,2
ΣΟΥΗΔΙΑ	108.714.830	2,9										
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	68.388.979	1,8										
ΡΩΣΙΑ			29.133.500	2,2	319.822	1,1	99.393.955	50,0	4.406.811	1,7	133.254.088	2,4
ΤΣΕΧΙΑ			19.959.485	1,5			53.496.009	26,9	2.690.000	1,2	76.145.494	1,4
ΕΛΛΑΔΑ			18.000.000	1,4			28.297.937	14,2	126.079.995	55,0	172.377.932	3,1
ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ									6.576.271	2,7	6.576.271	0,1
Σ Υ Ν Ο Λ Ο	3.769.433.222	100,0	1.310.053.751	100,0	28.324.298	100,0	198.704.726	100,0	229.249.691	100,0	5.530.765.688	100,0

ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 1997

ΧΩΡΑ	ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΜΕΣΩ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ		CO - OP		ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΕΝΤΥΠΑ		ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ & ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ		ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	0								10.771.604	2,8	10.771.604	0,2
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	0		412.285	1,6							412.285	0,0
ΑΥΣΤΡΙΑ	165.864.159	4,3							1.114.314	0,3	166.978.473	3,5
ΒΕΛΓΙΟ-ΛΟΥΞ.	123.698.084	3,21							472.182	0,1	124.170.266	2,6
ΓΑΛΛΙΑ	296.131.326	7,68							19.382.036	5,1	315.513.362	6,7
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	779.059.310	20,2	653.076	2,5					2.142.595	0,6	781.854.981	16,6
ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ	26.566.229	0,69									26.566.229	0,6
ΕΛΒΕΤΙΑ	76.763.902	1,99							2.985.066	0,8	79.748.968	1,7
Η.Π.Α.	541.238.524	14			22.902.068	88,8	28.405.275	17,7	38.154.273	10,0	630.700.140	13,4
ΙΑΠΩΝΙΑ	0		50.000.000	16,6					1.100.000	0,3	51.100.000	1,1
ΙΣΠΑΝΙΑ	80.439.677	2,09									80.439.677	1,7
ΙΣΡΑΗΛ	0		28.099.774	9,3			86.174.475	53,7	5.189.276	1,4	119.463.525	2,5
ΙΤΑΛΙΑ	258.466.039	6,71	49.215.065	16,3					4.789.365	1,3	312.470.469	6,6
ΚΑΝΑΔΑΣ	105.888.001	2,75			1.366.198	5,3					107.254.199	2,3
ΚΥΠΡΟΣ	0								2.698.032	0,7	2.698.032	0,1
Μ. ΒΡΕΤΑΝΝΙΑ	637.021.314	16,5	72.307.907	23,9					71.119.718	18,7	780.448.939	16,5
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	147.705.337	3,83	64.556.847	21,4							212.262.184	4,5
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	69.153.889	1,79									69.153.889	1,5
ΔΑΝΙΑ	95.721.300	2,48									95.721.300	2,0
ΣΟΥΗΔΙΑ	115.793.952	3							2.059.498	0,5	117.853.450	2,5
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	70.321.407	1,82									70.321.407	1,5
ΡΩΣΙΑ	0		12.146.334	4,0					14.690.766	3,9	26.837.100	0,6
ΤΣΕΧΙΑ	79.731.288	2,07	20.716.081	6,9							100.447.369	2,1
ΕΛΛΑΔΑ	185.062.666	4,8	5.000.000	1,7					187.880.359	49,3	377.943.025	8,0
ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ	0		460.000	1,8					400.000	0,1	860.000	0,0
ΔΙΕΘΝΗ - Ε.Ε.	0						45.751.457	28,5	15.781.844	4,1	61.533.301	1,3
ΣΥΝΟΛΟ	3.854.626.404	100,0	302.042.008	100,0	25.793.627	100,0	160.331.207	100,0	380.730.928	100,0	4.723.524.174	100,0

ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 1998

Χ Ω Ρ Α	CO - OP						ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ & ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΙΣ						Σ Υ Ν Ο Λ Ο	
	ΕΝΤΥΠΑ		ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ		ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΙΣ		ΕΝΤΥΠΑ		ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ		ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΙΣ		ΔΡΧ.	ΣΕ %
	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %
ΑΙΓΥΠΤΟΣ													6.078.438	0,3
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ			595.738	1,1									595.738	0,0
ΑΥΣΤΡΙΑ												30.508.483	2,3	
ΒΕΛΓΙΟ-ΛΟΥΞ.												25.446.457	1,9	
ΓΑΛΛΙΑ												29.179.421	2,2	
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2.500.000	1,2	3.446.523	6,4								238.597.867	17,8	
ΕΛΒΕΤΙΑ	78.395.850	37,5										22.247.784	1,7	
Η.Π.Α.			48.494.135	89,9	184.777.254	57,3						83.236.914	6,2	
ΙΣΡΑΗΛ					56.183.862	17,4						2.800.032	0,2	
ΙΤΑΛΙΑ												3.004.075	0,2	
ΚΑΝΑΔΑΣ			731.135	1,4								8.609.213	0,6	
ΚΥΠΡΟΣ												7.448.694	0,6	
Μ. ΒΡΕΤΑΝΝΙΑ	37.500.000	17,9										130.993.946	9,8	
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	14.158.237	6,8										54.249.527	4,1	
ΝΟΡΒΗΓΙΑ												16.046.998	1,2	
ΔΑΝΙΑ												5.396.349	0,4	
ΣΟΥΗΔΙΑ												28.622.722	2,1	
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ												5.980.392	0,4	
ΡΩΣΙΑ												2.000.000	0,1	
ΕΛΛΑΔΑ	76.600.000	36,6										162.900.393	12,2	
ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ			675.000	1,3								8.288.721	0,6	
ΔΙΕΘΝΗ - Ε.Ε.					81.792.195	25,3						465.218.755	34,8	
Σ Υ Ν Ο Λ Ο	209.154.087	100,0	53.942.531	100,0	322.753.311	100,0	1.336.855.181	100,0	1.922.705.110	100,0	1.922.705.110	100,0	1.922.705.110	100,0

ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 1999

Χ Ω Ρ Α	ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ		CO - OP		ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΕΝΤΥΠΑ		ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ & ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ		ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΙΣ		Σ Υ Ν Ο Λ Ο	
	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %	ΔΡΧ.	ΣΕ %
ΑΙΓΥΠΤΟΣ									7.909.573	1,9	7.909.573	0,2
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ											227.570	
ΑΥΣΤΡΙΑ	138.790.434	4,21			227.570	1,0			3.525.243	0,9	142.315.677	3,5
ΒΕΛΓΙΟ-ΛΟΥΞ.	117.637.514	3,56									117.637.514	2,9
ΓΑΛΛΙΑ	194.008.465	5,88							26.728.478	6,5	220.736.943	5,5
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	693.311.794	21	6.179.773	4,0					3.500.000	0,9	702.991.567	17,4
ΕΛΒΕΤΙΑ	63.263.193	1,92							65.604.163	16,0	128.867.356	3,2
Η.Π.Α.	532.772.560	16,1	62.376.493	40,7	22.498.375	99,0			5.000.000	1,2	622.647.428	15,4
ΙΑΠΩΝΙΑ												
ΙΣΠΑΝΙΑ	77.736.551	2,36	26.729.813	17,5							104.466.364	2,6
ΙΣΡΑΗΛ			7.855.748	5,1					109.637.898	28,7	117.493.646	2,9
ΙΤΑΛΙΑ	382.580.259	11,8							483.960	0,1	383.044.219	9,5
ΚΑΝΑΔΑΣ	145.710.654	4,42							712.519	0,2	146.423.173	3,6
ΚΥΠΡΟΣ												
Μ. ΒΡΕΤΑΝΝΙΑ	493.351.748	15							10.996.570	2,7	504.348.318	12,5
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	205.677.424	6,23	26.402.449	17,2							232.079.873	5,7
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	56.643.561	1,72							3.511.889	0,9	60.155.450	1,5
ΔΑΝΙΑ	77.394.567	2,35									77.394.567	1,9
ΣΟΥΗΔΙΑ	77.522.562	2,35							422.261	0,1	77.944.823	1,9
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	43.447.344	1,32									43.447.344	1,1
ΡΩΣΙΑ									40.000.000	9,7	40.000.000	1,0
ΤΣΕΧΙΑ												
ΕΛΛΑΔΑ			23.600.000	15,4			5.000.000	3,2	92.593.165	22,8	121.193.165	3,0
ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ												
ΔΙΕΘΝΗ - Ε.Ε.							148.911.506	96,8	39.848.256	9,7	188.759.762	4,7
Σ Υ Ν Ο Λ Ο	3.299.828.630	100,0	153.144.276	100,0	22.725.945	100,0	153.911.506	100,0	410.473.976	100,0	4.040.084.332	100,0

Δ/νση Διαφήμισης / Τμήμα Ε1
Αγγ. Φωτοπούλου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ελληνικός τουρισμός-Μύθοι & Πραγματικότητα
Εκδόσεις NUBIS
- Τουρισμός -έννοιες, μεγέθη, δομές-
Στέλλιος Βαρβαρέσος
Εκδόσεις ΠΡΟΠΟΜΠΟΣ
- Εισαγωγή στον τουρισμό
Νίκος Ηγουμενάκης, Κώστας Ν. Κραβαρίτης, Περικλής Ν. Λύτρας
Εκδόσεις INTERBOOKS
- Τουριστική οικονομία
Νίκος Γ. Ηγουμενάκης
Εκδόσεις INTERBOOKS
- Τουριστικές θεωρητικές προσεγγίσεις
Γεώργιος Κολτσιδόπουλος
Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ
- Τουριστική Ανάπτυξη, Αρχές-Διαδικασίες & Πολιτικές
William G. Gartner
Επιμέλεια: Δρ. Γεώργιος Μ. Κορρές
Στυλιανός Κ. Δρακόπουλος
Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ
- Τουριστική & Ταξιδιωτική Βιομηχανία
Επιμέλεια: Δρ. Θωμάς Μαυροδόντης
Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ
- Στατιστική Δημοσίων Οικονομικών 1996
- Η εποχικότητα του στην Ελλάδα και τις ανταγωνίστριες χώρες
Αναστάσιος Κ. Τσίτουρας (μελέτη στον Ι.Τ.Ε.Π.)
- Πίνακες εισροών- εκροών της Ελληνικής Οικονομίας για τον τουρισμό
Νικόλαος μυλωνάς <Ph.> (μελέτη στον Ι.Τ.Ε.Π.)

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Practical Tourism Forecasting
Douglas C. Frechtling
- Tourism Development
William G. Gartner
- Tourism Alternatives
Valene L. Smith & William R. Eadington

- Tourism in developing countries
Martin Oppermann & Kye-Sung Chon
- Corporate strategy for tourism
John Tribe (international THOMSON businesspress)
- Foundations of tourism
Norma Polovitz Nickerson
- Tourism Policy and International Tourism in OECD Countries 1993-1994
- International Direct Investment Statistics Yearbook

ΠΗΓΕΣ

- Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος
- Ε.Ο.Τ. (Αθήνας-Πάτρας)
- Εθνική Βιβλιοθήκη
- Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών
- Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
- Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών & Προβλέψεων
- Τράπεζα της Ελλάδος (Μηνιαία Στατιστικά Δελτία)
- Υπουργείο Οικονομικών
(Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων- Γεράσιμος Νικολάτος, γραφείο 920)
- Υπουργείο Ανάπτυξης
- Υπουργείο Πολιτισμού & Επιστημών
- Internet

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ- ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

- Τουρισμός & Οικονομία
- Τουριστική Αγορά
- Εξπρές ελληνικού τουρισμού
- Εκδόσεις του Ομίλου Καλοφωλιά - Απρίλιος 2001
- International Tourism Reports
- Journal of Travel Research
- «Το Βήμα»

- Tourism in developing countries
Martin Oppermann & Kye-Sung Chon
- Corporate strategy for tourism
John Tribe (international THOMSON businesspress)
- Foundations of tourism
Norma Polovitz Nickerson
- Tourism Policy and International Tourism in OECD Countries 1993-1994
- International Direct Investment Statistics Yearbook

ΠΗΓΕΣ

- ο Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος
- ο Ε.Ο.Τ. (Αθήνας-Πάτρας)
- ο Εθνική Βιβλιοθήκη
- ο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών
- ο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
- ο Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών & Προβλέψεων
- ο Τράπεζα της Ελλάδος (Μηνιαία Στατιστικά Δελτία)
- ο Υπουργείο Οικονομικών
(Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων- Γεράσιμος Νικολάτος, γραφείο 920)
- ο Υπουργείο Ανάπτυξης
- ο Υπουργείο Πολιτισμού & Επιστημών
- ο Internet

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ- ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

- ο Τουρισμός & Οικονομία
- ο Τουριστική Αγορά
- ο Εξπρές ελληνικού τουρισμού
- ο Εκδόσεις του Ομίλου Καλοφωλιά - Απρίλιος 2001
- ο International Tourism Reports
- ο Journal of Travel Research
- ο «Το Βήμα»